ΚΑΜΙΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ Ή ΔΕΞΙΑ, ΚΑΜΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΡΧΙΑ!

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Αριθμός Φύλλου 115
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2012
1,5 ΕΥΡΩ

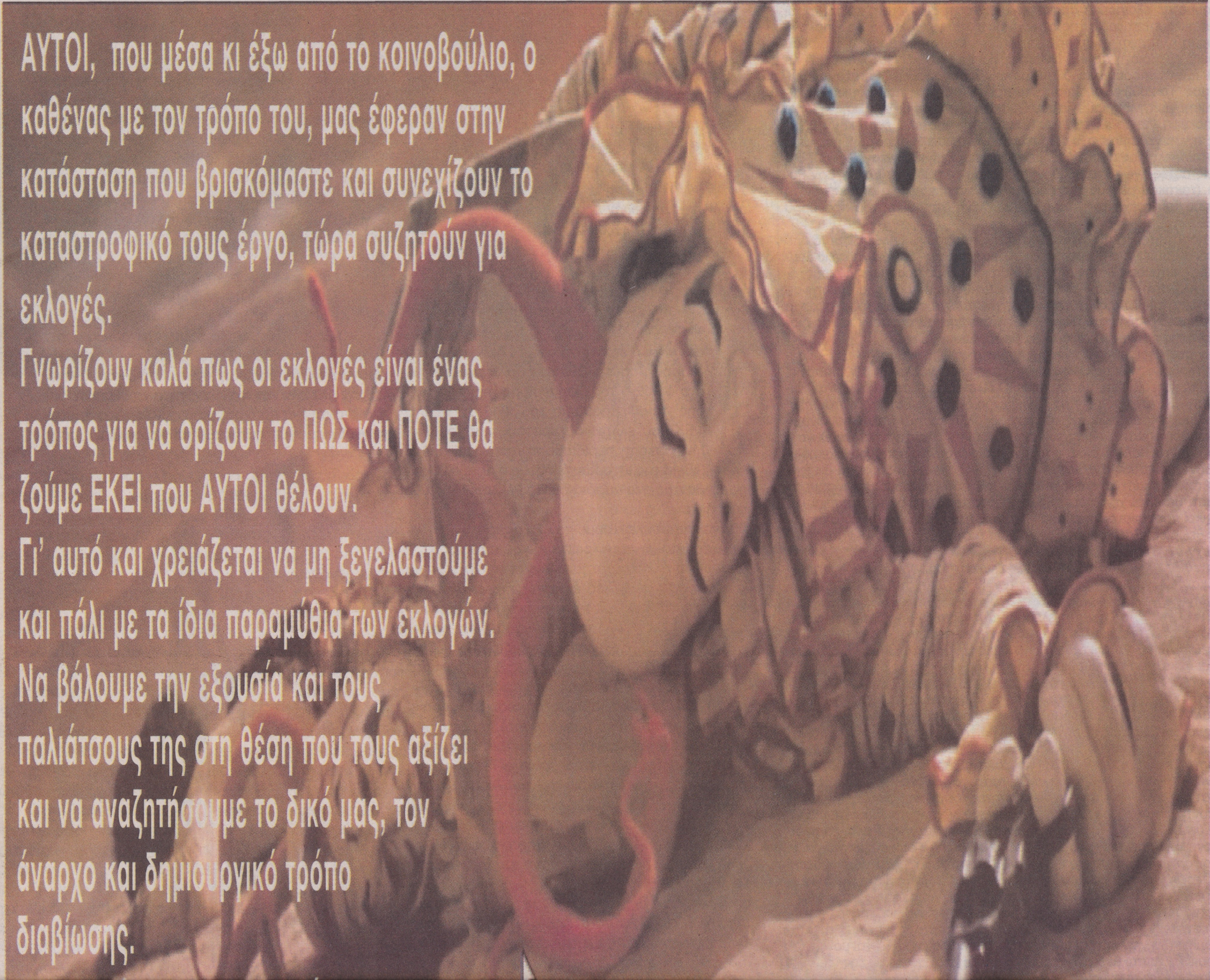
ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΑΥΤΟΙ, που μέσα κι έξω από το κοινοβούλιο, ο καθένας με τον τρόπο του, μας έφεραν στην κατάσταση που βρισκόμαστε και συνεχίζουν το καταστροφικό τους έργο, τώρα συζητούν για εκλογές.

Γνωρίζουν καλά πως οι εκλογές είναι ένας τρόπος για να ορίζουν το ΠΩΣ και ΠΟΤΕ θα ζούμε ΕΚΕΙ που ΑΥΤΟΙ θέλουν.

Γι' αυτό και χρειάζεται να μη ξεγελαστούμε και πάλι με τα ίδια παραμύθια των εκλογών.

ΑΥΤΟΙ, που μέσα κι έξω από το κοινοβούλιο, ο καθένας με τον τρόπο του, μας έφεραν στην κατάσταση που βρισκόμαστε και συνεχίζουν το καταστροφικό τους έργο, τώρα συζητούν για εκλογές.

Γνωρίζουν καλά πως οι εκλογές είναι ένας τρόπος για να ορίζουν το ΠΩΣ και ΠΟΤΕ θα ζούμε ΕΚΕΙ που ΑΥΤΟΙ θέλουν.

Γι' αυτό και χρειάζεται να μη ξεγελαστούμε και πάλι με τα ίδια παραμύθια των εκλογών.

Να βάλουμε την εξουσία και τους παλιάτσους της στη θέση που τους αξίζει και να αναζητήσουμε το δικό μας, τον άναρχο και δημιουργικό τρόπο διαβίωσης.

τρόπος για να ορίζουν το ΠΩΣ και ΠΟΤΕ θα ζούμε ΕΚΕΙ που ΑΥΤΟΙ θέλουν.
Γι' αυτό και χρειάζεται να μη ξεγελαστούμε και πάλι με τα ίδια παραμύθια των εκλογών.
Να βάλουμε την εξουσία και τους παλιάτσους της στη θέση που τους αξίζει και να αναζητήσουμε το δικό μας, τον άναρχο και δημιουργικό τρόπο διαβίωσης.

Να αλλάξουμε τη ζωή μας!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ...
...ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

Σύντροφοι/συντρόφισσες και φίλες/οι,

Τα μεταβατικά γεγονότα, οι «κρίσεις» που συγκλονίζουν ή θα συγκλονίσουν, η προσχεδιασμένη οικουμενική επέκταση των επιπτώσεων τους, οι κατασκευασμένοι φόβοι και προσδοκίες, και η «τελική λύση» που υποστηρίζεται και θα υποστηριχθεί με «πράξεις και ενέργειες» για να αποτραπεί η «επικείμενη καταστροφή», συνιστούν την «σύνθεση» της κυριαρχίας.

«Ζούμε σε εξαιρετικά δύσκολες εποχές: η οικονομική κρίση και οι δραματικές επιπτώσεις της στην απασχόληση και στους προϋπολογισμούς, η κλιματική κρίση που απειλεί την επιβίωσή μας. Μια περίοδος άγχους, αβεβαιότητας και έλλειψης εμπιστοσύνης. Ωστόσο, αυτά τα προβλήματα μπορούν να λυθούν με κοινές προσπάθειες μεταξύ των χωρών μας. **Το 2009 είναι, επίσης, το πρώτο έτος της παγκόσμιας διακυβέρνησης με την δημιουργία του G20 στη μέση της οικονομικής κρίσης. Η διάσκεψη για το κλίμα στην Κοπεγχάγη, αποτελεί ένα ακόμη βήμα προς την παγκόσμια διαχείριση του πλανήτη μας.** Η αποστολή μας είναι αποστολή ελπίδας **υποστηριζόμενη από πράξεις και ενέργειες**». Οι δηλώσεις αυτές έγιναν το 2009 εκ στόματος του βέλγου Έρμαν Βαν Ρομπάυ (τακτικού μέλους της Λέσχης Μπίλντεμπεργκ), ο οποίος την 1η Μαρτίου του τρέχοντος έτους επανεξελέγη στην θέση του προέδρου της ΕΕ.

Αν παρατηρήσει κανείς προσεκτικά τις παραπάνω δηλώσεις θα διαπιστώσει ότι σύμφωνα μ' αυτές η οικονομική «κρίση» μπορεί να έχει «δραματικές επιπτώσεις» στην απασχόληση και στους προϋπολογισμούς, όμως η κλιματική «κρίση» είναι αυτή που τίθεται σαν ζήτημα άμεσης οικουμενικής επιβίωσης και επομένως γίνεται ένα εύλογο πρόσχημα για την δρομολόγηση επιτακτικών λύσεων στο ζήτημα της παγκόσμιας διακυβέρνησης που προωθείται με κάθε τρόπο.

Πριν από περίπου ένα χρόνο ο ευρωπαίος Επίτροπος για τις Εσωτερικές Υποθέσεις και τις Οικονομικές Υπηρεσίες, γάλλος Μισέλ Μπαρνιέ, στην ίδια κατεύθυνση, προέτρεπε: «**Ο Πλανήτης όλος να έχει έναν Κυβερνήτη**». Κατανοητές οι προθέσεις ενός διόλου ευκαταφρόνητου πλέον αριθμού εκφραστών της κυριαρχίας, αλλά και των πολιτικοοικονομικών και θρησκευτικών κέντρων, που κινούνται σ' αυτή την κατεύθυνση, παραδέχονται πολλοί, αλλά τί πιθανότητες έχουν να επιτύχουν και μάλιστα σύντομα στους σχεδιασμούς τους; Και ακόμα, τι διαφορά θα έχει μια τέτοια κυριαρχική επιβολή από αυτή, που βιώνουμε μέχρι σήμερα και γιατί θα είναι χειρότερη; Τέλος, πόσο απέχουν οι πραγματικοί κυριαρχικοί προσανατολισμοί από γραφικές ή άλλου τύπου συνομωσιολογικές θεωρίες; Βρισκόμαστε στο τέλος ή στην αρχή των δυνατοτήτων της τεχνολογίας και της πληροφορικής;

Πιστεύουμε ακράδαντα ότι ο όγκος των πληροφοριών, των ειδήσεων αλλά και των απόψεων που βρίσκονται για την ώρα στην διάθεση του οποιουδήποτε έχει την δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο, είναι πράγματι τεράστιος με αποτέλεσμα να έχει χαθεί και εξ αιτίας αυτού του λόγου η κριτική ικανότητα επεξεργασίας απόψεων, που πολλές φο-

«ΕΛΛΗΝΕΣ!

Προσκεκλημένος από την εμπιστοσύνην των ενδόξων και μεγαλοψύχων Μεσιτών, δια της κραταιάς βοηθείας των οποίων απεπερατώσατε ενδόξως τον της καταστροφής πόλεμον τον υπέρ το δέον παρεκταθέντα, προσκεκλημένος προσέτι και από την ιδίαν σας ελευθέραν εκλογήν, αναβαίνω εις τον θρόνον της Ελλάδος δια να εκπληρώσω όσας υποχρεώσεις ανέλαβα δεχθείς το προσφερθέν μοι βασιλικόν στέμμα, τόσον προς εσάς, όσον και προς τας μεσιτευούσας Μεγάλας Δυνάμεις».

Εν ονόματι του Βασιλέως Όθωνα,
Η Αντιβασιλεία
ο κόμης ΑΡΜΑΝΣΠΕΡΓΚ, πρόεδρος
ΜΑΟΥΡΕΡ, ΕΥΔΕΚ

Αυτή είναι η εισαγωγή από το διάγγελμα του νεαρού βασιλιά Όθωνα που δημοσιεύτηκε στο φύλλο 1 της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, τον Φεβρουάριο του 1833, το πρώτο ΦΕΚ του ελληνικού κράτους κατ' ουσίαν. Μια άσκοπη περιδιάβαση στα κιτρινισμένα βιβλία της Ιστορίας ή μήπως η προβολή του παρελθόντος στο παρόν και στο μέλλον; Ή μήπως κάτι άλλο;

Για να συμβουλευτούμε τον Ριζοσπάστη, το όργανο του παλαι ποτέ «ρώσικου κόμματος».

(Φταίει) «*η αλληλεξάρτηση των καπιταλιστικών οικονομιών σε συνθήκες έντασης της διεθνοποίησης, σε συνδυασμό με την ανισομετρία(!) στην καπιταλιστική ανάπτυξη, που προϋπήρχε και οξύνεται με την κρίση, αλλά και το γεγονός ότι οι κυβερ-*

δεν εξαντλείται σε λίγες γραμμές, οφείλουμε να δούμε το θετικό της υπόθεσης, ότι ο κόσμος δεν δείχνει να εντυπωσιάζεται πια από τις διάφορες ιδεολογικές φιοριτούρες και ήδη προσπερνά τους σοβαροφανείς καπιταλιστο-λογούντες και τους θλιβερούς αντιγραφείς τους.

Η κυβέρνηση Παπαδήμου έχει αφήσει να εννοηθεί ότι θα γίνουν «σύντομα» εκλογές. Δεν προσδιορίζει, προς ώρας, το **πότε** και πολύ ορθά πράττει αφού οι «μεσιτεύουσες Μεγάλες Δυνάμεις» δεν έχουν ακόμα αποφασίσει αν θα επιτρέψουν τέτοια «περιπέτεια», δοθείσης και της γενικευμένης «ανευθυνότητας» που ευθέως καταλογίζουν στον ελληνικό λαό.

Πάντως, είναι αλήθεια ότι κάτι ετοιμάζεται, γι' αυτό πύκνωσαν οι συνεντεύξεις των βλοσηρών ευρωπαίων Ηγεμόνων στα κυριακάτικα «μεγάλα» φύλλα, θα συμφωνήσετε, όμως, ότι δεν υπάρχει πιο αποκρουστικό θέαμα από τους πολιτικούς που άρχισαν τα χαμόγελα! Κοίτα χαρές ο Βενιζέλος και ο Σαμαράς! Αλλά, μια στιγμή. Η Παπαρήγα γιατί γελάει έτσι; Τί μαγειρεύουν άραγε;

Ας δούμε, όμως, τί λένε οι Μεγάλοι. Ερωτηθείς για το θέμα των «εκλογών», ο Μανουέλ Μπαρόσο είπε:

«*Δεν θέλω να μιλήσω τώρα για την εσωτερική πολιτική. Σεβόμαστε πάντα την ψήφο των πολιτών. Είναι οι Έλληνες πολίτες που πρέπει να εκλέξουν την κυβέρνησή τους. Θα συνεργαστούμε με την κυβέρνηση, που θα εκλεγεί.* **Αλλά δεν πιστεύουμε πραγματικά ότι οποιοδήποτε πολιτικό κόμμα κι αν εκλεγεί θα έχει την ανευθυνότητα να θέσει σε αμφισβήτηση ένα πρόγραμμα το οποίο τόσο προσεκτικά διαπραγματευτήκαμε και τώρα είναι η μόνη**

δραματικές επιπτώσεις της στην απασχόληση και στους προϋπολογισμούς, η κλιματική κρίση που απειλεί την επιβίωσή μας. Μια περίοδος άγχους, αβεβαιότητας και έλλειψης εμπιστοσύνης. Ωστόσο, αυτά τα προβλήματα μπορούν να λυθούν με κοινές προσπάθειες μεταξύ των χωρών μας. **Το 2009 είναι, επίσης, το πρώτο έτος της παγκόσμιας διακυβέρνησης με την δημιουργία του G20 στη μέση της οικονομικής κρίσης. Η διάσκεψη για το κλίμα στην Κοπεγχάγη, αποτελεί ένα ακόμη βήμα προς την παγκόσμια διαχείριση του πλανήτη μας**. Η αποστολή μας είναι αποστολή ελπίδας **υποστηριζόμενη από πράξεις και ενέργειες**». Οι δηλώσεις αυτές έγιναν το 2009 εκ στόματος του βέλγου Έρμαν Βαν Ρομπάου (τακτικού μέλους της Λέσχης Μπίλντεμπεργκ), ο οποίος την 1η Μαρτίου του τρέχοντος έτους επανεξελέγη στην θέση του προέδρου της ΕΕ.

Αν παρατηρήσει κανείς προσεκτικά τις παραπάνω δηλώσεις θα διαπιστώσει ότι σύμφωνα μ' αυτές η οικονομική «κρίση» μπορεί να έχει «δραματικές επιπτώσεις» στην απασχόληση και στους προϋπολογισμούς, όμως η κλιματική «κρίση» είναι αυτή που τίθεται σαν ζήτημα άμεσης οικουμενικής επιβίωσης και επομένως γίνεται ένα εύλογο πρόσχημα για την δρομολόγηση επιτακτικών λύσεων στο ζήτημα της παγκόσμιας διακυβέρνησης που προωθείται με κάθε τρόπο.

Πριν από περίπου ένα χρόνο ο ευρωπαίος Επίτροπος για τις Εσωτερικές Υποθέσεις και τις Οικονομικές Υπηρεσίες, γάλλος Μισέλ Μπαρνιέ, στην ίδια κατεύθυνση, προέτρεπε: «**Ο Πλανήτης όλος να έχει έναν Κυβερνήτη**». Κατανοητές οι προθέσεις ενός διόλου ευκαταφρόνητου πλέον αριθμού εκφραστών της κυριαρχίας, αλλά και των πολιτικοοικονομικών και θρησκευτικών κέντρων, που κινούνται σ' αυτή την κατεύθυνση, παραδέχονται πολλοί, αλλά τι πιθανότητες έχουν να επιτύχουν και μάλιστα σύντομα στους σχεδιασμούς τους; Και ακόμα, τι διαφορά θα έχει μια τέτοια κυριαρχική επιβολή από αυτή, που βιώνουμε μέχρι σήμερα και γιατί θα είναι χειρότερη; Τέλος, πόσο απέχουν οι πραγματικοί κυριαρχικοί προσανατολισμοί από γραφικές ή άλλου τύπου συνομωσιολογικές θεωρίες; Βρισκόμαστε στο τέλος ή στην αρχή των δυνατοτήτων της τεχνολογίας και της πληροφορικής;

Πιστεύουμε ακράδαντα ότι ο όγκος των πληροφοριών, των ειδήσεων αλλά και των απόψεων που βρίσκονται για την ώρα στην διάθεση του οποιουδήποτε έχει την δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο, είναι πράγματι τεράστιος με αποτέλεσμα να έχει χαθεί και εξ αιτίας αυτού του λόγου η κριτική ικανότητα επεξεργασίας απόψεων, που πολλές φορές θεωρούνται «γραφικές» ή «περιθωριακές». Ταυτόχρονα έχει εξυφωθεί, και όχι τυχαία πιστεύουμε, η χρήση του διαδικτύου στις κινηματικές διαδικασίες με αποτέλεσμα να εξαφανίζεται ή να εξορίζεται η όποια κριτική στην εργαλειοποίησή του βάση των κλασικών κομματικών μοντέλων, αλλά και η απλή αναφορά στις επιπτώσεις μιας οργανωτικής εξάρτησης, όταν είναι τοις πάσι γνωστό ότι ο έλεγχος του βρίσκεται και θα βρίσκεται στα χέρια των όποιων εξουσιαστών κατεβάζουν απλά έναν διακόπτη, όταν οι καταστάσεις γίνονται ανεξέλεγκτες για τους ίδιους.

Κανείς, όμως, δεν μπορεί να υποκρίνεται τον ανίδεο. Η τεχνολογία και η επιστήμη έχουν τεράστιες δυνατότητες, οι οποίες πρώτα και κύρια βρίσκονται στην υπηρεσία της κυριαρχίας και χρησιμοποιούνται για να δεσμεύεται ανυπολόγιστη φυσική ενέργεια να καταστρέφεται το περιβάλλον, αλλά και να υποδουλώνεται το ανθρώπινο σώμα και πνεύμα. Η πληροφορική ως επιστήμη και η κυβερνητική είναι άμεσα συνδεδεμένες. Ολοένα και περισσότερο γίνεται κατανοητό ότι η βιοτεχνολογία εξελίσσεται με ραγδαίους ρυθμούς, όχι παράλληλα αλλά άμεσα συνδεόμενη, τόσο με την πληροφορική, όσο και με τις οικονομικές συναλλαγές, τους κατασταλτικούς σχεδιασμούς, ακόμα και με την επιστήμη της πολεοδομίας (λ.χ. την κατασκευή κτιρίων στα οποία εισέρχονται μόνο άτομα που ελέγχονται μέσω τσιπ που φέρουν ή μέσω ελέγχου της ίριδας ή των δακτυλικών αποτυπωμάτων κλπ).

Το μέλλον είναι ήδη εδώ παρατηρούν όλο και περισσότεροι άνθρωποι και δεν έχουν άδικο. Ο πόνος, η δυστυχία, η εκμετάλλευση, οι ανθρω-

«ΕΛΛΗΝΕΣ!

Προσκεκλημένος από την εμπιστοσύνην των ενδόξων και μεγαλοψύχων Μεσιτών, δια της κραταιάς βοηθείας των οποίων απεπερατώσατε ενδόξως τον της καταστροφής πόλεμον τον υπέρ το δέον παρεκταθέντα, προσκεκλημένος προσέτι και από την ιδίαν σας ελευθέραν εκλογήν, αναβαίνω εις τον θρόνον της Ελλάδος δια να εκπληρώσω όσας υποχρεώσεις ανέλαβα δεχθείς το προσφερθέν μοι βασιλικόν στέμμα, τόσον προς εσάς, όσον και προς τας μεσιτευούσας Μεγάλας Δυνάμεις».

Εν ονόματι του Βασιλέως Όθωνα,
Η Αντιβασιλεία
ο κόμης ΑΡΜΑΝΣΠΕΡΓΚ, πρόεδρος
ΜΑΟΥΡΕΡ, ΕΥΔΕΚ

Αυτή είναι η εισαγωγή από το διάγγελμα του νεαρού βασιλιά Όθωνα που δημοσιεύτηκε στο φύλλο 1 της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, τον Φεβρουάριο του 1833, το πρώτο ΦΕΚ του ελληνικού κράτους κατ' ουσίαν. Μια άσκοπη περιδιάβαση στα κιτρινισμένα βιβλία της Ιστορίας ή μήπως η προβολή του παρελθόντος στο παρόν και στο μέλλον; Ή μήπως κάτι άλλο;

Για να συμβουλευτούμε τον Ριζοσπάστη, το όργανο του παλαι ποτέ «ρώσικου κόμματος».

(Φταίει) *«η αλληλεξάρτηση των καπιταλιστικών οικονομιών σε συνθήκες έντασης της διεθνοποίησης, σε συνδυασμό με την ανισομετρία(!) στην καπιταλιστική ανάπτυξη, που προϋπήρχε και οξύνεται με την κρίση, αλλά και το γεγονός ότι οι κυβερνήσεις της Ελλάδας συναποφασίζουν(sic) στο πλαίσιο της ΕΕ τις πολιτικές που εφαρμόζονται.»*

Όποιος δεν κατάλαβε να σηκώσει το χεράκι! Μην ντρέπεστε να το ομολογήσετε, αν δεν μπορείτε να καταλάβετε την «ανισομετρία στην καπιταλιστική αναπτυξη» ανάμεσα στην Γερμανία και την Ελλάδα, την Βαυαρία και τον Μορηά ή την Αρχαία Αθήνα και την Μήλο, ε, είστε κάπως, πως να το πούμε τώρα, κουτοί. Δεν πειράζει όμως, και αυτό έχει προβλεφθεί. Για χάρη σας ο Νίκος Μπογιόπουλος έγραψε ένα πόνημα: «Είναι ο καπιταλισμός, ηλίθιε!».

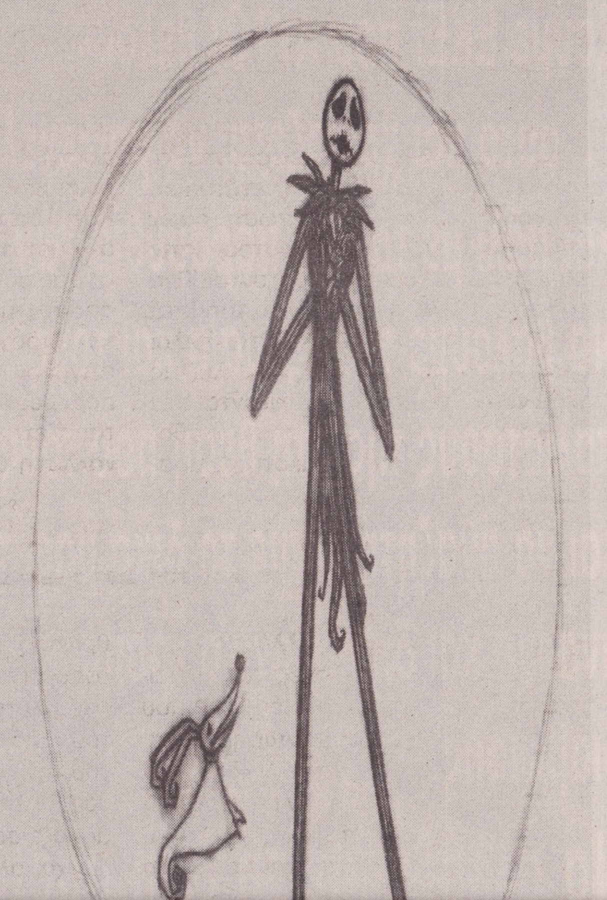
Δεν είναι άξιες απορίας οι γενικόλογες ασυναρτησίες περί «καπιταλισμού» ακόμα και όταν διαθέτουν τον απαραίτητο «επιστημονικό» στόμφο, αυτό όμως που προκαλεί κάποια εντύπωση είναι η αντιγραφή της μαρξιστικής μπαρουφολογίας από μεγάλη μερίδα (σημαντική θα λέγαμε...) του αναρχικού και αντιεξουσιαστικού χώρου. Η

κευμένης «ανευθυνότητας» που ευθέως καταλογίζουν στον ελληνικό λαό.

Πάντως, είναι αλήθεια ότι κάτι ετοιμάζεται, γι' αυτό πύκνωσαν οι συνεντεύξεις των βλοσυρών ευρωπαίων Ηγεμόνων στα κυριακάτικα «μεγάλα» φύλλα, θα συμφωνήσετε, όμως, ότι δεν υπάρχει πιο αποκρουστικό θέαμα από τους πολιτικούς που άρχισαν τα χαμόγελα! Κοίτα χαρές ο Βενιζέλος και ο Σαμαράς! Αλλά, μια στιγμή. Η Παπαρήγα γιατί γελάει έτσι; Τί μαγειρεύουν άραγε;

Ας δούμε, όμως, τί λένε οι Μεγάλοι. Ερωτηθείς για το θέμα των «εκλογών», ο Μανουέλ Μπαρόσο είπε:

«Δεν θέλω να μιλήσω τώρα για την εσωτερική πολιτική. Σεβόμαστε πάντα την ψήφο των πολιτών. Είναι οι Έλληνες πολίτες που πρέπει να εκλέξουν την κυβέρνησή τους. Θα συνεργαστούμε με την κυβέρνηση, που θα εκλεγεί. ***Αλλά δεν πιστεύουμε πραγματικά ότι οποιοδήποτε πολιτικό κόμμα κι αν εκλεγεί θα έχει την ανευθυνότητα να θέσει σε αμφισβήτηση ένα πρόγραμμα το οποίο τόσο προσεκτικά διαπραγματευτήκαμε και τώρα είναι η μόνη***

βερνήτη». Κατανοητές οι προθέσεις ενός διόλου ευκαταφρόνητου πλέον αριθμού εκφραστών της κυριαρχίας, αλλά και των πολιτικοοικονομικών και θρησκευτικών κέντρων, που κινούνται σ' αυτή την κατεύθυνση, παραδέχονται πολλοί, αλλά τί πιθανότητες έχουν να επιτύχουν και μάλιστα σύντομα στους σχεδιασμούς τους; Και ακόμα, τι διαφορά θα έχει μια τέτοια κυριαρχική επιβολή από αυτή, που βιώνουμε μέχρι σήμερα και γιατί θα είναι χειρότερη; Τέλος, πόσο απέχουν οι πραγματικοί κυριαρχικοί προσανατολισμοί από γραφικές ή άλλου τύπου συνομωσιολογικές θεωρίες; Βρισκόμαστε στο τέλος ή στην αρχή των δυνατοτήτων της τεχνολογίας και της πληροφορικής;

Πιστεύουμε ακράδαντα ότι ο όγκος των πληροφοριών, των ειδήσεων αλλά και των απόψεων που βρίσκονται για την ώρα στην διάθεση του οποιουδήποτε έχει την δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο, είναι πράγματι τεράστιος με αποτέλεσμα να έχει χαθεί και εξ αιτίας αυτού του λόγου η κριτική ικανότητα επεξεργασίας απόψεων, που πολλές φορές θεωρούνται «γραφικές» ή «περιθωριακές». Ταυτόχρονα έχει εξυψωθεί, και όχι τυχαία πιστεύουμε, η χρήση του διαδικτύου στις κινηματικές διαδικασίες με αποτέλεσμα να εξαφανίζεται ή να εξορίζεται η όποια κριτική στην εργαλειοποίηση του βάση των κλασικών κομματικών μοντέλων, αλλά και η απλή αναφορά στις επιπτώσεις μιας οργανωτικής εξάρτησης, όταν είναι τοις πάσι γνωστό ότι ο έλεγχος του βρίσκεται και θα βρίσκεται στα χέρια των όποιων εξουσιαστών κατεβάζουν απλά έναν διακόπτη, όταν οι καταστάσεις γίνονται ανεξέλεγκτες για τους ίδιους.

Κανείς, όμως, δεν μπορεί να υποκρίνεται τον ανίδεο. Η τεχνολογία και η επιστήμη έχουν τεράστιες δυνατότητες, οι οποίες πρώτα και κύρια βρίσκονται στην υπηρεσία της κυριαρχίας και χρησιμοποιούνται για να δεσμεύεται ανυπολόγιστη φυσική ενέργεια να καταστρέφεται το περιβάλλον, αλλά και να υποδουλώνεται το ανθρώπινο σώμα και πνεύμα. Η πληροφορική ως επιστήμη και η κυβερνητική είναι άμεσα συνδεδεμένες. Ολοένα και περισσότερο γίνεται κατανοητό ότι η βιοτεχνολογία εξελίσσεται με ραγδαίους ρυθμούς, όχι παράλληλα αλλά άμεσα συνδεόμενη, τόσο με την πληροφορική, όσο και με τις οικονομικές συναλλαγές, τους κατασταλτικούς σχεδιασμούς, ακόμα και με την επιστήμη της πολεοδομίας (λ.χ. την κατασκευή κτιρίων στα οποία εισέρχονται μόνο άτομα που ελέγχονται μέσω τσιπ που φέρουν ή μέσω ελέγχου της ίριδας ή των δακτυλικών αποτυπωμάτων κλπ).

Το μέλλον είναι ήδη εδώ παρατηρούν όλο και περισσότεροι άνθρωποι και δεν έχουν άδικο. Ο πόνος, η δυστυχία, η εκμετάλλευση, οι ανθρωποσφαγές, η πνευματική αλλοτρίωση δεν είναι τα κακώς κείμενα μιας ανθρωπότητας που κατά τα άλλα ευτυχεί. Ως εκ τούτου δεν αποτελεί κανενός είδους συνθηματολογία η διαπίστωση ότι η «μεγάλη καταστροφή» είναι και παραμένει η ίδια η κυριαρχία και οι μηχανισμοί αναπαραγωγής της.

Κλείνοντας θα κάνουμε μια ακόμη παρατήρηση. Η κυριαρχική επιβολή δεν είναι μια στατική κατάσταση. Εξελίσσεται συνεχώς, γεγονός που επιβεβαιώνεται ακόμη και στις λεγόμενες περιόδους κάμψης μιας κυριαρχικής κατάστασης, που όμως –και όχι βέβαια δια μαγείας– αργά ή γρήγορα τη διαδέχεται μια άλλη.

Γι' αυτόν τον λόγο παλεύουμε για την αναρχία και όχι για την επανάσταση γενικά και αόριστα.

Γι' αυτόν τον λόγο μαχόμαστε –κάτι που το θεωρούμε, επίσης, σημαντικό– **και** ενάντια σε κάθε είδους ανάθεση αγωνιστικών καθηκόντων, ιδιαίτερα όταν αυτές θεωρούνται απαραίτητες από τα διάφορα επαναστατικά ιερατεία.

Απρίλιος 2012

Α σης, τον Φεβρουάριο του 1833, το πρώτο ΦΕΚ του ελληνικού κράτους κατ' ουσίαν. Μια άσκοπη περιδιάβαση στα κιτρινισμένα βιβλία της Ιστορίας ή μήπως η προβολή του παρελθόντος στο παρόν και στο μέλλον;Ή μήπως κάτι άλλο;

Για να συμβουλευτούμε τον Ριζοσπάστη, το όργανο του παλαι ποτέ «ρώσικου κόμματος».

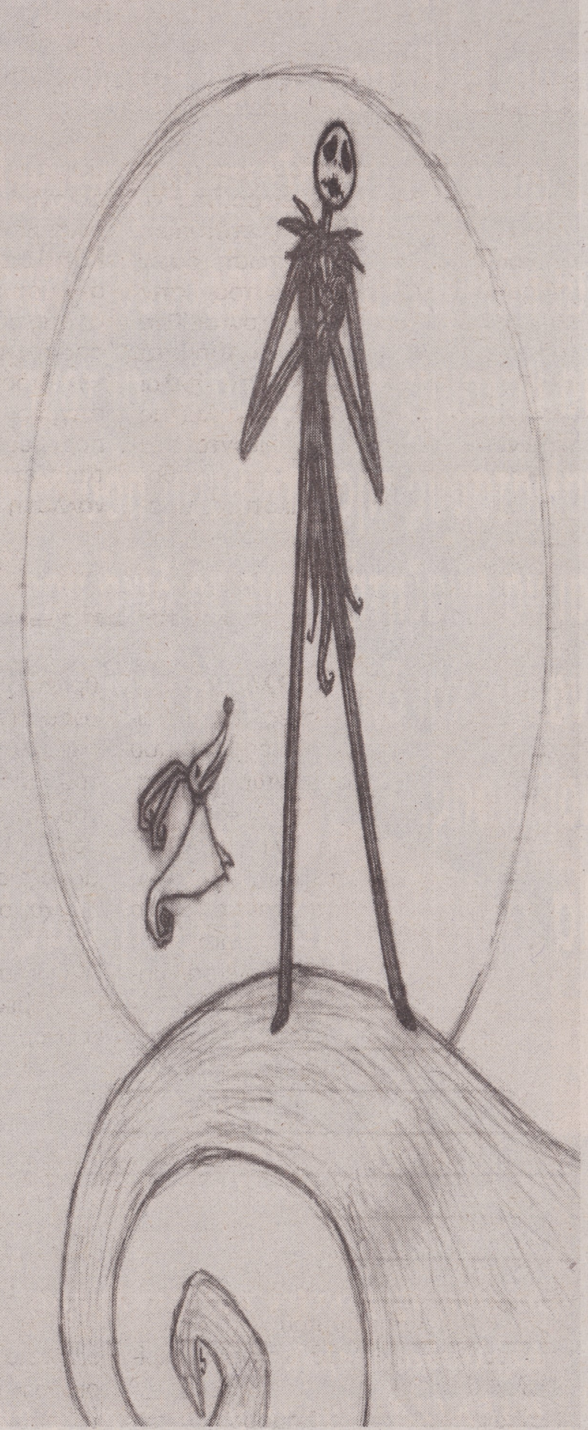
(Φταίει) *«η αλληλεξάρτηση των καπιταλιστικών οικονομιών σε συνθήκες έντασης της διεθνοποίησης, σε συνδυασμό με την ανισομετρία(!) στην καπιταλιστική ανάπτυξη, που προϋπήρχε και οξύνεται με την κρίση, αλλά και το γεγονός ότι οι κυβερνήσεις της Ελλάδας συναποφασίζουν(sic) στο πλαίσιο της ΕΕ τις πολιτικές που εφαρμόζονται.»*

Όποιος δεν κατάλαβε να σηκώσει το χεράκι! Μην ντρέπεστε να το ομολογήσετε, αν δεν μπορείτε να καταλάβετε την «ανισομετρία στην καπιταλιστική αναπτυξη» ανάμεσα στην Γερμανία και την Ελλάδα, την Βαυαρία και τον Μορηά ή την Αρχαία Αθήνα και την Μήλο, ε, είστε κάπως, πως να το πούμε τώρα, κουτοί. Δεν πειράζει όμως, και αυτό έχει προβλεφθεί. Για χάρη σας ο Νίκος Μπογιόπουλος έγραψε ένα πόνημα: «Είναι ο καπιταλισμός, ηλίθιε!».

Δεν είναι άξιες απορίας οι γενικόλογες ασυναρτησίες περί «καπιταλισμού» ακόμα και όταν διαθέτουν τον απαραίτητο «επιστημονικό» στόμφο, αυτό όμως που προκαλεί κάποια εντύπωση είναι η αντιγραφή της μαρξιστικής μπαρουφολογίας από μεγάλη μερίδα (σημαντική θα λέγαμε...) του αναρχικού και αντιεξουσιαστικού χώρου. Η πνευματική φτώχεια (πραγματική ή σκόπιμα αντιγραφική) διαφόρων κομματιών, που αυτοπροσδιορίζονται μάλιστα ως ... «πρωτοπόρα», είναι παροιμιώδης, αλλά και ταυτόχρονα απολύτως συμβατή με το «γενικότερο» πνευματικό επίπεδο της πάλαι ποτέ καταναλωτικής εποχής των αμέσως προηγούμενων ετών. Κατά κάποιον τρόπο, αυτή η πνευματική ένδεια που σοβούσε, επιχειρήθηκε να καλυφθεί με διάφορα μαρξιστικά ιδεολογικά δάνεια, με την ευκολία που δανείζονταν αρκετοί από τις τράπεζες για να καλύψουν εφήμερες ανάγκες. Το αποτέλεσμα, βέβαια, είναι οικτρό είτε στη μία είτε στην άλλη περίπτωση.

Αν και πρόκειται για ένα τεράστιο ζήτημα που

φισβήτηση ένα πρόγραμμα το οποίο τόσο προσεκτικά διαπραγματευτήκαμε και τώρα είναι η μόνη

«Είμαι ο κύριός σας και κύριός μου είναι ο Τσάρος. Ο Τσάρος έχει δικαίωμα να μου δίνει διαταγές και πρέπει να υπακούω, αλλά όχι να τις δίνει σε σας. Στα κτήματά μου εγώ είμαι ο Τσάρος, είμαι ο θεός σας επί της γης και πρέπει να είμαι υπόλογος για σας ενώπιον του θεού στα ουράνια [...] Πρώτα πρέπει να ξυστρίσουμε το άλογο δέκα φορές με τη σιδερένια ξύστρα κι έπειτα να το βουρτσίσουμε με τη μαλακιά βούρτσα. Θα πρέπει κι εγώ να σας ξυστρίσω πολύ άγρια, και ποιος ξέρει αν ποτέ θα φτάσω στο βούρτσισμα. Ο θεός καθαρίζει τον αέρα με κεραυνούς κι αστραπές, και στο χωριό μου θα καθαρίσω τον αέρα με κεραυνούς και φωτιά όποτε το κρίνω απαραίτητο».

Ρώσος γαιοκτήμονας
στους δουλοπάροικους του

Οι εξουσιαστές, συνασπισμένοι κατά ομάδες, προσπαθούν να συμμετάσχουν ή να αντιμετωπίσουν τις συνθήκες αναδιανομής αυτού που ονομάζουν πλούτο και που στην πραγματικότητα είναι **οι περιοχές,** που θα ανακαταληφθούν από τους εταίρους του ήδη ενοποιημένου μπλοκ της κυριαρχίας, οι μηχανισμοί που θα στήσουν και **οι σχέσεις** που θα επιβάλλουν στους σύγχρονους σκλάβους ή θα καθορίσουν μεταξύ τους. Αυτό λέγεται με απλά λόγια **αναδιανομή**. Αναδιανομή και ισχυροποίηση. Ισχυροποίηση, όμως, σημαίνει αδυνάτισμα όσων βρίσκονται κάτω από συνθήκες σκλαβιάς. Σημαίνει χειροτέρευση των όρων επιβίωσης, λιγότεροι απασχολούμενοι σκλάβοι, ακόμα περισσότερη εξαθλίωση, αύξηση των ασθενειών, «ξεσκαρτάρισμα». Σημαίνει καταστροφή όσων υπηρεσιών δεν εξυπηρετούν τις εξουσιαστικές ανάγκες και όσων μορφών εφηρμοσμένης δουλείας θεωρούνται ατελείς. Σημαίνει, ακόμα, τη μετατόπιση στην κοινωνική διαστρωμάτωση όσων δεν μπορούν να προσαρμοστούν στις συνθήκες που ανακατασκευάζονται. Ένα

Αυτά, μεταξύ άλλων, περιγράφαμε στις αρχές του χρόνου, ήδη ένα μήνα πριν την «πετυχημένη» κύρωση της νέας δανειακής σύμβασης και του «νέου» μνημονίου που την συνοδεύει.

Ακολούθησε η συμφωνία της πολιτικής ελίτ, συμπεριλαμβανομένων φυσικά και των αριστερών κομμάτων, για άμεση (εκτός «απροόπτου») προσφυγή στις κάλπες, με στόχο πρώτα και κύρια την εκτόνωση των κοινωνικών αντιδράσεων, αλλά και την συνεπή διαχείριση όσων ήδη έχουν σχεδιαστεί και συμφωνηθεί.

Έχουμε ήδη, επίσης, εκτιμήσει σε προηγούμενα φύλλα της Διαδρομής Ελευθερίας, ότι η σύμπτυξη των ήδη υπαρχόντων κομματικών σχηματισμών και η κατασκευή νέων δεν συνιστά, φυσικά, σε καμία περίπτωση κάποιου είδους κατάρρευση, είτε του πολιτικού συστήματος γενικότερα, είτε των «κουρεμένων» σε ποσοστά λεγόμενων μεγάλων κομμάτων.

Είναι κατανοητή, βέβαια, η παραπάνω εκτίμηση στην περίπτωση, όταν εκείνοι που υιοθετούν την συγκεκριμένη «εξήγηση» βρίσκονται στην πλευρά εξουσιαστικών μερίδων, που κατευθύνονται στην ανανέωση των «ευκαιριών» για μια συνολικότερη πολιτική ανάκαμψη.

Έτσι, η «πιστοποιημένη κατάρρευση» του πολιτικού συστήματος εμφανίζεται ως μια σημαντική «παθογένεια», η «γιατριά» της οποίας δικαιολογεί την κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, που έχει επιβληθεί ως αναγκαία, αλλά και διαρκής συνθήκη και μάλιστα με ορίζοντα πολλών δεκαετιών, λόγω της «χρεοκοπίας», της διεθνούς επιτήρησης ή της «απώλειας της εθνικής κυριαρχίας».

Αν, λοιπόν, έχουμε κατάρρευση του πολιτικού συστήματος, η οποία «κατοχυρώνεται» από την σημαντική μείωση της εκλογικής πελατείας, γιατί αυτή δεν περιλαμβάνει τα κόμματα της αριστεράς; Κάτι τέτοιο θα ίσχυε μόνο, αν δεχόμασταν ότι τα κόμματα της αριστεράς δεν αποτελούν, εδώ και δεκαετίες, αναπό-

Η ενίσχυση του πολιτικού σκηνικού και η αναρχική προοπτική

που θέλει να εξαφανίσει την συνεισφορά της αριστεράς στην εμπέδωση της κυρίαρχης ιδεολογίας, όχι μόνο μέσω της κατοχύρωσης των πολιτικών δικαιωμάτων, αλλά και της ενίσχυσης και της αναπαραγωγής των ποικίλων μηχανισμών κοινωνικής κινητικότητας.

Τα παραμυθάκια, όμως, ότι η αριστερά δεν κυβέρνησε και ως εκ τούτου, εκτός των άλλων, δεν είναι συνυπεύθυνη για την συνεχώς επιδεινούμενη κοινωνική ε-

γία και μάλιστα πριν την διάσπαση του ΚΚΕ διακατεχόταν, ή όχι, από ένα θαυμασμό και ένα δέος για ορισμένες από τις θεμελιακές «αστικές» αντιλήψεις; Ήταν και παραμένει, ή όχι, ήδη από το τέλος του εμφυλίου, θέση του ΚΚΕ η «αναγκαιότητα» σύναψης συμμαχιών με τα προοδευτικά τμήματα της «αστικής τάξης»; Νουθετούσε, ή όχι, την «άρχουσα τάξη» η ΕΔΑ «αντιτιθέμενη» στο ξένο κεφάλαιο και την ΕΟΚ από την πλευρά της

ρένια ξύστρα κι έπειτα να το βουρτσίσουμε με τη μαλακιά βούρτσα. Θα πρέπει κι εγώ να σας ξυστρίσω πολύ άγρια, και ποιος ξέρει αν ποτέ θα φτάσω στο βούρτσισμα. Ο θεός καθαρίζει τον αέρα με κεραυνούς κι αστραπές, και στο χωριό μου θα καθαρίσω τον αέρα με κεραυνούς και φωτιά όποτε το κρίνω απαραίτητο».

Ρώσος γαιοκτήμονας
στους δουλοπάροικους του

«Οι εξουσιαστές, συνασπισμένοι κατά ομάδες, προσπαθούν να συμμετάσχουν ή να αντιμετωπίσουν τις συνθήκες αναδιανομής αυτού που ονομάζουν πλούτο και που στην πραγματικότητα είναι **οι περιοχές,** που θα ανακαταληφθούν από τους εταίρους του ήδη ενοποιημένου μπλοκ της κυριαρχίας, οι μηχανισμοί που θα στήσουν και **οι σχέσεις** που θα επιβάλλουν στους σύγχρονους σκλάβους ή θα καθορίσουν μεταξύ τους. Αυτό λέγεται με απλά λόγια **αναδιανομή**. Αναδιανομή και ισχυροποίηση. Ισχυροποίηση, όμως, σημαίνει αδυνάτισμα όσων βρίσκονται κάτω από συνθήκες σκλαβιάς. Σημαίνει χειροτέρευση των όρων επιβίωσης, λιγότεροι απασχολούμενοι σκλάβοι, ακόμα περισσότερη εξαθλίωση, αύξηση των ασθενειών, «ξεσκαρτάρισμα». Σημαίνει καταστροφή όσων υπηρεσιών δεν εξυπηρετούν τις εξουσιαστικές ανάγκες και όσων μορφών εφηρμοσμένης δουλείας θεωρούνται ατελείς. Σημαίνει, ακόμα, τη μετατόπιση στην κοινωνική διαστρωμάτωση όσων δεν μπορούν να προσαρμοστούν στις συνθήκες που ανακατασκευάζονται. Ένα τεράστιο εργοτάξιο, όπου άλλα τμήματά του ξηλώνονται και άλλα κτίζονται. Άλλοι ανεβαίνουν στις σκαλωσιές κι άλλοι τις κατεβαίνουν, ενώ άλλοι γκρεμίζονται στο κενό. Και κάποιοι από άλλα σημεία καθορίζουν όλη αυτή την κινητικότητα, προσαρμόζοντάς την στις απαιτήσεις της κυριαρχίας τους».

πες, με στόχο πρώτα και κύρια την εκτόνωση των κοινωνικών αντιδράσεων, αλλά και την συνεπή διαχείριση όσων ήδη έχουν σχεδιαστεί και συμφωνηθεί.

Έχουμε ήδη, επίσης, εκτιμήσει σε προηγούμενα φύλλα της Διαδρομής Ελευθερίας, ότι η σύμπτυξη των ήδη υπαρχόντων κομματικών σχηματισμών και η κατασκευή νέων δεν συνιστά, φυσικά, σε καμία περίπτωση κάποιου είδους κατάρρευση, είτε του πολιτικού συστήματος γενικότερα, είτε των «κουρεμένων» σε ποσοστά λεγόμενων μεγάλων κομμάτων.

Είναι κατανοητή, βέβαια, η παραπάνω εκτίμηση στην περίπτωση, όταν εκείνοι που υιοθετούν την συγκεκριμένη «εξήγηση» βρίσκονται στην πλευρά εξουσιαστικών μερίδων, που κατευθύνονται στην ανανέωση των «ευκαιριών» για μια συνολικότερη πολιτική ανάκαμψη.

Έτσι, η «πιστοποιημένη κατάρρευση» του πολιτικού συστήματος εμφανίζεται ως μια σημαντική «παθογένεια», η «γιατριά» της οποίας δικαιολογεί την κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, που έχει επιβληθεί ως αναγκαία, αλλά και διαρκής συνθήκη και μάλιστα με ορίζοντα πολλών δεκαετιών, λόγω της «χρεοκοπίας», της διεθνούς επιτήρησης ή της «απώλειας της εθνικής κυριαρχίας».

Αν, λοιπόν, έχουμε κατάρρευση του πολιτικού συστήματος, η οποία «κατοχυρώνεται» από την σημαντική μείωση της εκλογικής πελατείας, γιατί αυτή δεν περιλαμβάνει τα κόμματα της αριστεράς; Κάτι τέτοιο θα ίσχυε μόνο, αν δεχόμασταν ότι τα κόμματα της αριστεράς δεν αποτελούν, εδώ και δεκαετίες, αναπόσπαστο μέρος του πολιτικού συστήματος, πραγματικά σωσίβια στις κρίσιμες στιγμές. Κάτι τέτοιο, θα ίσχυε μόνο αν πρεσβεύαμε ότι το πολιτικό σύστημα ταυτίζεται με τον δικομματισμό, την εναλλαγή δηλαδή στην εξουσία των δύο μεγάλων κομμάτων. Κάτι τέτοιο, μπορεί να ισχυριστεί υποκριτικά μόνο κάποιος,

και η αναρχική προοπτική

που θέλει να εξαφανίσει την συνεισφορά της αριστεράς στην εμπέδωση της κυρίαρχης ιδεολογίας, όχι μόνο μέσω της κατοχύρωσης των πολιτικών δικαιωμάτων, αλλά και των ενίσχυσης και της αναπαραγωγής των ποικίλων μηχανισμών κοινωνικής κινητικότητας.

Τα παραμυθάκια, όμως, ότι η αριστερά δεν κυβέρνησε και ως εκ τούτου, εκτός των άλλων, δεν είναι συνυπεύθυνη για την συνεχώς επιδεινούμενη κοινωνική εξαθλίωση, δεν είναι μόνο φτηνά, αλλά και κακόγουστα. Μήπως η αριστερά με υποδειγματική πράγματι συνέπεια μεταπολιτευτικά δεν ενίσχυε με κάθε τρόπο κάθε προσπάθεια για «εκσυγχρονισμό», «παραγωγικοποίηση» και «εξευρωπαϊσμό» της κοινωνίας; Η αριστερή ιδεολογία και μάλιστα πριν την διάσπαση του ΚΚΕ διακατεχόταν, ή όχι, από ένα θαυμασμό και ένα δέος για ορισμένες από τις θεμελιακές «αστικές» αντιλήψεις; Ήταν και παραμένει, ή όχι, ήδη από το τέλος του εμφυλίου, θέση του ΚΚΕ η «αναγκαιότητα» σύναψης συμμαχιών με τα προοδευτικά τμήματα της «αστικής τάξης»; Νουθετούσε, ή όχι, την «άρχουσα τάξη» η ΕΔΑ «αντιτιθέμενη» στο ξένο κεφάλαιο και την ΕΟΚ από την πλευρά της υπεράσπισης των γηγενών καπιταλιστών; Μπήκαν, ή όχι, οι ιδεολογικές βάσεις για την λεγόμενη εθνική συμφιλίωση από την αριστερή διανόηση, αυτήν την παχιά αγελάδα, που έθρεψε και τρά-

συνέχεια στη σελίδα 4

ελπίδα για το μέλλον της Ελλάδας.»

Η «συζήτηση» για εκλογές, πάντως, άνοιξε και αυτό είναι ένα κατόρθωμα που το διεκδικεί με πάθος ο Αντώνης Σαμα-

θρωπος που έφερε τις εκλογές –και την άνοιξη (γιατί όχι;)– στην Ελλάδα, πρώτος και καλύτερος ξεκίνησε την «εκστρατεία» του, από πού αλλού; Από την γενετειρά

σουν τη γη και τους ανθρώπους για τα επόμενα πενήντα χρόνια, χωρίς να πέσει ούτε μια σφαλιάρα. Η συγκέντρωση του ΚΚΕ στο Σύνταγμα, υποτίθεται κατά της

ρίου, αλλά και το προηγούμενο χρονικό διάστημα, έκαναν τώρα προτεραιότητά τους το να κακομεταχειριστούν τους αλλοδαπούς και να τους μπουζουριάσουν

νάτισμα όσων βρίσκονται κάτω από συνθήκες σκλαβιάς. Σημαίνει χειροτέρευση των όρων επιβίωσης, λιγότεροι απασχολούμενοι σκλάβοι, ακόμα περισσότερη εξαθλίωση, αύξηση των ασθενειών, «ξεσκαρτάρισμα». Σημαίνει καταστροφή όσων υπηρεσιών δεν εξυπηρετούν τις εξουσιαστικές ανάγκες και όσων μορφών εφημερωσμένης δουλείας θεωρούνται ατελείς. Σημαίνει, ακόμα, τη μετατόπιση στην κοινωνική διαστρωμάτωση όσων δεν μπορούν να προσαρμοστούν στις συνθήκες που ανακατασκευάζονται. Ένα τεράστιο εργοτάξιο, όπου άλλα τμήματά του ξηλώνονται και άλλα κτίζονται. Άλλοι ανεβαίνουν στις σκαλωσιές κι άλλοι τις κατεβαίνουν, ενώ άλλοι γκρεμίζονται στο κενό. Και κάποιοι από άλλα σημεία καθορίζουν όλη αυτή την κινητικότητα, προσαρμόζοντάς την στις απαιτήσεις της κυριαρχίας τους».

βληθεί ως αναγκαία, αλλά και διαρκής συνθήκη και μάλιστα με ορίζοντα πολλών δεκαετιών, λόγω της «χρεοκοπίας», της διεθνούς επιτήρησης ή της «απώλειας της εθνικής κυριαρχίας».

Αν, λοιπόν, έχουμε κατάρρευση του πολιτικού συστήματος, η οποία «κατοχυρώνεται» από την σημαντική μείωση της εκλογικής πελατείας, γιατί αυτή δεν περιλαμβάνει τα κόμματα της αριστεράς; Κάτι τέτοιο θα ίσχυε μόνο, αν δεχόμασταν ότι τα κόμματα της αριστεράς δεν αποτελούν, εδώ και δεκαετίες, αναπόσπαστο μέρος του πολιτικού συστήματος, πραγματικά σωσίβια στις κρίσιμες στιγμές. Κάτι τέτοιο, θα ίσχυε μόνο αν πρεσβεύαμε ότι το πολιτικό σύστημα ταυτίζεται με τον δικομματισμό, την εναλλαγή δηλαδή στην εξουσία των δύο μεγάλων κομμάτων. Κάτι τέτοιο, μπορεί να ισχυριστεί υποκριτικά μόνο κάποιος που θέλει να εξαφανίσει την συνεισφορά της αριστεράς στην εμπέδωση της κυρίαρχης ιδεολογίας, όχι μόνο μέσω της κατοχύρωσης των πολιτικών δικαιωμάτων, αλλά και της ενίσχυσης και της αναπαραγωγής των ποικίλων μηχανισμών κοινωνικής κινητικότητας.

Τα παραμυθάκια, όμως, ότι η αριστερά δεν κυβέρνησε και ως εκ τούτου, εκτός των άλλων, δεν είναι συνυπεύθυνη για την συνεχώς επιδεινούμενη κοινωνική εξαθλίωση, δεν είναι μόνο φτηνά, αλλά και κακόγουστα. Μήπως η αριστερά με υποδειγματική πράγματι συνέπεια μεταπολιτευτικά δεν ενίσχυε με κάθε τρόπο κάθε προσπάθεια για «εκσυγχρονισμό», «παραγωγικοποίηση» και «εξευρωπαϊσμό» της κοινωνίας; Η αριστερή ιδεολογία και μάλιστα πριν την διάσπαση του ΚΚΕ διακατεχόταν, ή όχι, από ένα θαυμασμό και ένα δέος για ορισμένες από τις θεμελιακές «αστικές» αντιλήψεις; Ήταν και παραμένει, ή όχι, ήδη από το τέλος του εμφυλίου, θέση του ΚΚΕ η «αναγκαιότητα» σύναψης συμμαχιών με τα προοδευτικά τμήματα της «αστικής τάξης»; Νουθετούσε, ή όχι, την «άρχουσα τάξη» η ΕΔΑ «αντιτιθέμενη» στο ξένο κεφάλαιο και την ΕΟΚ από την πλευρά της υπεράσπισης των γηγενών καπιταλιστών; Μπήκαν, ή όχι, οι ιδεολογικές βάσεις για την λεγόμενη εθνική συμφιλίωση από την αριστερή διανόηση, αυτήν την παχιά αγελάδα, που έθρεψε και τρά-

συνέχεια στη σελίδα 4

ελπίδα για το μέλλον της Ελλάδας.»

Η «συζήτηση» για εκλογές, πάντως, άνοιξε και αυτό είναι ένα κατόρθωμα που το διεκδικεί με πάθος ο Αντώνης Σαμαράς, όπως άλλωστε και την ... «διάσωση του 13ου-14ου μισθού» ή την μη περικοπή των επικουρικών συντάξεων... Εντάξει, ας δείξουμε ανωτερότητα και ας του το αναγνωρίσουμε εξ ολοκλήρου, γιατί είναι ικανός την άλλη στιγμή να βγάλει τα γυαλιά του και να αρχίσει να τα τρώει. Η Άνγκελα Μέρκελ δέχτηκε να συναντήσει τον «Τρελαντώνη» μας, (ακόμα μια μεγάλη επιτυχία του τρόφιμου της στήλης μας, που φαίνεται πια να εδραιώνεται για τα καλά στο ευρωπαϊκό παιχνίδι) ο οποίος την «έπεισε» (σχεδόν) ότι οι εκλογές θα ήταν ένα καλό «καταπραϋντικό». Μάλιστα! Η «κορυφαία έκφραση του λαού», σύμφωνα με την καθιερωμένη αρλουμπολογία, κοιτάχτε πού κατάντησε... «Καταπραϋντικό»!!! Αυτό κι αν είναι «κρίση» ειλικρίνειας!!!

Πάντως, ο Αντώνης Σαμαράς, ο άνθρωπος που έφερε τις εκλογές –και την άνοιξη (γιατί όχι;)– στην Ελλάδα, πρώτος και καλύτερος ξεκίνησε την «εκστρατεία» του, από πού αλλού; Από την γενετειρά του την ένδοξη Καλαμάτα. Όχι, όμως, ακριβώς στην κεντρική πλατεία, όπως θα άρμοζε σε έναν αξιοπρεπή αφρικανό φύλαρχο, αλλά μερικά χιλιόμετρα παρέκει, στη μέση του πουθενά, όπου εγκαινίασε μια γέφυρα του Μπόμπολα σε μια ρεματιά περικυκλωμένος από εκατοντάδες αστυνομικούς. Η κάμερα εστίαζε συνεχώς στα ανεμοδαρμένα μαλλιά του Ηγέτη. Ξύπνιοι είστε, καταλαβαίνετε το γιατί... Ο Σαμαράς στο κέντρο και γύρω το ...κενό. Έτσι, δεν είναι να απορεί κάποιος που η ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ ανακοίνωσαν ότι δεν θα ανοίξουν εκλογικά κέντρα και δεν θα κάνουν ανοιχτές εκδηλώσεις. Για οικονομία και σεμνότητα, λένε...

Είναι γεγονός, όμως, ότι κατά την διάρκεια της «άτυπης προεκλογικής περιόδου» ψηφίστηκαν νόμοι και διατάγματα που αν εφαρμοστούν θα αλυσοδέσουν τη γη και τους ανθρώπους για τα επόμενα πενήντα χρόνια, χωρίς να πέσει ούτε μια σφαλιάρα. Η συγκέντρωση του ΚΚΕ στο Σύνταγμα, υποτίθεται κατά της νέας δανειακής σύμβασης, μετατράπηκε σε προεκλογική ομιλία της Αλέκας Παπαρήγα...

Ίσα δικαιώματα σε έλληνες και μετανάστες!

Θα θυμάστε το διαχρονικό αριστερό και προοδευτικό αίτημα για ίσα δικαιώματα σε έλληνες και μετανάστες που μας έχει ταλαιπωρήσει τόσα χρόνια. Μάλιστα έγινε και σχετική διαδήλωση το Σάββατο 17 Μάρτη από διάφορες μεταναστευτικές και αντιρατσιστικές οργανώσεις για να θυμίσει στην «Πολιτεία» τις υποχρεώσεις της...

Η Ρώμη έκρινε ότι ήρθε η ώρα να ικανοποιηθεί αυτό το φλέγον αίτημα.

Έτσι οι κατασταλτικές δυνάμεις αφού αλάλιασαν στο ξύλο όσους εγχώριους διαδηλωτές μπόρεσαν την 12η Φεβρουαρίου, αλλά και το προηγούμενο χρονικό διάστημα, έκαναν τώρα προτεραιότητά τους το να κακομεταχειριστούν τους αλλοδαπούς και να τους μπουζουριάσουν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Κατόπιν θα ξυλοφορτώσουν τους έλληνες –με απόλυτα δίκαιους όρους και με ακρίβεια– που θα ξαναδιαδηλώσουν και ούτω καθ' εξής. Καταθέτουμε, μάλιστα, και την ταπεινή μας πρόταση:

Να γίνονται αντί για ένα, δύο αντιρατσιστικά φεστιβάλ, το ένα για αλλοδαπούς και το άλλο για έλληνες, που θα το οργανώνουν αλληλέγγυοι αλλοδαποί και όπου έλληνες λεβέντες θα χορεύουν με φουστανέλες «έθνικ» τραγούδια, όπως την «καραγκούνα» κ.ά....

Λεόν

Σύντροφοι/ισσες

και φίλες/φίλοι,

Επειδή, σε πολλές περιπτώσεις τα εμπόδια στη διανομή της εφημερίδας σας συνεχίζουν να υπάρχουν, σε διάφορες περιοχές, από τους γνωστούς και μη εξαιρετέους καλοθελητές και με δεδομένη την παρότρυνση που υπήρχε εδώ και πολύ καιρό, έχουμε ενεργοποιήσει τη δυνατότητα να λαμβάνετε με **συνδρομή** την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

Η συνδρομή για το **εσωτερικό** είναι: **20 ευρώ για 10 φύλλα.**

Η συνδρομή για την **Ευρώπη** είναι: **30 ευρώ για 10 φύλλα.**

Καθένας/καθεμία μπορεί να ορίσει τον αριθμό των φύλλων για τα οποία θέλει να γίνεται συνδρομητής/τρια και να μας το γνωστοποιήσει με e-mail ή ταχυδρομικά και με κατάθεση του αντίστοιχου ποσού στον **τραπεζικό λογαριασμό** που έχουμε σε άλλη στήλη ή στέλνοντας **ταχυδρομική επιταγή αντικαταβολής** στο όνομα:

Γιώργος Βλασσόπουλος
Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033,
ΑΘΗΝΑ

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η αναγραφή του αριθμού ή η επισύναψη αντίγραφου του παραστατικού της κατάθεσης στο λογαριασμό της ΕΤΕ, καθώς και τα ακριβή στοιχεία:

συνέχεια από τη σελίδα 3

φηκε από το κράτος, αλλά και το κεφάλαιο στην λεγόμενη μεταπολίτευση; Είναι ή δεν είναι εξωφρενικό, η πάλαι ποτέ λεγόμενη «ανανεωτική» αριστερά, που μιλούσε για ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και της έτρεχαν τα σάλια, να παριστάνει τώρα την ανίδεη για το «έγκλημα»; Ήταν, ή δεν ήταν, όλοι αυτοί οι γνωστοί και μη εξαιρετέοι αριστεροί καθηγητάδες χωμένοι μέχρι τα μπούνια σε κάθε ευρωπαϊκό πανεπιστημιακό πρόγραμμα; Ήταν, ή όχι, αυτή η ίδια η αριστερή διανόηση που εξύψωνε σαν «ποιοτικό», «καλλιεργημένο» και «προοδευτικό» κάθε τι «ευρωπαϊκό»;

Και για όσους συνεχίζουν να έχουν επιλεκτική μνήμη, θα θυμίσουμε ότι την πρώτη τετραετία του Πασοκ (1981-1984) οι απεργιακές κινητοποιήσεις μειώθηκαν κατακόρυφα λόγω της αγαστής συνεργασίας των συνδικαλιστών του Πασοκ και του ΚΚΕ με αποτέλεσμα το 1980 οι απεργίες, που καταγράφηκαν ήταν 726 και οι απεργοί 1.407.400, ενώ το 1985 οι απεργίες μειώθηκαν σε 453 και οι απεργοί στους 785.700. Θα θυμίσουμε, ακόμη, την ευρεία συμμαχία του Πασοκ του ΚΚΕ και του ΚΚΕ εσ. στις αυτοδιοικητικές εκλογές του 1982 ..., «για να μην ξαναγυρίσει η Δεξιά».

Η ανανέωση της κυβερνητικής θητείας του Πασοκ το 1985 στηρίχτηκε, λοιπόν, από την αριστερά με κάθε τρόπο, με αποτέλεσμα να παραμείνει σταθερή η εκλογική πελατεία του, που αποτελούνταν και εμποροϋπάλληλους, μικροαστούς και φυσικά δημόσιους υπάλληλους. Η σταθεροποίηση του Πασοκ στην εξουσία για δεύτερη τετραετία άνοιξε τον δρόμο, όχι μόνο για την όξυνση της κρατικής καταστολής, αλλά και για την επιβολή ενός «γενναίου» σταθεροποιητικού προγράμματος.

Οι διαφωνίες, επομένως, και οι αντιθέσεις ανάμεσα στις εξουσιαστικές μερίδες, πολλές φορές και αυτές από επάνω μέχρι κάτω πλασματικές, όχι μόνο δεν διαταράσσουν την ενότητα των κυριαρχικών επιλογών, αλλά την ισχυροποιούν πολύ περισσότερο από τις συμφωνίες. **Οι διαφοροποιήσεις την κατάλληλη στιγμή, οι «αποσχίσεις» ακόμα και οι πιο θορυβώδεις και μακροχρόνιες, το ξεσκαρτάρισμα των «καμένων» χαρτιών,** ακόμα και αν πρόκειται για πρόσωπα, που λίγο πριν προβάλλονταν ως αναντικατάστατα στον κομματικό ή κυβερνητικό καμβά, ως κύριο στόχο έχουν να κατασιγάσουν την κοινωνική οργή και να γεμίσουν τα κενά πολιτικής εκπροσώπησης

της δεκαετίας του '80, ας θυμηθούμε τι έλεγε τότε η, δακρύζουσα πριν λίγους μήνες από την συγκίνηση, Βάσω Παπανδρέου, την στιγμή που ψήφιζε το μεσοπρόθεσμο τον Ιούνιο.

Στις 26-9-1985 η τότε υφυπουργός Βιομηχανίας Βάσω Παπανδρέου δηλώνει σε συνέντευξή της στο περιοδικό Οικονομικός Ταχυδρόμος: «[...] *είναι προτιμητέα μια μεσοπρόθεσμη αύξηση της ανεργίας, με το κλείσιμο των μη βιώσιμων επιχειρήσεων, που δεν ανήκουν στους στρατηγικούς τομείς της οικονομίας, προκειμένου να αντιμετωπιστεί, ουσιαστικά, το ζήτημα μέσα από μελλοντικές επενδύσεις*». Μα αυτό ακριβώς ισχυρίζονται και πάλι οι «μνημονιακοί» στην δήθεν κόντρα τους με τους «αντιμνημονιακούς» και τίποτα διαφορετικό.

Με ακριβώς τα ίδια επιχειρήματα, όπως και τώρα, η περιβόητη αναδιάρθρωση στα εργασιακά που επαγγέλθηκε τότε στην δεύτερη τετραετία του το Πασοκ περιελάμβανε την μερική απασχόληση, την τέταρτη βάρδια, την δουλειά με το κομμάτι, την σύνδεση αμοιβής και παραγωγικότητας, την εργασία κατόπιν κλήσης του εργαζομένου, που από τότε θα έπρεπε να περιμένει υπομονετικά την σχετική ειδοποίηση εκ μέρους της εργοδοσίας κ.ο.κ.. Να προσθέσουμε ακόμη την μεγάλη αύξηση, τότε, της γυναικείας εργασίας, που βέβαια κοστολογούνταν πολύ λιγότερο, την δικαστική παρέμβαση στην ΓΣΕΕ, τις επιστρατεύσεις των απεργών και την ποινικοποίηση της απεργίας. Η απάντηση των αριστερών ψηφοφόρων του Πασοκ στις δημοτικές εκλογές του 1986 σ' όλα αυτά, ήταν η στροφή τους προς την ΝΔ, αλλά και ο επαναπατρισμός τους στα κλασικά αριστερά λημέρια, γεγονός που αντανακλάται το 1987 τόσο στις εκλογές των συλλόγων των δικηγόρων, των γιατρών, των μηχανικών και άλλων επιστημόνων, όσο και στους δημόσιους υπαλλήλους, όπου πλέον στην ΑΔΕΔΥ η εκλογική του δύναμη

συνδρομή την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

Η συνδρομή για το **εσωτερικό** είναι: **20 ευρώ για 10 φύλλα.**

Η συνδρομή για την **Ευρώπη** είναι: **30 ευρώ για 10 φύλλα.**

Καθένας/καθεμία μπορεί να ορίσει τον αριθμό των φύλλων για τα οποία θέλει να γίνεται συνδρομητής/τρια και να μας το γνωστοποιήσει με e-mail ή ταχυδρομικά και με κατάθεση του αντίστοιχου ποσού στον **τραπεζικό λογαριασμό** που έχουμε σε άλλη στήλη ή στέλνοντας **ταχυδρομική επιταγή αντικαταβολής** στο όνομα:

Γιώργος Βλασσόπουλος
Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033,
ΑΘΗΝΑ

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η αναγραφή του αριθμού ή η επισύναψη αντίγραφου του παραστατικού της κατάθεσης στο λογαριασμό της ΕΤΕ, καθώς και τα ακριβή στοιχεία:

Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο για επικοινωνία.

Υπενθυμίζουμε ότι Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεν διεκδικεί κανενός είδους ...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν να χρησιμοποιούνται, απ' όσους το επιθυμούν, στην κατεύθυνση της ελεύθερης αναρχικής πληροφόρησης και διακίνησης των απόψεων.

ήταν, ή όχι, αυτή η ίδια η αριστερή διανόηση που εξύψωνε σαν «ποιοτικό», «καλλιεργημένο» και «προοδευτικό» κάθε τι «ευρωπαϊκό»;

Και για όσους συνεχίζουν να έχουν επιλεκτική μνήμη, θα θυμίσουμε ότι την πρώτη τετραετία του Πασοκ (1981-1984) οι απεργιακές κινητοποιήσεις μειώθηκαν κατακόρυφα λόγω της αγαστής συνεργασίας των συνδικαλιστών του Πασοκ και του ΚΚΕ με αποτέλεσμα το 1980 οι απεργίες, που καταγράφηκαν ήταν 726 και οι απεργοί 1.407.400, ενώ το 1985 οι απεργίες μειώθηκαν σε 453 και οι απεργοί στους 785.700. Θα θυμίσουμε, ακόμη, την ευρεία συμμαχία του Πασοκ του ΚΚΕ και του ΚΚΕ εσ. στις αυτοδιοικητικές εκλογές του 1982 ..., «για να μην ξαναγυρίσει η Δεξιά».

Η ανανέωση της κυβερνητικής θητείας του Πασοκ το 1985 στηρίχτηκε, λοιπόν, από την αριστερά με κάθε τρόπο, με αποτέλεσμα να παραμείνει σταθερή η εκλογική πελατεία του, που αποτελούνταν κυρίως από εργάτες, και αγρότες, αλλά θέσεις ανάμεσα στις εξουσιαστικές μερίδες, πολλές φορές και αυτές από επάνω μέχρι κάτω πλασματικές, όχι μόνο δεν διαταράσσουν την ενότητα των κυριαρχικών επιλογών, αλλά την ισχυροποιούν πολύ περισσότερο από τις συμφωνίες. **Οι διαφοροποιήσεις την κατάλληλη στιγμή, οι «αποσχίσεις» ακόμα και οι πιο θορυβώδεις και μακροχρόνιες, το ξεσκαρτάρισμα των «καμένων» χαρτιών,** ακόμα και αν πρόκειται για πρόσωπα, που λίγο πριν προβάλλονταν ως αναντικατάστατα στον κομματικό ή κυβερνητικό καμβά, ως κύριο στόχο έχουν να κατασιγάσουν την κοινωνική οργή και να γεμίσουν τα κενά πολιτικής εκπροσώπησης.

Και μιας και αναφερθήκαμε στα μέσα

Ο χώρος της ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ Αθήνας
ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΟΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ και ΠΕΜΠΤΗ 5-7μμ

****

Η ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Θεσσαλονίκης
(Δελμούζου 3, πρώτη παράλληλος της Φιλίππου, από Αγίας Σοφίας)
ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΗ
κάθε ΤΕΤΑΡΤΗ 5.30 - 8 μμ
και το ΣΑΒΒΑΤΟ από 10^{30} πμ-12^{30} μμ
τηλέφωνο επικοινωνίας: 69 92 23 12 86

****

Σύντροφοι/σσες και φίλοι/ες,

Η προσπάθεια, ώστε να μη θάβεται η εφημερίδα αυτή, στους πάγκους και στις αποθήκες των εφημεριδοπωλών και των διανομέων, είναι διαρκής και γι' αυτό σας στέλνουμε αδελφικούς χαιρετισμούς για την έμπρακτη αλληλεγγύη σας.

Θυμίζουμε ακόμη την πάγια πρακτική μας (από το πρώτο φύλλο και μέχρι σήμερα), σύμφωνα με την οποία, μετά την επιστροφή του κάθε φύλλου από το πρακτορείο, να γίνεται –με δική μας επιμέλεια και ευθύνη– διανομή χιλιάδων αντιτύπων ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟ σε διάφορα κεντρικά σημεία, πλατείες, χώρους όπου γίνονται εκδηλώσεις κ.λπ., για να την αποκτήσουν και όσοι για διάφορους λόγους δεν μπορούν να την προμηθευτ

αυτό ακριβώς ισχυρίζονται και πάλι οι «μνημονιακοί» στην δήθεν κόντρα τους με τους «αντιμνημονιακούς» και τίποτα διαφορετικό.

Με ακριβώς τα ίδια επιχειρήματα, όπως και τώρα, η περιβόητη αναδιάρθρωση στα εργασιακά που επαγγέλθηκε τότε στην δεύτερη τετραετία του το Πασοκ περιελάμβανε την μερική απασχόληση, την τέταρτη βάρδια, την δουλειά με το κομμάτι, την σύνδεση αμοιβής και παραγωγικότητας, την εργασία κατόπιν κλήσης του εργαζομένου, που από τότε θα έπρεπε να περιμένει υπομονετικά την σχετική ειδοποίηση εκ μέρους της εργοδοσίας κ.ο.κ.. Να προσθέσουμε ακόμη την μεγάλη αύξηση, τότε, της γυναικείας εργασίας, που βέβαια κοστολογούνταν πολύ λιγότερο, την δικαστική παρέμβαση στην ΓΣΕΕ, τις επιστρατεύσεις των απεργών και την ποινικοποίηση της απεργίας. Η απάντηση των αριστερών ψηφοφόρων του Πασοκ στις δημοτικές εκλογές του 1986 σ' όλα αυτά, ήταν η στροφή τους προς την ΝΔ, αλλά και ο επαναπατρισμός τους στα κλασικά αριστερά λημέρια, γεγονός που αντανακλάται το 1987 τόσο στις εκλογές των συλλόγων των δικηγόρων, των γιατρών, των μηχανικών και άλλων επιστημόνων, όσο και στους δημόσιους υπαλλήλους, όπου πλέον στην ΑΔΕΔΥ η εκλογική του δύναμη συρρικνώνεται την ίδια χρονιά στο 28,2% από το 52,9% του 1983. Σ' αυτήν την διαδικασία ανακύκλωσης της εκλογικής πελατείας, η αριστερά όχι μόνο καρπώθηκε τα δέοντα, αλλά πρόσφερε τα μάλα στην ιδεολογική ενσωμάτωση της κοινωνικής βάσης των κομμάτων στα γενικότερα εξουσιαστικά προτάγματα. Είναι χαρακτηριστική η σαρωτική νίκη το 1985 της ΟΝΝΕΔ στους φοιτητικούς χώρους, με το λάιφ στάιλ να προωθείται κατά κόρον μέσα από περιοδικά, όπως το ...πρωτοπόρο Κλικ, εμπνευσμένα από αριστερόφρονες τύπου Κωστόπουλου.

... η τεχνική της ανασυγκρότησης

Σύμφωνα με τον γάλλο καθηγητή πολιτικών επιστημών J. C. Coliard, ο οποίος μελέτησε τους κυβερνητικούς συνασπισμούς σε 20 δυτικές δημοκρατί-

βολής στο όνομα:

Γιώργος Βλασσόπουλος
Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033,
ΑΘΗΝΑ

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η αναγραφή του αριθμού ή η επισύναψη αντίγραφου του παραστατικού της κατάθεσης στο λογαριασμό της ΕΤΕ, καθώς και τα ακριβή στοιχεία:
Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο για επικοινωνία.

ΔΙΑΔΡΟΜΗ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΧΡΟΝΟΣ 11ος, Φύλλο 115
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2012

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Διόλιος

ταγράφηκαν ήταν 726 και οι απεργοί 1.407.400, ενώ το 1985 οι απεργίες μειώθηκαν σε 453 και οι απεργοί στους 785.700. Θα θυμίσουμε, ακόμη, την ευρεία συμμαχία του Πασοκ του ΚΚΕ και του ΚΚΕ εσ. στις αυτοδιοικητικές εκλογές του 1982 ..., «για να μην ξαναγυρίσει η Δεξιά».

Η ανανέωση της κυβερνητικής θητείας του Πασοκ το 1985 στηρίχτηκε, λοιπόν, από την αριστερά με κάθε τρόπο, με αποτέλεσμα να παραμείνει σταθερή η εκλογική πελατεία του, που αποτελούνταν κυρίως από εργάτες, και αγρότες, αλλά

Ο χώρος της ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ
ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ Αθήνας
ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΟΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ και ΠΕΜΠΤΗ 5-7μμ

* * * * * * * * * * * * * * * * * *

Η ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ
Θεσσαλονίκης
(Δελμούζου 3, πρώτη παράλληλος της Φιλίππου, από Αγίας Σοφίας)
ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΗ
κάθε ΤΕΤΑΡΤΗ 5.30 - 8 μμ
και το ΣΑΒΒΑΤΟ από 10^{30} πμ-12^{30} μμ
τηλέφωνο επικοινωνίας: 69 92 23 12 86

* * * * * * * * * * * * * * * * * *

Ο Κύκλος Σύνταξης
της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
συναντιέται κάθε Τρίτη στις 7μμ στο χώρο της Αναρχικής Αρχειοθήκης Αθήνας, (Σαριπόλου 8, δίπλα στο Αρχαιολογικό Μουσείο)

* * * * * * * * * * * * * * * * * *

Σας υπενθυμίζουμε πως όταν στέλνετε ΣΥΣΤΗΜΕΝΕΣ επιστολές ή δέματα, θα πρέπει να απευθύνονται
στον Παναγιώτη Διόλιο,
ή στο Γιώργο Βλασσόπουλο

σουν την ενότητα των κυριαρχικών επιλογών, αλλά την ισχυροποιούν πολύ περισσότερο από τις συμφωνίες. **Οι διαφοροποιήσεις την κατάλληλη στιγμή, οι «αποσχίσεις» ακόμα και οι πιο θορυβώδεις και μακροχρόνιες, το ξεσκαρτάρισμα των «καμένων» χαρτιών**, ακόμα και αν πρόκειται για πρόσωπα, που λίγο πριν προβάλλονταν ως αναντικατάστατα στον κομματικό ή κυβερνητικό καμβά, ως κύριο στόχο έχουν να κατασιγάσουν την κοινωνική οργή και να γεμίσουν τα κενά πολιτικής εκπροσώπησης.

Και μιας και αναφερθήκαμε στα μέσα

Σύντροφοι/σσες και φίλοι/ες,

Η προσπάθεια, ώστε να μη θάβεται η εφημερίδα αυτή, στους πάγκους και στις αποθήκες των εφημεριδοπωλών και των διανομέων, είναι διαρκής και γι' αυτό σας στέλνουμε αδελφικούς χαιρετισμούς για την έμπρακτη αλληλεγγύη σας.

Θυμίζουμε ακόμη την πάγια πρακτική μας (από το πρώτο φύλλο και μέχρι σήμερα), σύμφωνα με την οποία, μετά την επιστροφή του κάθε φύλλου από το πρακτορείο, να γίνεται –με δική μας επιμέλεια και ευθύνη– διανομή χιλιάδων αντιτύπων ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟ σε διάφορα κεντρικά σημεία, πλατείες, χώρους όπου γίνονται εκδηλώσεις κ.λπ., για να την αποκτήσουν και όσοι για διάφορους λόγους δεν μπορούν να την προμηθευτούν με αντίτιμο (που είναι μια συμβολή για την συνέχιση έκδοσης της εφημερίδας).

Επίσης, όσοι/ες έχουν κάποια σκέψη ή πρόταση που μπορεί να συμβάλλει θετικά στη μορφή και την ύλη της εφημερίδας, μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί μας, προσωπικά, τηλεφωνικά ή με email.

Προς όσους/ες επιθυμούν να ενισχύσουν οικονομικά την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ υπάρχει ο παρακάτω αριθμός λογαριασμού:

(Εθνική Τράπεζα) 116/611-838-03
IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803
bic: ETHNGRAA

σεις των απεργών και την ποινικοποίηση της απεργίας. Η απάντηση των αριστερών ψηφοφόρων του Πασοκ στις δημοτικές εκλογές του 1986 σ' όλα αυτά, ήταν η στροφή τους προς την ΝΔ, αλλά και ο επαναπατρισμός τους στα κλασικά αριστερά λημέρια, γεγονός που αντανακλάται το 1987 τόσο στις εκλογές των συλλόγων των δικηγόρων, των γιατρών, των μηχανικών και άλλων επιστημόνων, όσο και στους δημόσιους υπαλλήλους, όπου πλέον στην ΑΔΕΔΥ η εκλογική του δύναμη συρρικνώνεται την ίδια χρονιά στο 28,2% από το 52,9% του 1983. Σ' αυτήν την διαδικασία ανακύκλωσης της εκλογικής πελατείας, η αριστερά όχι μόνο καρπώθηκε τα δέοντα, αλλά πρόσφερε τα μάλα στην ιδεολογική ενσωμάτωση της κοινωνικής βάσης των κομμάτων στα γενικότερα εξουσιαστικά προτάγματα. Είναι χαρακτηριστική η σαρωτική νίκη το 1985 της ΟΝΝΕΔ στους φοιτητικούς χώρους, με το λάιφ στάιλ να προωθείται κατά κόρον μέσα από περιοδικά, όπως το ...πρωτοπόρο Κλικ, εμπνευσμένα από αριστερόφρονες τύπου Κωστόπουλου.

... η τεχνική της ανασυγκρότησης

Σύμφωνα με τον γάλλο καθηγητή πολιτικών επιστημών J. C. Coliard, ο οποίος μελέτησε τους κυβερνητικούς συνασπισμούς σε 20 δυτικές δημοκρατίες, τα πρώτα 33 χρόνια που ακολούθησαν την δεύτερη παγκόσμια ανθρωποσφαγή, από τις 170 πλειοψηφικές κυβερνητικές συμμαχίες που εντόπισε, οι 118 ανταποκρίνονται στο κριτήριο της «ελάχιστης ιδεολογικά συνεχούς νικηφόρας συμμαχίας» (Minimal Connected Winning Coalition), ενώ από αυτές στις 99 η απουσία ενός οποιουδήποτε κυβερνητικού εταίρου θα είχε σαν συνέπεια να μην υπάρχει κοινοβουλευτική πλειοψηφία (Minimal Winning Coalitions). Παρατηρείται, όμως, ότι σε 19 περιπτώσεις μετέχουν κόμματα, επειδή διασφαλίζουν το ιδεολογικό συνεχές της κυβερνήσεως, παρ' ότι αυτά δεν ήταν απαραίτητα για

την διασφάλιση κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις μετέχουν επί πλέον κόμματα, που δεν ήταν αναγκαία ούτε για τον σχηματισμό κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας, αλλά ούτε για την επίδειξη κάποιου είδους ιδεολογικής συνέχειας, όμως η παρουσία τους διεύρυνε τον κυβερνητικό συνασπισμό. Αξίζει να σημειώσουμε, επίσης, ότι τις περιόδους 1919-1939 και 1945-1974, η μέση ζωή των συμμαχικών κυβερνήσεων στην Ευρώπη ήταν 25 μήνες έναντι 55 των μονοκομματικών.

Ας κάνουμε, όμως, μια τελευταία παρατήρηση, που αφορά τους λεγόμενους «διπολικούς δικομματισμούς». **Οι τελευταίοι μπορούν να σχηματισθούν, είτε από την «αντιπαράθεση» μιας κομματικής συμμαχίας εναντίον ενός ενιαίου κόμματος, είτε από την συγκρότηση δυο αντιπάλων κομματικών σχηματισμών**.

Η ιστορική εμπειρία καταγράφει επίσης και μια άλλη εκδοχή.

Το 1956 σχηματίσθηκε μεγάλος αντικαραμανλικός συνασπισμός με την ονομασία Δημοκρατική Ένωση και την συμμετοχή επτά κομμάτων, με διακηρυγμένο στόχο την «στιγμιαία» κατάληψη της εξουσίας ώστε να αλλαχθεί ο ισχύον εκλογικός νόμος και στην συνέχεια να προκηρυχθούν νέες εκλογές. Στην Δημοκρατική Ένωση συνασπίστηκαν υπό την ηγεσία του Γεωρ. Παπανδρέου από το Λαϊκό Κόμμα του Κων. Τσαλδάρη, στο οποίο είχαν βρει πολιτική στέγη και ακροδεξιά «στοιχεία» μέχρι την ΕΔΑ στην οποία συμμετείχε το ΚΚΕ. Τελικά, η ΕΡΕ, λόγω του ισχύοντος εκλογικού συστήματος, παρ' ότι παίρνει λιγότερες ψήφους, εξασφαλίζει αυτοδυναμία.

Είναι φανερό, λοιπόν, ότι μικρή σημασία έχει ποια ή πόσες εκδοχές διαχείρισης θα εφαρμοστούν. Ήδη την περίοδο που μόλις διανύσαμε η «λύση» Παπαδήμου, εκτός των άλλων, προσέφερε στους διαχειριστές των κρατικών υποθέσεων σημαντική παρακαταθήκη για την επικράτηση ή τον περιορισμό ορισμένων εξουσιαστικών μερίδων έναντι άλλων, ή αλλιώς το ξαναμοίρασμα της εξουσιαστικής πίττας.

Όταν οι ύαινες μυρίζονται αίμα και ορμούν με λύσσα προς τα θύματα τους δεν διστάζουν να μπήξουν τα δόντια τους η μία στην άλλη αν θεωρήσουν ότι μπορεί να υστερήσουν στο φαγοπότι. Τους ευχόμαστε καλή συνέχεια... Κατά τα άλλα **η σύμπτυξη των πάλαι ποτέ εκπροσώπων του δικομματισμού ενισχύει την κυριαρχία στο σύνολο της, δεν έχει καμία απολύτως σχέση με την λεγόμενη ρευστότητα του πολιτικού σκηνικού**, και φέρνει τα αυτοπροσδιοριζόμενα αντιμνημονιακά κόμματα, αριστερά ή αριστεροδεξιά, στην ενισχυμένη, για τα ίδια και το πολιτικό σκηνικό, θέση της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Για ποια κατάρρευση, λοιπόν, μιλάνε; Όπως είδαμε, **η ενίσχυση αυτή του πολιτικού σκηνικού επιβεβαιώθηκε ήδη με τον γνωστό κυβερνητικό συνασπισμό της κυβέρνησης Παπαδήμου, που απλά πρόκειται να αναβαπτιστεί μέσω της εκλογικής διαδικασίας, που περιλαμβάνει μια άνευ προηγουμένου συρρικνωμένη προεκλογική περίοδο.**

... το ιδεολογικό περιεχόμενο

Η εξαπάτηση δεν αποτελεί τεχνική της πολιτικής, αλλά **αναπόσπαστο συστατικό της**. Το πρόβλημα, μας λένε, δεν είναι η σκλαβιά, ούτε οι αλυσίδες που φοράμε, αλλά ποιος θα μας τις φορά, δηλαδή οι «δικοί» μας ή οι «ξένοι». Έτσι, οι εκλογικές επιλογές χωρίζονται σε μνημονιακές και αντιμνημονιακές. Οι αντιμνημονιακοί τελάληδες είτε διαλαλούν τις μπαγιάτικες εθνικοανεξαρτησιακές τους πραμάτειες, είτε διαφημίζουν την κομματική κομπόστα του Συ.ριζ.α., που όπως πάντα «νοστιμίζει» από μια πολυδιαφημιζόμενη γεύση «κινηματικής αντιεξουσίας», θα σταθούν απέναντι στην εμπό το Ίδρυμα Α. Ωνάσης με στόχο την επίσπευσή τους), έρχονται ως τέτοιες και όχι ως απλές κινήσεις ανάπλασης, να σημαδέψουν αυτήν ακριβώς την επανίδρυση. Την ίδια στιγμή ξεκινούν, μέσα σε ένα εντυπωσιακό κλίμα πολιτικής συναίνεσης, γιγαντιαίες επιχειρήσεις αστυνόμευσης με πρόσχημα την πάταξη των «παράνομων» μεταναστών και την έκρηξη της εγκληματικότητας, για την οποία οι ίδιοι οι διαχειριστές των κυριαρχικών υποθέσεων πρώτα και κύρια ευθύνονται.

... και η αναρχική προοπτική

Οι στρατιές από άστεγους, επαίτες, εξαρτημένους, σωματικά και ψυχικά ασθενείς, άνεργους, που αφήνει ήδη πίσω της η λεγόμενη «κρίση», πληθαίνουν μέρα με τη μέρα. Οι ουρές πλήθους ανθρώπων που στοιχίζονται ή σχεδόν ποδοπατιούνται για λίγες δωρεάν ή φτηνές πατάτες, ρύζι κοκ, δεν είναι πλέον εικόνες από κάποιες χώρες του λεγόμενου τρίτου κόσμου ούτε σκηνές από κάποια διήγηση που αφορά τις κατοχικές συνθήκες. Τα συσσίτια της εκκλησίας ή διαφόρων φιλανθρωπικών οργανώσεων δεν έρχονται, φυσικά, να αμβλύνουν το «φαινόμενο», αλλά να προτάξουν το επιτρεπόμενο μοντέλο αλληλεγγύης.

«Και οι αναρχικοί τι προτείνουν;», ρωτούν πολλοί. Να γίνουμε «αγανακτισμένοι» μέσα στους «αγανακτισμένους», πρότειναν κάποιοι. Ώσπου κατακάθισε ο κουρνιαχτός αυτής της «αγανάκτησης» και ξεκαθάρισαν τα χαρακτηριστικά της στα μάτια και των πλέον αφελών ή απειρων. Να οργανωθούμε, υποστηρίζουν άλλοι, να κατασκευάσουμε ή να δυναμώσουμε τις ήδη υπάρχουσες κινηματικές δομές, να γίνουμε περισσότερο κομμουνιστές από τους κομμουνιστές, περισσότερο λενινιστές ή τέλος πάντων να μην το κρύβουμε άλλο.

Οι αναρχικές απόψεις και πρακτικές, θα το επαναλάβουμε, έχουν ρίζες που δεν σκοπεύουμε να αναπαράγουμε ούτε ίχνος από όσα αντιπαλεύουμε, για να γίνουμε δήθεν αποτελεσματικοί, ενώ στην πραγματικότητα γινόμαστε μ' αυτόν τον τρόπο ανίσχυροι. **Καταγράφουμε** τις απόψεις μας, μιλούμε για την αναρχία, ξεκαθαρίζουμε κάθε ζήτημα που προκύπτει στις πρακτικές μας, συνθέτουμε με όσους απομακρύνονται σταθερά από τις κομματικές αγκάλες και ανατρέχουν στις αναρχικές παραδόσεις με διάθεση οικειοποίησης και εμπλουτισμού τους. **Δεν εκπροσωπούμε κανένα**, ακόμα και αν συμφωνεί με τις απόψεις και τις πρακτικές μας. **Είμαστε επίμονα πολέμιοι** σε κάθε είδους εξάρτηση, σε κάθε είδους νάρκωση. **Αποφασίζουμε** από κοινού, έχοντας στις παραδόσεις μας πλούσιες εμπειρίες και παρακαταθήκες για το τί σημαίνει αναρχική συναίνεση, και πως αυτή αντιπαρέρχεται στις κομματικές ή κινηματικές κλίκες, στα προαποφασισμένα αποτελέσματα «αυτοοργανωμένων» μαζώξεων, στις κομματικές λογικές των πάσης φύσεων δομών.

Προτάσσουμε τη δημιουργία αναρχικών ομάδων, που με συνέχεια θα καταγράφουν τις απόψεις τους, θα έχουν τους δικούς τους χώρους, «ανοιχτούς» αλλά και «κλειστούς», όχι βέβαια επειδή είναι συνωμοτικές, αλλά επειδή διακρίνονται από τις παρέες, και δεν αποτελούν βέβαια κανενός είδους ξέφραγο αμπέλι.

Προτάσσουμε τη δημιουργία αναρχικών ομάδων, για μιαν ακόμη φορά και μάλιστα με μεγάλη θέρμη, καθώς θεωρούμε, ότι οι λογικές μετατροπής του λεγόμενου αναρχικού-αντιεξουσιαστικού χώρου σε πολιτική δύναμη **ήταν και παραμένουν εξουσιαστικές**, ενώ οι επιπτώσεις τους όχι μόνο αποφεύγεται να αναλύονται, αλλά δεν καταγράφονται ούτε καν υποτυπωδώς.

Προχωρούμε χωρίς αυταπάτες, μακριά από κάθε κινηματικούς περιορισμούς και αγκυλώσεις, στους δρόμους που ορίζουμε οι ίδιοι με τις αποφάσεις

Ας κάνουμε, όμως, μια τελευταία παρατήρηση, που αφορά τους λεγόμενους «διπολικούς δικομματισμούς». **Οι τελευταίοι μπορούν να σχηματισθούν, είτε από την «αντιπαράθεση» μιας κομματικής συμμαχίας εναντίον ενός ενιαίου κόμματος, είτε από την συγκρότηση δυο αντιπάλων κομματικών σχηματισμών**.

Η ιστορική εμπειρία καταγράφει επίσης και μια άλλη εκδοχή.

Το 1956 σχηματίσθηκε μεγάλος αντικαραμανλικός συνασπισμός με την ονομασία Δημοκρατική Ένωση και την συμμετοχή επτά κομμάτων, με διακηρυγμένο στόχο την «στιγμιαία» κατάληψη της εξουσίας ώστε να αλλαχθεί ο ισχύον εκλογικός νόμος και στην συνέχεια να προκηρυχθούν νέες εκλογές. Στην Δημοκρατική Ένωση συνασπίστηκαν υπό την ηγεσία του Γεωρ. Παπανδρέου από το Λαϊκό Κόμμα του Κων. Τσαλδάρη, στο οποίο είχαν βρει πολιτική στέγη και ακροδεξιά «στοιχεία» μέχρι την ΕΔΑ στην οποία συμμετείχε το ΚΚΕ. Τελικά, η ΕΡΕ, λόγω του ισχύοντος εκλογικού συστήματος, παρ' ότι παίρνει λιγότερες ψήφους, εξασφαλίζει αυτοδυναμία.

Είναι φανερό, λοιπόν, ότι μικρή σημασία έχει ποια ή πόσες εκδοχές διαχείρισης θα εφαρμοστούν. Ήδη την περίοδο που μόλις διανύσαμε η «λύση» Παπαδήμου, εκτός των άλλων, προσέφερε στους διαχειριστές των κρατικών υποθέσεων σημαντική παρακαταθήκη για την συνέχεια. Είναι, επίσης, γεγονός, ότι μεγάλα εκδοτικά και επιχειρηματικά συμφέροντα, καθώς και τα αντίστοιχα, που κυριαρχούν στο χώρο της εκκλησίας, προκρίνουν και στηρίζουν για την ώρα ένα κυβερνητικό σχήμα, που θα απαρτίζεται κυρίως από την ΝΔ και το Πασοκ με τυχόν γαρνιτούρες από μικρότερα κόμματα. Η διαδοχή του Παπανδρέου από το Βενιζέλο ετοιμάστηκε λίγο πριν το εκλογικό καμπανάκι, ενώ ο Σαμαράς επιλέχθηκε ως διάδοχος του Καραμανλή, όπως είναι γνωστό, βγαίνοντας από την ναφθαλίνη στην οποία είχε τοποθετηθεί προσεκτικά σχεδόν για μια δεκαετία για τον σκοπό αυτό. Στην επίσπευση της «πτώσης» και του ενός (Καραμανλή) και του άλλου (Παπανδρέου) ιδιαίτερο ρόλο έπαιξε η χρήση των λεγόμενων σκανδά-**λύτως σχέση με την λεγόμενη ρευστότητα του πολιτικού σκηνικού**, και φέρνει τα αυτοπροσδιοριζόμενα αντιμνημονιακά κόμματα, αριστερά ή αριστεροδεξιά, στην ενισχυμένη, για τα ίδια και το πολιτικό σκηνικό, θέση της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Για ποια κατάρρευση, λοιπόν, μιλάνε; Όπως είδαμε, **η ενίσχυση αυτή του πολιτικού σκηνικού επιβεβαιώθηκε ήδη με τον γνωστό κυβερνητικό συνασπισμό της κυβέρνησης Παπαδήμου, που απλά πρόκειται να αναβαπτιστεί μέσω της εκλογικής διαδικασίας, που περιλαμβάνει μια άνευ προηγουμένου συρρικνωμένη προεκλογική περίοδο.**

... το ιδεολογικό περιεχόμενο

Η εξαπάτηση δεν αποτελεί τεχνική της πολιτικής, αλλά **αναπόσπαστο συστατικό της**. Το πρόβλημα, μας λένε, δεν είναι η σκλαβιά, ούτε οι αλυσίδες που φοράμε, αλλά ποιος θα μας τις φορά, δηλαδή οι «δικοί» μας ή οι «ξένοι». Έτσι, οι εκλογικές επιλογές χωρίζονται σε μνημονιακές και αντιμνημονιακές. Οι αντιμνημονιακοί τελάληδες είτε διαλαλούν τις μπαγιάτικες εθνικοανεξαρτησιακές τους πραμάτειες, είτε διαφημίζουν την κομματική κομπόστα του Συ.ριζ.α., που όπως πάντα «νοστιμίζει» από μια πολυδιαφημιζόμενη γεύση «κινηματικής αντιεξουσίας», θα σταθούν απέναντι στην εμφανιζόμενη ως «σοβαρή», «ρεαλιστική» και «φερέγγυα» πρόταση των μνημονιακών. Οι τελευταίοι ζητούν χρόνο για να δικαιωθούν οι επιλογές τους, «για να μείνουμε στο ίδιο τραπέζι», όπως λένε, «με τους νικητές που διαμορφώνουν ήδη την Νέα Ευρώπη» και κατασκευάζουν τα «νέα» εργαλεία για το σκοπό αυτό (Ευρωμόλογο, κοπή χρήματος από την ΕΚΤ κλπ).

Τα «άκρα», με την απαραίτητη βοήθεια των ΜΜΕ, θα στηλιτευθούν (άρα θα διαφημιστούν) ως «επικίνδυνα». Οι «διορθώσεις» σε επιμέρους συντεχνιακές διεκδικήσεις θα κλείσουν το «μάτι» στην κομματική πελατεία δίνοντας ελπίδες, σε όσους είναι διατεθειμένοι να πατήσουν γερά επί (των ουκ ολίγων σε λίγο) πτωμάτων.

... και η αναρχική προοπτική

Οι στρατιές από άστεγους, επαίτες, εξαρτημένους, σωματικά και ψυχικά ασθενείς, άνεργους, που αφήνει ήδη πίσω της η λεγόμενη «κρίση», πληθαίνουν μέρα με τη μέρα. Οι ουρές πλήθους ανθρώπων που στοιχίζονται ή σχεδόν ποδοπατιούνται για λίγες δωρεάν ή φτηνές πατάτες, ρύζι κοκ, δεν είναι πλέον εικόνες από κάποιες χώρες του λεγόμενου τρίτου κόσμου ούτε σκηνές από κάποια διήγηση που αφορά τις κατοχικές συνθήκες. Τα συσσίτια της εκκλησίας ή διαφόρων φιλανθρωπικών οργανώσεων δεν έρχονται, φυσικά, να αμβλύνουν το «φαινόμενο», αλλά να προτάξουν το επιτρεπόμενο μοντέλο αλληλεγγύης.

«Και οι αναρχικοί τι προτείνουν;», ρωτούν πολλοί. Να γίνουμε «αγανακτισμένοι» μέσα στους «αγανακτισμένους», πρότειναν κάποιοι. Ώσπου κατακάθισε ο κουρνιαχτός αυτής της «αγανάκτησης» και ξεκαθάρισαν τα χαρακτηριστικά της στα μάτια και των πλέον αφελών ή άπειρων. Να οργανωθούμε, υποστηρίζουν άλλοι, να κατασκευάσουμε ή να δυναμώσουμε τις ήδη υπάρχουσες κινηματικές δομές, να γίνουμε περισσότερο κομμουνιστές από τους κομμουνιστές, περισσότερο λενινιστές ή τέλος πάντων να μην το κρύβουμε άλλο.

Οι αναρχικές απόψεις και πρακτικές, θα το επαναλάβουμε, έχουν ρίζες που δεν είναι εύκολο να αγνοηθούν ούτε από εχθρούς ούτε από «φίλους». Αυτές οι ρίζες δεν αρχίζουν και δεν τελειώνουν, **ούτε περιγράφονται σε καμία συνθηματολογική προτροπή περί αυτοργάνωσης και συνελευσιακής συνεύρεσης**. Το προχώρημα αυτών των απόψεων και πρακτικών **δεν εμπερικλείεται σε κανενός είδους εναλλακτισμό**, δεν βρίσκεται σε κανενός είδους υπεράσπιση των κινηματικών λογικών και

συμφωνεί με τις απόψεις και τις πρακτικές μας. **Είμαστε επίμονα πολέμιοι** σε κάθε είδους εξάρτηση, σε κάθε είδους νάρκωση. **Αποφασίζουμε** από κοινού, έχοντας στις παραδόσεις μας πλούσιες εμπειρίες και παρακαταθήκες για το τί σημαίνει αναρχική συναίνεση, και πως αυτή αντιπαρέρχεται στις κομματικές ή κινηματικές κλίκες, στα προαποφασισμένα αποτελέσματα «αυτοοργανωμένων» μαζώξεων, στις κομματικές λογικές των πάσης φύσεων δομών.

Προτάσσουμε τη δημιουργία αναρχικών ομάδων, που με συνέχεια θα καταγράφουν τις απόψεις τους, θα έχουν τους δικούς τους χώρους, «ανοιχτούς» αλλά και «κλειστούς», όχι βέβαια επειδή είναι συνωμοτικές, αλλά επειδή διακρίνονται από τις παρέες, και δεν αποτελούν βέβαια κανενός είδους ξέφραγο αμπέλι.

Προτάσσουμε τη δημιουργία αναρχικών ομάδων, για μιαν ακόμη φορά και μάλιστα με μεγάλη θέρμη, καθώς θεωρούμε, ότι οι λογικές μετατροπής του λεγόμενου αναρχικού-αντιεξουσιαστικού χώρου σε πολιτική δύναμη **ήταν και παραμένουν εξουσιαστικές**, ενώ οι επιπτώσεις τους όχι μόνο αποφεύγεται να αναλύονται, αλλά δεν καταγράφονται ούτε καν υποτυπωδώς.

Προχωρούμε χωρίς αυταπάτες, μακριά από κάθε κινηματικούς περιορισμούς και αγκυλώσεις, στους δρόμους που ορίζουμε οι ίδιοι με τις αποφάσεις μας ενάντια σε κάθε εξουσία.

Συσπείρωση Αναρχικών

χαν βρει πολιτική στέγη και ακροδεξιά «στοιχεία» μέχρι την ΕΔΑ στην οποία συμμετείχε το ΚΚΕ. Τελικά, η ΕΡΕ, λόγω του ισχύοντος εκλογικού συστήματος, παρ' ότι παίρνει λιγότερες ψήφους, εξασφαλίζει αυτοδυναμία.

Είναι φανερό, λοιπόν, ότι μικρή σημασία έχει ποια ή πόσες εκδοχές διαχείρισης θα εφαρμοστούν. Ήδη την περίοδο που μόλις διανύσαμε η «λύση» Παπαδήμου, εκτός των άλλων, προσέφερε στους διαχειριστές των κρατικών υποθέσεων σημαντική παρακαταθήκη για την συνέχεια. Είναι, επίσης, γεγονός, ότι μεγάλα εκδοτικά και επιχειρηματικά συμφέροντα, καθώς και τα αντίστοιχα, που κυριαρχούν στο χώρο της εκκλησίας, προκρίνουν και στηρίζουν για την ώρα ένα κυβερνητικό σχήμα, που θα απαρτίζεται κυρίως από την ΝΔ και το Πασοκ με τυχόν γαρνιτούρες από μικρότερα κόμματα. Η διαδοχή του Παπανδρέου από το Βενιζέλο ετοιμάστηκε λίγο πριν το εκλογικό καμπανάκι, ενώ ο Σαμαράς επιλέχθηκε ως διάδοχος του Καραμανλή, όπως είναι γνωστό, βγαίνοντας από την ναφθαλίνη στην οποία είχε τοποθετηθεί προσεκτικά σχεδόν για μια δεκαετία για τον σκοπό αυτό. Στην επίσπευση της «πτώσης» και του ενός (Καραμανλή) και του άλλου (Παπανδρέου) ιδιαίτερο ρόλο έπαιξε η χρήση των λεγόμενων σκανδάλων.

Έχουμε αναφερθεί διεξοδικά στο παρελθόν και έχουμε παρακολουθήσει τακτικά την κατασκευή και την διαχείριση των λεγόμενων σκανδάλων εκ μέρους διαφόρων θεσμών και μηχανισμών («δικαιοσύνη», ΜΜΕ, πολιτικός «κόσμος» κλπ). Τόσο το «σκάνδαλο Ζαχόπουλου», όσο και η προβολή εκ μέρους του ΔΟΛ (γνωστή η πρόσφατη «προσωπική» αντιπαράθεση Ψυχάρη-Παπανδρέου) και όχι μόνο, της εμπλοκής του αδερφού του Παπανδρέου με κερδοσκοπικά κεφάλαια, που αφορούν την «χρεοκοπία», αποδεικνύουν την συνέχεια στους σχεδιασμούς όσο και στην υιοθέτηση των ίδιων «εργαλείων» και εν ολίγοις τεχνικών για

τικό της. Το πρόβλημα, μας λένε, δεν είναι η σκλαβιά, ούτε οι αλυσίδες που φοράμε, αλλά ποιος θα μας τις φορά, δηλαδή οι «δικοί» μας ή οι «ξένοι». Έτσι, οι εκλογικές επιλογές χωρίζονται σε μνημονιακές και αντιμνημονιακές. Οι αντιμνημονιακοί τελάληδες είτε διαλαλούν τις μπαγιάτικες εθνικοανεξαρτησιακές τους πραμάτειες, είτε διαφημίζουν την κομματική κομπόστα του Συ.ριζ.α., που όπως πάντα «νοστιμίζει» από μια πολυδιαφημιζόμενη γεύση «κινηματικής αντιεξουσίας», θα σταθούν απέναντι στην εμφανιζόμενη ως «σοβαρή», «ρεαλιστική» και «φερέγγυα» πρόταση των μνημονιακών. Οι τελευταίοι ζητούν χρόνο για να δικαιωθούν οι επιλογές τους, «για να μείνουμε στο ίδιο τραπέζι», όπως λένε, «με τους νικητές που διαμορφώνουν ήδη την Νέα Ευρώπη» και κατασκευάζουν τα «νέα» εργαλεία για το σκοπό αυτό (Ευρωομόλογο, κοπή χρήματος από την ΕΚΤ κλπ).

Τα «άκρα», με την απαραίτητη βοήθεια των ΜΜΕ, θα στηλιτευθούν (άρα θα διαφημιστούν) ως «επικίνδυνα». Οι «διορθώσεις» σε επιμέρους συντεχνιακές διεκδικήσεις θα κλείσουν το «μάτι» στην κομματική πελατεία δίνοντας ελπίδες, σε όσους είναι διατεθειμένοι να πατήσουν γερά επί (των ουκ ολίγων σε λίγο) πτωμάτων.

Η «σωτηρία της πατρίδας», η «τάξη», η «ασφάλεια», η εφαρμογή των νόμων και η αντιμετώπιση της «διαφθοράς» και της «διασπάθισης του δημόσιου χρήματος», η πάταξη των «λαθραίων» μεταναστών και η ανάπτυξη (τα κόκαλα που θα πετάξουν την προσδιορισμένη στιγμή), σκιαγραφούν το ιδεολογικό περιεχόμενο της επανίδρυσης του κράτους που μεταρρυθμίζουν με αφιονισμένους ρυθμούς γάλλοι και γερμανοί, κατά κύριο λόγο τεχνοκράτες, υπό την καθοδήγηση του ΔΝΤ, της ΕΕ και της ΕΚΤ.

Οι δρομολογούμενες πολεοδομικές επεμβάσεις στο ευρύτερο λεγόμενο ιστορικό κέντρο της Αθήνας (οι σχετικοί διαγωνισμοί χρηματοδοτούνται εσχάτως απρότειναν κάποιοι. Όσπου κατακάθισε ο κουρνιαχτός αυτής της «αγανάκτησης» και ξεκαθάρισαν τα χαρακτηριστικά της στα μάτια και των πλέον αφελών ή άπειρων. Να οργανωθούμε, υποστηρίζουν άλλοι, να κατασκευάσουμε ή να δυναμώσουμε τις ήδη υπάρχουσες κινηματικές δομές, να γίνουμε περισσότερο κομμουνιστές από τους κομμουνιστές, περισσότερο λενινιστές ή τέλος πάντων να μην το κρύβουμε άλλο.

Οι αναρχικές απόψεις και πρακτικές, θα το επαναλάβουμε, έχουν ρίζες που δεν είναι εύκολο να αγνοηθούν ούτε από εχθρούς ούτε από «φίλους». Αυτές οι ρίζες δεν αρχίζουν και δεν τελειώνουν, **ούτε περιγράφονται σε καμία συνθηματολογική προτροπή περί αυτοργάνωσης και συνελευσιακής συνεύρεσης**. Το προχώρημα αυτών των απόψεων και πρακτικών **δεν εμπερικλείεται σε κανενός είδους εναλλακτισμό**, δεν βρίσκεται σε κανενός είδους υπεράσπιση των κινηματικών λογικών και διαχείρισης των «νικών» ή της «ηττοπάθειας» της αριστεράς, γιατί δεν αποτελούν μέρος της.

Να βρεθούμε οι αναρχικοί με τους αναρχικούς, **να μην διστάσουμε να κόψουμε κάθε γέφυρα με κάθε πολιτική**, με κάθε συνδικαλισμό, με κάθε κομματική λογική. **Δεν αναπαράγουμε** και

κών ομάδων, για μιαν ακόμη φορά και μάλιστα με μεγάλη θέρμη, καθώς θεωρούμε, ότι οι λογικές μετατροπής του λεγόμενου αναρχικού-αντιεξουσιαστικού χώρου σε πολιτική δύναμη **ήταν και παραμένουν εξουσιαστικές**, ενώ οι επιπτώσεις τους όχι μόνο αποφεύγεται να αναλύονται, αλλά δεν καταγράφονται ούτε καν υποτυπωδώς.

Προχωρούμε χωρίς αυταπάτες, μακριά από κάθε κινηματικούς περιορισμούς και αγκυλώσεις, στους δρόμους που ορίζουμε οι ίδιοι με τις αποφάσεις μας ενάντια σε κάθε εξουσία.

Συσπείρωση Αναρχικών

ΜΥΘΟΙ, ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Η έλευση της άνοιξης συνδυάζεται θρησκευτικά με την μεγάλη περίοδο θρησκευτικής νηστείας και το Πάσχα των χριστιανών. Είναι γνωστό, ότι πάρα πολλά στοιχεία, γιορτές, τελετές, σύμβολα, νηστείες, μυστήρια και συμβολισμούς ο χριστιανισμός τα άντλησε από προηγούμενες θρησκείες. Αυτό μπορεί να ερμηνευθεί τόσο ως μια λογική συνέχεια της θρησκευτικότητας, αλλά ταυτόχρονα και ως μια κίνηση αποτελεσματικότερης διείσδυσης σε πληθυσμούς που ορίζονταν από το θρησκευτικό στοιχείο. Πρέπει, όμως, να επισημάνουμε εξ αρχής ότι μια από τις ουσιαστικές διαφορές του χριστιανισμού με προγενέστερες θρησκείες (π.χ. παγανιστικού χαρακτήρα) είναι ο τρόπος που ορίζει τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση και το θείο, αφού αποδέχεται ένα υπερβατικό θεό που παρεμβαίνει αδιάκοπα στα ανθρώπινα και η αναζήτηση του δεν γίνεται στο απτό φυσικό περιβάλλον αλλά σε υπερβατικούς κόσμους.

Όμως οι ανθρώπινες κοινότητες ήταν ανέκαθεν θρησκευόμενες, άθρησκες ή άθεες; Οφείλουμε να πούμε ότι πολλές μελέτες και απόψεις αποτυπώνουν αντιθετικές καταστάσεις ως προς την ύπαρξη και την παρουσία της θρησκευτικότητας των ανθρώπων στις κοινότητες. Για παράδειγμα, ο Lubbock (1871), που είχε μελετήσει πρωτόγονες φυλές σε Αυστραλία και Γη του Πυρός, ισχυρίζεται ότι αρχικά η ανθρωπότητα ήταν άθεη. Και διακρίνει τα στάδια εξέλιξης της θρησκείας στα στάδια του φετιχισμού, τοτεμισμού, σαμανισμού και της ανθρωπόμορφης ειδωλολατρίας. Δηλώνει συγχρόνως την ύπαρξη λαών παντελώς άθεων, όπως οι Μελανήσιοι, οι Γιαγκάνοι της Γης του Πυρός, οι Κάφροι και οι Αρούντα της Αυστραλίας. Όμως, αμέσως μετά, ο Tylor (1872) αντικρούει την άποψη αυτή και υποστηρίζει ότι η υποτιθέμενη απουσία των περί Θεού ιδεών στους λαούς αυτούς οφείλεται *στην ατέλεια της εννοιοδότησης τής πίστης των πρωτόγονων*. Οι λαοί αυτοί ναι μεν αγνοούν τη δική μας αντίληψη για το θεό, αλλά δεν σημαί-

πως πενταετή εγκλεισμό σε πλήρη απομόνωση στο «Σωφρονιστήριο» για τους «ολίγον» άθεους, ενώ για τους διεφθαρμένους άθεους προτείνει τον ισόβιο εγκλεισμό σε έρημη και άγρια τοποθεσία, όπου, μετά το θάνατο τους, το νεκρό σώμα θα παραμένει άταφο και εκτός των τειχών. Τα «στρατόπεδα συγκέντρωσης» και την Ιερή Εξέταση δεν τα περιορίζει μονάχα στους άθεους αλλά στους μάγους και γητευτές.

Όπως μερικούς αιώνες αργότερα η Εκκλησία, στη Δύση κυρίως, εξαπέλυε ένα παρόμοιο αλλά μεγαλύτερο σαφώς σε έκταση, κυνήγι μαγισσών, με καταστρεπτικές συνέπειες τόσο για τις γυναίκες που αποτελούσαν τον πυρήνα των διώξεων, αλλά και της ουσιαστικής γνώσης σε θέματα ιατρικής, βοτανικής και θεραπείας. Ένα κυνήγι που συντελέστηκε σε αγαστή συνεργασία της Εκκλησίας με τις κυρίαρχες πολιτικές εξουσίες. Είχαν προηγηθεί σαφώς διώξεις και εγκλήματα των χριστιανών από τα πρώτα βήματα επιβολής κυριαρχίας από τη νέα θρησκεία.

Ένα κλασικό παράδειγμα που δείχνει την ύπαρξη παραστρατιωτικής δομής και παρακρατικής δράσης από τον 4ο-5ο αι. μχχ στην Αλεξάνδρεια είναι οι Παραβαλάνοι. Ένα ουσιαστικό παρα-εκκλησιαστικό σώμα μερικών εκατοντάδων χριστιανών που δρούσε υπό τη καθοδήγηση του εκάστοτε επισκόπου Αλεξάνδρειας και καταδίωκε αλλόθρησκους ή άπιστους. Τα πρώτα χρόνια της δράσης τους ο χριστιανισμός δεν αποτελούσε την επίσημη και κυρίαρχη θρησκεία, αλλά αυτό δεν τους παρεμπόδιζε στο να τρομοκρατούν. Μια τρομοκρατία που πήρε απίστευτα ακραίες διαστάσεις όταν ο Θεοδόσιος (πατριάρχης Αλεξάνδρειας) έκανε τον χριστιανισμό επίσημη θρησκεία του Βυζαντίου. Τον Θεοδόσιο διαδέχθηκε ο Κύριλλος, ο οποίος άρχισε έναν αγώνα για την «καθαρότητα της πίστης», εκδιώκοντας από την πόλη όλους τους μη ορθόδοξους χριστιανούς. Στην Αλεξάνδρεια κατοικούσε την εποχή εκείνη και η μοναδική για πολλούς αιώνες γυναίκα-επιστήμονας **Υπατία** (μαθηματικά-αστρονομία), και η οποία αρνιόταν πεισματι-

ΜΥΘΟΙ, ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Η έλευση της άνοιξης συνδυάζεται θρησκευτικά με την μεγάλη περίοδο θρησκευτικής νηστείας και το Πάσχα των χριστιανών. Είναι γνωστό, ότι πάρα πολλά στοιχεία, γιορτές, τελετές, σύμβολα, νηστείες, μυστήρια και συμβολισμούς ο χριστιανισμός τα άντλησε από προηγούμενες θρησκείες. Αυτό μπορεί να ερμηνευθεί τόσο ως μια λογική συνέχεια της θρησκευτικότητας, αλλά ταυτόχρονα και ως μια κίνηση αποτελεσματικότερης διείσδυσης σε πληθυσμούς που ορίζονταν από το θρησκευτικό στοιχείο. Πρέπει, όμως, να επισημάνουμε εξ αρχής ότι μια από τις ουσιαστικές διαφορές του χριστιανισμού με προγενέστερες θρησκείες (π.χ. παγανιστικού χαρακτήρα) είναι ο τρόπος που ορίζει τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση και το θείο, αφού αποδέχεται ένα υπερβατικό θεό που παρεμβαίνει αδιάκοπα στα ανθρώπινα και η αναζήτηση του δεν γίνεται στο απτό φυσικό περιβάλλον αλλά σε υπερβατικούς κόσμους.

Όμως οι ανθρώπινες κοινότητες ήταν ανέκαθεν θρησκευόμενες, άθρησκες ή άθεες; Οφείλουμε να πούμε ότι πολλές μελέτες και απόψεις αποτυπώνουν αντιθετικές καταστάσεις ως προς την ύπαρξη και την παρουσία της θρησκευτικότητας των ανθρώπων στις κοινότητες. Για παράδειγμα, ο Lubbock (1871), που είχε μελετήσει πρωτόγονες φυλές σε Αυστραλία και Γη του Πυρός, ισχυρίζεται ότι αρχικά η ανθρωπότητα ήταν άθεη. Και διακρίνει τα στάδια εξέλιξης της θρησκείας στα στάδια του φετιχισμού, τοτεμισμού, σαμανισμού και της ανθρωπόμορφης ειδωλολατρίας. Δηλώνει συγχρόνως την ύπαρξη λαών παντελώς άθεων, όπως οι Μελανήσιοι, οι Γιαγκάνοι της Γης του Πυρός, οι Κάφροι και οι Αρούντα της Αυστραλίας. Όμως, αμέσως μετά, ο Tylor (1872) αντικρούει την άποψη αυτή και υποστηρίζει ότι η υποτιθέμενη απουσία των περί Θεού ιδεών στους λαούς αυτούς οφείλεται *στην ατέλεια της εννοιοδότησης τής πίστης των πρωτόγονων*. Οι λαοί αυτοί ναι μεν αγνοούν τη δική μας αντίληψη για το θεό, αλλά δεν σημαίνει ότι δεν διαθέτουν τη δική τους. Σύμφωνα με τον Tylor, ο πρωτόγονος άνθρωπος οδηγήθηκε στην επινόηση μιας υπέρ ή έξω φυσικής πραγματικότητας από τις εμπειρί-

σω της σοδειάς εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις καιρικές καταστάσεις, είναι ερ

γή στην εξουσία και ο χριστιανισμός προσαρμόστηκε άριστα στις κοινωνικοπολιτι

πως πενταετή εγκλεισμό σε πλήρη απομόνωση στο «Σωφρονιστήριο» για τους «ολίγον» άθεους, ενώ για τους διεφθαρμένους άθεους προτείνει τον ισόβιο εγκλεισμό σε έρημη και άγρια τοποθεσία, όπου, μετά το θάνατο τους, το νεκρό σώμα θα παραμένει άταφο και εκτός των τειχών. Τα «στρατόπεδα συγκέντρωσης» και την Ιερή Εξέταση δεν τα περιορίζει μονάχα στους άθεους αλλά στους μάγους και γητευτές.

Όπως μερικούς αιώνες αργότερα η Εκκλησία, στη Δύση κυρίως, εξαπέλυε ένα παρόμοιο αλλά μεγαλύτερο σαφώς σε έκταση, κυνήγι μαγισσών, με καταστρεπτικές συνέπειες τόσο για τις γυναίκες που αποτελούσαν τον πυρήνα των διώξεων, αλλά και της ουσιαστικής γνώσης σε θέματα ιατρικής, βοτανικής και θεραπείας. Ένα κυνήγι που συντελέστηκε σε αγαστή συνεργασία της Εκκλησίας με τις κυρίαρχες πολιτικές εξουσίες. Είχαν προηγηθεί σαφώς διώξεις και εγκλήματα των χριστιανών από τα πρώτα βήματα επιβολής κυριαρχίας από τη νέα θρησκεία.

Ένα κλασικό παράδειγμα που δείχνει την ύπαρξη παραστρατιωτικής δομής και παρακρατικής δράσης από τον 4ο-5ο αι. μχχ στην Αλεξάνδρεια είναι οι Παραβαλάνοι. Ένα ουσιαστικό παρα-εκκλησιαστικό σώμα μερικών εκατοντάδων χριστιανών που δρούσε υπό τη καθοδήγηση του εκάστοτε επισκόπου Αλεξάνδρειας και καταδίωκε αλλόθρησκους ή άπιστους. Τα πρώτα χρόνια της δράσης τους ο χριστιανισμός δεν αποτελούσε την επίσημη και κυρίαρχη θρησκεία, αλλά αυτό δεν τους παρεμπόδιζε στο να τρομοκρατούν. Μια τρομοκρατία που πήρε απίστευτα ακραίες διαστάσεις όταν ο Θεοδόσιος (πατριάρχης Αλεξάνδρειας) έκανε τον χριστιανισμό επίσημη θρησκεία του Βυζαντίου. Τον Θεοδόσιο διαδέχθηκε ο Κύριλλος, ο οποίος άρχισε έναν αγώνα για την «καθαρότητα της πίστης», εκδιώκοντας από την πόλη όλους τους μη ορθόδοξους χριστιανούς. Στην Αλεξάνδρεια κατοικούσε την εποχή εκείνη και η μοναδική για πολλούς αιώνες γυναίκα-επιστήμονας **Υπατία** (μαθηματικά-αστρονομία), και η οποία αρνιόταν πεισματικά να γίνει χριστιανή. Έτσι, ο Κύριλλος την κατηγόρησε ότι ασκούσε μαύρη μαγεία. Οι παραβαλάνοι ανέλαβαν να την δολοφονήσουν με φρικτό τρόπο και περιέφεραν μέ-

στάδια εξέλιξης της θρησκείας στα στάδια του φετιχισμού, τοτεμισμού, σαμανισμού και της ανθρωπόμορφης ειδωλολατρίας. Δηλώνει συγχρόνως την ύπαρξη λαών παντελώς άθεων, όπως οι Μελανήσιοι, οι Γιαγκάνοι της Γης του Πυρός, οι Κάφροι και οι Αρούντα της Αυστραλίας. Όμως, αμέσως μετά, ο Tylor (1872) αντικρούει την άποψη αυτή και υποστηρίζει ότι η υποτιθέμενη απουσία των περί Θεού ιδεών στους λαούς αυτούς οφείλεται *στην ατέλεια της εννοιοδότησης τής πίστης των πρωτόγονων*. Οι λαοί αυτοί ναι μεν αγνοούν τη δική μας αντίληψη για το θεό, αλλά δεν σημαίνει ότι δεν διαθέτουν τη δική τους. Σύμφωνα με τον Tylor, ο πρωτόγονος άνθρωπος οδηγήθηκε στην επινόηση μιας υπέρ ή έξω φυσικής πραγματικότητας από τις εμπειρίες του ύπνου, των ονείρων, της έκστασης, του θανάτου. Παράλληλα, ο Ντιρκάιμ υποστηρίζει ότι το θρησκευτικό στάδιο αποτελεί μια προσωρινή περίοδο της ιστορίας του ανθρώπινου πνεύματος, ενώ οι μαρξιστές υποστηρίζουν ότι η θρησκεία δεν συνιστά ουσιώδη ανάγκη του ανθρώπου και απλώς αντιστοιχεί σε ένα στάδιο της κοινωνικής εξέλιξης.

Είναι βέβαιο, πάντως, ότι σε όλο τον κόσμο, σε όλες τις εποχές, και κάτω από οποιεσδήποτε περιστάσεις οι **μύθοι** των ανθρώπων υπήρξαν η ζωντανή έμπνευση για όλες τις δραστηριότητες του νου, των συγκινήσεων και του σώματος. Η έννοια του μύθου δεν προσλαμβάνει εδώ το χαρακτηριστικό του ψευδούς ή της παραπλάνησης, αλλά της προφορικής ιστορικής αφήγησης κοινωνικών αξιών που διαμορφώνουν τον κοινωνικό ιστό μιας ομάδας ανθρώπων. Θα λέγαμε ότι η έννοιά του σχηματοποιείται μέσα στις ανθρώπινες κοινωνίες και από τη μια δημιουργεί μια συνεκτικότητα των μελών του, ενώ ταυτόχρονα προσπαθεί να τιθασεύει το φόβο απέναντι σε φυσικές καταστάσεις. Ουσιαστικά οι μύθοι επικυρώνουν και επικυρώνονται από το γενικότερο εθιμικό σύστημα μιας κοινωνίας. Άλλωστε ο Τ. Φρέιζερ αντιμετωπίζει το μύθο ως προεπιστημονική προσπάθεια του ανθρώπου να ερμηνεύσει το φυσικό του περιβάλλον, ενώ ο Μαλινόβσκι θεωρεί ότι είναι η επιστήμη των πρωτόγονων κοινωνιών. Όταν, για παράδειγμα, η επιβίωση μέσω της σοδειάς εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις καιρικές καταστάσεις, είναι ερμηνεύσιμο το γιατί επιχειρείται να «ξορκιστεί» το κακό μέσω μυστηρίων και τελετών ή αντίθετα να γιορταστεί μια καλή σοδειά.

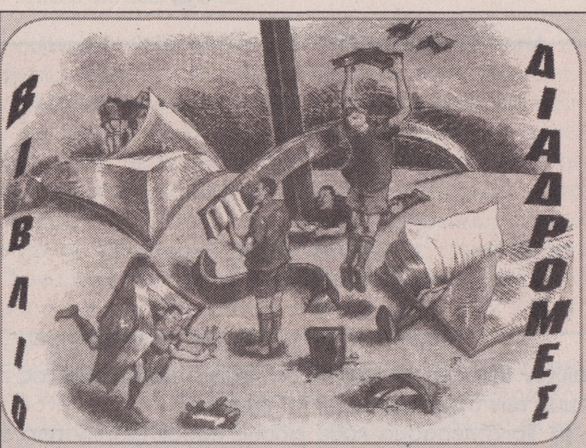
Όπως αναφέρει ο Ζ. Μινουά, στο βιβλίο *Η ιστορία της Αθεΐας*, εκδ. Νάρκισσος: «*οι σχέσεις του προϊστορικού ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον, αποτυπώνονται εννοιολογικά με τον όρο μάνα (όχι με το γνωστό μάννα), δηλαδή μιας δύναμης άυλης και ενεργής, διάχυτης σε όλα τα αντικείμενα. Ο άνθρωπος και το περιβάλλον του είναι ένα, ενώ η οντολογία δεν αποτελεί σκέψη αλλά εμπειρία, όπως και ότι το κοσμικό δεν διαχωρίζεται από το ιερό*». Η απώλεια αυτής της συνείδησης επιτρέπει την εμφάνιση της θρησκείας με την παρουσία εξαρχής μύθων, συμβόλων, τελετών. Όμως, για να είμαστε ακριβείς, δεν πρέπει να συγχέεται με τις μονοθεϊστικές θρησκείες των ύστερων χρόνων, η εμφάνιση κυρίως ανθρωπόμορφων θεοτήτων που αντιπροσωπεύει η κάθε μια και μια ανθρώπινη κατασκευή.

Επιπλέον, **μια βασική διαφοροποίηση στην σχέση μύθου-ανθρώπου-φύσης συντελείται μέσω του χριστιανισμού, όπου ο άγιος χριστιανός δεν οφείλει να συμμορφωθεί με τη φύση αλλά να την υποτάξει και να την τιθασεύσει**. Και που επιπρόσθετα εξαγνίζει την υποταγή στην εξουσία μέσω της υποταγής προς το Θεό, μια ιστορική ανάγκη που κάλυψε με επιτυχία ο χριστιανισμός, κατά την περίοδο της εξέλιξης της ρωμαϊκής πολιτικής ισχύος. Η αυτοκρατορία χρειάζεται θρησκεία και υποταγή στην εξουσία και ο χριστιανισμός προσαρμόστηκε άριστα στις κοινωνικοπολιτικές ανάγκες της ύστερης ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.

Όμως, το φαινόμενο της αθεΐας είναι από ιστορική άποψη κατά πολύ αρχαιότερο του χριστιανικού πολιτισμού. Η αθεΐα είναι πολύμορφη και προσλαμβάνει ποικίλες μορφές. Φιλόσοφοι της αρχαιότητας, όπως οι Επίκουρος, Επίκτητος κ.ά., ήταν άθεοι. Και ασφαλώς οι εκκλησίες του χριστιανισμού δεν κατόρθωσαν να θέσουν τέλος στην αθεΐα. Έτσι συναντάμε τον Διαγόρα, ο οποίος από πιστός και συγγραφέας έργων έντονης θρησκευτικότητας καταλήγει σε άπιστο. Καταδικάζεται το 415 πΧΧ, ενώ ο λόγος που του αποδίδεται η απιστία είναι όταν διαπίστωσε ότι ένας μαθητής του, του έκλεψε έναν παιάνα και εν συνεχεία αρνήθηκε το γεγονός με ψευδορκία, έζησε ευτυχισμένος-γεγονός το οποίο απέδειξε στον Διαγόρα ότι δεν υπάρχει θεία δίκη, ούτε θεία πρόνοια, ούτε θεοί! Κατά το πρώτο ήμισυ του 4ου αι. πΧΧ, η τάση αθεΐας στον ελλαδικό χώρο είναι έντονα αυξητική, γεγονός που προκαλεί ανησυχία.

Ο **Πλάτων**, ο οποίος έχει χαρακτηριστεί από τον Ζ. Μινουά ως ο πατέρας της μισαλλοδοξίας και της καταστολής της αθεΐας, συνδέει την αθεΐα με την ανηθικότητα και τον αντιπατριωτισμό! Προτείνει, λοιπόν, τη θέσπιση μιας αυστηρής κατασταλτικής νομοθεσίας κατά της αθεΐας και επιβάλλει να καταδίδονται οι άθεοι από τους υπολοίπους, διαφορετικά θα θεωρούνται και οι ίδιοι άθεοι. Έτσι προτείνει ποινές, όθρησκεία, αλλά αυτό δεν τους παρεμποδίζε στο να τρομοκρατούν. Μια τρομοκρατία που πήρε απίστευτα ακραίες διαστάσεις όταν ο Θεοδόσιος (πατριάρχης Αλεξάνδρειας) έκανε τον χριστιανισμό επίσημη θρησκεία του Βυζαντίου. Τον Θεοδόσιο διαδέχθηκε ο Κύριλλος, ο οποίος άρχισε έναν αγώνα για την «καθαρότητα της πίστης», εκδιώκοντας από την πόλη όλους τους μη ορθόδοξους χριστιανούς. Στην Αλεξάνδρεια κατοικούσε την εποχή εκείνη και η μοναδική για πολλούς αιώνες γυναίκα-επιστήμονας **Υπατία** (μαθηματικά-αστρονομία), και η οποία αρνιόταν πεισματικά να γίνει χριστιανή. Έτσι, ο Κύριλλος την κατηγόρησε ότι ασκούσε μαύρη μαγεία. Οι παραβαλάνοι ανέλαβαν να την δολοφονήσουν με φρικτό τρόπο και περιέφεραν μέλη του σώματος της στην πόλη. Αν θέλαμε να καταγράψουμε τα εγκλήματα των μονοθεϊστικών θρησκειών, σίγουρα δεν θα μας έφτανε ο χώρος της εφημερίδας, αλλά δεν είναι και αυτός ο στόχος του συγκεκριμένου κειμένου.

Αν και είναι περισσότερο έκδηλη, λοιπόν, η χριστιανική επίδραση στη διαμόρφωση του δυτικού πολιτισμού, εν τούτοις ο πολιτισμός της Δύσης έφτασε σε μια νέα σύνθεση, όπου επικρατεί το αντιμυθικό στοιχείο με την επικράτηση της τεχνολογίας, η δομή της οποίας δεσπόζει στη σύνθεση του πολιτισμού, όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά διεθνώς. Είναι, όμως, στη Δύση που τον 15ο αι. ένα κύμα ουτοπικών αιρέσεων και επαναστατικών σεκτών αποκόπτεται από το κύριο σώμα του Χριστιανισμού υιοθετώντας τρόπους ζωής που δεν συμμορφώνονταν με τις κοινωνικές, ηθικές και θρησκευτικές αξίες της εποχής. Συγχρόνως πρόβαλαν το όραμα μιας ουτοπικής κοινωνίας, ο δρόμος για την οποία περνούσε σχεδόν πάντα από την κοινωνική εξέγερση. Αντινομιστές, Πουριτανοί (προτεσταντικές ομάδες με προωθημένες απόψεις που σε καμία περίπτωση δεν χαρακτηρίζονται συντηρητικές), Αναβαπτιστές, χαρακτηρίζονται για την εναντίωση τους στην ατομική ιδιοκτησία, στους νόμους και την ιεραρχία και ο τρόπος ζωής τους είναι περισσότερο ομαδικός και κοινοβιακός. Ασφαλώς και οι αιρέσεις αποτελούν θρησκευτικά σχήματα αλλά επισημαίνουμε την

ΜΑΡΕΗ ΜΠΟΥΚΤΣΙΝ

Οι Ισπανοί Αναρχικοί - Τα ηρωικά χρόνια 1868 - 1936

Έκδοση: Βιβλιοπέλαγος

Η ιστορία της κοινωνικής επανάστασης στην Ιβηρική χερσόνησο, στα μέσα της δεκαετίας του 1930 και η δράση των αναρχικών σε αυτή, λειτούργησε, και λει-

ηση του ρόλου των αριστερών/μαρξιστών σε σχέση με την κοινωνική κατάσταση στην Ισπανία (ζούσε στην αντίπερα όχθη του Ατλαντικού κατά τη διάρκεια του ισπανικού εμφυλίου) και η ανάγκη για την καταγραφή μιας θαυμαστής ιστορικής εμπειρίας του «αναρχικού κινήματος» στην Ισπανία, το οποίο ήταν ελάχιστα γνωστό στους αμερικανούς ριζοσπάστες, πόσο μάλλον σε άλλους λιγότερο πολιτικοποιημένους. Θέλησε να εκφράσει, όπως ο ίδιος αναφέρει, *«μία στοιχειώδη κατανόηση γι' αυτούς τους ανθρώπους που αγαπησαν τοσο πολύ την ελευθερία»*, καθώς και να αποτίσει φόρο τιμής στον ιδεαλισμο τους χωρίς να κρύψει τις οργανώσεις τους από το φως μιας καλοπροαίρετης κριτικής. Ο δεύτερος λόγος ήταν η εμφάνιση της μαύρης σημαίας στους δρόμους κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '60, τα ισχυρά αναρχικά αισθήματα της ριζοσπαστικής νεολαίας και η σύγκριση των δύο «αντίθετων απόψεων» αφού από τη μια οι ισπανοί αναρχικοί έζησαν σε μια περίοδο υλικής σπάνις, ενώ αντίθετα οι νέοι της δεκαετίας του '60, σε μια περίοδο τεχνολογικών ανακαλύψεων, υπερασπίστηκαν το δικαίωμά τους στην απόλαυση.

Την εποχή που γράφτηκε αυτό το βιβλίο, χρειαζόταν να αποκατασταθεί στα μάτια της νέας γενιάς το μεγαλειώδες επαναστατικό και εξεγερσιακό κύμα, που κατέκλυσε την ισπανική κοινωνία, και το οποίο παραμόρφωσαν φιλελεύθεροι και σταλινικοί. Δεν είναι μια ρομαντική αφήγηση για οδοφράγματα, ένοπλους εργάτες και αγρότες κάτω από τις μαυροκόκκινες αναρχοσυνδικαλιστικές σημαίες. Είναι μία αναβίωση, από ιστορικής σκοπιάς, της αναρχικής παράδοσης με εκφρασμένους επαναστατικούς στόχους και πρακτικές, σε αντίθεση με τα άμορφα και μυστικιστικά συμπεράσματα της «μεταμοντέρνας» μετα-επαναστατικής εποχής των γάλλων καταστασιακών. Θέλησε να αναδείξει ένα *«κλασσικό εργατικό κίνημα»* που έφτασε πιο κοντά στον *«προλεταριακό σοσιαλι-*

δικές τους δυνάμεις και αξίες», έτσι ώστε *«το τεράστιο κοινό έργο που είχαν να επιτελέσουν να μη χάσει τα ατομικά και τοπικά χαρακτηριστικά, τα οποία δημιουργούν εκείνο το είδος πολυμορφίας που δεν θέτει σε κίνδυνο την ενότητα»*, αλλά αντίθετα *«παράγει ένα σύνολο στο οποίο συνυπάρχουν πολλά και διαφορετικά στοιχεία»*. Με το 1ο συνέδριο του ισπανικού τμήματος της Διεθνούς το καλοκαίρι του 1870, αρχίζει και η εξάπλωση των αναρχικών ιδεών, ειδικότερα στο βιομηχανοποιημένο βορρά και στους βιομηχανικούς εργάτες στις πόλεις και μετέπειτα στους αγρότες, κυρίως του νότου. Ειδικά η αγροτική *«μεταρρύθμιση»*, που αφορούσε την αναδιανομή τής γης καθώς και τις απαλλοτριώσεις της εκκλησιαστικής περιουσίας, δημιούργησε χρόνιες κοινωνικές αναταραχές και διέρρηξε τους τελευταίους δεσμούς των άκληρων με το κράτος.

Η κρατική καταστολή, με την κατασκευή «τρομοκρατών» και «τρομοκρατικών οργανώσεων» όπως η Mano Negra, μια δεκαετία μετά, έδωσε την αφορμή για φυλακίσεις αναρχικών και στρατευμένων εργατών σε ολόκληρο το νότο. Βασανιστήρια και εκτελέσεις σε υποτιθέμενους συνωμότες υπονόμευσαν τη δυναμική που είχε αναπτυχτεί στο «αναρχικό κίνημα», με τους εργάτες και τους αγρότες να εγκαταλείπουν την Περιφερειακή Ομοσπονδία (η οποία και διαλύθηκε το 1888) και αναρχικά έντυπα να κλείνουν. Οι κρατιστές, για να απορροφηθούν οι κοινωνικές αναταραχές, εναλλάσσονταν στη διακυβέρνηση παρουσιάζοντας ένα «δημοκρατικό» προσωπείο και δικαιολογώντας τη θέσπιση κατασταλτικών νόμων και μέτρων.

Στη δεκαετία του 1890, παρ' όλη την βιομηχανική «ανάπτυξη», ο παραλογισμός της ανισότητας, που αγνοούσε πλήρως τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης των αγροτών, όντας στοιχείο της εξουσιαστικής επιβολής, οδήγησε πολλούς αναρχικούς σε τοποθετήσεις βομβών σε κρατικούς στόχους, άλλοτε αβλαβείς, όχι πάντα επιτυχημένες, αλλά κάποιες φορές με θύματα πολίτες. Όπως αναφέρει ο συγγραφέας, *«ήταν προφανες ότι δεν επιδίωκαν*

ναρχικές ιδέες παραμένοντας ακόμη ζωντανές στο νου κάποιων αναρχικών, έδωσαν ώθηση στις διεκδικήσεις των εργατών, οδηγώντας σε αυτό που σήμερα αποκαλούμε αναρχοσυνδικαλισμό.

Οι κοινωνική έκρηξη, οδήγησε στην κοινωνική επανάσταση στη Βαρκελωνη, το Ιούλιο του 1909, που όπως φέρεται να λέει ο Άνσελμο Λορένθο *«κανείς δεν καθοδήγησε. Ούτε οι φιλελεύθεροι, ούτε οι καταλανοί εθνικιστές, ούτε οι δημοκρατικοί, ούτε οι σοσιαλιστές, ούτε οι αναρχικοί»*, οδήγησαν στα γεγονότα της «Τραγικής Εβδομάδας». Ανατινάχτηκαν σιδηροδρομικές γραμμές, υψώθηκαν οδοφράγματα και μοιράστηκαν όπλα. Ο στρατός ανέλαβε την καταστολή. Οι επαναστάτες επέμειναν να *«πραγματοποιήσουν την επανάσταση»* παρά τις αντίξοες συνθήκες. Απολογισμός ήταν 100 -150 νεκροί, ο Μπουενακάσα αναφέρει 600. Φυσικά μετά το τέλος της εξέγερσης η κρατική εκδικητικότητα οδήγησε 1.700 ατομα σε στρατοδικεία καταδικάζοντας 425 σε φυλάκιση, 17 σε θάνατο και εκτελώντας 5. Ανάμεσα σε αυτούς που εκτελέστηκαν ήταν και ο Φρανσίσκο Φερέρ, ιδρυτής του Σύγχρονου Σχολείου (Escuola Moderna).

Τα γεγονότα της «Τραγικής Εβδομάδας» έκαναν τους μετριοπαθείς εργατικούς ηγέτες να αποσυρθούν, αφήνοντας ελεύθερο το πεδίο στην αναρχική επιρροή. Σε συνδυασμό με την έμφαση που έδιναν πλέον οι αναρχικοί στα λιγότερο θεαματικά καθήκοντα της προπαγάνδας και της οργάνωσης εργατικών ενώσεων, άρχισαν πλέον να συνενώνουν αυτές τις δύο μεθόδους ως πολύμορφα στοιχεία μέσα στη συνολική δομή του αναρχοσυνδικαλισμού. Αυτή η προσαρμοστικότητα και ο συνδυασμός τακτικών οδήγησε στην ανάπτυξη του αναρχοσυνδικαλιστικού κινήματος και στην ίδρυση της CNT το 1910. Ο δρόμος για την κοινωνική επανάσταση του 1936 είχε ξεκινήσει, με τη CNT να παίζει σημαντικό ρόλο σε αυτό για δύο και πλέον δεκαετίες.

Στο βιβλίο αυτό, μπορεί να διακρίνει κάποιος, το πόσο σημαντικές ήταν για το συγγραφέα οι κοινωνικές διεργασίες, κα-

ΜΑΡΕΗ ΜΠΟΥΚΤΣΙΝ

Οι Ισπανοί Αναρχικοί - Τα ηρωικά χρόνια 1868 - 1936

Έκδοση: Βιβλιοπέλαγος

Η ιστορία της κοινωνικής επανάστασης στην Ιβηρική χερσόνησο, στα μέσα της δεκαετίας του 1930 και η δράση των αναρχικών σε αυτή, λειτούργησε, και λειτουργεί ακόμη για πολλούς, σαν σημείο αναφοράς για την οργανωτική της λειτουργία, τον αντιφασιστικό χαρακτήρα της, όσο και για την ένοπλη πρακτική της. Ο καθένας, ανάλογα τα ιδεολογικά γυαλιά που φόρεσε, ερμήνευσε επί μέρους την σημασία της και προσπάθησε να την εξηγήσει αποσκοπώντας σε ίδια συμφέροντα.

Το βιβλίο «Οι Ισπανοί Αναρχικοί – Τα ηρωικά χρόνια 1868-1936» έρχεται με μια αντικειμενική οπτική γωνία να βάλει στη θέση τους όσους πίστεψαν και πιστεύουν ακόμα ότι οι κοινωνικές διεργασίες μπορούν να ξεκινήσουν απλά επειδή κάποιοι το αποφάσισαν, φέροντες το ύφος του «πρωτοπόρου καθοδηγητή».

Ο συγγραφέας, Μάρεη Μπούκτσιν, στην εισαγωγή του αναφέρει τους λογους που τον οδηγησαν στη συγγραφή αυτού του βιβλίου. Ένας λόγος ήταν, η απομυθοποίηση χωρίς να κρύψει τις οργανώσεις τους από το φως μιας καλοπροαίρετης κριτικής. Ο δεύτερος λόγος ήταν η εμφάνιση της μαύρης σημαίας στους δρόμους κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '60, τα ισχυρά αναρχικά αισθήματα της ριζοσπαστικής νεολαίας και η σύγκριση των δύο «αντίθετων απόψεων» αφού από τη μια οι ισπανοί αναρχικοί έζησαν σε μια περίοδο υλικής σπάνις, ενώ αντίθετα οι νέοι της δεκαετίας του '60, σε μια περίοδο τεχνολογικών ανακαλύψεων, υπερασπίστηκαν το δικαίωμά τους στην απόλαυση.

Την εποχή που γράφτηκε αυτό το βιβλίο, χρειαζόταν να αποκατασταθεί στα μάτια της νέας γενιάς το μεγαλειώδες επαναστατικό και εξεγερσιακό κύμα, που κατέκλυσε την ισπανική κοινωνία, και το οποίο παραμόρφωσαν φιλελεύθεροι και σταλινικοί. Δεν είναι μια ρομαντική αφήγηση για οδοφράγματα, ένοπλους εργάτες και αγρότες κάτω από τις μαυροκόκκινες αναρχοσυνδικαλιστικές σημαίες. Είναι μία αναβίωση, από ιστορικής σκοπιάς, της αναρχικής παράδοσης με εκφρασμένους επαναστατικούς στόχους και πρακτικές, σε αντίθεση με τα άμορφα και μυστικιστικά συμπεράσματα της «μεταμοντέρνας» μετα-επαναστατικής εποχής των γάλλων καταστασιακών. Θέλησε να αναδείξει ένα *«κλασσικό εργατικό κίνημα»* που έφτασε πιο κοντά στον *«προλεταριακό σοσιαλισμό»* από την Ρώσικη επανάσταση και να αποκαλύψει τον ιδεολογισμό, τον οπορτουνισμό και τις διαστάσεις της χειραγώγησης και της εξουσίας όπου οδηγήθηκαν πολλοί «ριζοσπάστες».

Δίνοντας έναν ιστορικό χαρακτήρα στο βιβλίο, με μια αναδρομή σχεδόν 70 ετών, ο συγγραφέας ξεκινά την εξιστόρησή του από το ταξίδι τού Τζουζέπε Φανέλι στα τέλη του Οκτωβρίου του 1868 στη Βαρκελώνη, απεσταλμένου του Μιχαήλ Μπακούνιν με σκοπό να κερδίσει ισπανούς υποστηρικτές για την Α΄ Διεθνή. Ο Φανέλι καταφέρνει να μεταλαμπαδεύσει τις αναρχικές ιδέες στους ισπανούς χωρίς να γνωρίζει ισπανικά με τις εκφράσεις και τη μιμητική του.

Φεύγοντας από την Μαδρίτη, έπεισε τον Άνσελμο Λορένθο (τον «παππού» των ισπανών αναρχικών) ότι τα άτομα και οι ομάδες οφείλουν να αναπτύσσονται *«με τις* ... δημιούργησε χρόνιες κοινωνικές αναταραχές και διέρρηξε τους τελευταίους δεσμούς των άκληρων με το κράτος.

Η κρατική καταστολή, με την κατασκευή «τρομοκρατών» και «τρομοκρατικών οργανώσεων» όπως η Mano Negra, μια δεκαετία μετά, έδωσε την αφορμή για φυλακίσεις αναρχικών και στρατευμένων εργατών σε ολόκληρο το νότο. Βασανιστήρια και εκτελέσεις σε υποτιθέμενους συνωμότες υπονόμευσαν τη δυναμική που είχε αναπτυχτεί στο «αναρχικό κίνημα», με τους εργάτες και τους αγρότες να εγκαταλείπουν την Περιφερειακή Ομοσπονδία (η οποία και διαλύθηκε το 1888) και αναρχικά έντυπα να κλείνουν. Οι κρατιστές, για να απορροφηθούν οι κοινωνικές αναταραχές, εναλλάσσονταν στη διακυβέρνηση παρουσιάζοντας ένα «δημοκρατικό» προσωπείο και δικαιολογώντας τη θέσπιση κατασταλτικών νόμων και μέτρων.

Στη δεκαετία του 1890, παρ' όλη την βιομηχανική «ανάπτυξη», ο παραλογισμός της ανισότητας, που αγνοούσε πλήρως τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης των αγροτών, όντας στοιχείο της εξουσιαστικής επιβολής, οδήγησε πολλούς αναρχικούς σε τοποθετήσεις βομβών σε κρατικούς στόχους, άλλοτε αβλαβείς, όχι πάντα επιτυχημένες, αλλά κάποιες φορές με θύματα πολίτες. Όπως αναφέρει ο συγγραφέας, *«ήταν προφανες ότι δεν επιδίωκαν να αφαιρέσουν ζωές, αλλά να ταράξουν την αδιαφορία της αστικής τάξης και να αφυπνίσουν το πνεύμα της εξέγερσης ανάμεσα στους εργάτες»*.

Από τη στιγμή, όμως, που **οι αναρχικοί από έναν ευγενή ανθρωπισμό είχαν εξωθηθεί σε έναν εκδικητικό τερορισμό**, ήταν μια πολύ καλή ευκαιρία για το κράτος να συλλάβει, να δικάσει και να εκτελέσει αναρχικούς, όπως επίσης και να κλείσει τα εργατικά κέντρα.

Δεδομένης της άγριας καταστολής κατά των αναρχικών, την προηγούμενη δεκαετία, η αρχή του 20ου αιώνα έδειξε από πολύ νωρίς το τί θα επακολουθήσει. Οι απεργίες διαρκείας σε αστικά κέντρα με την προσπάθεια των σοσιαλιστών για τη χειραγώγηση του εργατικού δυναμικού, δια της πολιτικής «της μέσης οδού», οδήγησαν στην απαξίωση της πολιτικής και των κομμάτων από τους εργάτες. Οι α- ... στάση» παρά τις αντίξοες συνθήκες. Απολογισμός ήταν 100 -150 νεκροί, ο Μπουενακάσα αναφέρει 600. Φυσικά μετά το τέλος της εξέγερσης η κρατική εκδικητικότητα οδήγησε 1.700 ατομα σε στρατοδικεία καταδικάζοντας 425 σε φυλάκιση, 17 σε θάνατο και εκτελώντας 5. Ανάμεσα σε αυτούς που εκτελέστηκαν ήταν και ο Φρανσίσκο Φερέρ, ιδρυτής του Σύγχρονου Σχολείου (Escuola Moderna).

Τα γεγονότα της «Τραγικής Εβδομάδας» έκαναν τους μετριοπαθείς εργατικούς ηγέτες να αποσυρθούν, αφήνοντας ελεύθερο το πεδίο στην αναρχική επιρροή. Σε συνδυασμό με την έμφαση που έδιναν πλέον οι αναρχικοί στα λιγότερο θεαματικά καθήκοντα της προπαγάνδας και της οργάνωσης εργατικών ενώσεων, άρχισαν πλέον να συνενώνουν αυτές τις δύο μεθόδους ως πολύμορφα στοιχεία μέσα στη συνολική δομή του αναρχοσυνδικαλισμού. Αυτή η προσαρμοστικότητα και ο συνδυασμός τακτικών οδήγησε στην ανάπτυξη του αναρχοσυνδικαλιστικού κινήματος και στην ίδρυση της CNT το 1910. Ο δρόμος για την κοινωνική επανάσταση του 1936 είχε ξεκινήσει, με τη CNT να παίζει σημαντικό ρόλο σε αυτό για δύο και πλέον δεκαετίες.

Στο βιβλίο αυτό, μπορεί να διακρίνει κάποιος, το πόσο σημαντικές ήταν για το συγγραφέα οι κοινωνικές διεργασίες, καθώς και οι συνθήκες που οδήγησαν στην κοινωνική επανάσταση του 1936. Γι' αυτό και περιγράφει με μια λεπτομερέστατη αφήγηση όλη την πορεία από τα πρώτα χρόνια μέχρι αυτό το χρονικό σημείο. Ο αναγνώστης θα αντιληφθεί βήμα-βήμα πως τίποτα δεν ήταν τυχαίο, όλα αποτελούν κομμάτια ενός πάζλ, που παρ' όλες τις προσπάθειες του κράτους και των πολιτικών φορέων του δεν έγινε δυνατή η καταστολή του λόγω της τεράστιας κοινωνικής δυναμικής που υπήρχε, γιατί απλούστατα το πάθος για λευτεριά και δικαιοσύνη ήταν βαθιά ριζωμένο στις καρδιές και το μυαλό των ανθρώπων. Η ελληνική έκδοση, είναι ένα έργο που εξιστορεί με άμεσο τρόπο μια πορεία, μέσα από μια πολύ καλή ιστορική καταγραφή από τον Μπούκτσιν.

Π.

παρουσία τους και την αντιδιαστολή τους στην κυρίαρχη ιδεολογία και θρησκεία. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο ότι την ίδια περίοδο

της ανθρώπινης δικαιοσύνης, είναι η πιο αποφασιστική άρνηση της ανθρώπινης ελευθερίας και καταλήγει κατ' ανάγκη στην υ-

Lamennais επιρρίπτει στην Εκκλησία την ευθύνη για την άνοδο του αντικληρισμού, εξ αιτίας του συμβιβασμού της με την ε-

χνάμε και το ρόλο τής ελλαδικής εκκλησίας στην επανάσταση του '21, όπου ουσιαστικά ήταν αντίθετη, καθώς και τη στά-

ΜΑΡΕΗ ΜΠΟΥΚΤΣΙΝ

Οι Ισπανοί Αναρχικοί - Τα ηρωικά χρόνια 1868 - 1936

Έκδοση: Βιβλιοπέλαγος

Η ιστορία της κοινωνικής επανάστασης στην Ιβηρική χερσόνησο, στα μέσα της δεκαετίας του 1930 και η δράση των αναρχικών σε αυτή, λειτούργησε, και λειτουργεί ακόμη για πολλούς, σαν σημείο αναφοράς για την οργανωτική της λειτουργία, τον αντιφασιστικό χαρακτήρα της, όσο και για την ένοπλη πρακτική της. Ο καθένας, ανάλογα τα ιδεολογικά γυαλιά που φόρεσε, ερμήνευσε επί μέρους την σημασία της και προσπάθησε να την εξηγήσει αποσκοπώντας σε ίδια συμφέροντα.

Το βιβλίο «Οι Ισπανοί Αναρχικοί – Τα ηρωικά χρόνια 1868-1936» έρχεται με μια αντικειμενική οπτική γωνία να βάλει στη θέση τους όσους πίστεψαν και πιστεύουν ακόμα ότι οι κοινωνικές διεργασίες μπορούν να ξεκινήσουν απλά επειδή κάποιοι το αποφάσισαν, φέροντες το ύφος του «πρωτοπόρου καθοδηγητή».

Ο συγγραφέας, Μάρεη Μπούκτσιν, στην εισαγωγή του αναφέρει τους λογους που τον οδηγησαν στη συγγραφή αυτού του βιβλίου. Ένας λόγος ήταν, η απομυθοποίηση που παραμόρφωσαν φιλελεύθεροι και σταλινικοί. Δεν είναι μια ρομαντική αφήγηση για οδοφράγματα, ένοπλους εργάτες και αγρότες κάτω από τις μαυροκόκκινες αναρχοσυνδικαλιστικές σημαίες. Είναι μία αναβίωση, από ιστορικής σκοπιάς, της αναρχικής παράδοσης με εκφρασμένους επαναστατικούς στόχους και πρακτικές, σε αντίθεση με τα άμορφα και μυστικιστικά συμπεράσματα της «μεταμοντέρνας» μετα-επαναστατικής εποχής των γάλλων καταστασιακών. Θέλησε να αναδείξει ένα *«κλασσικό εργατικό κίνημα»* που έφτασε πιο κοντά στον *«προλεταριακό σοσιαλισμό»* από την Ρώσικη επανάσταση και να αποκαλύψει τον ιδεολογισμό, τον οπορτουνισμό και τις διαστάσεις της χειραγώγησης και της εξουσίας όπου οδηγηθήκαν πολλοί «ριζοσπάστες».

Δίνοντας έναν ιστορικό χαρακτήρα στο βιβλίο, με μια αναδρομή σχεδόν 70 ετών, ο συγγραφέας ξεκινά την εξιστόρησή του από το ταξίδι τού Τζουζέπε Φανέλι στα τέλη του Οκτωβρίου του 1868 στη Βαρκελώνη, απεσταλμένου του Μιχαήλ Μπακούνιν με σκοπό να κερδίσει ισπανούς υποστηρικτές για την Α΄ Διεθνή. Ο Φανέλι καταφέρνει να μεταλαμπαδεύσει τις αναρχικές ιδέες στους ισπανούς χωρίς να γνωρίζει ισπανικά με τις εκφράσεις και τη μιμητική του.

Φεύγοντας από την Μαδρίτη, έπεισε τον Άνσελμο Λορένθο (τον «παππού» των ισπανών αναρχικών) ότι τα άτομα και οι ομάδες οφείλουν να αναπτύσσονται *«με τις* παρουσιάζοντας ένα «δημοκρατικό» πρόσωπείο και δικαιολογώντας τη θέσπιση κατασταλτικών νόμων και μέτρων.

Στη δεκαετία του 1890, παρ' όλη την βιομηχανική «ανάπτυξη», ο παραλογισμός της ανισότητας, που αγνοούσε πλήρως τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης των αγροτών, όντας στοιχείο της εξουσιαστικής επιβολής, οδήγησε πολλούς αναρχικούς σε τοποθετήσεις βομβών σε κρατικούς στόχους, άλλοτε αβλαβείς, όχι πάντα επιτυχημένες, αλλά κάποιες φορές με θύματα πολίτες. Όπως αναφέρει ο συγγραφέας, *«ήταν προφανες ότι δεν επιδίωκαν να αφαιρέσουν ζωές, αλλά να ταράξουν την αδιαφορία της αστικής τάξης και να αφυπνίσουν το πνεύμα της εξέγερσης ανάμεσα στους εργάτες»*.

Από τη στιγμή, όμως, που **οι αναρχικοί από έναν ευγενή ανθρωπισμό είχαν εξωθηθεί σε έναν εκδικητικό τερορισμό**, ήταν μια πολύ καλή ευκαιρία για το κράτος να συλλάβει, να δικάσει και να εκτελέσει αναρχικούς, όπως επίσης και να κλείσει τα εργατικά κέντρα.

Δεδομένης της άγριας καταστολής κατά των αναρχικών, την προηγούμενη δεκαετία, η αρχή του 20ου αιώνα έδειξε από πολύ νωρίς το τί θα επακολουθήσει. Οι απεργίες διαρκείας σε αστικά κέντρα με την προσπάθεια των σοσιαλιστών για τη χειραγώγηση του εργατικού δυναμικού, δια της πολιτικής «της μέσης οδού», οδήγησαν στην απαξίωση της πολιτικής και των κομμάτων από τους εργάτες. Οι α- πλέον να συνενώνουν αυτές τις δύο μεθόδους ως πολύμορφα στοιχεία μέσα στη συνολική δομή του αναρχοσυνδικαλισμού. Αυτή η προσαρμοστικότητα και ο συνδυασμός τακτικών οδήγησε στην ανάπτυξη του αναρχοσυνδικαλιστικού κινήματος και στην ίδρυση της CNT το 1910. Ο δρόμος για την κοινωνική επανάσταση του 1936 είχε ξεκινήσει, με τη CNT να παίζει σημαντικό ρόλο σε αυτό για δύο και πλέον δεκαετίες.

Στο βιβλίο αυτό, μπορεί να διακρίνει κάποιος, το πόσο σημαντικές ήταν για το συγγραφέα οι κοινωνικές διεργασίες, καθώς και οι συνθήκες που οδήγησαν στην κοινωνική επανάσταση του 1936. Γι' αυτό και περιγράφει με μια λεπτομερέστατη αφήγηση όλη την πορεία από τα πρώτα χρόνια μέχρι αυτό το χρονικό σημείο. Ο αναγνώστης θα αντιληφθεί βήμα-βήμα πως τίποτα δεν ήταν τυχαίο, όλα αποτελούν κομμάτια ενός πάζλ, που παρ' όλες τις προσπάθειες του κράτους και των πολιτικών φορέων του δεν έγινε δυνατή η καταστολή του λόγω της τεράστιας κοινωνικής δυναμικής που υπήρχε, γιατί απλούστατα το πάθος για λευτεριά και δικαιοσύνη ήταν βαθιά ριζωμένο στις καρδιές και το μυαλό των ανθρώπων. Η ελληνική έκδοση, είναι ένα έργο που εξιστορεί με άμεσο τρόπο μια πορεία, μέσα από μια πολύ καλή ιστορική καταγραφή από τον Μπούκτσιν.

Π.

παρουσία τους και την αντιδιαστολή τους στην κυρίαρχη ιδεολογία και θρησκεία. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο ότι την ίδια περίοδο στον ίδιο γεωγραφικό χώρο δημιουργείται μια σαφής τάση αθεΐας σε κομμάτια του πληθυσμού όπως αγρότες κ.λπ..

Μια τάση που είχε παρατηρηθεί και στην αρχαία Αθήνα, με τον επικουρισμό ως φιλοσοφικό ρεύμα με αρκετά αθεϊκά χαρακτηριστικά, να θεωρείται κατά τον J.A. Festugiere ως αντίδραση κατά του φόβου απέναντι στους θεούς, που φθείρει την ανθρώπινη ζωή. Και που μας θυμίζει αρκετά τη προσέγγιση και τα λόγια του Μπακούνιν (Θεός και Κράτος, 1871): *«Η ιδέα του Θεού υποδηλώνει την παραίτηση της λογικής και της ανθρώπινης δικαιοσύνης, είναι η πιο αποφασιστική άρνηση της ανθρώπινης ελευθερίας και καταλήγει κατ' ανάγκη στην υποδούλωση του ανθρώπου, τόσο θεωρητικά, όσο και πρακτικά... Εάν υπάρχει Θεός, ο άνθρωπος είναι δούλος, ο άνθρωπος όμως μπορεί, οφείλει να είναι ελεύθερος... Εάν ο Θεός υπήρχε πραγματικά, θα έπρεπε να τον εξαφανίσουμε»* (στον αντίποδα της γνωστής ρήσης του Βολταίρου). Είναι η εποχή που ένα αντικληρικό ρεύμα εξαπλώνεται στον αναρχικό και σοσιαλιστικό χώρο, το οποίο συντελείται παράλληλα με μια γενικότερη απαξίωση της θρησκευτικότητας σε ευρύτερους πληθυσμούς και κοινωνικές ομάδες. Ήδη από το 1836, ο Lamennais επιρρίπτει στην Εκκλησία την ευθύνη για την άνοδο του αντικληρισμού, εξ αιτίας του συμβιβασμού της με την εξουσία. Ο αντικληρισμός αναπτύσσεται μαζικά στις καθολικές χώρες, όπου το Κράτος συνέδεσε την τύχη του με την τύχη της Εκκλησίας (Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία, Πορτογαλία, Λ. Αμερική).

Και ίσως δεν είναι τυχαίο ότι σημαντικές κοινωνικές εξεγέρσεις πραγματοποιήθηκαν στην Ευρώπη κατά τον 19ο-20ο αι. σε χώρες όπως Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία όπου υπήρχε σαφής αντι-θρησκευτική και αντικληρική στάση και στις οποίες, όμως, η Εκκλησία πραγματοποιούσε προηγούμενα στην κυριολεξία εγκλήματα, χωρίς να ξεχνάμε και το ρόλο τής ελλαδικής εκκλησίας στην επανάσταση του '21, όπου ουσιαστικά ήταν αντίθετη, καθώς και τη στάση της στη χούντα.

Όσο οι θρησκείες, η πίστη και οι θεότητες θα χρησιμοποιούνται για να υποδουλώνονται και να σέρνονται στην άγνοια εκατομμύρια άνθρωποι, να στηρίζονται αυτοκρατορίες και κράτη, να βασανίζονται και να γίνονται αντικείμενα εκμετάλλευσης οι άνθρωποι και να καταστρέφεται ο πλανήτης και ό,τι είναι και λογίζεται ως φύση, θα εξακολουθούμε να βαδίζουμε το δρόμο της απιστίας και της αναρχίας.

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

ΒΑΡΚΙΖΑ

Από τη μεθοδευμένη σφαγή στη Συμφωνία

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΜΕΤΑ ΑΠΟ 33 ΜΕΡΕΣ μαχών και «μαχών», –σφαγών που διενεργήθηκαν και από τα δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα, στις οποίες, όμως, πρωτοστατεί η κτηνωδία της ΟΠΛΑ– οι συγκρούσεις τερματίζονται και τυπικά στις 4 Ιανουαρίου και την επομένη, 5 Ιανουαρίου 1945, οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ αποσύρονται από την Αθήνα. Η ανακωχή υπογράφεται στις 11 Ιανουαρίου και η Συμφωνία της Βάρκιζας στις 12 Φεβρουαρίου, ένα μήνα αργότερα.

Είναι σαφέστατο και πέραν κάθε είδους αμφισβήτησης πως η κατάληξη της ένοπλης αντιπαράθεσης στην Αθήνα δεν ανταποκρινόταν στην Συμφωνία που επακολούθησε αν εξετάσουμε το ζήτημα από την στρατιωτική του πλευρά. Είναι πανθομολογούμενο πως ο ΕΛΑΣ, κατά το διάστημα που υπογράφτηκε η ανακωχή, κυριαρχούσε σε όλο τον υπόλοιπο ελλαδικό χώρο πλην της Πάτρας και της Θεσσαλονίκης, όπου ίσχυσε μια «ιδιόμορφη κατάσταση». Αυτή η ιδιομορφία αφορά το γεγονός πως ο ΕΛΑΣ απέφυγε να καταλάβει την Πάτρα.

Το ίδιο ίσχυε και για την Θεσσαλονίκη, όπου διοικητής της Ομάδας Μεραρχιών Μακεδονίας ήταν ο Ευριπίδης Μπακιρτζής, βαφτισμένος σαν «κόκκινος συνταγματάρχης» και καπετάνιος ο Μάρκος Βαφειάδης.

«Η δύναμις των ανταρτών ήταν ισχυρή. Υπήρχαν, όμως σημαντικά στοιχεία και μιας Ινδικής μεραρχίας [σημείωση: στην πραγματικότητα τα «σημαντικά στοιχεία» ήταν γύρω στα 180 άτομα που μπορούσαν να εξουδετερωθούν απνευστί]. ***Πάντως σε όλη τη διάρκεια της μάχης*** *[της Αθήνας]* ***ηρεμία επικράτησε μέσα στην πρωτεύουσα της βορείου Ελλάδος****. Ο γενικός Διοικητής (των δυνάμεων του καθεστώτος) Γ. Μόδης παρέμεινε κλεισμένος στο ξενοδοχείο «Μεντιτερανné», όπου διέμενε και ο Ρώσος αντισυνταγματάρχης Τσερνίτσεφ, αργότερα επιτετραμμένος της Σοβιετικής Πρεσβείας στην Αθήνα.* ***Αλλά η τάξις τηρήθηκε από-*** *ρικές περιπτώσεις με απώλειες από όλες τις περιοχές εκτός από τη Θεσσαλονίκη και την Πάτρα,* ***όπου διατηρούνταν προσεκτικά οι σχέσεις μεταξύ βρετανικών αρχών και ΕΛΑΣ****. Η Θεσσαλονίκη ιδιαίτερα* ***όπου μια δεύτερη έκρηξη επαναστάσεως θα μπορούσε να σφραγίσει τη μοίρα της Αθήνας, σώθηκε από θαύμα*** *χάρη στη διπλωματικότητα του Βρετανού γενικού προξένου και του περιφερειακού διοικητή και στη σύνεση του στρατηγού Μπακιρτζή που διοικούσε τις δυνάμεις του ΕΛΑΣ»*[2]. Αναμφισβήτητα, λοιπόν, η κατάληψη αυτών των πόλεων ήταν παιχνιδάκι για τον ΕΛΑΣ. Για ποιο λόγο όμως, δεν έγινε κάτι τέτοιο; Αυτό οφείλεται σε γενικότερους λόγους αλλά και σε πιο ειδικούς.

Εδώ θα αναφερθούμε στους **ειδικούς**.

Όταν για την μόνη «σοβαρή» επιχείρηση, αυτή κατά των δυνάμεων του στρατηγού Ζέρβα στην Ήπειρο, πέραν του ότι απασχολήθηκαν σε επίπεδο προετοιμασιών πολλές δυνάμεις και για αρκετές μέρες και κατέληξε σε μία άνετη νίκη του ΕΛΑΣ, μέσα σε δύο μέρες 21 και 22 Δεκεμβρίου, ο οποίος κατέλαβε τα Γιάννενα στις 23 Δεκεμβρίου, τότε μοιάζει να είναι «ακατανόητη» η μη κατάληψη της Πάτρας, που διέθετε και λιμάνι και που θα εξασφάλιζε τον πλήρη έλεγχο όλης της περιοχής.

Είναι φανερό πως η γρήγορη διάλυση του ΕΔΕΣ ήταν απρόσμενη για τους επιτελάρχες του ΕΛΑΣ, αφού είχαν υποκύψει ή και καλλιεργήσει το παραμύθι μιας υποτιθέμενης σκληρής μάχης με τους αντιπάλους τους. Αυτό το παραμύθι συνδυάζεται με τον πραγματικό σκοπό τής όλης επιχείρησης.

Ποιος ήταν αυτός; Από τη στιγμή που δεν καταλαμβάνεται η Πάτρα (και η Θεσσαλονίκη) τότε ο προφανέστατος σκοπός αυτής της επιχείρησης ήταν η υπεράσπιση των Αλβανικών συνόρων από μια ενδεχόμενη επιχείρηση του Ζέρβα με την υποστήριξη των Αγγλικών στρατευμάτων. Ουσιαστικά ήταν μια πράξη στήριξης του καθεστώτος της Αλβανίας, η οποία και δεν είχε συμπεριληφθεί στη συμφωνία της Μόσχας.

Βεβαίως και απέχει από κάθε πραγματικότητα ο ισχυρισμός ... μάλλον απίθανο αν ληφθεί υπ' όψιν ο συνεχιζόμενος πόλεμος των συμμάχων με την Γερμανία).

β) Το ξεπέρασμα κάθε είδους προσχημάτων από την πλευρά της Σοβιετικής Ένωσης και των υποταχτικών της στη Βουλγαρία. Σε αυτή την περίπτωση θα υπήρχε μια στάση σαφέστατα εχθρική και κατασταλτική (π.χ. κλείσιμο συνόρων) απέναντι στον ΕΛΑΣ και το ΚΚΕ, χάριν της διατήρησης των συμφερόντων του σταλινικού στρατοπέδου ή μια αλλαγή στάσης σε σχέση με τα ήδη συμφωνημένα μεταξύ Στάλιν και Τσώρτσιλ στη Μόσχα. Το τελευταίο ενδεχόμενο θεωρείται απίθανο, λαμβάνοντας υπ' όψη την κατάσταση που είχε διαμορφωθεί στο συμμαχικό στρατόπεδο.

Αυτά είναι τα πραγματικά δεδομένα που κάνουν κατανοητή τη στάση της μη κατάληψης της Θεσσαλονίκης και της Πάτρας. Εννοείται πως όταν δόθηκε το πράσινο φως για να επιχειρήσει ο ΕΛΑΣ στην Θεσσαλονίκη, αυτή ήταν πλέον μια διαταγή άνευ αντικειμένου, αφού δεν υπήρχαν οι δυνάμεις για μια τέτοια δράση.

Υπάρχει όμως και ένας ακόμα ιδιαίτερος λόγος που συνηγορεί στην «εγκατάλειψη» αυτών των δύο πόλεων. Η **προσχεδιασμένη ήττα του ΕΛΑΣ στα ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ** θα έπρεπε να δικαιολογήσει και την γενικότερη απόφαση για την πλήρη διάλυσή του, ποντάροντας και στον ψυχολογικό παράγοντα. Μία ήττα στην Αθήνα θα ήταν ένας σοβαρός λόγος για την πτώση του ηθικού και την εκβιαστική παράδοση των όπλων, ενώ από τη στιγμή που όλος ο ελλαδικός χώρος θα βρισκόταν υπό την κυριαρχία του ΕΛΑΣ θα ήταν δυσκολότερο να πειστούν οι μαχητές του στο να παραδώσουν τα όπλα. Για να μην αναφερθούμε στις επιπτώσεις που θα επέφερε η διασάλευση της προμελετημένης τάξης που είχε αποφασισθεί από τους νοσηρούς εγκεφάλους του ΚΚΕ και των κομμουνιστικών κέντρων κυριαρχίας.

Ας έρθουμε τώρα στα επίμαχα σημεία της Συμφωνίας που είναι η **πλήρης παράδοση** του ΕΛΑΣ και η **αμνηστία**.

Κατ' αρχήν χρειάζεται να τονισθεί το ότι είναι πέρα από κάθε είδους αμφισβήτηση η ικανότητα των στρατιωτικών στελεχών του ΕΛΑΣ. Επομένως δεν μπορεί να υπάρ-

Από τη μεθοδευμένη σφαγή στη Συμφωνία

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΜΕΤΑ ΑΠΟ 33 ΜΕΡΕΣ μαχών και «μαχών», –σφαγών που διενεργήθηκαν και από τα δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα, στις οποίες, όμως, πρωτοστατεί η κτηνωδία της ΟΠΛΑ– οι συγκρούσεις τερματίζονται και τυπικά στις 4 Ιανουαρίου και την επομένη, 5 Ιανουαρίου 1945, οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ αποσύρονται από την Αθήνα. Η ανακωχή υπογράφεται στις 11 Ιανουαρίου και η Συμφωνία της Βάρκιζας στις 12 Φεβρουαρίου, ένα μήνα αργότερα.

Είναι σαφέστατο και πέραν κάθε είδους αμφισβήτησης πως η κατάληξη της ένοπλης αντιπαράθεσης στην Αθήνα δεν ανταποκρινόταν στην Συμφωνία που επακολούθησε αν εξετάσουμε το ζήτημα από την στρατιωτική του πλευρά. Είναι πανθομολογούμενο πως ο ΕΛΑΣ, κατά το διάστημα που υπογράφτηκε η ανακωχή, κυριαρχούσε σε όλο τον υπόλοιπο ελλαδικό χώρο πλην της Πάτρας και της Θεσσαλονίκης, όπου ίσχυε μια «ιδιόμορφη κατάσταση». Αυτή η ιδιομορφία αφορά το γεγονός πως ο ΕΛΑΣ απέφυγε να καταλάβει την Πάτρα.

Το ίδιο ίσχυε και για την Θεσσαλονίκη, όπου διοικητής της Ομάδας Μεραρχιών Μακεδονίας ήταν ο Ευριπίδης Μπακιρτζής, βαφτισμένος σαν «κόκκινος συνταγματάρχης» και καπετάνιος ο Μάρκος Βαφειάδης.

«Η δύναμις των ανταρτών ήταν ισχυρή. Υπήρχαν, όμως σημαντικά στοιχεία και μιας Ινδικής μεραρχίας [σημείωση: στην πραγματικότητα τα «σημαντικά στοιχεία» ήταν γύρω στα 180 άτομα που μπορούσαν να εξουδετερωθούν απευστί]. ***Πάντως σε όλη τη διάρκεια της μάχης*** *[της Αθήνας]* ***ηρεμία επικράτησε μέσα στην πρωτεύουσα της βορείου Ελλάδος.*** *Ο γενικός Διοικητής (των δυνάμεων του καθεστώτος) Γ. Μόδης παρέμενε κλεισμένος στο ξενοδοχείο «Μεντιτερανné», όπου διέμενε και ο Ρώσος αντισυνταγματάρχης Τσερνίτσεφ, αργότερα επιτετραμμένος της Σοβιετικής Πρεσβείας στην Αθήνα.* ***Αλλά η τάξις τηρήθηκε απόλυτα στην πόλι, όπου κυριαρχούσαν ο ΕΛΑΣ και η Πολιτοφυλακή»***[1].

Τα ίδια επιβεβαιώνει και μάλιστα με αμεροληψία ως προς τα «σημαντικά στοιχεία» ο Κρις Γούντχαουζ: *«Οι μικροσκοπικές βρετανικές μονάδες που είχαν σταλεί στις επαρχίες για να διατηρήσουν την τάξη και να μοιράσουν τα εφόδια της βοηθείας, αναγκάστηκαν ν' αποσυρθούν σε μερικές περιπτώσεις με απώλειες από όλες τις περιοχές εκτός από τη Θεσσαλονίκη και την Πάτρα,* ***όπου διατηρούνταν προσεκτικά οι σχέσεις μεταξύ βρετανικών αρχών και ΕΛΑΣ.*** *Η Θεσσαλονίκη ιδιαίτερα* ***όπου μια δεύτερη έκρηξη επαναστάσεως θα μπορούσε να σφραγίσει τη μοίρα της Αθήνας, σώθηκε από θαύμα*** *χάρη στη διπλωματικότητα του Βρετανού γενικού προξένου και του περιφερειακού διοικητή και στη σύνεση του στρατηγού Μπακιρτζή που διοικούσε τις δυνάμεις του ΕΛΑΣ»*[2]. Αναμφισβήτητα, λοιπόν, η κατάληψη αυτών των πόλεων ήταν παιχνιδάκι για τον ΕΛΑΣ. Για ποιο λόγο όμως, δεν έγινε κάτι τέτοιο; Αυτό οφείλεται σε γενικότερους λόγους αλλά και σε πιο ειδικούς.

Εδώ θα αναφερθούμε στους **ειδικούς**.

Όταν για την μόνη «σοβαρή» επιχείρηση, αυτή κατά των δυνάμεων του στρατηγού Ζέρβα στην Ήπειρο, πέραν του ότι απασχολήθηκαν σε επίπεδο προετοιμασιών πολλές δυνάμεις και για αρκετές μέρες και κατέληξε σε μία άνετη νίκη του ΕΛΑΣ, μέσα σε δύο μέρες 21 και 22 Δεκεμβρίου, ο οποίος κατέλαβε τα Γιάννενα στις 23 Δεκεμβρίου, τότε μοιάζει να είναι «ακατανόητη» η μη κατάληψη της Πάτρας, που διέθετε και λιμάνι και που θα εξασφάλιζε τον πλήρη έλεγχο όλης της περιοχής.

Είναι φανερό πως η γρήγορη διάλυση του ΕΔΕΣ ήταν απρόσμενη για τους επιτελάρχες του ΕΛΑΣ, αφού είχαν υποκύψει ή και καλλιεργήσει το παραμύθι μιας υποτιθέμενης σκληρής μάχης με τους αντιπάλους τους. Αυτό το παραμύθι συνδυάζεται με τον πραγματικό σκοπό της όλης επιχείρησης.

Ποιος ήταν αυτός; Από τη στιγμή που δεν καταλαμβάνεται η Πάτρα (και η Θεσσαλονίκη) τότε ο προφανέστατος σκοπός αυτής της επιχείρησης ήταν η υπεράσπιση των Αλβανικών συνόρων από μια ενδεχόμενη επιχείρηση του Ζέρβα με την υποστήριξη των Αγγλικών στρατευμάτων. Ουσιαστικά ήταν μια πράξη στήριξης του καθεστώτος της Αλβανίας, η οποία και δεν είχε συμπεριληφθεί στη συμφωνία της Μόσχας.

Βεβαίως και απέχει από κάθε πραγματικότητα ο ισχυρισμός πως η επίθεση εναντίον των δυνάμεων του ΕΔΕΣ στην Ήπειρο σκόπευε να αποτρέψει ένα ενδεχόμενο προγεφύρωμα των άγγλων για να μεταφέρουν δυνάμεις στη «μάχη της Αθήνας». Βρίσκεται, μάλιστα, σε πλήρη αντίφαση με την στάση του ΚΚΕ και των δυνάμεων που βρίσκονταν υπό τις διαταγές του, όταν άφηναν ανενόχλητους τους Άγγλους να μεταφέρουν στρατιωτικές δυνάμεις και ενισχύσεις από τον Πειραιά στην Αθήνα μέσω της Συγγρού, **τις πρώτες κρίσιμες μέρες** των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ.

Για τους ίδιους λόγους γίνεται κατανοητή και η μη κατάληψη ... μάλλον απίθανο αν ληφθεί υπ' όψιν ο συνεχιζόμενος πόλεμος των συμμάχων με την Γερμανία).

β) Το ξεπέρασμα κάθε είδους προσχημάτων από την πλευρά της Σοβιετικής Ένωσης και των υποταχτικών της στη Βουλγαρία. Σε αυτή την περίπτωση θα υπήρχε μια στάση σαφέστατα εχθρική και κατασταλτική (π.χ. κλείσιμο συνόρων) απέναντι στον ΕΛΑΣ και το ΚΚΕ, χάριν της διατήρησης των συμφερόντων του σταλινικού στρατοπέδου ή μια αλλαγή στάσης σε σχέση με τα ήδη συμφωνημένα μεταξύ Στάλιν και Τσώρτσιλ στη Μόσχα. Το τελευταίο ενδεχόμενο θεωρείται απίθανο, λαμβάνοντας υπ' όψη την κατάσταση που είχε διαμορφωθεί στο συμμαχικό στρατόπεδο.

Αυτά είναι τα πραγματικά δεδομένα που κάνουν κατανοητή τη στάση της μη κατάληψης της Θεσσαλονίκης και της Πάτρας. Εννοείται πως όταν δόθηκε το πράσινο φως για να επιχειρήσει ο ΕΛΑΣ στην Θεσσαλονίκη, αυτή ήταν πλέον μια διαταγή άνευ αντικειμένου, αφού δεν υπήρχαν οι δυνάμεις για μια τέτοια δράση.

Υπάρχει όμως και ένας ακόμα ιδιαίτερος λόγος που συνηγορεί στην «εγκατάλειψη» αυτών των δύο πόλεων. Η **προσχεδιασμένη ήττα του ΕΛΑΣ στα ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ** θα έπρεπε να δικαιολογήσει και την γενικότερη απόφαση για την πλήρη διάλυσή του, ποντάροντας και στον ψυχολογικό παράγοντα. Μία ήττα στην Αθήνα θα ήταν ένας σοβαρός λόγος για την πτώση του ηθικού και την εκβιαστική παράδοση των όπλων, ενώ από τη στιγμή που όλος ο ελλαδικός χώρος θα βρισκόταν υπό την κυριαρχία του ΕΛΑΣ θα ήταν δυσκολότερο να πειστούν οι μαχητές του στο να παραδώσουν τα όπλα. Για να μην αναφερθούμε στις επιπτώσεις που θα επέφερε η διασάλευση της προμελετημένης τάξης που είχε αποφασισθεί από τους νοσηρούς εγκεφάλους του ΚΚΕ και των κομμουνιστικών κέντρων κυριαρχίας.

Ας έρθουμε τώρα στα επίμαχα σημεία της Συμφωνίας που είναι η **πλήρης παράδοση** του ΕΛΑΣ και η **αμνηστία**.

Κατ' αρχήν χρειάζεται να τονισθεί το ότι είναι πέρα από κάθε είδους αμφισβήτηση η ικανότητα των στρατιωτικών στελεχών του ΕΛΑΣ. Επομένως δεν μπορεί να υπάρξει κάποιου είδους ισχυρισμός για δήθεν άγνοια των συνθηκών που υπήρχαν στον στρατιωτικό τομέα (σε ευρύτερη διάσταση) μετά την αποχώρηση των δυνάμεων του από την Αθήνα. Επειδή, όταν υπάρχει μια τόσο εμπεριστατωμένη έκθεση που «πέφτει» στα χέρια των άγγλων μέσα στις πρώτες μέρες των μαχών στην Αθήνα, δεν μπορεί να γίνει πιστευτό πως δεν ήταν εν γνώσει των δυνατοτήτων που υπήρχαν για ανασυγκρότηση των δυνάμεων και διατήρηση των θέσεων πέριξ της Αττικής.

Η ίδια δυνατότητα εκτίμησης της συνολικότερης στρατιωτικής κατάστασης (τόσο ελλαδικά όσο και σε σχέση με τον συνεχιζόμενο πόλεμο) βοούσε πως οι άγγλοι δεν είχαν τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις στρατιωτικές τους επιχειρήσεις πέραν της Αττικής.

ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ

της Ομάδας Μεραρχιών Μακεδονίας ήταν ο Ευριπίδης Μπακιρτζής, βαφτισμένος σαν «κόκκινος συνταγματάρχης» και καπετάνιος ο Μάρκος Βαφειάδης.

«Η δύναμις των ανταρτών ήταν ισχυρή. Υπήρχαν, όμως σημαντικά στοιχεία και μιας Ινδικής μεραρχίας [σημείωση: στην πραγματικότητα τα «σημαντικά στοιχεία» ήταν γύρω στα 180 άτομα που μπορούσαν να εξουδετερωθούν απνευστί]. ***Πάντως σε όλη τη διάρκεια της μάχης*** *[της Αθήνας]* ***ηρεμία επικράτησε μέσα στην πρωτεύουσα της βορείου Ελλάδος.*** *Ο γενικός Διοικητής (των δυνάμεων του καθεστώτος) Γ. Μόδης παρέμεινε κλεισμένος στο ξενοδοχείο «Μεντιτερανné», όπου διέμενε και ο Ρώσος αντισυνταγματάρχης Τσερνίτσεφ, αργότερα επιτετραμμένος της Σοβιετικής Πρεσβείας στην Αθήνα.* ***Αλλά η τάξις τηρήθηκε απόλυτα στην πόλι, όπου κυριαρχούσαν ο ΕΛΑΣ και η Πολιτοφυλακή»***[1].

Τα ίδια επιβεβαιώνει και μάλιστα με αμεροληψία ως προς τα «σημαντικά στοιχεία» ο Κρις Γούντχάουζ: *«Οι μικροσκοπικές βρετανικές μονάδες που είχαν σταλεί στις επαρχίες για να διατηρήσουν την τάξη και να μοιράσουν τα εφόδια της βοηθείας, αναγκάστηκαν ν' αποσυρθούν σε με-*

απρόσμενη για τους επιτελάρχες του ΕΛΑΣ, αφού είχαν υποκύψει ή και καλλιεργήσει το παραμύθι μιας υποτιθέμενης σκληρής μάχης με τους αντιπάλους τους. Αυτό το παραμύθι συνδυάζεται με τον πραγματικό σκοπό τής όλης επιχείρησης.

Ποιος ήταν αυτός; Από τη στιγμή που δεν καταλαμβάνεται η Πάτρα (και η Θεσσαλονίκη) τότε ο προφανέστατος σκοπός αυτής της επιχείρησης ήταν η υπεράσπιση των Αλβανικών συνόρων από μια ενδεχόμενη επιχείρηση του Ζέρβα με την υποστήριξη των Αγγλικών στρατευμάτων. Ουσιαστικά ήταν μια πράξη στήριξης του καθεστώτος της Αλβανίας, η οποία και δεν είχε συμπεριληφθεί στη συμφωνία της Μόσχας.

Βεβαίως και απέχει από κάθε πραγματικότητα ο ισχυρισμός πως η επίθεση εναντίον των δυνάμεων του ΕΔΕΣ στην Ήπειρο σκόπευε να αποτρέψει ένα ενδεχόμενο προγεφύρωμα των άγγλων για να μεταφέρουν δυνάμεις στη «μάχη της Αθήνας». Βρίσκεται, μάλιστα, σε πλήρη αντίφαση με την στάση του ΚΚΕ και των δυνάμεων που βρίσκονταν υπό τις διαταγές του, όταν άφηναν ανενόχλητους τους Άγγλους να μεταφέρουν στρατιωτικές δυνάμεις και ενισχύσεις από τον Πειραιά στην Αθήνα μέσω της Συγγρού, **τις πρώτες κρίσιμες μέρες** των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ.

Για τους ίδιους λόγους γίνεται κατανοητή και η μη κατάληψη της Θεσσαλονίκης. Η εδραίωση των κομμουνιστικών καθεστώτων σε Γιουγκοσλαβία και Βουλγαρία δεν θα έπρεπε επ' ουδενί να τεθεί σε κίνδυνο. Η κατάληψη της Θεσσαλονίκης από τον ΕΛΑΣ θα έθετε σε πλήρη αμφισβήτηση την Συμφωνία της Μόσχας του Οκτωβρίου του 1944. Εδώ, λοιπόν, θα προέκυπταν τα εξής ενδεχόμενα:

α) Η Μ. Βρετανία θεωρώντας ότι υπονομεύεται η συμφωνία Στάλιν - Τσώρτσιλ να επιχειρούσε απόβαση (πράγμα παράγοντα. Μία ήττα στην Αθήνα θα ήταν ένας σοβαρός λόγος για την πτώση του ηθικού και την εκβιαστική παράδοση των όπλων, ενώ από τη στιγμή που όλος ο ελλαδικός χώρος θα βρισκόταν υπό την κυριαρχία του ΕΛΑΣ θα ήταν δυσκολότερο να πειστούν οι μαχητές του στο να παραδώσουν τα όπλα. Για να μην αναφερθούμε στις επιπτώσεις που θα επέφερε η διασάλευση της προμελετημένης τάξης που είχε αποφασισθεί από τους νοσηρούς εγκεφάλους του ΚΚΕ και των κομμουνιστικών κέντρων κυριαρχίας.

Ας έρθουμε τώρα στα επίμαχα σημεία της Συμφωνίας που είναι η **πλήρης παράδοση** του ΕΛΑΣ και η **αμνηστία**.

Κατ' αρχήν χρειάζεται να τονισθεί το ότι είναι πέρα από κάθε είδους αμφισβήτηση η ικανότητα των στρατιωτικών στελεχών του ΕΛΑΣ. Επομένως δεν μπορεί να υπάρξει κάποιου είδους ισχυρισμός για δήθεν άγνοια των συνθηκών που υπήρχαν στον στρατιωτικό τομέα (σε ευρύτερη διάσταση) μετά την αποχώρηση των δυνάμεων του από την Αθήνα. Επειδή, όταν υπάρχει μια τόσο εμπεριστατωμένη έκθεση που «πέφτει» στα χέρια των άγγλων μέσα στις πρώτες μέρες των μαχών στην Αθήνα, δεν μπορεί να γίνει πιστευτό πως δεν ήταν εν γνώσει των δυνατοτήτων που υπήρχαν για ανασυγκρότηση των δυνάμεων και διατήρηση των θέσεων πέριξ της Αττικής.

Η ίδια δυνατότητα εκτίμησης της συνολικότερης στρατιωτικής κατάστασης (τόσο ελλαδικά όσο και σε σχέση με τον συνεχιζόμενο πόλεμο) βοούσε πως οι άγγλοι δεν είχαν τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις στρατιωτικές τους επιχειρήσεις πέραν της Αττικής.

Άλλωστε, ο Βρετανός στρατάρχης Αλεξάντερ, έγραφε στον Τσώρτσιλ στις 21 Δεκεμβρίου του '44: *«Εάν υποθέσωμεν ότι ο ΕΛΑΣ εξακολουθεί τον αγώνα, νομίζω ότι θα είναι δυνατόν να ξεκαθαρίσομε την περιοχή Αθηνών - Πειραιώς και να την κρατήσομε σταθερά, αλλά έτσι δε νικούμε τον ΕΛΑΣ σε σημείο που να τον αναγκάσομε να συνθηκολογήση. Δεν είμαστε αρκετά ισχυροί για να κάνωμε περισσότερα και να αναλάβωμε επιχειρήσεις στην υπόλοιπη Ελλάδα.... εύχομαι να κατορθώσετε να βρήτε μια πολιτική λύση στο ελληνικό πρόβλημα γιατί έχω πεισθή ότι κάθε στρατιωτική ενέργεια, μετά την εκκαθάριση της περιοχής Αθήνας και Πειραιά θα ξεπερνούσε τις δυνατότητες των σημερινών μας δυνάμεων»*.

Στο ίδιο πνεύμα κινήθηκε και η θέση του Τσώρτσιλ που συμφωνούσε ότι ήταν αρκετή η εκκαθάριση της Αθήνας και του Πειραιά[3].

Επομένως, οι ιθύνοντες του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ ήδη από τη συμφωνία ανακωχής της 11ης Ιανουαρίου 1945 εγκαταλείπουν χιλιάδες ανθρώπους στην εκδικητική μανία του κράτους και των οργάνων του. Τα όσα ορίζονται σ' αυτήν προδιέγραφαν σε αδρές γραμμές το περιεχόμενο και την έκταση της επερχόμενης συμφωνίας στη Βάρκιζα. Αυτό γίνεται ευθύς αντιληπτό, αφού ήδη με την ανακωχή ελάμβανε χώραν η εκκένωση της Θεσσαλονίκης, η μετακίνηση των δυνάμεων του ΕΛΑΣ στην Πελοπόννησο νότια της γραμμής Άργους-Πύργου και η αποχώρηση από: Ζάκυνθο, Εύβοια, Κύθηρα, Κυκλάδες και Σποράδες.

Επομένως, αυτή η «αδικαιολόγητη» κατάληξη δεν μπορεί να ερμηνευτεί με όρους του είδους: «αριστερό λάθος», «δεξιό λάθος», «οππορτουνισμός» και άλλες ψυχολογικοπολιτικού περιεχόμενου διαπιστώσεις και κριτικές.

Αυτή η «αδικαιολόγητη» και «ακατανόητη» κατάληξη έχει τη δικαιολογία της: Η βιασύνη να «κλείσει» όσο γίνεται πιο σύντομα η συμφωνία δεν είναι άσχετη με τις εξελίξεις στο τριμερές μπλοκ κυριαρχίας που είχε συγκροτηθεί ανάμεσα στην κομμουνιστική Ρωσία, την Αγγλία και την Αμερική. Εν όψει της επικείμενης συνάντησης στη Γιάλτα, έπρεπε, δηλαδή, να δοθεί με κάθε τρόπο η έμπρακτη διαβεβαίωση προς τους άμεσα ενδιαφερόμενους, (άγγλους και σοβιετικούς), ότι η υπόθεση ελλαδικός χώρος είχε στην παρούσα φάση κλείσει με την αποδοχή μιας καθολικής ήττας, η οποία όμως δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα.

Ας σημειωθεί, εν προκειμένω, πως ήδη από τις 30 Δεκεμβρίου 1944 η κομμουνιστική Ρωσία γνωστοποίησε τον διορισμό ως πρεσβευτή στην Ελλάδα του ναύαρχου Σεργκέγιεφ. Αναγνώριζε, δηλαδή, το καθεστώς της Αθήνας απέναντι στο οποίο εξακολουθούσε να μάχεται ο ΕΛΑΣ, αν και ευρισκόμενος σε κατάσταση στρατιωτικής κατάρρευσης. Την αμέσως επόμενη μέρα η Επιτροπή του Λούμπλιν (όργανο του Σοβιετικού καθεστώτος) ανακηρύσσεται ως προσωρινή κυβέρνηση στην Πολωνία και η κομμουνιστική Ρωσία την αναγνωρίζει πέντε μέρες μετά.

Είναι φανερή η στενότατη σχέση αυτών των δύο γεγονότων. Το κομμουνιστικό καθεστώς αναγνωρίζει την αγγλική επέμβαση στις «εσωτερικές υποθέσεις» του ελλαδικού κράτους και «ισοφαρίζει» επεμβαίνοντας στην Πολωνία, την οποία θεωρεί ζωτικό χώρο για την ασφάλειά του.

Το άγριο μακελειό που έγινε στη διάρκεια των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ αποσκοπούσε στην **κατασκευή μιας εικόνας αμφισβήτησης της αγγλικής κυριαρχίας στον ελλαδικό χώρο**, χωρίς, όμως, να υπάρχει πραγματική πρόθεση για κάτι τέτοιο. Ήταν μια πρόκληση και πρόσκληση για στρατιωτική επέμβαση, ούτως ώστε να δικαιολογηθεί η Ρωσική κομμουνιστική επέμβαση στην διαμόρφωση του καθεστώ-

Άλλωστε, γι' αυτό το λόγο και επιλέγονται οι μεν αντί για τους δε.

Τα συγκεκριμένα άτομα είχαν επιλεγεί για να διεκπεραιώσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το έργο που τους είχε ανατεθεί. Το αν ο Τσιριμώκος «υπερέβαλλε» κάνοντας μυστικές συνεννοήσεις με τους Άγγλους, αυτό δεν θα μπορούσε να μην έχει γίνει αντιληπτό. Δεν είναι δυνατόν να μην ήξεραν τις επαφές του με τον Μπάλφουρ (που ήταν επικεφαλής του κλιμακίου της Ιντέλιτζενς Σέρβις στην Αθήνα), με τον «άνθρωπο» του αρχιεπίσκοπου Δαμασκηνού Ι. Γεωργάκη ή με τον Μακ Μίλλαν. Μόνο ηλίθιοι θα έχαφταν το πρόσχημα της δήθεν άρρωστης γιαγιάς του Τσιριμώκου, με το οποίο έφυγε από τη Βάρκιζα για να κάνει τις τελευταίες συνεννοήσεις με τους Άγγλους. Συνεπώς, δεν μπορεί να ξεπεραστεί με ένα επιπόλαιο τρόπο ο ισχυρισμός του Τσιριμώκου, ότι οι κομμουνιστές και ιδιαίτερα ο Σιάντος περίμεναν από αυτόν να πάρουν πληροφορίες για τις κινήσεις και τις διαθέσεις των Άγγλων.

«Για να διερευνηθεί αυτή ακριβώς η «ηθική ευθύνη» και για να συζητηθεί παρασκηνιακά η ειλικρίνεια των βρετανικών υποσχέσεων, ο Γ. Σιάντος (αν θυμάμαι καλά, ο Τσιριμώκος μου είχε αναφέρει και τον Σαράφη) παρότρυνε τον Τσιριμώκο να κατέβει στην Αθήνα, για να προσπαθήσει να εξακριβώσει τις προθέσεις της αγγλικής πλευράς. Και τις διαβεβαιώσεις για την «ειλικρίνεια» των βρετανικών υποσχέσεων έδωσε ο ίδιος ο καθηγητής Γεωργάκης, ο αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός και οι επίσημοι Βρετανοί παράγοντες. Το πρόσχημα για την άρρωστη γιαγιά, κλπ., ήταν για τους δημοσιογράφους, επειδή η ΕΑΜική αντιπροσωπεία δεν ήθελε να γνωσθεί η παρασκηνιακή αυτή κίνηση (ούτε ήσαν τόσο αφελείς ο Σαράφης, ο Σιάντος και ο Παρτσαλίδης εάν επρόκειτο να τους ξεγελάσουν με τέτοια κόλπα). Μάλιστα, ο Σιάντος, που ήθελε με πάθος την ειρήνευση, ρωτούσε επίμονα κατά την επιστροφή του στη Βάρκιζα τον Τσιριμώκο, τι απεκόμισε από τις συνομιλίες του με τους Άγγλους κι εκείνος τα αφηγήθηκε όλα λεπτομερώς στους άλλους»[4].

Αυτό που προκύπτει είναι πως και οι δύο πλευρές θεωρούσαν τον Τσιριμώκο «δικό τους» άνθρωπο. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Δικός τους άνθρωπος, κατά πλήρη ομολογία και των δύο πλευρών, ήταν και ο Ευριπίδης Μπακιρτζής (ο «κόκκινος συνταγματάρχης»), δικός τους και ο Σαράφης και τόσοι άλλοι. Άλλωστε οι πλέον βρώμικες και εγκληματικές ενέργειες γίνονται από «δικούς».

Κάτω από το πρίσμα αυτής της πραγματικότητας, της κοινής, δηλαδή, γραμμής της αριστεράς και του ΚΚΕ έγινε δεκτό το άρθρο 3 της Συμφωνίας σύμφωνα με το οποίο: *«Αμνηστεύονται τα πολιτικά αδικήματα τα τελεσθέντα από της 3ης Δεκεμβρίου 1944 μέχρι της υπογραφής*

νακωχή, η πλειοψηφία που ήταν υπέρ της συνθηκολόγησης κατέφυγε σε μια απάτη. Σύμφωνα με τον Θανάση Χατζή, γραμματέα του ΕΑΜ, κάλεσε σε συνεδρίαση 4 μέλη της Κεντρικής Επιτροπής (Α. Τζήμα, Καίτη Ζέβγου, Σπ. Καλοδίκη, Κώστα Καραγιώργη) που βρίσκονταν στην έδρα εκείνη τη στιγμή. Έτσι παρουσίασε **την απόφαση**, του «διευρυμένου» Πολιτικού Γραφείου, **για συνθηκολόγηση** σαν «ομόφωνη» απόφαση της ΚΕ.

Σημειώνουμε πως κατά την συνεδρίαση αυτή: *«Η Χρύσα Χατζηβασιλείου για πρώτη φορά ανέπτυξε τις αντιλήψεις της για το* ***αδύνατο της δημιουργίας μιας Ελλάδας λαοκρατούμενης από την γεωγραφική της θέση*** *και ότι κάναμε εγκλήματα που μας έχουν εκθέσει διεθνώς και εσωτερικά.*

Ο Καραγιώργης ζήτησε τουλάχιστον να μην υπογράψουμε καμμία συμφωνία ***μέχρι που να συνέλθει η τριμελής Συνδιάσκεψη των αρχηγών των Μεγάλων δυνάμεων****, όπου αν βρεθούμε σε ανακωχή και σε επανάληψη των εχθροπραξιών, ασφαλώς θα μπει στα θέματα συζήτησης και το Ελληνικό. Με μεγάλη επιμονή υποστήριζε την άμεση συνθηκολόγηση ο Αντρέας Τζήμας, όπως ο ίδιος έγραψε αργότερα σε μια από τις εκθέσεις του»*[5].

Σε αυτή του την έκθεση προς την ΚΕ του ΚΚΕ, ο Ανδρέας Τζήμας, αναφερόμενος στην επίμαχη «συνεδρίαση της ΚΕ» ανάμεσα σε άλλα αναφέρει: *«Παράταση της αντίστασης: Από τη μια μεριά θα μπορούσε κανείς να απαντήσει ότι θα μπορούσαμε να την παρατείνουμε τόσο, ώστε στρατιωτικά να υπάρχει μια άμεση συνέχεια με τον Δημοκρατικό Στρατό.* **Αλλά πολιτικά, τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά (σχέσεις μας πάν' απ' όλα με τις Λαϊκές Δημοκρατίες στα Βαλκάνια) θα βλέπαμε την πολιτική μας επιρροή να περιορίζεται στο μίνιμουμ και η διαρκής αυτή ένοπλη αντίσταση δεν θα ήταν απαλλαγμένη, στην πρώτη περίοδο από γενικώτερες περιπλοκές στα Βαλκάνια**».

Τα σημεία, λοιπόν, που αναφέραμε για την περίπτωση που ο ΕΛΑΣ καταλάμβανε τη Θεσσαλονίκη επισείει ο Τζήμας ως υπαρκτούς κινδύνους, αλλά και απειλές οι οποίες θα έπαιρναν σάρκα και οστά τόσο από την πλευρά της «σοβιετικής πατρίδας», όσο και από τα «αδελφά κόμματα» (Βουλγαρίας και Γιουγκοσλαβίας), στην περίπτωση που θα συνεχιζόταν η ένοπλη αναμέτρηση. Που σημαίνει: καλώς έγιναν όλα αυτά επειδή θα υπήρχαν επιπτώσεις (υποθετικές, αλλά και πραγματικές).

Μπορούσε, όμως, να συνεχιστεί η ένοπλη αναμέτρηση;

Σε σχετικού περιεχομένου ερώτηση του Γιάννη Ιωαννίδη προς τον επιτελάρχη του ΕΛΑΣ Θ. Μακρίδη (αν δηλαδή σε περίπτωση αποτυχίας των διαπραγματεύσεων στη Βάρκιζα, υπήρχε δυνατότητα συνέχισης των στρατιωτικών επιχειρήσεων και για πόσο χρονικό διάστημα) η απά-

θος», «δεξιό λάθος», «οππορτουνισμός» και άλλες ψυχολογικοπολιτικού περιεχόμενου διαπιστώσεις και κριτικές.

Αυτή η «αδικαιολόγητη» και «ακατανόητη» κατάληξη έχει τη δικαιολογία της: Η βιασύνη να «κλείσει» όσο γίνεται πιο σύντομα η συμφωνία δεν είναι άσχετη με τις εξελίξεις στο τριμερές μπλοκ κυριαρχίας που είχε συγκροτηθεί ανάμεσα στην κομμουνιστική Ρωσία, την Αγγλία και την Αμερική. Εν όψει της επικείμενης συνάντησης στη Γιάλτα, έπρεπε, δηλαδή, να δοθεί με κάθε τρόπο η έμπρακτη διαβεβαίωση προς τους άμεσα ενδιαφερόμενους, (άγγλους και σοβιετικούς), ότι η υπόθεση ελλαδικός χώρος είχε στην παρούσα φάση κλείσει με την αποδοχή μιας καθολικής ήττας, η οποία όμως δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα.

Ας σημειωθεί, εν προκειμένω, πως ήδη από τις 30 Δεκεμβρίου 1944 η κομμουνιστική Ρωσία γνωστοποίησε τον διορισμό ως πρεσβευτή στην Ελλάδα του ναύαρχου Σεργκέγιεφ. Αναγνώριζε, δηλαδή, το καθεστώς της Αθήνας απέναντι στο οποίο εξακολουθούσε να μάχεται ο ΕΛΑΣ, αν και ευρισκόμενος σε κατάσταση στρατιωτικής κατάρρευσης. Την αμέσως επόμενη μέρα η Επιτροπή του Λούμπλιν (όργανο του Σοβιετικού καθεστώτος) ανακηρύσσεται ως προσωρινή κυβέρνηση στην Πολωνία και η κομμουνιστική Ρωσία την αναγνωρίζει πέντε μέρες μετά.

Είναι φανερή η στενότατη σχέση αυτών των δύο γεγονότων. Το κομμουνιστικό καθεστώς αναγνωρίζει την αγγλική επέμβαση στις «εσωτερικές υποθέσεις» του ελλαδικού κράτους και «ισοφαρίζει» επεμβαίνοντας στην Πολωνία, την οποία θεωρεί ζωτικό χώρο για την ασφάλειά του.

Το άγριο μακελειό που έγινε στη διάρκεια των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ αποσκοπούσε στην **κατασκευή μιας εικόνας αμφισβήτησης της αγγλικής κυριαρχίας στον ελλαδικό χώρο**, χωρίς, όμως, να υπάρχει πραγματική πρόθεση για κάτι τέτοιο. Ήταν μια πρόκληση και πρόσκληση για στρατιωτική επέμβαση, ούτως ώστε να δικαιολογηθεί η Ρωσική κομμουνιστική επέμβαση στην διαμόρφωση του καθεστώτος στην Πολωνία. Η αναταραχή στο ακρότατο αυτό σημείο της Βαλκανικής, που οριζεται ως ελλαδικός χώρος, είναι φανερό πως διευκόλυνε τους σχεδιασμούς της κομμουνιστικής Ρωσίας και όχι μόνον αυτής.

Πρόσωπα και καταστάσεις

Έχει αναφερθεί σε διάφορα κείμενα προσωπικών εκτιμήσεων και κομματικών ντοκουμέντων η τοποθέτηση σύμφωνα με την οποία οι δύο από τους πρωταγωνιστές της Συμφωνίας ήταν άνθρωποι των Άγγλων, χαφιέδες κ.λπ. Είναι προφανές πως αυτά ειπώθηκαν εκ των υστέρων για να δικαιολογηθούν με κάποιο τρόπο τα όσα έγιναν. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπήρχαν «σχέσεις» της κομματικής ηγεσίας με τον αγγλικό παράγοντα. Πώς θα μπορούσε άλλωστε να αποφευχθεί κάτι τέτοιο από τη στιγμή που υπήρχε ήδη η «υψηλών προδιαγραφών» συνεννόηση μεταξύ Τσώρτσιλ και Στάλιν; Από τη μεριά μας αρνούμαστε να εμπλακούμε στη γνωστή κομμουνιστική φιλολογία περί χαφιέδων και πρακτόρων (χωρίς να αρνούμαστε το γεγονός της ύπαρξης τέτοιων καταστάσεων) που δρα αποπροσα-

νει τις τελευταίες συνεννοήσεις με τους Άγγλους. Συνεπώς, δεν μπορεί να ξεπεραστεί με ένα επιπόλαιο τρόπο ο ισχυρισμός του Τσιριμώκου, ότι οι κομμουνιστές και ιδιαίτερα ο Σιάντος περίμεναν από αυτόν να πάρουν πληροφορίες για τις κινήσεις και τις διαθέσεις των Άγγλων.

«Για να διερευνηθεί αυτή ακριβώς η «ηθική ευθύνη» και για να συζητηθεί παρασκηνιακά η ειλικρίνεια των βρετανικών υποσχέσεων, ο Γ. Σιάντος (αν θυμάμαι καλά, ο Τσιριμώκος μου είχε αναφέρει και τον Σαράφη) παρότρυνε τον Τσιριμώκο να κατέβει στην Αθήνα, για να προσπαθήσει να εξακριβώσει τις προθέσεις της αγγλικής πλευράς. Και τις διαβεβαιώσεις για την «ειλικρίνεια» των βρετανικών υποσχέσεων έδωσε ο ίδιος ο καθηγητής Γεωργάκης, ο αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός και οι επίσημοι Βρετανοί παράγοντες. Το πρόσχημα για την άρρωστη γιαγιά, κλπ., ήταν για τους δημοσιογράφους, επειδή η ΕΑΜική αντιπροσωπεία δεν ήθελε να γνωσθεί η παρασκηνιακή αυτή κίνηση (ούτε ήσαν τόσο αφελείς ο Σαράφης, ο Σιάντος και ο Παρτσαλίδης εάν επρόκειτο να τους ξεγελάσουν με τέτοια κόλπα). Μάλιστα, ο Σιάντος, που ήθελε με πάθος την ειρήνευση, ρωτούσε επίμονα κατά την επιστροφή του στη Βάρκιζα τον Τσιριμώκο, τι αποκόμισε από τις συνομιλίες του με τους Άγγλους κι εκείνος τα αφηγήθηκε όλα λεπτομερώς στους άλλους»[4].

Αυτό που προκύπτει είναι πως και οι δύο πλευρές θεωρούσαν τον Τσιριμώκο "δικό τους" άνθρωπο. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Δικός τους άνθρωπος, κατά πλήρη ομολογία και των δύο πλευρών, ήταν και ο Ευριπίδης Μπακιρτζής (ο «κόκκινος συνταγματάρχης»), δικός τους και ο Σαράφης και τόσοι άλλοι. Άλλωστε οι πλέον βρώμικες και εγκληματικές ενέργειες γίνονται από «δικούς».

Κάτω από το πρίσμα αυτής της πραγματικότητας, της κοινής, δηλαδή, γραμμής της αριστεράς και του ΚΚΕ έγινε δεκτό το άρθρο 3 της Συμφωνίας σύμφωνα με το οποίο: *«Αμνηστεύονται τα πολιτικά αδικήματα τα τελεσθέντα από της 3ης Δεκεμβρίου 1944 μέχρι της υπογραφής του παρόντος. Εξαιρούνται της αμνηστίας τα συναφή κοινά αδικήματα κατά της ζωής και της περιουσίας, τα οποία δεν ήσαν απαραίτητως αναγκαία για την επιτυχίαν του πολιτικού αδικήματος»*.

Ισχυρίζονται διάφορα στελέχη του ΚΚΕ ότι η εντολή που είχε δοθεί στην αντιπροσωπεία που θα πήγαινε στην Βάρκιζα ήταν να μην υπογράψει καμία συμφωνία που δεν θα περιλάμβανε την γενική αμνηστία. Όμως η συμφωνία υπογράφτηκε και κανείς δεν την αμφισβήτησε έμπρακτα, αφού ήταν εκτός των συμφωνημένων. Τι ήταν εκείνο που έκανε την αντιπροσωπεία να επισπεύσει την υπογραφή σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άγγλων και των εδώ συνεταίρων τους;

σωτερικά.

Ο Καραγιώργης ζήτησε τουλάχιστον να μην υπογράψουμε καμμία συμφωνία ***μέχρι που να συνέλθει η τριμελής Συνδιάσκεψη των αρχηγών των Μεγάλων δυνάμεων****, όπου αν βρεθούμε σε ανακωχή και σε επανάληψη των εχθροπραξιών, ασφαλώς θα μπει στα θέματα συζήτησης και το Ελληνικό. Με μεγάλη επιμονή υποστήριζε την άμεση συνθηκολόγηση ο Αντρέας Τζήμας, όπως ο ίδιος έγραψε αργότερα σε μια από τις εκθέσεις του»*[5].

Σε αυτή του την έκθεση προς την ΚΕ του ΚΚΕ, ο Ανδρέας Τζήμας, αναφερόμενος στην επίμαχη «συνεδρίαση της ΚΕ» ανάμεσα σε άλλα αναφέρει: «*Παράταση της αντίστασης: Από τη μια μεριά θα μπορούσε κανείς να απαντήσει ότι θα μπορούσαμε να την παρατείνουμε τόσο, ώστε στρατιωτικά να υπάρχει μια άμεση συνέχεια με τον Δημοκρατικό Στρατό.* **Αλλά πολιτικά, τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά (σχέσεις μας πάν' απ' όλα με τις Λαϊκές Δημοκρατίες στα Βαλκάνια) θα βλέπαμε την πολιτική μας επιρροή να περιορίζεται στο μίνιμουμ και η διαρκής αυτή ένοπλη αντίσταση δεν θα ήταν απαλλαγμένη, στην πρώτη περίοδο από γενικώτερες περιπλοκές στα Βαλκάνια**».

Τα σημεία, λοιπόν, που αναφέραμε για την περίπτωση που ο ΕΛΑΣ καταλάμβανε τη Θεσσαλονίκη επισείει ο Τζήμας ως υπαρκτούς κινδύνους, αλλά και απειλές οι οποίες θα έπαιρναν σάρκα και οστά τόσο από την πλευρά της «σοβιετικής πατρίδας», όσο και από τα «αδελφά κόμματα» (Βουλγαρίας και Γιουγκοσλαβίας), στην περίπτωση που θα συνεχιζόταν η ένοπλη αναμέτρηση. Που σημαίνει: καλώς έγιναν όλα αυτά επειδή θα υπήρχαν επιπτώσεις (υποθετικές, αλλά και πραγματικές).

Μπορούσε, όμως, να συνεχιστεί η ένοπλη αναμέτρηση;

Σε σχετικού περιεχομένου ερώτηση του Γιάννη Ιωαννίδη προς τον επιτελάρχη του ΕΛΑΣ Θ. Μακρίδη (αν δηλαδή σε περίπτωση αποτυχίας των διαπραγματεύσεων στη Βάρκιζα, υπήρχε δυνατότητα συνέχισης των στρατιωτικών επιχειρήσεων και για πόσο χρονικό διάστημα) η απάντηση που πήρε ήταν: «***Δύο χρόνια και με μεγάλη επιτυχία, Το εγγυώμαι με το κεφάλι μου***». Ζήτησε, μάλιστα, από τα μέλη της αντιπροσωπείας που θα πήγαινε στη Βάρκιζα να τραινάρουν τις διαπραγματεύσεις τουλάχιστον μέχρι τις 5 Φεβρουαρίου, διάστημα κα-

συνέχεια στη σελίδα 10

Ρωσία την αναγνωρίζει πέντε μέρες μετά.

Είναι φανερή η στενότατη σχέση αυτών των δύο γεγονότων. Το κομμουνιστικό καθεστώς αναγνωρίζει την αγγλική επέμβαση στις «εσωτερικές υποθέσεις» του ελλαδικού κράτους και «ισοφαρίζει» επεμβαίνοντας στην Πολωνία, την οποία θεωρεί ζωτικό χώρο για την ασφάλειά του.

Το άγριο μακελειό που έγινε στη διάρκεια των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ αποσκοπούσε στην **κατασκευή μιας εικόνας αμφισβήτησης της αγγλικής κυριαρχίας στον ελλαδικό χώρο**, χωρίς, όμως, να υπάρχει πραγματική πρόθεση για κάτι τέτοιο. Ήταν μια πρόκληση και πρόσκληση για στρατιωτική επέμβαση, ούτως ώστε να δικαιολογηθεί η Ρωσική κομμουνιστική επέμβαση στην διαμόρφωση του καθεστώτος στην Πολωνία. Η αναταραχή στο ακρότατο αυτό σημείο της Βαλκανικής, που ορίζεται ως ελλαδικός χώρος, είναι φανερό πως διευκόλυνε τους σχεδιασμούς της κομμουνιστικής Ρωσίας και όχι μόνον αυτής.

Πρόσωπα και καταστάσεις

Έχει αναφερθεί σε διάφορα κείμενα προσωπικών εκτιμήσεων και κομματικών ντοκουμέντων η τοποθέτηση σύμφωνα με την οποία οι δύο από τους πρωταγωνιστές της Συμφωνίας ήταν άνθρωποι των Άγγλων, χαφιέδες κ.λπ. Είναι προφανές πως αυτά ειπώθηκαν εκ των υστέρων για να δικαιολογηθούν με κάποιο τρόπο τα όσα έγιναν. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπήρχαν «σχέσεις» της κομματικής ηγεσίας με τον αγγλικό παράγοντα. Πώς θα μπορούσε άλλωστε να αποφεχθεί κάτι τέτοιο από τη στιγμή που υπήρχε ήδη η «υψηλών προδιαγραφών» συνεννόηση μεταξύ Τσώρτσιλ και Στάλιν; Από τη μεριά μας αρνούμαστε να εμπλακούμε στη γνωστή κομμουνιστική φιλολογία περί χαφιέδων και πρακτόρων (χωρίς να αρνούμαστε το γεγονός της ύπαρξης τέτοιων καταστάσεων) που δρα αποπροσανατολιστικά αποκρύπτοντας την ουσία.

Είναι προφανές, πως για το αποτέλεσμα της Βάρκιζας δεν ήταν αποκλειστικά υπαίτια η στάση των Τσιριμώκου, Σιάντου και Παρτσαλίδη. Βεβαίως και δε παραγνωρίζεται η σημασία που έχει η επιλογή των προσώπων σε τέτοιες καταστάσεις, όμως αυτή συνδέεται με την γενικότερη κατάσταση που υπάρχει τη δεδομένη στιγμή. Συνεπώς υπάρχει πραγματική σύνδεση ανάμεσα στα πρόσωπα και την αποστολή που αυτά έχουν αναλάβει να εκτελέσουν.

άλλους»[4].

Αυτό που προκύπτει είναι πως και οι δύο πλευρές θεωρούσαν τον Τσιριμώκο «δικό τους» άνθρωπο. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Δικός τους άνθρωπος, κατά πλήρη ομολογία και των δύο πλευρών, ήταν και ο Ευριπίδης Μπακιρτζής (ο «κόκκινος συνταγματάρχης»), δικός τους και ο Σαράφης και τόσοι άλλοι. Άλλωστε οι πλέον βρώμικες και εγκληματικές ενέργειες γίνονται από «δικούς».

Κάτω από το πρίσμα αυτής της πραγματικότητας, της κοινής, δηλαδή, γραμμής της αριστεράς και του ΚΚΕ έγινε δεκτό το άρθρο 3 της Συμφωνίας σύμφωνα με το οποίο: *«Αμνηστεύονται τα πολιτικά αδικήματα τα τελεσθέντα από της 3ης Δεκεμβρίου 1944 μέχρι της υπογραφής του παρόντος. Εξαιρούνται της αμνηστίας τα συναφή κοινά αδικήματα κατά της ζωής και της περιουσίας, τα οποία δεν ήσαν απαραιτήτως αναγκαία για την επιτυχίαν του πολιτικού αδικήματος»*.

Ισχυρίζονται διάφορα στελέχη του ΚΚΕ ότι η εντολή που είχε δοθεί στην αντιπροσωπεία που θα πήγαινε στην Βάρκιζα ήταν να μην υπογράψει καμία συμφωνία που δεν θα περιλάμβανε την γενική αμνηστία. Όμως η συμφωνία υπογράφτηκε και κανείς δεν την αμφισβήτησε έμπρακτα, αφού ήταν εκτός των συμφωνημένων. Τι ήταν εκείνο που έκανε την αντιπροσωπεία να επισπεύσει την υπογραφή σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άγγλων και των εδώ συνεταίρων τους;

Πριν απαντηθεί αυτό το ερώτημα, ας δούμε πως πάρθηκαν κάποιες αποφάσεις.

Κατά τη σύγκληση του ΠΓ που συγκροτήθηκε για να αποφασίσει τη στάση του σε σχέση με την κατάσταση που προέκυψε μετά την α-

μας ως υπαρκτούς κινδύνους, αλλά και απειλές οι οποίες θα έπαιρναν σάρκα και οστά τόσο από την πλευρά της «σοβιετικής πατρίδας», όσο και από τα «αδελφά κόμματα» (Βουλγαρίας και Γιουγκοσλαβίας), στην περίπτωση που θα συνεχιζόταν η ένοπλη αναμέτρηση. Που σημαίνει: καλώς έγιναν όλα αυτά επειδή θα υπήρχαν επιπτώσεις (υποθετικές, αλλά και πραγματικές).

Μπορούσε, όμως, να συνεχιστεί η ένοπλη αναμέτρηση;

Σε σχετικού περιεχομένου ερώτηση του Γιάννη Ιωαννίδη προς τον επιτελάρχη του ΕΛΑΣ Θ. Μακρίδη (αν δηλαδή σε περίπτωση αποτυχίας των διαπραγματεύσεων στη Βάρκιζα, υπήρχε δυνατότητα συνέχισης των στρατιωτικών επιχειρήσεων και για πόσο χρονικό διάστημα) η απάντηση που πήρε ήταν: «***Δύο χρόνια και με μεγάλη επιτυχία, Το εγγυώμαι με το κεφάλι μου***». Ζήτησε, μάλιστα, από τα μέλη της αντιπροσωπείας που θα πήγαινε στη Βάρκιζα να τραινάρουν τις διαπραγματεύσεις τουλάχιστον μέχρι τις 5 Φεβρουαρίου, διάστημα κα-

συνέχεια στη σελίδα 10

συνέχεια από τη σελίδα 9

τά το οποίο θα β-ρισκόταν στη φάση ολοκλήρωσης η α-ναδιάταξη των δυνάμεων του ΕΛΑΣ[6].

Η απάντηση, συνεπώς, στο ερώτημα για ποιο λόγο υ-πήρξε η βιασύνη να υπογραφεί η Συμφωνία της Βάρκιζας βρίσκεται στα αποσπάσματα που παραθέσαμε. Αρχίζο-ντας από το τελευταίο, μπορεί να αντιληφθεί κάποιος τί θα επακολουθούσε εάν, μετά την άρνηση των Άγγλων και της κυβέρνησης Πλαστήρα για παροχή γενικής αμνη-στίας, που, σύμφωνα με τα λεγόμενα των κομμουνιστών, υποτίθεται πως ήταν καθοριστική προϋπόθεση για την υ-πογραφή της Συμφωνίας στη Βάρκιζα, αποχωρούσε από τις συζητήσεις η ΕΑΜική αντιπροσωπεία.

Το δεύτερο σημείο είναι η Τριμελής Συνδιάσκεψη των Αρχηγών των μεγάλων δυνάμεων στη Γιάλτα. Οι υπολογι-σμοί και τα στριφογυρίσματα του Σιάντου, για ώρες πριν υπογράψει, δεν είχαν σχέση με το καταστροφικό περιεχό-μενο της Συμφωνίας και ενδεχόμενους ενδοιασμούς (ό-πως θα μπορούσε να υποθέσει κάποιος καλόπιστος) αλ-λά με αυτούς τους δύο παράγοντες που προαναφέραμε. Και κυρίως με την συνάντηση των Στάλιν, Τσώρτσιλ και Ρούζβελτ, η οποία πραγματοποιήθηκε από τις 4 έως τις 11 Φεβρουαρίου 1945 στο μέγαρο Λιβάντια της Κριμαίας, κο-ντά στη Γιάλτα, που κατέληξε στη γνωστή ως Συμφωνία της Γιάλτας.

Άλλωστε, οι ερωτήσεις προς το Μακρίδη και οι όροι περί δήθεν γενικής αμνηστίας που υποτίθεται πως ήταν «εκ των ουκ άνευ» (sine qua non), αποδείχτηκαν άνευ ση-μασίας ή είχαν τεθεί για να ρίξουν στάχτη στα μάτια εκεί-νων που δεν γνώριζαν με ποιο τρόπο παιζόταν το παιχνί-δι. Όπως συνηθίζουν να λένε οι κομμουνιστές, «**το ποτάμι δεν γυρίζει πίσω**». Το αποτέλεσμα της Συμφωνίας, ήταν προδιαγεγραμμένο όχι μόνο με βάση το αποτέλεσμα της «Μάχης της Αθήνας», αλλά και με την συμφωνία ανακω-χής που προαναφέραμε.

Ισχυρίζονται κάποιοι από τους κομμουνιστές συγγρα-φείς και απομνημονευματογράφους πως δεν ήξεραν πως το ίδιο ακριβώς χρονικό διάστημα γινόταν η Συνδιάσκεψη της Γιάλτας. Ένας από τους πρωταγωνιστές της Συμφω-νίας της Βάρκιζας, ο Δ. Παρτσαλίδης, υποστήριξε πως δεν υπήρχε γνώση για το ότι πραγματοποιούνταν η Γιάλτα.

Είναι δύσκολο να δεχτεί κάποιος ότι δεν υπήρχε γνώ-ση αυτού του γεγονότος. Είναι προφανές, πάντως, πως αυτή **ήταν αναμενόμενη**, αν λάβουμε υπ' όψιν μας και την τοποθέτηση του Κώστα Καραγιώργη που παραθέσαμε προηγουμένως.

Αλλά ακόμα και αν δεν ήταν επακριβώς γνωστή η ημε-ρομηνία της Συνδιάσκεψης, είναι δεδομένο πως **η μη υπο-γραφή της συμφωνίας και η αναμονή** ήταν η μόνη σωστή στάση με βάση τα δεδομένα που υπήρχαν. Αλλά είπαμε:

ρα την ίδια μέρα που η ΕΑΜική αντιπροσωπεία είχε δε-χθεί, πλέον, όλους τους ελληνοαγγλικούς όρους και συ-νεπώς το θέμα για τους συμμετέχοντες στη Γιάλτα θεω-ρείται και τυπικά λυμένο.

«Ο Τσώρτσιλ είπε πως έπρεπε *«να διαβεβαιώσει τη Βουλή των Κοινοτήτων ότι θα γίνουν στην Πολωνία ελεύθε-ρες εκλογές»*.

Ο Ρούσβελτ παρατήρησε ότι οι εκλογές στην Πολωνία ήταν *«η ουσία του όλου ζητήματος»*.

Ο Στάλιν είπε ότι ο Μολότωφ έχει να κάνει «μια μικρή προσθήκη στη δήλωση των τριών μελών για την απελευ-θερωμένη Ευρώπη», η οποία έλεγε: *«Θα δοθεί πλατιά υ-ποστήριξη (από τους συμμάχους) στους πολιτικούς ηγέ-τες εκείνων των χωρών που έχουν λάβει ενεργό μέρος στον αγώνα εναντίον των γερμανών εισβολέων»*.

Ήταν μια «μικρή τροπολογία» με την οποία –όπως είπε ο Στάλιν– θα αποδεχόταν τη δήλωση των τριών νικητριών δυνάμεων για τις απελευθερωμένες ευρωπαϊκές χώρες, διευκρινίζοντας αμέσως ότι ο Τσώρτσιλ «δεν χρειάζεται να ανησυχεί» πιστεύοντας, ίσως, ότι «η τροπολογία Μολό-τωφ είχε στόχο να εφαρμοστεί στην Ελλάδα», οπότε ακο-λούθησε η εξής συζήτηση:

Ο Τσώρτσιλ είπε ότι *«δεν ανησυχούσε σχετικά με την Ελλάδα»*.

Ο Στάλιν παρατήρησε ότι *«θα ήταν πολύ επικίνδυνο αν (ο Τσώρτσιλ) επιτρέψει σε άλλες δυνάμεις, εκτός από τις*

γλυκό βουτηγμένο στο αρσενικό;

Πάντως, από την πρώτη στιγμή μετά την υπογραφή της συμφωνίας, η αριστερά αποδύθηκε σε μια γιγαντιαία προσπάθεια για την πλήρη εφαρμογή της, γνωρίζοντας πως θα προκαλούνταν αντιδράσεις, **αφού η ουσία της ή-ταν η καθολική παράδοση**. Ο Σιάντος δήλωνε με τον πλέ-ον κατηγορηματικό τρόπο: *«Είμαστε ευχαριστημένοι για την υπογραφή της συμφωνίας και πιστεύουμε ότι ολόκλη-ρος ο ελληνικός λαός είναι επίσης ευχαριστημένος, πλην, εννοείται ελαχίστων, που έχουν συμφέροντα κομματικά και πολιτικά»*[10].

Να αναφερθούμε και πάλι στη συνέντευξη του Σιάντου στο Ριζοσπάστη, όπου ισχυριζόταν ότι: *«Η Βάρκιζα είναι μια συμφωνία ίσου προς ίσον»*.

Αυτή η διατύπωση έχει διπλή ανάγνωση.

Η **πρώτη** έχει σχέση με ένα ψέμα που επιχειρήθηκε να «περαστεί» στα μέλη και τους οπαδούς του ΚΚΕ για να τους αναπτερώσει το ηθικό μπρος στον πανικό που υπήρ-χε (ας σημειωθεί πως ήδη ο αριθμός των μελών του κόμ-ματος στους επόμενους μήνες συρρικνώθηκε καθώς 140.000 μέλη –κυρίως εξ αιτίας των αγριοτήτων και των δολοφονιών που έγιναν από την ΟΠΛΑ κατά την διάρκεια των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ– αποχώρησαν από το κόμμα.

Η **δεύτερη** έχει σχέση με την επιζητούμενη ισότητα μέ-σα στο μπλοκ της εξουσίας. Πρόκειται γι' αυτή τη σχέση που «ελαφρά τη καρδία» παρέδωσε χιλιάδες ανθρώπους

μενο της Συμφωνίας και ενδεχόμενους ενδοιασμούς (όπως θα μπορούσε να υποθέσει κάποιος καλόπιστος) αλλά με αυτούς τους δύο παράγοντες που προαναφέραμε. Και κυρίως με την συνάντηση των Στάλιν, Τσώρτσιλ και Ρούζβελτ, η οποία πραγματοποιήθηκε από τις 4 έως τις 11 Φεβρουαρίου 1945 στο μέγαρο Λιβάντια της Κριμαίας, κοντά στη Γιάλτα, που κατέληξε στη γνωστή ως Συμφωνία της Γιάλτας.

Άλλωστε, οι ερωτήσεις προς το Μακρίδη και οι όροι περί δήθεν γενικής αμνηστίας που υποτίθεται πως ήταν «εκ των ουκ άνευ» (sine qua non), αποδείχτηκαν άνευ σημασίας ή είχαν τεθεί για να ρίξουν στάχτη στα μάτια εκείνων που δεν γνώριζαν με ποιο τρόπο παιζόταν το παιχνίδι. Όπως συνηθίζουν να λένε οι κομμουνιστές, «**το ποτάμι δεν γυρίζει πίσω**». Το αποτέλεσμα της Συμφωνίας, ήταν προδιαγεγραμμένο όχι μόνο με βάση το αποτέλεσμα της «Μάχης της Αθήνας», αλλά και με την συμφωνία ανακωχής που προαναφέραμε.

Ισχυρίζονται κάποιοι από τους κομμουνιστές συγγραφείς και απομνημονευματογράφους πως δεν ήξεραν πως το ίδιο ακριβώς χρονικό διάστημα γινόταν η Συνδιάσκεψη της Γιάλτας. Ένας από τους πρωταγωνιστές της Συμφωνίας της Βάρκιζας, ο Δ. Παρτσαλίδης, υποστήριξε πως δεν υπήρχε γνώση για το ότι πραγματοποιούνταν η Γιάλτα.

Είναι δύσκολο να δεχτεί κάποιος ότι δεν υπήρχε γνώση αυτού του γεγονότος. Είναι προφανές, πάντως, πως αυτή **ήταν αναμενόμενη**, αν λάβουμε υπ' όψιν μας και την τοποθέτηση του Κώστα Καραγιώργη που παραθέσαμε προηγουμένως.

Αλλά ακόμα και αν δεν ήταν επακριβώς γνωστή η ημερομηνία της Συνδιάσκεψης, είναι δεδομένο πως **η μη υπογραφή της συμφωνίας και η αναμονή** ήταν η μόνη σωστή στάση με βάση τα δεδομένα που υπήρχαν. Αλλά είπαμε: **το νερό είχε μπει ήδη στο αυλάκι...**

Παρά το ότι ακόμα και σήμερα οι κομμουνιστές και τα φερέφωνά τους εξακολουθούν να μην δέχονται κανένος είδους σχέση ανάμεσα στα δύο αυτά γεγονότα η πραγματικότητα, είτε από την αντικειμενική είτε από την υποκειμενική της πλευρά τούς διαψεύδει.

«Το ελληνικό ζήτημα –που τότε χαρακτηριζόταν από την απροκάλυπτη βρετανική στρατιωτικοπολιτική επέμβαση και κατοχή– δεν απασχόλησε τη Διάσκεψη της Γιάλτας. Τέτοιο θέμα δεν υπήρχε, καν, στην ατζέντα των εργασιών της. Στο περιθώριό τους, όμως, η σοβιετική πλευρά βρήκε την ευκαιρία να κάνει τις απαραίτητες νύξεις, υποδηλώνοντας με αυτόν τον τρόπο ότι δεν αδιαφορούσε για ό,τι συνέβαινε στη χώρα μας. Λέγεται ότι στις 8/2/1945 ο Στάλιν ρώτησε τον Τσώρτσιλ να τον πληροφορήσει τι συνέβαινε στην Ελλάδα, κάτι που επιβεβαιώνεται ως αληθινό ιστορικό γεγονός, αφού ο Βρετανός ηγέτης έστειλε μία μέρα μετά στον Σοβιετικό ηγέτη υπόμνημα πληροφοριακού χαρακτήρα για τις ελληνικές εξελίξεις»[7].

Σταλινοκομμουνιστικές κουτοπονηριές! Το ότι δεν υπήρχε στην ατζέντα δεν σημαίνει ότι δεν συζητήθηκε. Το «αδιάφορο» ενδιαφέρον του Στάλιν και οι διάφορες νύ-

στον αγώνα εναντίον των γερμανών εισβολέων».

Ήταν μια «μικρή τροπολογία» με την οποία –όπως είπε ο Στάλιν– θα αποδεχόταν τη δήλωση των τριών νικητριών δυνάμεων για τις απελευθερωμένες ευρωπαϊκές χώρες, διευκρινίζοντας αμέσως ότι ο Τσώρτσιλ «δεν χρειάζεται να ανησυχεί» πιστεύοντας, ίσως, ότι «η τροπολογία Μολότωφ είχε στόχο να εφαρμοστεί στην Ελλάδα», οπότε ακολούθησε η εξής συζήτηση:

Ο Τσώρτσιλ είπε ότι *«δεν ανησυχούσε σχετικά με την Ελλάδα»*.

Ο Στάλιν παρατήρησε ότι *«θα ήταν πολύ επικίνδυνο αν (ο Τσώρτσιλ) επιτρέψει σε άλλες δυνάμεις, εκτός από τις δικές του, να πάνε στην Ελλάδα»*.

Ο Τσώρτσιλ έκανε τη δική του παρατήρηση: *«Για την Ελλάδα δεν υπάρχει ζήτημα δημιουργίας μιας διασυμμαχικής επιτροπής, αλλά, αν ο στρατάρχης Στάλιν επιθυμούσε να στείλει στρατιωτικούς παρατηρητές, μπορούσαν να πάνε οπουδήποτε επιθυμούσαν»*.

Ο Στάλιν ξεκαθάρισε τη θέση του λέγοντας ότι *«είχε απόλυτη εμπιστοσύνη στη βρετανική πολιτική για την Ελλάδα»*.

Ο Τσώρτσιλ έκλεισε την (περί Ελλάδας) συζήτηση εκφράζοντας *«την ευγνωμοσύνη του γι' αυτή τη δήλωση»* (του Στάλιν)»[8].

Βεβαίως και δεν παραμένει ανεξήγητη, μετά από τα όσα έχουμε αναφέρει, η διαρκής αναφορά του ΚΚΕ στη Συμφωνία της Γιάλτας και μάλιστα σε συνδυασμό με αυτή της Βάρκιζας: *«Οι συμφωνίες της Βάρκιζας και της Γιάλτας αποτελούν σοβαρό πολιτικό έρεισμα στον αγώνα κατά του φασισμού και την ομαλή δημοκρατική εξέλιξη της χώρας»*[9].

Αλλά δεν λείπουν και τα «μπαλώματα» σε σχέση με αυτές τις δύο συμφωνίες. Έτσι, ο Σιάντος, σε συνέντευξη που έδωσε στο Ριζοσπάστη, ένα μήνα μετά τις Συμφωνίες

Αυτή η διατύπωση έχει διπλή ανάγνωση.

Η **πρώτη** έχει σχέση με ένα ψέμα που επιχειρήθηκε να «περαστεί» στα μέλη και τους οπαδούς του ΚΚΕ για να τους αναπτερώσει το ηθικό μπρός στον πανικό που υπήρχε (ας σημειωθεί πως ήδη ο αριθμός των μελών του κόμματος στους επόμενους μήνες συρρικνώθηκε καθώς 140.000 μέλη –κυρίως εξ αιτίας των αγριοτήτων και των δολοφονιών που έγιναν από την ΟΠΛΑ κατά την διάρκεια των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ– αποχώρησαν από το κόμμα).

Η **δεύτερη** έχει σχέση με την επιζητούμενη ισότητα μέσα στο μπλοκ της εξουσίας. Πρόκειται γι' αυτή τη σχέση που «ελαφρά τη καρδία» παρέδωσε χιλιάδες ανθρώπους (ανάμεσά τους και κάποιους βασανιστές και δολοφόνους της ΟΠΛΑ), βορά στα χέρια των καθεστωτικών συμμοριών.

Κι εδώ ερχόμαστε στο πολυσυζητημένο θέμα της αμνηστίας των «αδικημάτων» που διαπράχθηκαν.

Είναι ξεκάθαρο πως η αμνηστία προστάτευε τα ανώτερα και κάποια από τα μεσαία στελέχη του κόμματος. Για όλους τους υπόλοιπους ίσχυε ο όρος του ποινικού αδικήματος. Όμως, αυτό το άρθρο είχε και **διασταλτική ερμηνεία**. Περιλάμβανε κατά περίπτωση και όσα εγκλήματα είχαν γίνει πριν από τα ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ. Έτσι, για παράδειγμα, για τον Βελουχιώτη ασκήθηκε δίωξη για το φόνο του Μαραθέα (την περίοδο που ξεκινούσε τη δράση του), καθώς και για τα εγκλήματα στο Μελιγαλά.

Εννοείται πως η προστασία των «εκλεκτών» του κομματικού μηχανισμού δεν ήταν κάτι το καινούργιο και δεν θα ήταν το τελευταίο συμβάν αυτής της ατέλειωτης αλυσίδας θυσιών, από τις οποίες, όμως, οι «περιούσιοι» ήταν απόντες.

«Στην Ακροναυπλία τον Απρίλη του 1941 θα μπορούσαμε να δραπετεύσουμε και οι 600 κρατούμενοι. Το απαγόρευσε ή «ηγεσία». [....] Όταν είχαν αρχίσει οι εκτελέσεις ο-

φείς και απομνημονευματογράφους πως δεν ήξεραν πως το ίδιο ακριβώς χρονικό διάστημα γινόταν η Συνδιάσκεψη της Γιάλτας. Ένας από τους πρωταγωνιστές της Συμφωνίας της Βάρκιζας, ο Δ. Παρτσαλίδης, υποστήριξε πως δεν υπήρχε γνώση για το ότι πραγματοποιούνταν η Γιάλτα.

Είναι δύσκολο να δεχτεί κάποιος ότι δεν υπήρχε γνώση αυτού του γεγονότος. Είναι προφανές, πάντως, πως αυτή **ήταν αναμενόμενη**, αν λάβουμε υπ' όψιν μας και την τοποθέτηση του Κώστα Καραγιώργη που παραθέσαμε προηγουμένως.

Αλλά ακόμα και αν δεν ήταν επακριβώς γνωστή η ημερομηνία της Συνδιάσκεψης, είναι δεδομένο πως **η μη υπογραφή της συμφωνίας και η αναμονή** ήταν η μόνη σωστή στάση με βάση τα δεδομένα που υπήρχαν. Αλλά είπαμε: **το νερό είχε μπει ήδη στο αυλάκι...**

Παρά το ότι ακόμα και σήμερα οι κομμουνιστές και τα φερέφωνά τους εξακολουθούν να μην δέχονται κανενός είδους σχέση ανάμεσα στα δύο αυτά γεγονότα η πραγματικότητα, είτε από την αντικειμενική είτε από την υποκειμενική της πλευρά τούς διαψεύδει.

«Το ελληνικό ζήτημα –που τότε χαρακτηριζόταν από την απροκάλυπτη βρετανική στρατιωτικοπολιτική επέμβαση και κατοχή– δεν απασχόλησε τη Διάσκεψη της Γιάλτας. Τέτοιο θέμα δεν υπήρχε, καν, στην ατζέντα των εργασιών της. Στο περιθώριό τους, όμως, η σοβιετική πλευρά βρήκε την ευκαιρία να κάνει τις απαραίτητες νύξεις, υποδηλώνοντας με αυτόν τον τρόπο ότι δεν αδιαφορούσε για ό,τι συνέβαινε στη χώρα μας. Λέγεται ότι στις 8/2/1945 ο Στάλιν ρώτησε τον Τσώρτσιλ να τον πληροφορήσει τι συνέβαινε στην Ελλάδα, κάτι που επιβεβαιώνεται ως αληθινό ιστορικό γεγονός, αφού ο Βρετανός ηγέτης έστειλε μία μέρα μετά στον Σοβιετικό ηγέτη υπόμνημα πληροφοριακού χαρακτήρα για τις ελληνικές εξελίξεις»[7].

Σταλινοκομμουνιστικές κουτοπονηριές! Το ότι δεν υπήρχε στην ατζέντα δεν σημαίνει ότι δεν συζητήθηκε. Το «αδιάφορο» ενδιαφέρον του Στάλιν και οι διάφορες νύξεις του δεν έδειχναν κανένός είδους συμπάθεια για το μακελειό στον ελλαδικό χώρο και την συντριβή των αγωνιζόμενων «συντρόφων». Όλα αυτά αποσκοπούσαν στο να υπενθυμίσουν με τον κατάλληλο διπλωματικό (και μη) τρόπο, ότι αυτή η «επέμβαση» των άγγλων στην Ελλάδα θα εξισορροπούνταν (θα ήταν το «πάτσι») με την διαδικασία ένταξης της Πολωνίας στο Σοβιετικό μπλοκ, κάτι το οποίο και έγινε, τελικά. Εξ άλλου, ακόμα και οι ελάχιστα κατέχοντες τα περί της πολιτικής τεχνικής γνωρίζουν πως όταν δεν συζητείται επίσημα ένα γεγονός, σημαίνει πως έχει συζητηθεί και, πολλές φορές, επιλυθεί ανεπίσημα.

Παρ' όλα αυτά, στις 9 Φεβρουαρίου έγινε στη Γιάλτα ουσιαστική συζήτηση και αναφορά στην Ελλάδα, στη διάρκεια της συζήτησης για το (ένα από τα κυρίαρχα στη Διάσκεψη) πολωνικό ζήτημα. Η συζήτηση αυτή έλαβε χώ-

στον αγώνα εναντίον των γερμανών εισβολέων».

Ήταν μια «μικρή τροπολογία» με την οποία –όπως είπε ο Στάλιν– θα αποδεχόταν τη δήλωση των τριών νικητριών δυνάμεων για τις απελευθερωμένες ευρωπαϊκές χώρες, διευκρινίζοντας αμέσως ότι ο Τσώρτσιλ «δεν χρειάζεται να ανησυχεί» πιστεύοντας, ίσως, ότι «η τροπολογία Μολότωφ είχε στόχο να εφαρμοστεί στην Ελλάδα», οπότε ακολούθησε η εξής συζήτηση:

Ο Τσώρτσιλ είπε ότι *«δεν ανησυχούσε σχετικά με την Ελλάδα»*.

Ο Στάλιν παρατήρησε ότι *«θα ήταν πολύ επικίνδυνο αν (ο Τσώρτσιλ) επιτρέψει σε άλλες δυνάμεις, εκτός από τις δικές του, να πάνε στην Ελλάδα»*.

Ο Τσώρτσιλ έκανε τη δική του παρατήρηση: *«Για την Ελλάδα δεν υπάρχει ζήτημα δημιουργίας μιας διασυμμαχικής επιτροπής, αλλά, αν ο στρατάρχης Στάλιν επιθυμούσε να στείλει στρατιωτικούς παρατηρητές, μπορούσαν να πάνε οπουδήποτε επιθυμούσαν»*.

Ο Στάλιν ξεκαθάρισε τη θέση του λέγοντας ότι *«είχε απόλυτη εμπιστοσύνη στη βρετανική πολιτική για την Ελλάδα»*.

Ο Τσώρτσιλ έκλεισε την (περί Ελλάδας) συζήτηση εκφράζοντας *«την ευγνωμοσύνη του γι' αυτή τη δήλωση»* (του Στάλιν)»[8].

Βεβαίως και δεν παραμένει ανεξήγητη, μετά από τα όσα έχουμε αναφέρει, η διαρκής αναφορά του ΚΚΕ στη Συμφωνία της Γιάλτας και μάλιστα σε συνδυασμό με αυτή της Βάρκιζας: *«Οι συμφωνίες της Βάρκιζας και της Γιάλτας αποτελούν σοβαρό πολιτικό έρεισμα στον αγώνα κατά του φασισμού και την ομαλή δημοκρατική εξέλιξη της χώρας»*[9].

Αλλά δεν λείπουν και τα «μπαλώματα» σε σχέση με αυτές τις δύο συμφωνίες. Έτσι, ο Σιάντος, σε συνέντευξη που έδωσε στο Ριζοσπάστη, ένα μήνα μετά τις Συμφωνίες υποκρίνεται πως δεν ξέρει ή κάνει πως δεν καταλαβαίνει το πνεύμα των συμφωνιών της Γιάλτας: *«Το ζήτημα της αντιπροσωπευτικής κυβέρνησης το αφήσαμε ανοικτό στη Βάρκιζα. Η συμφωνία της Γιάλτας το θέτει σαν βασικό ζήτημα για όλες τις απελευθερωμένες χώρες. Το βασικό του νόημα είναι ένας προσωρινός τρόπος διακυβέρνησης, ο καταλληλότερος στη συγκεκριμένη στιγμή για ένα ομαλό πέρασμα στα δημοψηφίσματα και στις εκλογές»*. Για την αντιπροσωπευτική κυβέρνηση, όπως ήδη αναφέρθηκε, ο «πατερούλης» ήταν σαφέστατος σε ό,τι αφορά τον Ελλαδικό χώρο.

Το «υπέροχο» γλυκό της Βάρκιζας

Πώς αλλιώς θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν τα όσα συνόδευσαν την συμφωνία της Βάρκιζας αν όχι σαν ένα

Αυτή η διατύπωση έχει διπλή ανάγνωση.

Η **πρώτη** έχει σχέση με ένα ψέμα που επιχειρήθηκε να «περαστεί» στα μέλη και τους οπαδούς του ΚΚΕ για να τους αναπτερώσει το ηθικό μπρός στον πανικό που υπήρχε (ας σημειωθεί πως ήδη ο αριθμός των μελών του κόμματος στους επόμενους μήνες συρρικνώθηκε καθώς 140.000 μέλη –κυρίως εξ αιτίας των αγριοτήτων και των δολοφονιών που έγιναν από την ΟΠΛΑ κατά την διάρκεια των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ– αποχώρησαν από το κόμμα.

Η **δεύτερη** έχει σχέση με την επιζητούμενη ισότητα μέσα στο μπλοκ της εξουσίας. Πρόκειται γι' αυτή τη σχέση που «ελαφρά τη καρδία» παρέδωσε χιλιάδες ανθρώπους (ανάμεσά τους και κάποιους βασανιστές και δολοφόνους της ΟΠΛΑ), βορά στα χέρια των καθεστωτικών συμμοριών.

Κι εδώ ερχόμαστε στο πολυσυζητημένο θέμα της αμνηστίας των «αδικημάτων» που διαπράχθηκαν.

Είναι ξεκάθαρο πως η αμνηστία προστάτευε τα ανώτερα και κάποια από τα μεσαία στελέχη του κόμματος. Για όλους τους υπόλοιπους ίσχυε ο όρος του ποινικού αδικήματος. Όμως, αυτό το άρθρο είχε και **διασταλτική ερμηνεία**. Περιλάμβανε κατά περίπτωση και όσα εγκλήματα είχαν γίνει πριν από τα ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ. Έτσι, για παράδειγμα, για τον Βελουχιώτη ασκήθηκε δίωξη για το φόνο του Μαραθέα (την περίοδο που ξεκινούσε τη δράση του), καθώς και για τα εγκλήματα στο Μελιγαλά.

Εννοείται πως η προστασία των «εκλεκτών» του κομματικού μηχανισμού δεν ήταν κάτι το καινούργιο και δεν θα ήταν το τελευταίο συμβάν αυτής της ατέλειωτης αλυσίδας θυσιών, από τις οποίες, όμως, οι «περιούσιοι» ήταν απόντες.

«Στην Ακροναυπλία τον Απρίλη του 1941 θα μπορούσαμε να δραπετεύσουμε και οι 600 κρατούμενοι. Το απαγόρευσε ή «ηγεσία». [....] Όταν είχαν αρχίσει οι εκτελέσεις ομήρων όλοι ή οι περισσότεροι βρίσκονταν ακόμα στα στρατόπεδα και στις φυλακές. Κανείς ποτέ από αυτούς δεν εκτελέστηκε. Από τους εφτά που είχαν εκτελεστεί στην Ακροναυπλία, οι τέσσερεις ήταν αυτοί πού θα τούς εκτελούσε και η ίδια η ηγεσία. Ήταν αυτοί πού είχαν από καιρό τεθεί σε απομόνωση (σημ.: από το κόμμα). Ο Σεϊτανίδης, ο Θωΐδης, ο Καστανιάς και ο Τσουρτσούλης. Οι άλλοι τρεις ήταν ο Κοσκινάς, ο Μπερκέτης, και ο Αναγνωστόπουλος. Και ενώ κανείς από τα ηγετικά στελέχη του ΚΚΕ δεν εκτελέστηκε, οι Τροτσκιστές και οι Αρχειομαρξιστές, εκτός από πολύ λίγους πού είχαν κατορθώσει να δραπετεύσουν, όλοι όσοι βρίσκονταν στα στρατόπεδα, όλοι μέχρι ενός εκτελεσθήκανε.

Πρόκειται για συνεχείς συμπτώσεις; Ποιοι καταρτίζανε τούς καταλόγους εκείνων που θα εκτελούνταν για τα «η-

ρωικά κατορθώματα» του ΕΑΜ; Κανονικά πρέπει να ήταν ή Γκεστάπο, ή η Καραμπινερία με την ελληνική ασφάλεια και με πρώην Κομμουνιστές καταδότες. Υπήρχαν κριτήρια και ποιά; Πώς και γιατί ποτέ σε κανέναν κατάλογο δεν πέρασε το όνομα ηγετικού στελέχους του ΚΚΕ;

Να λένε τίποτα αυτά;»[11].

Μπορούμε, όμως, να ρίξουμε μια ματιά και σε ορισμένα ακόμα σημεία της Συμφωνίας, που ήταν: α) Μονομερής αποστράτευση του ΕΛΑΣ και συγκρότηση εθνικού στρατού μέσα από κανονική στρατολογία, β) Εκκαθάριση του κρατικού μηχανισμού από δοσίλογους και φασιστικά στοιχεία και γ) Διενέργεια δημοψηφίσματος και στη συνέχεια εκλογών μέσα στο 1945. Αλλά, δεν προβλεπόταν η συγκρότηση αντιπροσωπευτικής κυβέρνησης, ούτε και γινόταν κάποιου είδους μνεία για την παρουσία των βρετανικών στρατευμάτων στον Ελλαδικό χώρο. Και όλα αυτά δεν ήταν τυχαία, δεν ήταν παραλείψεις, δεν συνιστούσαν αφέλεια. Ακόμα και ο πλέον άσχετος με τέτοιες καταστάσεις δεν θα άφηνε στη διακριτική ευχέρεια του αντιπάλου του να εκπληρώσει τους όρους μιας συμφωνίας χωρίς την παραμικρή εγγύηση. Οπότε, ή ο αντίπαλος δεν ήταν πραγματικά αντίπαλος ή κάτι άλλο υπήρχε πίσω απ' όλα αυτά. Όπως θα δούμε στη συνέχεια ίσχυαν και οι δύο συνθήκες.

Στο συνοδευτικό, μεταξύ των άλλων, της Συμφωνίας της Βάρκιζας, το «**Πρωτόκολλον Συμφωνίας Δια Στρατιωτικά Ζητήματα**», μπορεί τα διαπιστωθεί το μέγεθος της παράδοσης των πάντων και όχι απλά των όπλων, αλλά και των αγωνιστών.

Υπό το πρόσχημα της υποτιθέμενης δημιουργίας εθνικού στρατού και από συμμετέχοντες στον ΕΛΑΣ στο άρθρο 7 του πρωτόκολλου διαπιστώνει κάποιος το μέγεθος του απερίγραπτου χαφιεδισμού.

«7. Υπό του Γενικού Στρατηγείου του ΕΛΑΣ θα παραδοθώσιν εις το Γενικόν Επιτελείον Στρατού εντός 30 ημερών από της υπογραφής της παρούσης αι κάτωθι καταστάσεις:

α) Των μονίμων αξιωματικών κατά κατηγορίας και των εφέδρων εκ μονίμων.

β) Των 1500 εφέδρων ονομασθέντων προ της 28 Απριλίου 1941.

γ) Των 1270 εφέδρων ονομασθέντων υπό του ΕΛΑΣ.

δ) Των 1001 καπεταναίων του ΕΛΑΣ.

ε) Των αναπήρων και φονευθέντων Εφέδρων Αξιωματικών των ονομασθέντων υπό του ΕΛΑΣ.

Εις τας καταστάσεις των Εφέδρων Αξιωματικών και των καπεταναίων θα εμφαίνονται και τα στρατολογικά των στοιχεία».

Και ύστερα, το ΚΚΕ «διαμαρτυρόταν» για διωγμούς, όταν η ηγεσία αυτού του ΚΚΕ είχε παραδώσει κατάλογο με τα ονόματα όλων των ΕΛΑΣιτών που η αντίδραση τους κυνηγούσε. Το γνώριζαν όσοι κατάδωσαν ονόματα μετά τις συμφωνίες αλλά και όσα οι κυβερνήσεις τους που ακολούθησαν και το κράτος γενικότερα πρόσφεραν στο κόμμα μετά από χρόνια. Και χρειάζεται σίγουρα να ειπωθεί πως η δύναμη της ηγεσίας του ΚΚΕ δεν ήταν άλλη από την κατάσταση ακόμη και μέσα

του ΚΚΕ. Μόνο που τότε δεν θα τολμούσαν να ξεστομίσουν αυτό που διδάχθηκαν στην ΚΟΥΤΒ (Κομμουνιστιτσέσκαγια Ουνιβερσιτάτ Τραβαγιέρσκι Βαστόκ-KUTV= Κομμουνιστικό Πανεπιστήμιο Εργαζομένων της Ανατολής), επειδή, μετά, δεν θα μπορούσαν να πουλήσουν τα επαναστατικά και απελευθερωτικά τους φούμαρα στους καταπιεσμένους ανθρώπους του ελλαδικού χώρου, που ένα σημαντικό τμήμα τους ήταν παθιασμένο με την ιδέα ενός ελεύθερου και δημιουργικού μέλλοντος. Ούτε, βέβαια, θα μπορούσε να ειπωθεί ξεκάθαρα και στους υπόλοιπους του κόμματος, που δεν ανήκαν στην κάστα των «μυημένων». Εκεί χρησιμοποιούσαν τα διάφορα ιδεολογικοπολιτικά ακροβατικά τους κόλπα, όπως (για παράδειγμα) αυτό των Λαϊκών Μετώπων.

Είδαμε προηγουμένως την τοποθέτηση της Χρύσας Χατζηβασιλείου για το **αδύνατο της δημιουργίας μιας Ελλάδας λαοκρατούμενης λόγω της γεωγραφικής της θέσης**.

Ας δούμε τώρα και τις εντυπώσεις ενός Γιουγκοσλάβου κομμουνιστή, του Μπουκμάνοβιτς-Τέμπο (ενάμισυ χρόνο πριν) ύστερα από τις συζητήσεις που είχε με τον Τζήμα (Σαμαρινιώτη) και τον Σιάντο: *«Η συζήτηση αυτή με τον Τζήμα έφερε τότε στο νου μου τις οδηγίες που είχαμε πάρει από την Κομμουνιστική Διεθνή, στις αρχές ακόμα του αντιστασιακού αγώνα. Σύμφωνα με τις οδηγίες εκείνες ο αγώνας έπρεπε να αφορά μόνο την απελευθέρωση της χώρας από τον κατακτητή. Από τα όσα μου έλεγε ο Α. Τζήμας γινόταν για μένα φανερό, ότι οι Έλληνες σύντροφοι τηρούν κατά γράμμα τις οδηγίες εκείνες. Εμείς δεν συμφωνήσαμε. Γιατί ένας τέτοιος προσανατολισμός θα είχε σαν αποτέλεσμα να αγωνισθεί ο λαός και να δρέψουν στο τέλος άλλοι τους καρπούς.»*

Τα ίδια προβλήματα ο Τέμπο τα συζήτησε με το Σιάντο.

«Με τον Γ. Σιάντο συναντήθηκα τον Αύγουστο του 1943 σ' ένα χωριό της Λάρισας. Ήταν μαζί του και οι Ιωαννίδης και Καραγεώργης. Η συζήτηση κράτησε μια νύχτα ολόκληρη... Στο ζήτημα της εξουσίας διαπίστωσα για μιαν ακόμα φορά ότι ακολουθούσαμε εντελώς διαφορετικούς δρόμους. Ο Σιάντος μου είπε: «Όταν η χώρα μας απελευθερωθεί, ο λαός θα αποφανθεί με ελεύθερες εκλογές τι είδους εξουσία θέλει να οικοδομήσει. Οι εκλογές θα πρέπει να διεξαχθούν από κυβέρνηση συνασπισμού στην οποία να συμμετέχουν και οι κομμουνιστές...» Του απάντησα: «Μ' άλλα λόγια αποκαθιστάτε τις δυνάμεις του παλιού κόσμου που στην πραγματικότητα έχουν πάψει να υπάρχουν. Τι αντάλλαγμα θα πάρετε γι' αυτό; Κανένα. Οι δυνάμεις αυτές σήμερα δεν έχουν καμιά επιρροή στο λαό. Αλλά αν εσείς τις αποκαταστήσετε και συνεργαστείτε μαζί τους στην ορ-

πορεία: «Για μας η συμφωνία της Βάρκιζας αποτελεί συνέχεια της πολιτικής του ΚΚΕ και του ΕΑΜ για μια πραγματικά ομαλή δημοκρατική εξέλιξη στην Ελλάδα»[13]. Ο ελλαδικός χώρος ήταν και θα παρέμενε «εις την Δύσιν». Το πλήθος των καταπιεσμένων θα χρησιμοποιόταν για να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες του κομμουνιστικού κινήματος, αλλά τελικά και της κυριαρχία γενικότερα, αφού κάτω από την καθοδήγηση του ΚΚΕ και της αριστεράς θα οδηγούνταν στη συντριβή και την ταπείνωση. Τα πολιτικά μέσα (εξαπάτησης) και οι ακροβασίες του ΚΚΕ και των αριστερών συμμάχων του αποτέλεσαν και αποτελούν τα εργαλεία για τον αποπροσανατολισμό και τη χειραγώγηση.

Έτσι, ο «φασιστικός κίνδυνος» έγινε το κατ' εξοχήν εργαλείο για την εμπέδωση του κρατισμού στο πλήθος των ανθρώπων που είχε στην επιρροή του, προκειμένου να τους μετατρέψει σε υποταχτικούς, σε πειθήνια όργανα που θα παλέψουν για να στυλωθεί το σύστημα που θα συνεχίσει να τους συντρίβει.

Στο όνομα του αντιφασισμού έγιναν τα μύρια όσα εγκλήματα στης διάρκεια της Κατοχής, των Δεκεμβριανών και μετέπειτα. Στο όνομα του αντιφασισμού στήθηκε το μετακατοχικό κράτος, με τον αγώνα για δημοκρατικές ελευθερίες και άλλα Μαρξιστολενινιστικά κουραφέξαλα που δυνάμωναν τις επιδιώξεις των κυρίαρχων. Άλλωστε την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, το ΚΚΕ, την ντύνει δια στόματος Σιάντου με τον αντιφασιστικό μανδύα: *«Η μάχη της Αθήνας έθεσε το μεταπολεμικό πρόβλημα μέσα κι έξω από την Ελλάδα, βοήθησε τον αγώνα τον αντιφασιστικό στα γειτονικά και σε όλα τα άλλα κράτη»*[14].

Το φόβητρο του φασισμού είναι ακόμα και στις μέρες μας το εργαλείο για να περάσουν, στους εξουσιαζόμενους, οι εκάστοτε επιδιώξεις των κυρίαρχων.

Ήταν δεδομένη και αποδεκτή η γεωπολιτική θέση και η ένταξη του ελλαδικού χώρου στον παραδοσιακό κομμάτι της κυριαρχίας. Επρόκειτο για ένα status quo, το οποίο το νεόδμητο κομμουνιστικό τμήμα της κυριαρχίας –που πρωτορίζωσε στη Ρωσία και κατόπιν έγινε το κέντρο ελέγχου των ανά τον κόσμο εξεγερμένων– όφειλε να αναγνωρίσει και να σεβαστεί. Αυτή η αποδοχή κάνει κατανοητό τον ρόλο που είχε ανατεθεί στο ΚΚΕ. Αυτός συνίσταται στην συμπόρευση με τους σχεδιασμούς των εξουσιαστών του ελλαδικού χώρου και του στυλοβάτη του κρατισμού στις δύσκολες περιστάσεις. Μια στάση που, κατά βάση, παραμένει αναλλοίωτη από τη δεκαετία του 1940 μέχρι και τις μέρες μας. Μπορούμε ενδεικτικά να αναφέρουμε τη στήριξη που πρόσφερε στο κράτος μέσω του αριστερού μετώπου της ΕΔΑ, αναδεικνύοντας την Ένωση Κέντρου με τον Παπανδρέου (των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ), την στάση του κατά τα Ιουλιανά του 1965 και την περίοδο της

συγκρότηση αντιπροσωπευτικής κυβέρνησης, ούτε και γινόταν κάποιου είδους μνεία για την παρουσία των βρετανικών στρατευμάτων στον Ελλαδικό χώρο. Και όλα αυτά δεν ήταν τυχαία, δεν ήταν παραλείψεις, δεν συνιστούσαν αφέλεια. Ακόμα και ο πλέον άσχετος με τέτοιες καταστάσεις δεν θα άφηνε στη διακριτική ευχέρεια του αντιπάλου του να εκπληρώσει τους όρους μιας συμφωνίας χωρίς την παραμικρή εγγύηση. Οπότε, ή ο αντίπαλος δεν ήταν πραγματικά αντίπαλος ή κάτι άλλο υπήρχε πίσω απ' όλα αυτά. Όπως θα δούμε στη συνέχεια ίσχυαν και οι δύο συνθήκες.

Στο συνοδευτικό, μεταξύ των άλλων, της Συμφωνίας της Βάρκιζας, το «**Πρωτόκολλον Συμφωνίας Δια Στρατιωτικά Ζητήματα**», μπορεί τα διαπιστωθεί το μέγεθος της παράδοσης των πάντων και όχι απλά των όπλων, αλλά και των αγωνιστών.

Υπό το πρόσχημα της υποτιθέμενης δημιουργίας εθνικού στρατού και από συμμετέχοντες στον ΕΛΑΣ στο άρθρο 7 του πρωτόκολλου διαπιστώνει κάποιος το μέγεθος του απερίγραπτου χαφιεδισμού.

«7. Υπό του Γενικού Στρατηγείου του ΕΛΑΣ θα παραδοθώσιν εις το Γενικόν Επιτελείον Στρατού εντός 30 ημερών από της υπογραφής της παρούσης αι κάτωθι καταστάσεις:

α) Των μονίμων αξιωματικών κατά κατηγορίας και των εφέδρων εκ μονίμων.

β) Των 1500 εφέδρων ονομασθέντων προ της 28 Απριλίου 1941.

γ) Των 1270 εφέδρων ονομασθέντων υπό του ΕΛΑΣ.

δ) Των 1001 καπεταναίων του ΕΛΑΣ.

ε) Των αναπήρων και φονευθέντων Εφέδρων Αξιωματικών των ονομασθέντων υπό του ΕΛΑΣ.

Εις τας καταστάσεις των Εφέδρων Αξιωματικών και των καπεταναίων θα εμφαίνονται και τα στρατολογικά των στοιχεία».

Και ύστερα, το ΚΚΕ «διαμαρτυρόταν» για διωγμούς, όταν ήταν αυτό που προηγούμενα είχε συμφωνήσει να «δώσει» στο κράτος και τις συμμορίες του, με «χαρτί και καλαμάρι», χιλιάδες μαχητές του ΕΛΑΣ.

Η αδέξια δεξιοτεχνία

Έχουν ειπωθεί και γραφτεί πολλά για την απειρία του ΚΚΕ, για αδέξιους και λαθεμένους χειρισμούς και άλλες παρόμοιου είδους εξηγήσεις της ήττας των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ. Ούτε βέβαια μπορεί να δοθεί πειστική ερμηνεία με την χρήση της θεωρίας των πρακτόρων, των χαφιέδων και της «διάβρωσης», άσχετα με το εάν αυτά ίσχυαν σε κάποιο βαθμό. Θεωρούμε πως, μετά από τα όσα αναφέραμε, δεν τίθεται, στο ελάχιστο, ζήτημα αποδοχής τέτοιων εξηγήσεων.

Αναφερθήκαμε μέχρι τώρα σε **ειδικούς λόγους** που εξηγούν την χρησιμοποίηση ενός τεράστιου δυναμικού της κοινωνίας του ελλαδικού χώρου, για την υπεράσπιση των συμφερόντων της κομμουνιστική Ρωσίας, αλλά και των «αδελφών» κομμουνιστικών κομμάτων της Αλβανίας, Γιουγκοσλαβίας και Βουλγαρίας.

τό των Λαϊκών Μετώπων.

Είδαμε προηγουμένως την τοποθέτηση της Χρύσας Χατζηβασιλείου για το **αδύνατο της δημιουργίας μιας Ελλάδας λαοκρατούμενης λόγω της γεωγραφικής της θέσης**.

Ας δούμε τώρα και τις εντυπώσεις ενός Γουγκοσλάβου κομμουνιστή, του Μπουκμάνοβιτς-Τέμπο (ενάμισυ χρόνο πριν) ύστερα από τις συζητήσεις που είχε με τον Τζήμα (Σαμαρινιώτη) και τον Σιάντο: *«Η συζήτηση αυτή με τον Τζήμα έφερε τότε στο νου μου τις οδηγίες που είχαμε πάρει από την Κομμουνιστική Διεθνή, στις αρχές ακόμα του αντιστασιακού αγώνα. Σύμφωνα με τις οδηγίες εκείνες ο αγώνας έπρεπε να αφορά μόνο την απελευθέρωση της χώρας από τον κατακτητή. Από τα όσα μου έλεγε ο Α. Τζήμας γινόταν για μένα φανερό, ότι οι Έλληνες σύντροφοι τηρούν κατά γράμμα τις οδηγίες εκείνες. Εμείς δεν συμφωνήσαμε. Γιατί ένας τέτοιος προσανατολισμός θα είχε σαν αποτέλεσμα να αγωνισθεί ο λαός και να δρέψουν στο τέλος άλλοι τους καρπούς.»*

Τα ίδια προβλήματα ο Τέμπο τα συζήτησε με το Σιάντο.

«Με τον Γ. Σιάντο συναντήθηκα τον Αύγουστο του 1943 σ' ένα χωριό της Λάρισας. Ήταν μαζί του και οι Ιωαννίδης και Καραγεώργης. Η συζήτηση κράτησε μια νύχτα ολόκληρη... Στο ζήτημα της εξουσίας διαπίστωσα για μιαν ακόμα φορά ότι ακολουθούσαμε εντελώς διαφορετικούς δρόμους. Ο Σιάντος μου είπε: «Όταν η χώρα μας απελευθερωθεί, ο λαός θα αποφανθεί με ελεύθερες εκλογές τι είδους εξουσία θέλει να οικοδομήσει. Οι εκλογές θα πρέπει να διεξαχθούν από κυβέρνηση συνασπισμού στην οποία να συμμετέχουν και οι κομμουνιστές...» Του απάντησα: «Μ' άλλα λόγια αποκαθιστάτε τις δυνάμεις του παλιού κόσμου που στην πραγματικότητα έχουν πάψει να υπάρχουν. Τι αντάλλαγμα θα πάρετε γι' αυτό; Κανένα. Οι δυνάμεις αυτές σήμερα δεν έχουν καμιά επιρροή στο λαό. Αλλά αν εσείς τις αποκαταστήσετε και συνεργαστείτε μαζί τους στην οργάνωση της εξουσίας, τότε αυτές ίσια-ίσια οι δυνάμεις θα γίνουν αύριο ο επικρατέστερος παράγων. Και δεδομένου ότι θα έχουν την συμμαχική υποστήριξη, δεν θα είναι δύσκολο να συμβεί και τούτο: Να σας εξουδετερώσουν, έστω και αν σήμερα έχετε εσείς την κύρια επιρροή στο λαό...»

«Εσείς οι Γιουγκοσλάβοι –είπε ο Σιάντος– λύνετε όλα τα

γαλείο για την εμπέδωση του κρατισμού στο πλήθος των ανθρώπων που είχε στην επιρροή του, προκειμένου να τους μετατρέψει σε υποταχτικούς, σε πειθήνια όργανα που θα παλέψουν για να στυλωθεί το σύστημα που θα συνεχίσει να τους συντρίβει.

Στο όνομα του αντιφασισμού έγιναν τα μύρια όσα εγκλήματα στης διάρκεια της Κατοχής, των Δεκεμβριανών και μετέπειτα. Στο όνομα του αντιφασισμού στήθηκε το μετακατοχικό κράτος, με τον αγώνα για δημοκρατικές ελευθερίες και άλλα Μαρξιστολενινιστικά κουραφέξαλα που δυνάμωναν τις επιδιώξεις των κυρίαρχων. Άλλωστε την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, το ΚΚΕ, την ντύνει δια στόματος Σιάντου με τον αντιφασιστικό μανδύα: *«Η μάχη της Αθήνας έθεσε το μεταπολεμικό πρόβλημα μέσα κι έξω από την Ελλάδα, βοήθησε τον αγώνα τον αντιφασιστικό στα γειτονικά και σε όλα τα άλλα κράτη»*[14].

Το φόβητρο του φασισμού είναι ακόμα και στις μέρες μας το εργαλείο για να περάσουν, στους εξουσιαζόμενους, οι εκάστοτε επιδιώξεις των κυρίαρχων.

Ήταν δεδομένη και αποδεκτή η γεωπολιτική θέση και η ένταξη του ελλαδικού χώρου στο παραδοσιακό κομμάτι της κυριαρχίας. Επρόκειτο για ένα status quo, το οποίο το νεόδμητο κομμουνιστικό τμήμα της κυριαρχίας –που πρωτορίζωσε στη Ρωσία και κατόπιν έγινε το κέντρο ελέγχου των ανά τον κόσμο εξεγερμένων– όφειλε να αναγνωρίσει και να σεβαστεί. Αυτή η αποδοχή κάνει κατανοητό τον ρόλο που είχε ανατεθεί στο ΚΚΕ. Αυτός συνίσταται στην συμπόρευση με τους σχεδιασμούς των εξουσιαστών του ελλαδικού χώρου και του στυλοβάτη του κρατισμού στις δύσκολες περιστάσεις. Μια στάση που, κατά βάση, παραμένει αναλλοίωτη από τη δεκαετία του 1940 μέχρι και τις μέρες μας. Μπορούμε ενδεικτικά να αναφέρουμε τη στήριξη που πρόσφερε στο κράτος μέσω του αριστερού μετώπου της ΕΔΑ, αναδεικνύοντας την Ένωση Κέντρου με τον Παπανδρέου (των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ), την στάση του κατά τα Ιουλιανά του 1965 και την περίοδο της Δικτατορίας, το ρόλο του κατά τα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης, την σύμπτυξη του μετώπου και την συγκυβέρνηση με τη ΝΔ στο «βρώμικο 1989», μέχρι και την πρόσφατη μνημονιακή στάση του.

Τα εξουσιαστικά «αγαθά» χρειάζεται διαρκής προσπάθεια για να έρθει κάποια στιγμή να αποκτηθούν και να αποδοθούν τα εύσημα και οι ανάλογες αμοιβές που θα υπάρξουν με την ένταξη στο σύστημα κυριαρχίας κι εκμετάλλευσης. Το ΚΚΕ πλέον είναι μία ακόμα ισχυρή μερίδα του εξουσιαστικού μπλοκ που νέμεται τους καρπούς που πριν από 80 και πλέον χρόνια ήταν «απαγορευμένοι» γι' αυτό.

Οπότε, γίνεται κατανοητή η «ακατανόητη» αποδοχή της Συμφωνίας της Βάρκιζας σε όλες της τις πτυχές και εφαρμογές, που όρισαν οι παραδοσιακοί φορείς της κυριαρχίας με την ολόπλευρη υποστήριξη του κομμουνιστικού κέντρου.

Συνεπώς, τα όσα λέγονται για δήθεν απόπειρα κατάληψης με σκοπό την μονόπλευρη άσκηση της εξουσίας, μπορεί να αφορούν ορισμένα φανατισμένα, αδαή και α-

από της υπογραφής της παρούσης αι κάτωθι καταστάσεις:

α) Των μονίμων αξιωματικών κατά κατηγορίας και των εφέδρων εκ μονίμων.

β) Των 1500 εφέδρων ονομασθέντων προ της 28 Απριλίου 1941.

γ) Των 1270 εφέδρων ονομασθέντων υπό του ΕΛΑΣ.

δ) Των 1001 καπεταναίων του ΕΛΑΣ.

ε) Των αναπήρων και φονευθέντων Εφέδρων Αξιωματικών των ονομασθέντων υπό του ΕΛΑΣ.

Εις τας καταστάσεις των Εφέδρων Αξιωματικών και των καπεταναίων θα εμφαίνονται και τα στρατολογικά των στοιχεία».

Και ύστερα, το ΚΚΕ «διαμαρτυρόταν» για διωγμούς, όταν ήταν αυτό που προηγούμενα είχε συμφωνήσει να «δώσει» στο κράτος και τις συμμορίες του, με «χαρτί και καλαμάρι», χιλιάδες μαχητές του ΕΛΑΣ.

Η αδέξια δεξιοτεχνία

Έχουν ειπωθεί και γραφτεί πολλά για την απειρία του ΚΚΕ, για αδέξιους και λαθεμένους χειρισμούς και άλλες παρόμοιου είδους εξηγήσεις της ήττας των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ. Ούτε βέβαια μπορεί να δοθεί πειστική ερμηνεία με την χρήση της θεωρίας των πρακτόρων, των χαφιέδων και της «διάβρωσης», άσχετα με το εάν αυτά ίσχυαν σε κάποιο βαθμό. Θεωρούμε πως, μετά από τα όσα αναφέραμε, δεν τίθεται, στο ελάχιστο, ζήτημα αποδοχής τέτοιων εξηγήσεων.

Αναφερθήκαμε μέχρι τώρα σε **ειδικούς λόγους** που εξηγούν την χρησιμοποίηση ενός τεράστιου δυναμικού της κοινωνίας του ελλαδικού χώρου, για την υπεράσπιση των συμφερόντων της κομμουνιστική Ρωσίας, αλλά και των «αδελφών» κομμουνιστικών κομμάτων της Αλβανίας, Γιουγκοσλαβίας και Βουλγαρίας.

Καταλαβαίνουμε, όμως, πως και πάλι αυτοί οι λόγοι δεν είναι αρκετοί να εξηγήσουν αυτή την «αυτοκαταστροφική» μανία που είχε κυριεύσει τους ιθύνοντες του ΚΚΕ. Είναι κατανοητή η εγκληματική πονηριά του Στάλιν και των άλλων εξουσιαστών κομμουνιστών. Είναι, επίσης, δεδομένη η πλήρης δουλικότητα του ΚΚΕ προς την ΕΣΣΔ. Όμως, για να επιτευχθεί αυτός ο άθλος της τεράστιας καταστροφής χρειάζεται να υπάρχουν δύο ακόμα συνθήκες: **α) η δυναμική του κόσμου που βρίσκεται σε κατάσταση διαρκούς ξεσηκωμού,** και **β) ο ιδεολογικοπολιτικός προσανατολισμός που καθορίζεται από την γεωπολιτική σημασία που αποδίδεται σε ένα χώρο από τις δυνάμεις της κυριαρχίας**.

Εδώ, λοιπόν, υπάρχει το «μυστικό» που διατυμπάνιζαν όλες οι πλευρές με τις πράξεις τους. Είναι το «ανήκομεν εις την Δύσιν», που διατύπωσε ο Καραμανλής, ο πρεσβύτερος, ήταν ήδη γεγονός πολλές δεκαετίες πριν. Αυτό προφανέστατα ήταν γνωστό στους εξουσιαστές ηγέτες *σ' ένα χωριό της Λαρισας. Ήταν μαζί του και οι Ιωαννίδης και Καραγεώργης. Η συζήτηση κράτησε μια νύχτα ολόκληρη... Στο ζήτημα της εξουσίας διαπίστωσα για μιαν ακόμα φορά ότι ακολουθούσαμε εντελώς διαφορετικούς δρόμους. Ο Σιάντος μου είπε: «Όταν η χώρα μας απελευθερωθεί, ο λαός θα αποφανθεί με ελεύθερες εκλογές τι είδους εξουσία θέλει να οικοδομήσει. Οι εκλογές θα πρέπει να διεξαχθούν από κυβέρνηση συνασπισμού στην οποία να συμμετέχουν και οι κομμουνιστές...» Του απάντησα: «Μ' άλλα λόγια αποκαθιστάτε τις δυνάμεις του παλιού κόσμου που στην πραγματικότητα έχουν πάψει να υπάρχουν. Τι αντάλλαγμα θα πάρετε γι' αυτό; Κανένα. Οι δυνάμεις αυτές σήμερα δεν έχουν καμιά επιρροή στο λαό. Αλλά αν εσείς τις αποκαταστήσετε και συνεργαστείτε μαζί τους στην οργάνωση της εξουσίας, τότε αυτές ίσια-ίσια οι δυνάμεις θα γίνουν αύριο ο επικρατέστερος παράγων. Και δεδομένου ότι θα έχουν την συμμαχική υποστήριξη, δεν θα είναι δύσκολο να συμβεί και τούτο: Να σας εξουδετερώσουν, έστω και αν σήμερα έχετε εσείς την κύρια επιρροή στο λαό...»*

«Εσείς οι Γιουγκοσλάβοι –είπε ο Σιάντος– λύνετε όλα τα

ζητήματα με τη δύναμη των όπλων. Εμείς χρησιμοποιούμε πολιτικά μέσα. Ο δικός μας δρόμος είναι ευκολότερος»[12].

Είναι εξηγήσιμη, συνεπώς, η όλη στάση του ΚΚΕ που οδήγησε στις συμφωνίες του Λιβάνου, της Καζέρτας και της Βάρκιζας. Όπως είναι εξηγήσιμες και οι παλινδρομήσεις σ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του 1940 που αποδίδονται τάχα σε απειρία, ενώ οφείλονται σε μια προ πολλού χαραγμένη πορεία. Ο Σιάντος επιβεβαιώνει αυτήν την νεοσύστατο κομμουνιστικό τμήμα της κυριαρχίας –που πρωτορίζωσε στη Ρωσία και κατόπιν έγινε το κέντρο ελέγχου των ανά τον κόσμο εξεγερμένων– όφειλε να αναγνωρίσει και να σεβαστεί. Αυτή η αποδοχή κάνει κατανοητό τον ρόλο που είχε ανατεθεί στο ΚΚΕ. Αυτός συνίσταται στην συμπόρευση με τους σχεδιασμούς των εξουσιαστών του ελλαδικού χώρου και του στυλοβάτη του κρατισμού στις δύσκολες περιστάσεις. Μια στάση που, κατά βάση, παραμένει αναλλοίωτη από τη δεκαετία του 1940 μέχρι και τις μέρες μας. Μπορούμε ενδεικτικά να αναφέρουμε τη στήριξη που πρόσφερε στο κράτος μέσω του αριστερού μετώπου της ΕΔΑ, αναδεικνύοντας την Ένωση Κέντρου με τον Παπανδρέου (των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ), την στάση του κατά τα Ιουλιανά του 1965 και την περίοδο της Δικτατορίας, το ρόλο του κατά τα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης, την σύμπτυξη του μετώπου και την συγκυβέρνηση με τη ΝΔ στο «βρώμικο 1989», μέχρι και την πρόσφατη μνημονιακή στάση του.

Τα εξουσιαστικά «αγαθά» χρειάζεται διαρκής προσπάθεια για να έρθει κάποια στιγμή να αποκτηθούν και να αποδοθούν τα εύσημα και οι ανάλογες αμοιβές που θα υπάρξουν με την ένταξη στο σύστημα κυριαρχίας κι εκμετάλλευσης. Το ΚΚΕ πλέον είναι μία ακόμα ισχυρή μερίδα του εξουσιαστικού μπλοκ που νέμεται τους καρπούς που πριν από 80 και πλέον χρόνια ήταν «απαγορευμένοι» γι' αυτό.

Οπότε, γίνεται κατανοητή η «ακατανόητη» αποδοχή της Συμφωνίας της Βάρκιζας σε όλες της τις πτυχές και εφαρμογές, που όρισαν οι παραδοσιακοί φορείς της κυριαρχίας με την ολόπλευρη υποστήριξη του κομμουνιστικού κέντρου.

Συνεπώς, τα όσα λέγονται για δήθεν απόπειρα κατάληψης με σκοπό την μονόπλευρη άσκηση της εξουσίας, μπορεί να αφορούν ορισμένα φανατισμένα, αδαή και απληροφόρητα στοιχεία του κομματικού μηχανισμού και της βάσης του ΚΚΕ, αλλά δεν ανταποκρίνονται στην κατεύθυνση που πραγματικά υπήρχε και η οποία θα τηρούνταν απαρέγκλιτα (όπως και έγινε) εφ' όσον μπορούσαν να ελεγχθούν τα εκατοντάδες χιλιάδες μέλη και οπαδοί.

Το εύλογο ερώτημα που μπορεί να διατυπωθεί είναι: *«Καλά, η άρνηση εκ μέρους των ιθυνόντων του ΚΚΕ να προχωρήσουν (στις 18, 25, αλλά και στις 31 Δεκεμβρίου 1944, όταν ο ΕΛΑΣ της Αθήνας είχε αρχίσει να καταρρέει), σε πολιτική διευθέτηση δεν είναι απόδειξη της επαναστατικής αδιαλλαξίας του ΚΚΕ; Και κομμάτι της αδιαλλαξίας αυτής δεν ήταν η εξόντωση των αντιπάλων του;».*

Η απάντηση σε ένα τέτοιου είδους ερώτημα έχει σχέση όχι μόνο με την προηγούμενη ερμηνεία των γεγονότων, αλλά και με τον ρόλο που έπρεπε να παίξει, ούτως ώστε να κερδίσει μία θέση στον μπλοκ της εξουσίας. Είναι γεγονός πως η πλημμυρίδα που κατέκλυσε τις γραμ-

συνέχεια στη σελίδα 12

συνέχεια από τη σελίδα 11

μές του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ (420.000 μέλη) μέσα σε λίγα χρόνια (1941-1944), προκαλούσε αλληλοσυγκρουόμενες καταστάσεις και προβλήματα στα υψηλόβαθμα στελέχη του ΚΚΕ.

Επειδή, αφ' ενός μεν απέκτησαν την δύναμη που προσφέρει το πάθος και η αφοσίωση χιλιάδων ανθρώπων και

αφ' ετέρου καταλήφθηκαν από το δέος μπροστά στο ενδεχόμενο να αποκαλυφτεί πως ο σκοπός της κομμουνιστικής πολιτικής και θεωρίας δεν είναι το υπεσχημένο καλύτερο μέλλον για μια ελεύθερη και δημιουργική ζωή των ανθρώπων, αλλά το συνταίριασμα με μια ήδη διαμορφωμένη εξουσιαστική κλίκα, με τα υπόλοιπα, δηλαδή, τμήματα των εξουσιαστών του πολιτικού και οικονομικού φάσματος. Αυτό, όμως, προϋπέθετε την καθολική και συστηματική διάλυση των κομματιών της κοινωνίας που βρίσκονται σε διεργασίες ανυποταξίας. Εδώ είναι που καλείται ο εξουσιαστής (στην περίπτωσή μας ο κομμουνιστής) να αποδείξει πόσο αδίστακτος είναι απέναντι στους εξουσιαζόμενους και πόσο ευπειθής και υποτακτικός είναι σ' αυτούς προς τους οποίους προσβλέπει.

Στην πορεία για την ολοκλήρωση αυτού του σκοπού, που είναι η ένταξή του ΚΚΕ στο ευρύτερο εξουσιαστικό μπλοκ, χρειάζεται να επιδειχθεί η μέγιστη δυνατή ωμότητα, να επιτευχθεί η δυνατότητα ελέγχου και χρησιμοποίησης όλων αυτών των εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων προς τους σκοπούς της εξουσίας. Τα εύσημα και οι αποθα μπορούσαν να ξεπεραστούν μετά την λήξη των εχθροπραξιών. Αλλά είναι και το σημείο που βοηθούσε στο γενικό και ειδικό «ξεσκαρτάρισμα». Ακόμη, δεν θα πρέπει να περνά απαρατήρητο το γεγονός, πως ήταν σημαντικός και ο αριθμός των ανθρώπων που δολοφονήθηκαν επειδή ανήκαν στο αιρετικό στρατόπεδο του κομμουνισμού (κυρίως τροτσκιστές, Αρχειομαρξιστές, καθώς και άλλοι που είχαν, κατά καιρούς, διαφωνήσει με το ΚΚΕ).

Σαν συμπλήρωμα της πρώτης φάσης εκπλήρωσης των καθηκόντων και των υποχρεώσεων του ΚΚΕ, και προς τις δύο πλευρές της κυριαρχίας, ήρθαν και οι εκκαθαρίσεις, το «ξεσκαρτάρισμα», προετοιμάζοντας, έτσι, τον επόμενο γύρο με το πιο «αφοσιωμένο» και εκβιασμένο από τις συνθήκες κομμάτι, που βρισκόταν υπό τον έλεγχο του κόμματος. Χαρακτηριστικό των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν είναι και το απόσπασμα έκθεσης που έστειλε το Κ.Κ.Ε. προς το ΚΚΣΕ τον Σεπτέμβριο του 1946, όπου αναφέρονται τα παρακάτω:

«Στη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα το Κόμμα μας έγινε Κόμμα μαζικό. Δημιούργησε παντού οργανώσεις και στο τελευταίο χωριό. Ο αριθμός των μελών του έφτασε στο Δεκέμβρη του 1944 στα 420.000 μέλη. Σ' αυτή την περίοδο δημιουργήθηκαν πολλές χιλιάδες κατώτερα και μεσαία στελέχη. Σήμερα ο αριθμός των μελών του Κόμματος είναι 45.000 περίπου.

Η διαφορά αυτή οφείλεται στους εξής λόγους:

α) Ύστερα από την απόφαση του 7ου Συνεδρίου του Κόμματος (Οκτώβρης, 1945) για την πραγματοποίηση της πολιτικής ενότητας στο χωριό, πέρασαν στο Αγροτικό Κόμμα περίπου 250.000 μέλη, μαζί με όλα τα αγροτικά στελέχη.

β) Με την εκκαθάριση που έγινε στο Κόμμα μας ύστερα από τη Συμφωνία της Βάρκιζας αποκλείστηκαν 20 - 25.000 μέλη και

γ) Τα υπόλοιπα διέρρευσαν μετά τον Δεκέμβρη του 1944.

Σήμερα έχουμε 7 - 8.000 έμπειρα, κατώτερα και μεσαία στελέχη στις καθοδηγήσεις των Κομματικών οργανώσεων της Βάσης, στις Αχτιδικές Επιτροπές Πόλης, στα Συνδικάτα και στις άλλες εσωκομματικές οργανώσεις»[15].

Τα Δεκεμβριανά αποτέλεσαν το ξεκίνημα μιας διαδικασίας με σκοπό το ξεθεμελίωμα του πλέον εύρωστου και ανυπότακτου τμήματος του ελλαδικού κοινωνικού χώρου.

Οι κολασμένοι του Μπούλκες, οι χιλιάδες φυγόδικοι, οι άγριες συνθήκες τρόμου και αλληλοεξοντώσεων, τα 20.000 κρυμμένα όπλα προετοίμαζαν τον επόμενο γύρο. Αυτόν που μετά από ένα χρόνο και μερικούς μήνες θα έβαζε στην τελική ευθεία την ολοκλήρωση μιας πορείας που θα περνούσε μέσα από τις κατά βάση συνθήκες ομηρίας στη Ρωσία και τις υπόλοιπες χώρες του λεγόμενου

«Λεοπαρδάλεις εισβάλλουν στο ναό και πίνουν από τα θυσιαστήρια σκεύη. Καθώς αυτό επαναλαμβάνεται διαρκώς, τις περιμένουν εκ των προτέρων και αυτό γίνεται μέρος της τελετουργίας»

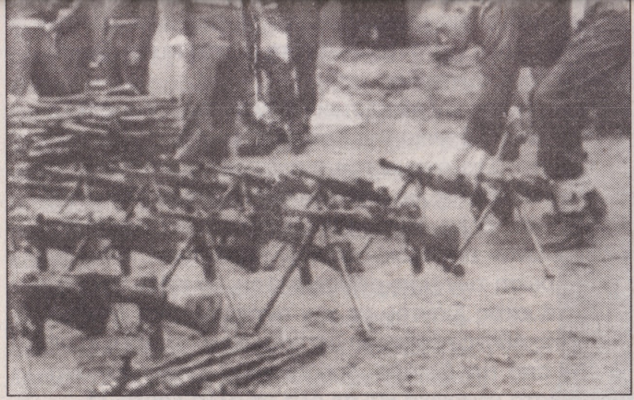
ΦΡΑΝΤΣ ΚΑΦΚΑ

Η διαμεσολάβηση, το να παρεμβάλλεται δηλαδή ανάμεσα στο άτομο και την κάθε εξουσία που βρίσκεται από πάνω του, αλλά και μεταξύ των ατόμων, κάποιος τρίτος, που θα συμβιβάσει τα διαφορετικά μέρη είναι μια παλιά ιστορία. Υπάρχει από τη στιγμή που «ενώθηκαν» οι άνθρωποι κάτω από μια κοινή επιβολή. Έχει μία διαχρονική χρησιμότητα για κάθε λογής κράτος και εξουσία. Δημιουργεί αποστάσεις, αποπροσωποποιεί, κάνει την κάθε ανθρώπινη ιδιαιτερότητα να εγκλωβίζεται σε έναν αόρατο ιστό. Ανάμεσα στο άτομο και την κεντρική εξουσία για παράδειγμα παρεμβάλλονται αμέτρητες υπηρεσίες, που κάνουν το κράτος απρόσωπο και μοιράζουν τις ευθύνες γενικά και αόριστα σε απρόσιτους διευθυντές, προέδρους, υπεύθυνους, πρωθυπουργούς κλπ. Κανείς δεν τους προσεγγίζει εύκολα, περιβάλλονται από μία ιεραρχία υπαλλήλων και γίνονται τόσο απρόσωποι, όσο κι ο θεός, αποκτούν πλέον συμβολική σημασία.

Αυτή η λαβυρινθώδης διαμεσολάβηση ανάμεσα στον άνθρωπο-πολίτη και την εξουσία τού καλλιεργεί τον φόβο και την αίσθηση της αδυναμίας[1] ότι αυτός ένας απλός άνθρωπος είναι, που δεν έχει καμία δύναμη, δεν μπορεί να κάνει τίποτε και το μόνο που του μένει είναι να μένει υπάκουος και να κοιτάει τη δουλειά του. Ακόμη και η οργή του και η έκρηξή του πρέπει να αφήνεται στα χέρια ειδικών, που ξέρουν πως θα διαμεσολαβήσουν καλύτερα εκ μέρους του τα δικαιώματά του στο κράτος, πώς θα επιτύχουν δηλαδή καλύτερο συμβιβασμό[2]. Οι εξουσιαζόμενοι καλούνται να υποδυθούν τον καφκικό ήρωα σε ένα όλο και περισσότερο ελεγχόμενο κοινωνικό «σανίδι» με το κράτος σε θέση σκηνοθέτη ταινιών b-movies να επιχειρεί να παρουσιάσει το εξόφθαλμα στημένο ως φυσικότητα. Κι όσο για την ατομική έκφραση, την πραγματική επιθυμία για ζωή, την πραγματική επαφή, αφήνονται για μια άλλη φορά, σε έναν άλλο φανταστικό ελεύθερο κόσμο. Και αυτή η ζωή, όπου κρίνεται η στιγμή ως επιλογή, περνάει σαν ένας προαποφασισμένος συμβιβασμός.

Μια παλιά ιστορία

Το κράτος από την αρχή της εμφάνισής του δεν παρέλειψε την αξία της διαμεσολάβησης ως άριστη μέθοδο ε-

αφ' ετέρου καταλήφθηκαν από το δέος μπροστά στο ενδεχόμενο να αποκαλυφτεί πως ο σκοπός της κομμουνιστικής πολιτικής και θεωρίας δεν είναι το υπεσχημένο καλύτερο μέλλον για μια ελεύθερη και δημιουργική ζωή των ανθρώπων, αλλά το συνταίριασμα με μια ήδη διαμορφωμένη εξουσιαστική κλίκα, με τα υπόλοιπα, δηλαδή, τμήματα των εξουσιαστών του πολιτικού και οικονομικού φάσματος. Αυτό, όμως, προϋπέθετε την καθολική και συστηματική διάλυση των κομματιών της κοινωνίας που βρίσκονται σε διεργασίες ανυποταξίας. Εδώ είναι που καλείται ο εξουσιαστής (στην περίπτωσή μας ο κομμουνιστής) να αποδείξει πόσο αδίστακτος είναι απέναντι στους εξουσιαζόμενους και πόσο ευπειθής και υποτακτικός είναι σ' αυτούς προς τους οποίους προσβλέπει.

Στην πορεία για την ολοκλήρωση αυτού του σκοπού, που είναι η ένταξή του ΚΚΕ στο ευρύτερο εξουσιαστικό μπλοκ, χρειάζεται να επιδειχθεί η μέγιστη δυνατή ωμότητα, να επιτευχθεί η δυνατότητα ελέγχου και χρησιμοποίησης όλων αυτών των εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων προς τους σκοπούς της εξουσίας. Τα εύσημα και οι απολαβές έρχονται με τον καιρό και κομματιαστά. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού είναι καθοριστικό το πέρασμα από την επαναστατική αδιαλλαξία στην απόλυτη υποταγή. Αυτός είναι ο λόγος που δεν επιδιώχθηκε κάποια συμφωνία στη διάρκεια των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ. Επομένως, προκειμένου να αποφύγει να έρθει το ΚΚΕ άμεσα αντιμέτωπο με τους χιλιάδες αγωνιστές, οι οποίοι άλλα προσδοκούσαν, έπρεπε να τους οδηγήσει στη σφαγή, στην ήττα και την καταστροφή. Η πορεία μετά τη Βάρκιζα είναι, σε γενικές γραμμές, γνωστή.

Και δεν χρειάζεται να απορούμε γι' αυτό το γεγονός. Για την εξουσία, ανεξάρτητα από το ποια μορφή αυτή παίρνει, οι άνθρωποι είναι αναλώσιμοι, είτε πρόκειται για τους κοντινούς είτε για τους «περισσευάμενους». Το πότε θα καταναλωθούν οι μεν και πότε οι δε, είναι θέμα χρόνου, συγκυριών και αποφάσεων.

Η απόφαση πάρθηκε όταν διακυβεύονταν τεράστια συμφέροντα και των δύο τμημάτων της κυριαρχίας. Και ο λόγος για τον οποίο έπρεπε όλες αυτές οι χιλιάδες ανθρώπων να καταποντισθούν βρίσκεται στο ενδεχόμενο να έχαναν στον στρατιωτικό τομέα οι Αγγλοελληνικές δυνά-

Κ.Κ.Ε. προς το ΚΚΣΕ τον Σεπτέμβριο του 1946, όπου αναφέρονται τα παρακάτω:

«Στη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα το Κόμμα μας έγινε Κόμμα μαζικό. Δημιούργησε παντού οργανώσεις και στο τελευταίο χωριό. Ο αριθμός των μελών του έφτασε στο Δεκέμβρη του 1944 στα 420.000 μέλη. Σ' αυτή την περίοδο δημιουργήθηκαν πολλές χιλιάδες κατώτερα και μεσαία στελέχη. Σήμερα ο αριθμός των μελών του Κόμματος είναι 45.000 περίπου.

Η διαφορά αυτή οφείλεται στους εξής λόγους:

α) Ύστερα από την απόφαση του 7ου Συνεδρίου του Κόμματος (Οκτώβρης, 1945) για την πραγματοποίηση της πολιτικής ενότητας στο χωριό, πέρασαν στο Αγροτικό Κόμμα περίπου 250.000 μέλη, μαζί με όλα τα αγροτικά στελέχη.

β) Με την εκκαθάριση που έγινε στο Κόμμα μας ύστερα από τη Συμφωνία της Βάρκιζας αποκλείστηκαν 20 - 25.000 μέλη και

γ) Τα υπόλοιπα διέρρευσαν μετά τον Δεκέμβρη του 1944.

Σήμερα έχουμε 7 - 8.000 έμπειρα, κατώτερα και μεσαία στελέχη στις καθοδηγήσεις των Κομματικών οργανώσεων της Βάσης, στις Αχτιδικές Επιτροπές Πόλης, στα Συνδικάτα και στις άλλες εσωκομματικές οργανώσεις»[15].

Τα Δεκεμβριανά αποτέλεσαν το ξεκίνημα μιας διαδικασίας με σκοπό το ξεθεμελίωμα του πλέον εύρωστου και ανυπότακτου τμήματος του ελλαδικού κοινωνικού χώρου.

Οι κολασμένοι του Μπούλκες, οι χιλιάδες φυγάδικοι, οι άγριες συνθήκες τρόμου και αλληλοεξοντώσεων, τα 20.000 κρυμμένα όπλα προετοίμαζαν τον επόμενο γύρο. Αυτόν που μετά από ένα χρόνο και μερικούς μήνες θα έβαζε στην τελική ευθεία την ολοκλήρωση μιας πορείας που θα περνούσε μέσα από τις κατά βάση συνθήκες ομηρίας στη Ρωσία και τις υπόλοιπες χώρες του λεγόμενου ανατολικού μπλοκ, τις εξορίες, τους διωγμούς, τη μετανάστευση, το χρυσωμένο χάπι της ρεφορμιστικής αριστεράς (ΕΔΑ) και τέλος την υποταγή στους ορισμούς της κυριαρχίας και τη χρησιμοποίηση των υποτακτικών του ΚΚΕ σαν ασπίδα για την κάθε περίπτωση, όπου θα εκδηλωνόταν από τον μη ελεγχόμενο κοινωνικό χώρο κάποια ουσιαστική και έμπρακτη αμφισβήτηση της καθεστηκυίας τάξης πραγμάτων...

Συσπείρωση Αναρχικών

---

1. Σόλωνος Γρηγοριάδη, Ιστορία της Συγχρόνου Ελλάδος 1941-1967, εκδ. Κ. Καπόπουλος τ. β΄, σ. 411.
2. Κρις Γούντχάουζ, το «Μήλον της Έριδος», σελ. 327.
3. Ουίνστον Τσώρτσιλ: «2ος Παγκόσμιος Πόλεμος, Απομνημονεύματα», εκδ. Ελληνική Μορφωτική Εστία, μτφ. Α. Σαμαράκης, τ. 6ος, σ. 336.
4. Απόσπασμα της επιστολής του ιστορικού Γ. Λεονταρίτη, που δημοσιεύτηκε στον Ριζοσπάστη, Αφιέρωμα για το ΔΣΕ, 14-11-1996.
5. Θ. Χατζή, Η νικηφόρα επανάσταση που χάθηκε, εκδ. ΔΩΡΙΚΟΣ, τ. Δ΄, Αθήνα 1983, σ. 376-377.

κάθε λογής κράτος και εξουσία. Δημιουργεί αποστάσεις, αποπροσωποποιεί, κάνει την κάθε ανθρώπινη ιδιαιτερότητα να εγκλωβίζεται σε έναν αόρατο ιστό. Ανάμεσα στο άτομο και την κεντρική εξουσία για παράδειγμα παρεμβάλλονται αμέτρητες υπηρεσίες, που κάνουν το κράτος απρόσωπο και μοιράζουν τις ευθύνες γενικά και αόριστα σε απρόσιτους διευθυντές, προέδρους, υπεύθυνους, πρωθυπουργούς κλπ. Κανείς δεν τους προσεγγίζει εύκολα, περιβάλλονται από μία ιεραρχία υπαλλήλων και γίνονται τόσο απρόσωποι, όσο κι ο θεός, αποκτούν πλέον συμβολική σημασία.

Αυτή η λαβυρινθώδης διαμεσολάβηση ανάμεσα στον άνθρωπο-πολίτη και την εξουσία τού καλλιεργεί τον φόβο και την αίσθηση της αδυναμίας[1] ότι αυτός ένας απλός άνθρωπος, που δεν έχει καμία δύναμη, δεν μπορεί να κάνει τίποτε και το μόνο που του μένει είναι να μένει υπάκουος και να κοιτάει τη δουλειά του. Ακόμη και η οργή του και η έκρηξή του πρέπει να αφήνεται στα χέρια ειδικών, που ξέρουν πως θα διαμεσολαβήσουν καλύτερα εκ μέρους του τα δικαιώματά του στο κράτος, πώς θα επιτύχουν δηλαδή καλύτερο συμβιβασμό[2]. Οι εξουσιαζόμενοι καλούνται να υποδυθούν τον καφκικό ήρωα σε ένα όλο και περισσότερο ελεγχόμενο κοινωνικό «σανίδι» με το κράτος σε θέση σκηνοθέτη ταινιών b-movies να επιχειρεί να παρουσιάσει το εξόφθαλμα στημένο ως φυσικότητα. Κι όσο για την ατομική έκφραση, την πραγματική επιθυμία για ζωή, την πραγματική επαφή, αφήνονται για μια άλλη φορά, σε έναν άλλο φανταστικό ελεύθερο κόσμο. Και αυτή η ζωή, όπου κρίνεται η στιγμή ως επιλογή, περνάει σαν ένας προαποφασισμένος συμβιβασμός.

Μια παλιά ιστορία

Το κράτος από την αρχή της εμφάνισής του δεν παρέλειψε την αξία της διαμεσολάβησης ως άριστη μέθοδο εξαπάτησης. Μετέτρεψε τους ανθρώπους σε πολίτες, υπηκόους, πιστούς, σκλάβους. Στην αρχή φαινόταν αρκετά πειστικό στους περισσότερους το επιχείρημα ότι ο βασιλιάς-αρχιερέας[3] διαμεσολαβεί ανάμεσα στο θεό και τους ανθρώπους. Οι θεοί αλλάζανε, μα οι κυβερνήσεις μέναν, γιατί έγινε βασικό συστατικό στη συνταγή του κράτους να είναι απρόσωπο και τετελεσμένο, μία υπέρτατη, ακατάλυτη απροσπέλαστη υπέρ-δύναμη, όπου κάθε μέλος του όφειλε να γίνει εξαρχής υπήκοος. Σύμβολο του κράτους ήταν η εξουσία του θεϊκού βασιλιά, που τη μεταβίβαζε στα παιδιά του. Αυτή η αναλογία στη συνταγή δεν άλλαξε, όσο κι αν αυτή η θεϊκή εξουσία άλλαζε στο μεταξύ ονόματα[4].

Πολλές ήταν οι φορές που το κράτος καταλάμβανε μία απέραντη γεωγραφική έκταση, καθιστώντας αναγκαία την εντατικοποίηση της διαμεσολάβησης. Ο βασιλιάς, όσο κι αν θέλει να 'ναι κάτι παραπάνω, στην πραγματικότητα είναι ένα φυσικό πρόσωπο, που δεν μπορεί να βρίσκεται ταυτόχρονα παντού και διατρέχει τους ίδιους κινδύνους και την ίδια έκθεση στη φθορά με τους άλλους ανθρώπους (π.χ. αρρώστιες, θάνατος). Γι' αυτό χρειάζονταν συνεργάτες· ένα επιτελείο που λειτουργεί

τα των εξουσιαστών του πολιτικού και οικονομικού φάσματος. Αυτό, όμως, προϋπέθετε την καθολική και συστηματική διάλυση των κομματιών της κοινωνίας που βρίσκονται σε διεργασίες ανυποταξίας. Εδώ είναι που καλείται ο εξουσιαστής (στην περίπτωσή μας ο κομμουνιστής) να αποδείξει πόσο αδίστακτος είναι απέναντι στους εξουσιαζόμενους και πόσο ευπειθής και υποτακτικός είναι σ' αυτούς προς τους οποίους προσβλέπει.

Στην πορεία για την ολοκλήρωση αυτού του σκοπού, που είναι η ένταξή του ΚΚΕ στο ευρύτερο εξουσιαστικό μπλοκ, χρειάζεται να επιδειχθεί η μέγιστη δυνατή ωμότητα, να επιτευχθεί η δυνατότητα ελέγχου και χρησιμοποίησης όλων αυτών των εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων προς τους σκοπούς της εξουσίας. Τα εύσημα και οι απολαβές έρχονται με τον καιρό και κομματιαστά. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού είναι καθοριστικό το πέρασμα από την επαναστατική αδιαλλαξία στην απόλυτη υποταγή. Αυτός είναι ο λόγος που δεν επιδιώχθηκε κάποια συμφωνία στη διάρκεια των ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΩΝ. Επομένως, προκειμένου να αποφύγει να έρθει το ΚΚΕ άμεσα αντιμέτωπο με τους χιλιάδες αγωνιστές, οι οποίοι άλλα προσδοκούσαν, έπρεπε να τους οδηγήσει στη σφαγή, στην ήττα και την καταστροφή. Η πορεία μετά τη Βάρκιζα είναι, σε γενικές γραμμές, γνωστή.

Και δεν χρειάζεται να απορούμε γι' αυτό το γεγονός. Για την εξουσία, ανεξάρτητα από το ποια μορφή αυτή παίρνει, οι άνθρωποι είναι αναλώσιμοι, είτε πρόκειται για τους κοντινούς είτε για τους «περισσευάμενους». Το πότε θα καταναλωθούν οι μεν και πότε οι δε, είναι θέμα χρόνου, συγκυριών και αποφάσεων.

Η απόφαση πάρθηκε όταν διακυβεύονταν τεράστια συμφέροντα και των δύο τμημάτων της κυριαρχίας. Και ο λόγος για τον οποίο έπρεπε όλες αυτές οι χιλιάδες ανθρώπων να κατατροπωθούν βρίσκεται στο ενδεχόμενο να έχαναν στον στρατιωτικό τομέα οι Αγγλοελληνικές δυνάμεις. Τότε πραγματικά οι εμπειρίες που θα αποκομίζονταν θα ήταν καταλυτικές για την πορεία των πραγμάτων. Ο κόσμος θα γύριζε προς στιγμήν(;;) ανάποδα και σίγουρα τα πράγματα θα ήταν πολύ διαφορετικά στις μέρες μας. Από πολλές απόψεις...

Ερχόμαστε, τώρα, στο δεύτερο σκέλος του ερωτήματος που διατυπώθηκε προηγουμένως. Κατ' αρχήν, εννοείται πως όλος αυτός ο σχεδιασμός από το κομμουνιστικό μπλοκ της κυριαρχίας δεν θα μπορούσε παρά να ήταν γνωστός σε ελάχιστα μέλη του κόμματος. Όλοι οι υπόλοιποι ακολουθούσαν τις εντολές και έκαναν τις κριτικές τους εκ των υστέρων. Αυτός είναι και ο λόγος που η έκταση των θηριωδιών από τις κομμουνιστικές συμμορίες της ΟΠΛΑ και της Εθνικής Πολιτοφυλακής, από τη μία πλευρά, καθώς και των αγγλοελληνικών στρατευμάτων, από την άλλη, δεν γνώριζαν όρια. Αυτό ήταν και το σημείο του χαώδους βαθέματος των αντιθέσεων, οι οποίες δύσκολα

Σήμερα έχουμε 7 - 8.000 έμπειρα, κατώτερα και μεσαία στελέχη στις καθοδηγήσεις των Κομματικών οργανώσεων της Βάσης, στις Αχτιδικές Επιτροπές Πόλης, στα Συνδικάτα και στις άλλες εσωκομματικές οργανώσεις»[15].

Τα Δεκεμβριανά αποτέλεσαν το ξεκίνημα μιας διαδικασίας με σκοπό το ξεθεμελίωμα του πλέον εύρωστου και ανυπότακτου τμήματος του ελλαδικού κοινωνικού χώρου.

Οι κολασμένοι του Μπούλκες, οι χιλιάδες φυγάδικοι, οι άγριες συνθήκες τρόμου και αλληλοεξοντώσεων, τα 20.000 κρυμμένα όπλα προετοίμαζαν τον επόμενο γύρο. Αυτόν που μετά από ένα χρόνο και μερικούς μήνες θα έβαζε στην τελική ευθεία την ολοκλήρωση μιας πορείας που θα περνούσε μέσα από τις κατά βάση συνθήκες ομηρίας στη Ρωσία και τις υπόλοιπες χώρες του λεγόμενου ανατολικού μπλοκ, τις εξορίες, τους διωγμούς, τη μετανάστευση, το χρυσωμένο χάπι της ρεφορμιστικής αριστεράς (ΕΔΑ) και τέλος την υποταγή στους ορισμούς της κυριαρχίας και τη χρησιμοποίηση των υποτακτικών του ΚΚΕ σαν ασπίδα για την κάθε περίπτωση, όπου θα εκδηλωνόταν από τον μη ελεγχόμενο κοινωνικό χώρο κάποια ουσιαστική και έμπρακτη αμφισβήτηση της καθεστηκυίας τάξης πραγμάτων...

Συσπείρωση Αναρχικών

---

1. Σόλωνος Γρηγοριάδη, Ιστορία της Συγχρόνου Ελλάδος 1941-1967, εκδ. Κ. Καπόπουλος τ. β΄, σ. 411.
2. Κρις Γούντχάους, το «Μήλον της Έριδος», σελ. 327.
3. Ουίνστον Τσώρτσιλ: «2ος Παγκόσμιος Πόλεμος, Απομνημονεύματα», εκδ. Ελληνική Μορφωτική Εστία, μτφ. Α. Σαμαράκης, τ. 6ος, σ. 336.
4. Απόσπασμα της επιστολής του ιστορικού Γ. Λεονταρίτη, που δημοσιεύτηκε στον Ριζοσπάστη, Αφιέρωμα για το ΔΣΕ, 14-11-1996.
5. Θ. Χατζή, Η νικηφόρα επανάσταση που χάθηκε, έκδ. ΔΩΡΙΚΟΣ, τ. Δ΄, Αθήνα 1983, σ. 376-377.
6. Γρηγόρη Φαράκου, Ο ΕΛΑΣ και η εξουσία, έκδ. Μορφωτικό Ινστιτούτο ΑΤΕ, Αθήνα 1989, τ. Β΄, σ. 247.
7. Ριζοσπάστης, Κυριακή 10 Φεβρουαρίου 2002, σελ. 12.
8. Π. Βερνάρδος, Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΒΑΡΚΙΖΑΣ, εκδ. «ΤΟ ΠΟΝΤΙΚΙ», Ιανουάριος 1995, σ. 54-55.
9. Απόφαση της 11ης Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ, 5-10 Απριλίου 1945.
10. Π. Βενάρδος, Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΒΑΡΚΙΖΑΣ, σελ. 73.
11. Α. Στίνας, ΕΑΜ-ΕΛΑΣ-ΟΠΛΑ, έκδ. Διεθνής Βιβλιοθήκη, Αθήνα 1984, σελ. 94.
12. Περικλή Ροδάκη, Δεκέμβρης 1944, εκδ. Επικαιρότητα, Αθήνα 1984, σ. 37.
13. Συνέντευξη στο Ριζοσπάστη, 20 Μαρτίου 1945.
14. Γ. Σιάντος στην 11η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ.
15. *Η κατάσταση στην Ελλάδα και τα επείγοντα προβλήματα του κινήματός μας*, 12/9/46, Αρχείο ΚΚΕ-ΑΣΚΙ, Κ383/Φ: 20/33/1.

μενοι καλούνται να υποδυθούν τον καφκικό ήρωα σε ένα όλο και περισσότερο ελεγχόμενο κοινωνικό «σανίδι» με το κράτος σε θέση σκηνοθέτη ταινιών b-movies να επιχειρεί να παρουσιάσει το εξόφθαλμα στημένο ως φυσικότητα. Κι όσο για την ατομική έκφραση, την πραγματική επιθυμία για ζωή, την πραγματική επαφή, αφήνονται για μια άλλη φορά, σε έναν άλλο φανταστικό ελεύθερο κόσμο. Και αυτή η ζωή, όπου κρίνεται η στιγμή ως επιλογή, περνάει σαν ένας προαποφασισμένος συμβιβασμός.

Μια παλιά ιστορία

Το κράτος από την αρχή της εμφάνισής του δεν παρέλειψε την αξία της διαμεσολάβησης ως άριστη μέθοδο εξαπάτησης. Μετέτρεψε τους ανθρώπους σε πολίτες, υπηκόους, πιστούς, σκλάβους. Στην αρχή φαινόταν αρκετά πειστικό στους περισσότερους το επιχείρημα ότι ο βασιλιάς-αρχιερέας[3] διαμεσολαβεί ανάμεσα στο θεό και τους ανθρώπους. Οι θεοί αλλάζανε, μα οι κυβερνήσεις μέναν, γιατί έγινε βασικό συστατικό στη συνταγή του κράτους να είναι απρόσωπο και τετελεσμένο, μία υπέρτατη, ακατάλυτη απροσπέλαστη υπέρ-δύναμη, όπου κάθε μέλος του όφειλε να γίνει εξαρχής υπήκοος. Σύμβολο του κράτους ήταν η εξουσία του θεϊκού βασιλιά, που τη μεταβίβαζε στα παιδιά του. Αυτή η αναλογία στη συνταγή δεν άλλαξε, όσο κι αν αυτή η θεϊκή εξουσία άλλαζε στο μεταξύ ονόματα[4].

Πολλές ήταν οι φορές που το κράτος καταλάμβανε μία απέραντη γεωγραφική έκταση, καθιστώντας αναγκαία την εντατικοποίηση της διαμεσολάβησης. Ο βασιλιάς, όσο κι αν θέλει να 'ναι κάτι παραπάνω, στην πραγματικότητα είναι ένα φυσικό πρόσωπο, που δεν μπορεί να βρίσκεται ταυτόχρονα παντού και διατρέχει τους ίδιους κινδύνους και την ίδια έκθεση στη φθορά με τους άλλους ανθρώπους (π.χ. αρρώστιες, θάνατος). Γι' αυτό χρειάζονταν συνεργάτες· ένα επιτελείο που λειτουργεί βοηθητικά και μοιράζεται τις αρμοδιότητές του. Οπότε, διαμοιράστηκαν οι εξουσίες σε πολιτικές, στρατιωτικές, θρησκευτικές, διοικητικές. Έτσι, εμφανίστηκαν οι στρατηγοί, οι ιερείς, η γερουσία, οι αυλικοί, οι άριστοι και πάει λέγοντας[5]. Ο καθένας ανέλαβε να εκπροσωπεί έναν κρατικό θεσμό και ανάλογα με τα «παράσημα» που βάραιναν το στήθος του γινότανε λιγότερο ή περισσότερο απρόσιτος για τους καταπιεσμένους ανθρώπους. Η διάκριση των εξουσιών δεν συνδέεται όμως απαραίτητα με τη μεγάλη γεωγραφική έκταση, αλλά τη βρίσκουμε και στις αρχαίες ελληνικές πόλεις-κράτη[6]. Κάποιοι μεταγενέστεροι φιλόσοφοι θεώρησαν τη διάκριση των εξουσιών ένα σημαντικό βήμα για τη δημοκρατία[7]. Όμως αυτή η έννοια δεν ισοδυναμεί με την ελευθερία. Και τι μ' αυτό λοιπόν; Η διάκριση αυτή έγινε ο θεμέλιος λίθος της διαμεσολάβησης.

Dominoes Dominōrum...

(Τα ντόμινο των κυρίαρχων)

(Μέρος Α΄)

Αν όποιος ένιωθε ότι, για να διεκδικήσει το δίκιο του, έπρεπε να το αναθέσει σε έναν ρήτορα, γιατί κάποιοι «πεφωτισμένοι» ήξεραν καλύτερα από όλους τι είναι δίκαιο και τι άδικο, κάποιοι άλλοι έκριναν πότε θα γίνει πόλεμος και πότε όχι, άλλοι έκριναν τι είναι ιερό και πόσο κοστολογείται, τότε ο άνθρωπος δε μένει πια παρά να υπακούει απλά στους κανόνες. Αρκεί, λοιπόν, να δέχεται αυτούς που μεσολαβούν ανάμεσα σε αυτόν και τη ζωή του, δίχως να θέτει ερωτήματα, αμφιβολίες και – φυσικά επ' ουδενί – αντιρρήσεις. Στις δημοκρατίες επιλέγουν οι περισσότεροι, στις ολιγαρχίες οι λίγοι, στις βασιλείες ο ένας. Ποτέ δεν επιλέγουν όμως όλοι για όλους και ο καθένας για τον εαυτό του. Το καθοριστικό βήμα για τον ετεροκαθορισμό των ανθρώπινων σχέσεων είχε ήδη γίνει.

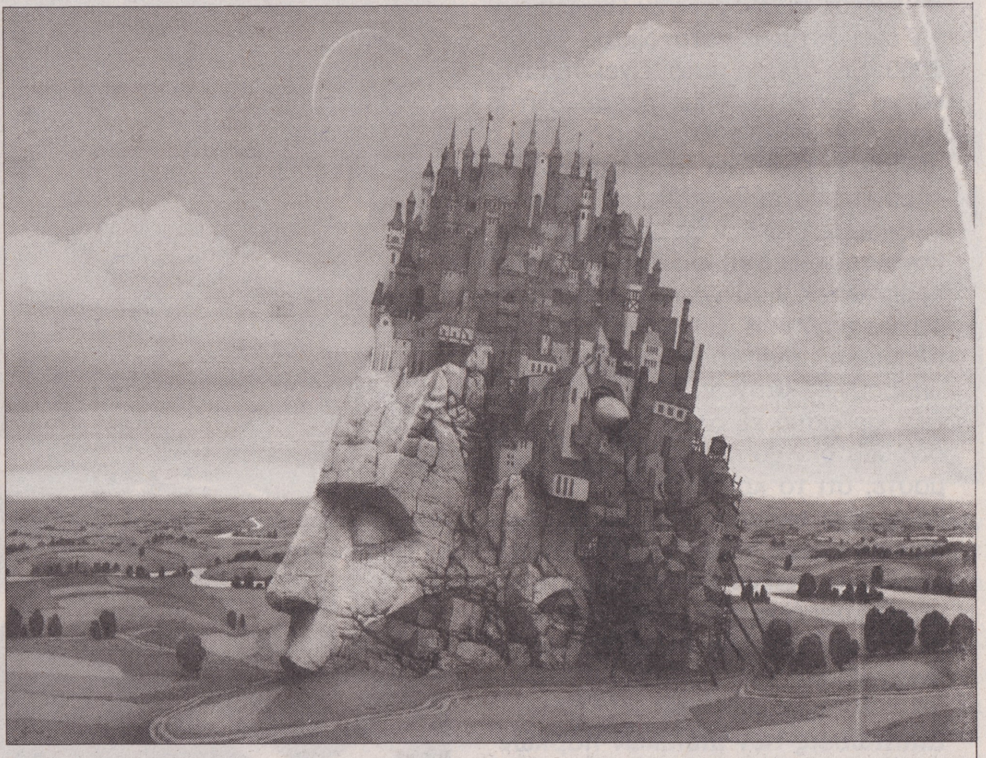
Με το πέρασμα του χρόνου αυτό το δίκαιο καταγράφηκε και κωδικοποιήθηκε, οι στρατιωτικές αποφάσεις γίνονταν όλο και πιο επίσημες, οι οικονομικές συμφωνίες επικυρώνονταν και επιβάλλονταν επισήμως με νόμους. Η συσσώρευση πλούτου έπρεπε επίσης να καταγραφεί, για να κατοχυρωθεί και να μπορεί να κληρονομηθεί. Έτσι, οι εξουσιαστικοί θεσμοί επισημοποιήθηκαν ως νόμοι και απέκτησαν τόση ισχύ, που τέθηκαν σε αξία πάνω από την ανθρώπινη ζωή. Ο νόμος έγινε το καλοθρεμμένο παιδί κάθε εξουσίας. Με τη σειρά τους δημιουργήθηκαν και οι αντίστοιχες υπηρεσίες και υπηρέτες του νόμου(ανθρωποφύλακες και φυλακές). Και το επιτελείο της διαμεσολάβησης μεγάλωνε. Στο μεταξύ ο άνθρωπος δεν ήταν αρκετό να γεννιέται για να υπάρχει. Έπρεπε να ενταχθεί σε μητρώα, να πάρει έναν αριθμό και να δηλωθεί ως υπήκοος ή πολίτης[8]. Όλες του οι σχέσεις έπρεπε να επικυρώνονται από το κράτος (γέννηση, γάμος, οικογένεια, θάνατος, κλπ.). Οι σχέσεις ρυθμίζονται όλο και πιο πολύ υπό την επίβλεψη του κράτους και οι υπάλληλοί του διαμεσολαβούν, ώστε τίποτε να μην ξεφεύγει απ' τον έλεγχο.

Senatus Populus que Romanus[9]

Σταδιακά η διαμεσολάβηση γίνεται όλο

γραφειοκρατία που ζούμε σήμερα σε εξελιγμένη μορφή και συστηματοποιήθηκε η κωδικοποίηση των νόμων. Επίσης στη Ρώμη έχουμε την εμφάνιση της πολυκατοικίας, που συνδέεται με τη συγκέντρωση σε ένα αστικό κέντρο και την πολυπλοκότητα της ζωής και των ανθρωπίνων σχέσεων που αυτό συνεπάγεται[13]. Μάλιστα, το μοντέλο διοίκησης της πρωτεύουσας κοπιάρεται πιστά μέχρι και το τελευταίο χωριό της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Από εκεί μας έμεινε και το διοικητικό μοντέλο των δήμων και κοινοτήτων και η ορολογία επαρχία, που διαχωρίζεται από την πρωτεύουσα σήμερα.

σύντροφοι για την Αναρχική απελευθερωτική δράση

1. Ο φόβος αποτέλεσε –και αποτελεί– ένα από τα ισχυρότερα εργαλεία του κράτους και της εξουσίας για την χειραγώγηση των ανθρώπων. Από το θεό-τιμωρό φορέα λοιμών, σεισμών και καταποντισμών... έως την τρομοϋστερία των ημερών μας η κυριαρχία εκσυγχρονίζει και προσαρμόζει το όπλο του φόβου στις ιδιαίτερες κοινωνικές συνθήκες της εποχής της, έχοντας πάντα ως στόχο την καταστολή των αγωνιζόμενων

5. Ακόμη και μετά την πτώση της βασιλείας στις ελληνικές πόλεις-κράτη η αριστοκρατία διατήρησε το θεσμό του άρχοντα βασιλιά με

9. «Η Σύγκλητος και ο Λαός της Ρώμης». Το ακρωνύμιο S.P.Q.R. έμπαινε ως υπογραφή του ρωμαϊκού κράτους και το χρησιμοποιούσαν σε

λίγοι, στις βασιλείες ο ένας. Ποτέ δεν επιλέγουν όμως όλοι για όλους και ο καθένας για τον εαυτό του. Το καθοριστικό βήμα για τον ετεροκαθορισμό των ανθρώπινων σχέσεων είχε ήδη γίνει.

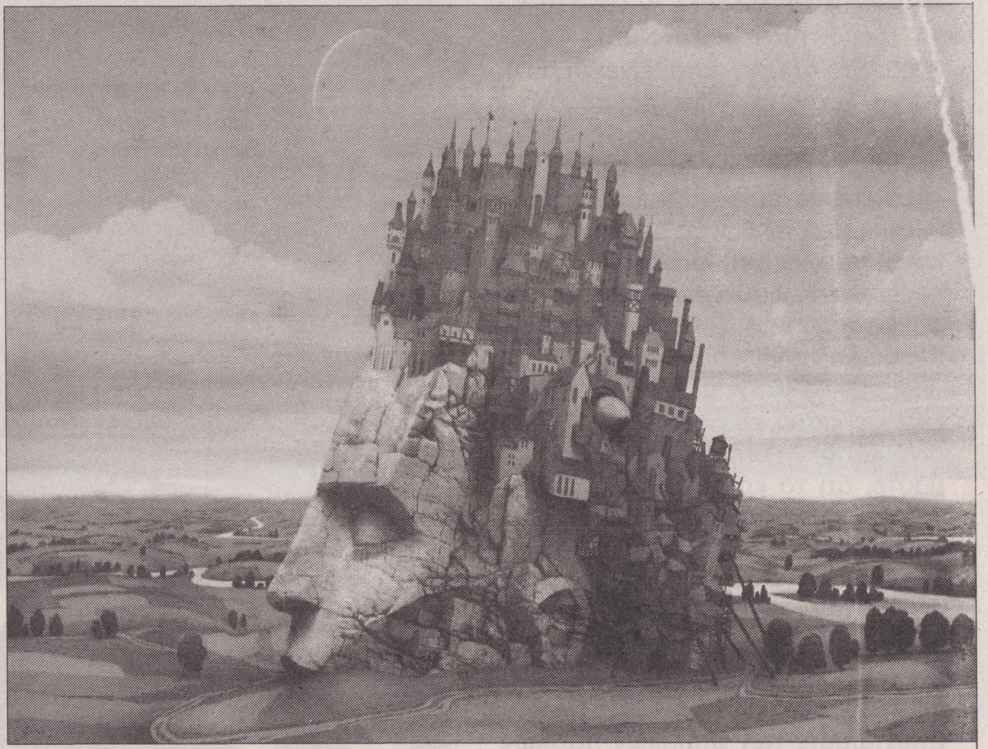
Με το πέρασμα του χρόνου αυτό το δίκαιο καταγράφηκε και κωδικοποιήθηκε, οι στρατιωτικές αποφάσεις γίνονταν όλο και πιο επίσημες, οι οικονομικές συμφωνίες επικυρώνονταν και επιβάλλονταν επισήμως με νόμους. Η συσσώρευση πλούτου έπρεπε επίσης να καταγραφεί, για να κατοχυρωθεί και να μπορεί να κληρονομηθεί. Έτσι, οι εξουσιαστικοί θεσμοί επισημοποιήθηκαν ως νόμοι και απέκτησαν τόση ισχύ, που τέθηκαν σε αξία πάνω από την ανθρώπινη ζωή. Ο νόμος έγινε το καλοθρεμμένο παιδί κάθε εξουσίας. Με τη σειρά τους δημιουργήθηκαν και οι αντίστοιχες υπηρεσίες και υπηρέτες του νόμου(ανθρωποφύλακες και φυλακές). Και το επιτελείο της διαμεσολάβησης μεγάλωνε. Στο μεταξύ ο άνθρωπος δεν ήταν αρκετό να γεννιέται για να υπάρχει. Έπρεπε να ενταχθεί σε μητρώα, να πάρει έναν αριθμό και να δηλωθεί ως υπήκοος ή πολίτης[8]. Όλες του οι σχέσεις έπρεπε να επικυρώνονται από το κράτος (γέννηση, γάμος, οικογένεια, θάνατος, κλπ.). Οι σχέσεις ρυθμίζονται όλο και πιο πολύ υπό την επίβλεψη του κράτους και οι υπάλληλοί του διαμεσολαβούν, ώστε τίποτε να μην ξεφεύγει απ' τον έλεγχο.

Senatus Populus que Romanus[9]

Σταδιακά η διαμεσολάβηση γίνεται όλο και πιο περίπλοκη και χρειάζεται όλο και περισσότερους υπαλλήλους, ώστε να λειτουργεί και να οργανώνεται σωστά. Σημαντικός παράγοντας υπήρξε η όλο και μεγαλύτερη πολυπλοκότητα των ανθρώπινων σχέσεων που προέκυψε από την πολιτισμική «πρόοδο». Ενώ και στις πόλεις-κράτη λειτουργούσαν τα μητρώα και οι υπηρεσίες, τα δικαστήρια, οι φυλακές, οι ποινές, που ορίζουν τη ζωή, την ιδιοκτησία, την εξορία και το θάνατο των πολιτών τους, στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία διακλαδώνονται και θεσμοποιούνται ακόμη περισσότερο. Βασική αιτία που προκάλεσε την «ανάγκη» διαμεσολάβησης παραμένει η συσσώρευση της ιδιοκτησίας και η επιθυμία να διατηρείται και να κληρονομείται σε συγκεκριμένα πρόσωπα και στα παιδιά τους. Η ανάγκη ακόμη να την διαχειρίζονται και να την επεκτείνουν αποτελεσματικά έφερε τις α-

γραφειοκρατία που ζούμε σήμερα σε εξελιγμένη μορφή και συστηματοποιήθηκε η κωδικοποίηση των νόμων. Επίσης στη Ρώμη έχουμε την εμφάνιση της πολυκατοικίας, που συνδέεται με τη συγκέντρωση σε ένα αστικό κέντρο και την πολυπλοκότητα της ζωής και των ανθρώπινων σχέσεων που αυτό συνεπάγεται[13]. Μάλιστα, το μοντέλο διοίκησης της πρωτεύουσας κοπιάρεται πιστά μέχρι και το τελευταίο χωριό της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Από εκεί μας έμεινε και το διοικητικό μοντέλο των δήμων και κοινοτήτων και η ορολογία επαρχία, που διαχωρίζεται από την πρωτεύουσα σήμερα.

σύντροφοι για την Αναρχική
απελευθερωτική δράση

---

1. Ο φόβος αποτέλεσε –και αποτελεί– ένα από τα ισχυρότερα εργαλεία του κράτους και της εξουσίας για την χειραγώγηση των ανθρώπων. Από το θεό-τιμωρό φορέα λοιμών, σεισμών και καταποντισμών… έως την τρομοϋστερία των ημερών μας η κυριαρχία εκσυγχρονίζει και προσαρμόζει το όπλο του φόβου στις ιδιαίτερες κοινωνικές συνθήκες της εποχής της, έχοντας πάντα ως στόχο την καταστολή των αγωνιζόμενων ανθρώπων και την επιβολή της κοινωνικής «ειρήνης».

2. Οι δομές της διαμεσολάβησης είναι παρόμοιες είτε μιλάμε για εκλεγμένα δεκαπενταμελή συμβούλια μαθητών είτε για εκλεγμένους εργατοπατέρες. Το μόνο που διαφοροποιείται είναι τα ανταλλάγματα που προσφέρει το κράτος, ανάλογα με την «ελαστικότητα» της μέσης του διαμεσολαβητή.

3. Στην περίοδο των πρώτων Μεσοποτάμιων πολιτισμών (Σουμέριοι, Βαβυλώνιοι, Ασσύριοι, Χαναναίοι κ.α.) αλλά και στην φαραωνική Αίγυπτο ο αρχηγός αλλά και μονάρχης, εκφραστής του κράτους, διέθετε τον τίτλο του αρχιερέα-μεσολαβητή ανάμεσα στις θεότητες και τους εξουσιαζόμενους. Θεωρούνταν πως έλκει την καταγωγή του απ' ευθείας από τους θεούς –κάτι που τον μετέτρεπε αμέσως σε... ανώτερο απ' τους σκλάβους «κοινούς θνητούς». Η γραφή αλλά κυρίως η εικόνα εκφρασμένη μέσα από τεχνουργήματα ανέλαβε τον ρόλο του «δασκάλου», ώστε οι «θεόσταλτες αλήθειες» των αρχό-

5. Ακόμη και μετά την πτώση της βασιλείας στις ελληνικές πόλεις-κράτη η αριστοκρατία διατήρησε το θεσμό του άρχοντα βασιλιά με θρησκευτικές αρμοδιότητες, γεγονός που δείχνει ότι η μετάβαση έγινε ομαλά και ότι ο θεσμός διατηρήθηκε για καιρό.

6. Για παράδειγμα στην αρχαία Σπάρτη υπήρχαν οι διακρίσεις: δύο βασιλείς(στρατιωτικοί και θρησκευτικοί αρχηγοί), πέντε έφοροι (κάτι σαν υπουργοί εξωτερικών, που ασχολούνταν με την άμυνα), γερουσία (συμβούλιο γερόντων) και απέλλα (λαϊκή συνέλευση μόνο από πολίτες και μόνο εφόσον είχαν γίνει 30 ετών). Αντίστοιχες διακρίσεις εξουσιών συναντώνται στην Αθήνα, μόνο που εκεί εξελίσσονται και μεταβάλλονται σύμφωνα με το πολίτευμα.

7. Ο Μοντεσκιέ στο έργο του «Το πνεύμα των νόμων» μίλησε πρώτος για τη διάκριση των εξουσιών σε νομοθετική, εκτελεστική, δικαστική, που αποτέλεσε θεμελιώδη αρχή του «κράτους δικαίου». Υπήρξε άλλωστε θεμελιωτής του φιλελευθερισμού. Ο Χομπς, ο διανοητής-θεμελιωτής του σύγχρονου κράτους υποστήριζε ότι ο άνθρωπος από τη φύση του είναι κακός και συμ-

9. «Η Σύγκλητος και ο Λαός της Ρώμης». Το ακρωνύμιο S.P.Q.R. έμπαινε ως υπογραφή του ρωμαϊκού κράτους και το χρησιμοποιούσαν σε νομίσματα, επιγραφές μνημείων και δημόσια κτίρια.

10. Η λέξη τράπεζα χρησιμοποιούνταν αυτούσια στην αρχαιότητα όχι μόνο για το τραπέζι αλλά και για τα τραπέζια, που στήνονταν στις αγορές (όπου κυκλοφορούσαν ιδέες και αγαθά) για τις συναλλαγές. Άλλωστε, διατηρήθηκε αυτούσια με την αρχαία της μορφή όχι μόνο για την τράπεζα αλλά και για την «αγία τράπεζα».

11. Παρόλο που προϋπήρξαν και άλλες αυτοκρατορίες(π.χ. περσική, κινεζική κλπ.), η ρωμαϊκή είναι το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα, γιατί εξέλιξε τις μεθόδους διαμεσολάβησης και έθεσε τα σκαριά του κράτους σε πιο στερεή βάση.

12. Ο Αλέξανδρος είναι από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα κυριάρχου, που εκμεταλλεύτηκε τις εκάστοτε δεισιδαιμονίες στις περιοχές που κατακτούσε, ώστε να τις διοικήσει καλύτερα. Έφτασε να αυτοανακηρυχθεί φαραώ στην Αίγυπτο, κερδίζοντας έτσι την επιβολή πά-

άνθρωπος δεν ήταν αρκετό να γεννιέται για να υπάρχει. Έπρεπε να ενταχθεί σε μητρώα, να πάρει έναν αριθμό και να δηλωθεί ως υπήκοος ή πολίτης[8]. Όλες του οι σχέσεις έπρεπε να επικυρώνονται από το κράτος (γέννηση, γάμος, οικογένεια, θάνατος, κλπ.). Οι σχέσεις ρυθμίζονται όλο και πιο πολύ υπό την επίβλεψη του κράτους και οι υπάλληλοί του διαμεσολαβούν, ώστε τίποτε να μην ξεφεύγει απ' τον έλεγχο.

Senatus Populus que Romanus[9]

Σταδιακά η διαμεσολάβηση γίνεται όλο και πιο περίπλοκη και χρειάζεται όλο και περισσότερους υπαλλήλους, ώστε να λειτουργεί και να οργανώνεται σωστά. Σημαντικός παράγοντας υπήρξε η όλο και μεγαλύτερη πολυπλοκότητα των ανθρωπίνων σχέσεων που προέκυψε από την πολιτισμική «πρόοδο». Ενώ και στις πόλεις-κράτη λειτουργούσαν τα μητρώα και οι υπηρεσίες, τα δικαστήρια, οι φυλακές, οι ποινές, που ορίζουν τη ζωή, την ιδιοκτησία, την εξορία και το θάνατο των πολιτών τους, στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία διακλαδώνονται και θεσμοποιούνται ακόμη περισσότερο. Βασική αιτία που προκάλεσε την «ανάγκη» διαμεσολάβησης παραμένει η συσσώρευση της ιδιοκτησίας και η επιθυμία να διατηρείται και να κληρονομείται σε συγκεκριμένα πρόσωπα και στα παιδιά τους. Η ανάγκη ακόμη να την διαχειρίζονται και να την επεκτείνουν αποτελεσματικά έφερε τις αντίστοιχες υπηρεσίες, ώστε το κράτος να διασφαλίζει και να επικυρώνει τις συναλλαγές των ιδιοκτητών[10]. Η εξουσία και η ιδιοκτησία, άμεσα αλληλένδετες, είχαν πολλούς διεκδικητές. Για αυτό και καθιερώθηκαν προϋποθέσεις για πρόσβαση σ' αυτές.

Η δημιουργία της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας έφερε μαζί της καινούριες νοοτροπίες στη σχέση του υπηκόου με τον αυτοκράτορα[11]. Παρ' όλο που ήδη με τον Αλέξανδρο και τους λεγόμενους αλεξανδρινούς διαδόχους του ο πολίτης ήταν πια μία ασήμαντη μονάδα μέσα σε μία αχανή αυτοκρατορία[12], η Ρώμη εγκαινίασε μία νέα εποχή στη διαχείριση της απέραντης κυριαρχίας, εισάγοντας «καινά δαιμόνια». Με τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία γεννήθηκε η

σύντροφοι για την Αναρχική απελευθερωτική δράση

---

1. Ο φόβος αποτέλεσε –και αποτελεί– ένα από τα ισχυρότερα εργαλεία του κράτους και της εξουσίας για τη χειραγώγηση των ανθρώπων. Από το θεό-τιμωρό φορέα λοιμών, σεισμών και καταποντισμών... έως την τρομοϋστερία των ημερών μας η κυριαρχία εκσυγχρονίζει και προσαρμόζει το όπλο του φόβου στις ιδιαίτερες κοινωνικές συνθήκες της εποχής της, έχοντας πάντα ως στόχο την καταστολή των αγωνιζόμενων ανθρώπων και την επιβολή της κοινωνικής «ειρήνης».

2. Οι δομές της διαμεσολάβησης είναι παρόμοιες είτε μιλάμε για εκλεγμένα δεκαπενταμελή συμβούλια μαθητών είτε για εκλεγμένους εργατοπατέρες. Το μόνο που διαφοροποιείται είναι τα ανταλλάγματα που προσφέρει το κράτος, ανάλογα με την «ελαστικότητα» της μέσης του διαμεσολαβητή.

3. Στην περίοδο των πρώτων Μεσοποτάμιων πολιτισμών (Σουμέριοι, Βαβυλώνιοι, Ασσύριοι, Χαναναίοι κ.α.) αλλά και στην φαραωνική Αίγυπτο ο αρχηγός αλλά και μονάρχης, εκφραστής του κράτους, διέθετε τον τίτλο του αρχιερέα-μεσολαβητή ανάμεσα στις θεότητες και τους εξουσιαζόμενους. Θεωρούνταν πως έλκει την καταγωγή του απ' ευθείας από τους θεούς –κάτι που τον μετέτρεπε αμέσως σε... ανώτερο απ' τους σκλάβους «κοινούς θνητούς». Η γραφή αλλά κυρίως η εικόνα εκφρασμένη μέσα από τεχνουργήματα ανέλαβε τον ρόλο του «δασκάλου», ώστε οι «θεόσταλτες αλήθειες» των αρχόντων του πρώιμου πολιτισμού να αποτελέσουν και κοσμικούς νόμους. Άλλωστε το ίδιο έκαναν και οι χριστιανοί με τις θρησκευτικές εικόνες.

4. Διαβάζουμε μεταξύ άλλων στο «Μύθο της μηχανής», στον τόμο α', του Μάμφορντ: «[...]Λέγοντας 'ιερό' εννοώ ό,τι είναι πέρα από τις πιέσεις της απλής αυτοδιατήρησης και αυτοσυντήρησης, εξαιτίας μίας σημαντικής σύνδεσης ανάμεσα στον ζωντανό και το νεκρό.[...] Εκείνοι που είχαν εκπαιδευτεί στην εκτέλεση τέτοιων ιερών έργων εξελίχθηκαν σε σαμάνους, μάγους, γητευτές, εν τέλει βασιλείς και ιερείς[...]. Και δε θα καταλάβουμε επαρκώς τη συγκέντρωση δυνάμεων που έκανε εφικτούς τους τεχνολογικούς πολιτισμούς οι οποίοι αναφάνηκαν κατά την τέταρτη χιλιετία π.Χ., αν δε δούμε αυτή την κολοσσιαία αλλαγή στο υπερχιλιετές φόντο των ιερών τελετουργικών.»

5. Ακόμη και μετά την πτώση της βασιλείας στις ελληνικές πόλεις-κράτη η αριστοκρατία διατήρησε το θεσμό του άρχοντα βασιλιά με θρησκευτικές αρμοδιότητες, γεγονός που δείχνει ότι η μετάβαση έγινε ομαλά και ότι ο θεσμός διατηρήθηκε για καιρό.

6. Για παράδειγμα στην αρχαία Σπάρτη υπήρχαν οι διακρίσεις: δύο βασιλείς(στρατιωτικοί και θρησκευτικοί αρχηγοί), πέντε έφοροι (κάτι σαν υπουργοί εξωτερικών, που ασχολούνταν με την άμυνα), γερουσία (συμβούλιο γερόντων) και απέλλα (λαϊκή συνέλευση μόνο από πολίτες και μόνο εφόσον είχαν γίνει 30 ετών). Αντίστοιχες διακρίσεις εξουσιών συναντώνται στην Αθήνα, μόνο που εκεί εξελίσσονται και μεταβάλλονται σύμφωνα με το πολίτευμα.

7. Ο Μοντεσκιέ στο έργο του «Το πνεύμα των νόμων» μίλησε πρώτος για τη διάκριση των εξουσιών σε νομοθετική, εκτελεστική, δικαστική, που αποτέλεσε θεμελιώδη αρχή του «κράτους δικαίου». Υπήρξε άλλωστε θεμελιωτής του φιλελευθερισμού. Ο Χομπς, ο διανοητής-θεμελιωτής του σύγχρονου κράτους υποστήριζε ότι ο άνθρωπος από τη φύση του είναι κακός και συμφεροντολόγος, γι' αυτό έχει ανάγκη από το «καλό κράτος» Λεβιάθαν, που θα τον σώσει... από τον εαυτό του. Ο διαφωτιστής Λοκ υποστήριζε το «κοινωνικό συμβόλαιο» του λαού με το κράτος, το οποίο ο λαός είχε δικαίωμα να καταλύσει, αν αυτό παραβίαζε τη συμφωνία. Πέρα από το ότι κι αυτός αναγνωρίζει ένα «κράτος δικαίου» αντλούσε τα εισοδήματά του από το δουλεμπόριο...

8. Αρχικά ήταν ξεχωριστό προνόμιο σε μια πόλη-κράτος ο «τίτλος» του πολίτη· ξεχώριζε σε αξία και δικαιώματα από τους περίοικους και τους είλωτες, αν ήταν σπαρτιάτης ή τους μέτοικους, τις γυναίκες και τους δούλους, αν ήταν αθηναίος. Αυτό σημαίνει ότι ανάμεσα στην άμεση αθηναϊκή δημοκρατία και στη σπαρτιατική ολιγαρχία δεν υπήρχε καμία ουσιαστική διαφορά· σχεδόν όλα τα προνόμια τα είχαν οι πολίτες.

9. «Η Σύγκλητος και ο Λαός της Ρώμης». Το ακρωνύμιο S.P.Q.R. έμπαινε ως υπογραφή του ρωμαϊκού κράτους και το χρησιμοποιούσαν σε νομίσματα, επιγραφές μνημείων και δημόσια κτίρια.

10. Η λέξη τράπεζα χρησιμοποιούνταν αυτούσια στην αρχαιότητα όχι μόνο για το τραπέζι αλλά και για τα τραπέζια, που στήνονταν στις αγορές (όπου κυκλοφορούσαν ιδέες και αγαθά) για τις συναλλαγές. Άλλωστε, διατηρήθηκε αυτούσια με την αρχαία της μορφή όχι μόνο για την τράπεζα αλλά και για την «αγία τράπεζα».

11. Παρόλο που προϋπήρξαν και άλλες αυτοκρατορίες(π.χ. περσική, κινεζική κλπ.), η ρωμαϊκή είναι το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα, γιατί εξέλιξε τις μεθόδους διαμεσολάβησης και έθεσε τα σκαριά του κράτους σε πιο στερεή βάση.

12. Ο Αλέξανδρος είναι από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα κυριάρχου, που εκμεταλλεύτηκε τις εκάστοτε δεισιδαιμονίες στις περιοχές που κατακτούσε, ώστε να τις διοικήσει καλύτερα. Έφτασε να αυτοανακηρυχθεί φαραώ στην Αίγυπτο, κερδίζοντας έτσι την επιβολή πάνω στους Αιγύπτιους ή χρησιμοποίησε τη θρησκεία κάθε λαού ως μέσο καθολικής αναγνώρισης από τους ξένους προς αυτόν πολιτισμούς. Γι' αυτό άλλωστε και στα σχολικά εγχειρίδια διαβάζουμε για το «πόσο σεβάστηκε τους ξένους πολιτισμούς».

13. Τα δίωροφα και τριώροφα σπίτια στη Θήρα του 17ου περίπου αι. π. Χ. δεν αποτελούν παράδειγμα πρώιμης πολυκατοικίας, μιας και προορίζονταν για ιδιοκατοίκηση (από εύπορες οικογένειες) και όχι για να νοικιαστούν σε απόκληρους.

(Το Β΄ Μέρος θα δημοσιευτεί στο επόμενο φύλλο της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ)

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΗΛΙΟΣ» ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΛΑΣΤΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η ενέργεια ως μέσο άσκησης εξουσίας και ελέγχου από το κράτος και τους εξουσιαστές

Σε πρόσφατη απόφαση του υπουργείου περιβάλλοντος δίνεται το πράσινο φως για την κατασκευή αιολικών πάρκων στα βουνά της Μάνης αλλά και άλλων προστατευμένων περιοχών. Ποιο συγκεκριμένα στην νότια οροσειρά του Ταϋγέτου σχεδιάζεται η εγκατάσταση 6 αιολικών πάρκων. Ο Παπακωνσταντίνου, για να αναχαιτίσει τις όποιες αντιδράσεις των κατοίκων που θα σχετίζονται με τα πουλιά που θα περνούν από το βουνό και θα πολτοποιούνται στους έλικες των ανεμογεννητριών, θέτει την προϋπόθεση ότι οι ανεμογεννήτριες που θα τοποθετηθούν θα διαθέτουν ειδικό ραντάρ που θα τις σταματάει όταν πλησιάζει σμήνος πουλιών. Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι η εν λόγω περιοχή έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000. Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να ξεκαθαρίσουμε ότι το δίκτυο Natura όπως και κάθε είδος δικτύου ή συνθήκης που έχει θεσπιστεί για να «προστατευτούν» κάποιες «ιδιαίτερες» περιοχές, δεν θα πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη σαν διαφορετικές περιπτώσεις που χρειάζονται ιδιαίτερη φροντίδα. Η φύση περιλαμβάνει πληθώρα ιδιαιτεροτήτων που δεν μπορούν να κατηγοριοποιηθούν και αξίζει σεβασμό εξ ολοκλήρου. Επίσης σίγουρα δεν θα πρέπει να αυταπατόμαστε, ότι το κράτος, όταν θέλει να βάλει χέρι ακόμα και σε περιοχές με τέτοιου είδους ταμπέλες, δεν θα έχει απολύτως κανένα πρόβλημα να το κάνει. Οι ταμπέλες είτε μπαίνουν από το ίδιο το κράτος, είτε υπάρχουν με την ανοχή του.

Επιπτώσεις των αιολικών πάρκων

Τα σχεδιαζόμενα αιολικά πάρκα στην Ανατολική Μάνη αλλά και σε

στούν χιλιόμετρα δικτύου μεταφοράς

δροφόροι πόροι χάνονται όχι από φυ-

α) Με στατιστική μεταφορά. Η α-

των ανεμογεννητριών, θέτει την προϋ-πόθεση ότι οι ανεμογεννήτριες που θα τοποθετηθούν θα διαθέτουν ειδικό ραντάρ που θα τις σταματάει όταν πλησιάζει σμήνος πουλιών. Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι η εν λόγω περιοχή έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000. Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να ξεκαθαρίσουμε ότι το δίκτυο Natura όπως και κάθε είδος δικτύου ή συνθήκης που έχει θεσπιστεί για να «προστατευτούν» κάποιες «ιδιαίτερες» περιοχές, δεν θα πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη σαν διαφορετικές περιπτώσεις που χρειάζονται ιδιαίτερη φροντίδα. Η φύση περιλαμβάνει πληθώρα ιδιαιτεροτήτων που δεν μπορούν να κατηγοριοποιηθούν και αξίζει σεβασμό εξ ολοκλήρου. Επίσης σίγουρα δεν θα πρέπει να αυταπατόμαστε, ότι το κράτος, όταν θέλει να βάλει χέρι ακόμα και σε περιοχές με τέτοιου είδους ταμπέλες, δεν θα έχει απολύτως κανένα πρόβλημα να το κάνει. Οι ταμπέλες είτε μπαίνουν από το ίδιο το κράτος, είτε υπάρχουν με την ανοχή του.

Επιπτώσεις των αιολικών πάρκων

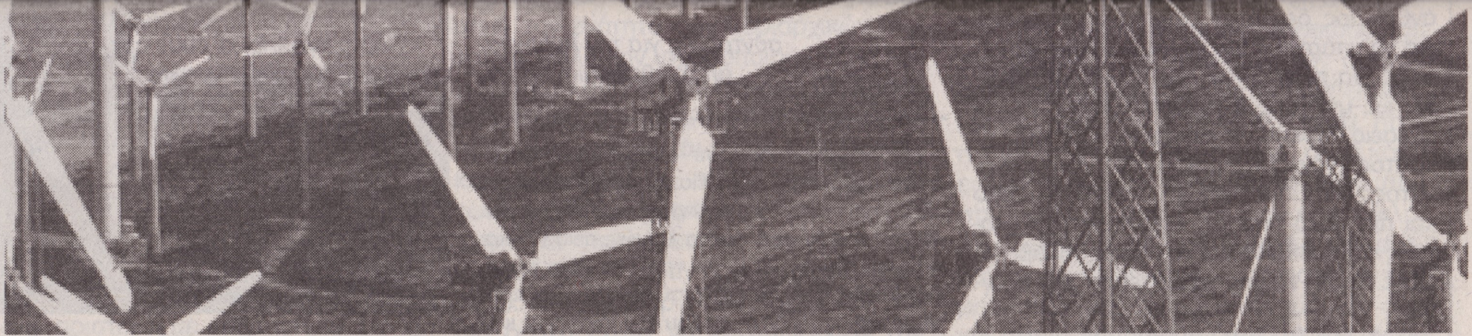
Τα σχεδιαζόμενα αιολικά πάρκα στην Ανατολική Μάνη αλλά και σε άλλες περιοχές παρουσιάζονται από το κράτος ως επένδυση με τεράστια ωφέλη για την περιοχή, αλλά και για τον ελλαδικό χώρο γενικότερα. Ποιον όμως τελικά θα ωφελήσει και σε ποιο επίπεδο, θα φανεί στην συνέχεια. Τα αιολικά πάρκα μπορούν να προκαλέσουν πλήθος επιπτώσεων, που σχετίζονται με το τοπίο, την διάβρωση του εδάφους, τον υδροφόρο ορίζοντα, τους βιοτόπους καθώς και το μικροκλίμα της περιοχής που θα εγκατασταθούν. Σχετικά με την διάβρωση και τον υδροφόρο ορίζοντα αναφέρουμε ότι τα έργα υποδομής για την εγκατάσταση των ανεμογεννητριών θα εκθέσουν χιλιάδες τόνους εδάφους στον αέρα και τη βροχή με αποτέλεσμα την εκτεταμένη διάβρωση. Το έδαφος στις κορυφογραμμές έχει βάθος λιγότερο από 10 εκατοστά και στούν χιλιόμετρα δικτύου μεταφοράς του ρεύματος και εκατοντάδες πυλώνες, με τα συνεπαγόμενα τεχνικά έργα μεγάλης κλίμακας και εκτεταμένες υλοτομίες δάσους. Οι ρωγμές που θα δημιουργηθούν στο μητρικό έδαφος για την εγκατάσταση μπορούν να αλλάξουν τις υπόγειες υδρολογικές διαδρομές των υδάτων[1]. Η νότια οροσειρά του Ταϋγέτου φιλοξενεί πολλά είδη πουλιών και άγριων ζώων που βρίσκουν καταφύγιο στις πλαγιές του βουνού. Τα πτερύγια των ανεμογεννητριών μπορεί να σκοτώσουν τα διερχόμενα πουλιά και ο θόρυβος που προκαλείται από το μοτέρ και τα πτερύγια μπορεί να προκαλέσει όχληση και να διώξει μακριά πολλά ζώα. Τα προαναφερόμενα είναι οι επιπτώσεις που προκαλούνται βραχυπρόθεσμα στο περιβάλλον, όμως υπάρχουν και αυτές που σε βάθος χρόνου αλλάζουν δροφόροι πόροι χάνονται όχι από φυσικά αίτια, αλλά τεχνητά. Και το πλέον οξύμωρο, από μορφές ενέργειας φιλικές προς το περιβάλλον. Ας φανταστούμε τι μπορεί να προκληθεί σχετικά με το νερό σε μια περιοχή όπως η Μάνη που έχει ούτως ή άλλως πρόβλημα με το νερό! Μία άλλη επίπτωση που προκαλεί ο επηρεασμός του μικροκλίματος είναι και η συχνή εμφάνιση ανεμοστρόβιλων[2].

Τελικά ποιος ωφελείται από το «Ήλιος»;

Τα αιολικά πάρκα της Μάνης εντάσσονται σε ένα ευρύτερο ενεργειακό σχεδιασμό του κράτους με την ονομασία «Ήλιος». Η σχεδιαζόμενη εγκαταστημένη ισχύς του προγράμματος θα είναι 10GW, για την επίτευξη του στόχου των 10GW, απαιτούνται περίπου 200 Km2 γης. Το Υ-

α) Με στατιστική μεταφορά. Η απαιτούμενη οικονομική αποζημίωση καταβάλλεται είτε μέσω διαπραγμάτευσης και σύναψης ανεξάρτητων συμβολαίων σε επίπεδο κρατών-μελών, είτε μέσω ανοιχτών πλατφόρμων συναλλαγών, αντίστοιχων αυτών που ισχύουν για τα δικαιώματα εκπομπών ρύπων CO_2. Η επιπλέον ενέργεια που παράγεται από Ανανεώσιμες Πηγές ΑΠΕ σε ένα κράτος μεταφέρεται «εικονικά» σε άλλο κράτος που πληρώνει για τη σχετική «αγορά» της ενέργειας. Τα στατιστικά των ΑΠΕ προσμετρούνται στην επίτευξη των στόχων ΑΠΕ της χώρας- αποδέκτη[3]. Κοινώς η κεντρική Ευρώπη θα επενδύει σε φωτοβολταϊκά και ανεμογεννήτριες στον ελλαδικό χώρο και ως αντάλλαγμα θα παίρνει μονάδες διοξειδίου του άνθρακα για να συνεχίσει να αναπτύσσει το βιομηχανικό της κεφάλαιο. Η αξία

σίγουρα δεν θα πρέπει να αυταπατώμαστε, ότι το κράτος, όταν θέλει να βάλει χέρι ακόμα και σε περιοχές με τέτοιου είδους ταμπέλες, δεν θα έχει απολύτως κανένα πρόβλημα να το κάνει. Οι ταμπέλες είτε μπαίνουν από το ίδιο το κράτος, είτε υπάρχουν με την ανοχή του.

Επιπτώσεις των αιολικών πάρκων

Τα σχεδιαζόμενα αιολικά πάρκα στην Ανατολική Μάνη αλλά και σε άλλες περιοχές παρουσιάζονται από το κράτος ως επένδυση με τεράστια ωφέλη για την περιοχή, αλλά και για τον ελλαδικό χώρο γενικότερα. Ποιον όμως τελικά θα ωφελήσει και σε ποιο επίπεδο, θα φανεί στην συνέχεια. Τα αιολικά πάρκα μπορούν να προκαλέσουν πλήθος επιπτώσεων, που σχετίζονται με το τοπίο, την διάβρωση του εδάφους, τον υδροφόρο ορίζοντα, τους βιοτόπους καθώς και το μικροκλίμα της περιοχής που θα εγκατασταθούν. Σχετικά με την διάβρωση και τον υδροφόρο ορίζοντα αναφέρουμε ότι τα έργα υποδομής για την εγκατάσταση των ανεμογεννητριών θα εκθέσουν χιλιάδες τόνους εδάφους στον αέρα και τη βροχή με αποτέλεσμα την εκτεταμένη διάβρωση. Το έδαφος στις κορυφογραμμές έχει βάθος λιγότερο από 10 εκατοστά και το ποώδες εδαφοκάλυμμα είναι αδύνατο να επανεγκατασταθεί στο συγκεκριμένο ακραίο οικολογικά περιβάλλον λόγω υψομέτρου αλλά και λόγω του ιδιαίτερα άγονου μητρικού πετρώματος που αναπόφευκτα θα αποκαλυφθεί σε μεγάλη έκταση.

Η κατασκευή δρόμων πρόσβασης ιδιαίτερα σε κορυφογραμμές προκαλεί μόνιμη αλλαγή της εδαφοκάλυψης και εκτεθειμένες επιφάνειες στην επιφανειακή διάβρωση. Εκτός από τις βάσεις στήριξης των ανεμογεννητριών, θα χρειαστεί να κατασκευαστούν χιλιόμετρα δικτύου μεταφοράς του ρεύματος και εκατοντάδες πυλώνες, με τα συνεπαγόμενα τεχνικά έργα μεγάλης κλίμακας και εκτεταμένες υλοτομίες δάσους. Οι ρωγμές που θα δημιουργηθούν στο μητρικό έδαφος για την εγκατάσταση μπορούν να αλλάξουν τις υπόγειες υδρολογικές διαδρομές των υδάτων[1]. Η νότια οροσειρά του Ταϋγέτου φιλοξενεί πολλά είδη πουλιών και άγριων ζώων που βρίσκουν καταφύγιο στις πλαγιές του βουνού. Τα πτερύγια των ανεμογεννητριών μπορεί να σκοτώσουν τα διερχόμενα πουλιά και ο θόρυβος που προκαλείται από το μοτέρ και τα πτερύγια μπορεί να προκαλέσει όχληση και να διώξει μακριά πολλά ζώα. Τα προαναφερόμενα είναι οι επιπτώσεις που προκαλούνται βραχυπρόθεσμα στο περιβάλλον, όμως υπάρχουν και αυτές που σε βάθος χρόνου αλλάζουν ριζικά το κλίμα της περιοχής που τοποθετούνται τα αιολικά πάρκα. Ο λόγος για το μικροκλίμα που επηρεάζεται αρνητικά με την κατασκευή μεγάλων πάρκων. Πρώτη και κύρια επίπτωση στο περιβάλλον του μικροκλίματος είναι η δημιουργία άνυδρων χειμώνων. Η λειτουργία των γιγαντιαίων ανεμογεννητριών σε συνθήκες υψηλών μποφόρ δεν επιτρέπει τη δημιουργία χιονιού στις βουνοκορφές. Το αποτέλεσμα είναι να μειώνεται σημαντικά ο υδροφόρος ορίζοντας και να επηρεάζονται οι καλλιέργειες. Πολύτιμοι υδροφόροι πόροι χάνονται όχι από φυσικά αίτια, αλλά τεχνητά. Και το πλέον οξύμωρο, από μορφές ενέργειας φιλικές προς το περιβάλλον. Ας φανταστούμε τι μπορεί να προκληθεί σχετικά με το νερό σε μια περιοχή όπως η Μάνη που έχει ούτως ή άλλως πρόβλημα με το νερό! Μία άλλη επίπτωση που προκαλεί ο επηρεασμός του μικροκλίματος είναι και η συχνή εμφάνιση ανεμοστρόβιλων[2].

Τελικά ποιος ωφελείται από το «Ήλιος»;

Τα αιολικά πάρκα της Μάνης εντάσσονται σε ένα ευρύτερο ενεργειακό σχεδιασμό του κράτους με την ονομασία «Ήλιος». Η σχεδιαζόμενη εγκαταστημένη ισχύς του προγράμματος θα είναι 10GW,για την επίτευξη του στόχου των 10GW, απαιτούνται περίπου 200 Km2 γης. Το ΥΠΕΚΑ έχει ήδη εντοπίσει κατάλληλες εκτάσεις του δημοσίου ανά την επικράτεια οι οποίες θα εκχωρούνται στους επενδυτές μέσω των εταιριών ειδικού σκοπού για 25 χρόνια.

Το πρόγραμμα ουσιαστικά έχει στόχο την μείωση του δημοσίου χρέους κατά 15 δις και θα ωφελήσει κυρίως την Γερμανία αλλά και άλλους πιστωτές της Ελλάδας, καθώς η ενέργεια που θα παράγεται από τις ανανεώσιμες πηγές στον ελλαδικό χώρο θα μεταφέρεται στην κεντρική Ευρώπη με δύο τρόπους:

α) Με στατιστική μεταφορά. Η απαιτούμενη οικονομική αποζημίωση καταβάλλεται είτε μέσω διαπραγμάτευσης και σύναψης ανεξάρτητων συμβολαίων σε επίπεδο κρατών-μελών, είτε μέσω ανοιχτών πλατφόρμων συναλλαγών, αντίστοιχων αυτών που ισχύουν για τα δικαιώματα εκπομπών ρύπων CO_2. Η επιπλέον ενέργεια που παράγεται από Ανανεώσιμες Πηγές ΑΠΕ σε ένα κράτος μεταφέρεται «εικονικά» σε άλλο κράτος που πληρώνει για τη σχετική «αγορά» της ενέργειας. Τα στατιστικά των ΑΠΕ προσμετρούνται στην επίτευξη των στόχων ΑΠΕ της χώρας- αποδέκτη[3]. Κοινώς η κεντρική Ευρώπη θα επενδύει σε φωτοβολταϊκά και ανεμογεννήτριες στον ελλαδικό χώρο και ως αντάλλαγμα θα παίρνει μονάδες διοξειδίου του άνθρακα για να συνεχίσει να αναπτύσσει το βιομηχανικό της κεφάλαιο. Η αξία των μονάδων διοξειδίου του άνθρακα θα γράφεται στο τεφτέρι των κεντροευρωπαίων μέχρι η αξία τους να συσσωρευτεί στα 15 δις! Έτσι οι εξουσιαστές θα γίνονται όλο και πλουσιότεροι στις πλάτες των κεντροευρωπαίων εργατών και θα συνεχίσουν να ελέγχουν μεγάλους πληθυσμούς ανθρώπων μέσω δανείων που θα πληρώνονται και με αυτό τον έμμεσο τρόπο!

β) Με φυσική μεταφορά. Η ενέργεια που θα παράγεται μέσω των ΑΠΕ θα μεταβιβάζεται φυσικά στο κράτος-αποδέκτη. Η επιπλέον ενέργεια που θα

παράγεται στον ελλαδικό χώρο θα μεταφέρεται μέσω των ηλεκτρικών διασυνδέσεων σε άλλη χώρα της κεντρικής Ευρώπης. Η τελευταία χώρα - αποδέκτης εισάγει και καταναλώνει αυτή την ενέργεια η οποία και προσμετρείται στον εθνικό της στόχο ΑΠΕ.

Με απλά λόγια, λοιπόν, ο ελλαδικός χώρος θα συνεχίζει να καίει λιγνίτη, το κράτος να ανοίγει νέα λιγνιτωρυχεία, θα εξορύσσει πετρέλαιο και συγχρόνως θα έχει πήξει στις ΑΠΕ για να μπορούν οι εξουσιαστές στην κεντρική Ευρώπη να συνεχίζουν να ρυπαί-

Η λούμπα της ενέργειας

Την ίδια ώρα που επιχειρούνται «πράσινες» επενδύσεις ξεφυτρώνουν καινούργια λιγνιτωρυχεία, τα εργοστάσια της ΔΕΗ συνεχίζουν να δηλητηριάζουν ανθρώπους, ζώα και φυτά και γίνονται έρευνες για την εξόρυξη πετρελαίου σε πολλά μέρη του ελλαδικού χώρου. Αυτό το γεγονός αποτελεί μια ισχυρή ένδειξη ότι το κράτος δεν υπολογίζει το περιβάλλον παρά μόνο όταν αυτό έχει σχέση με το κέρδος και τον έλεγχο. Το σύστημα που θέλει τον άνθρωπο

σε άλλες μορφές ενέργειας που για πολλά χρόνια κατέστρεψαν ζωές και την βιωσιμότητα του πλανήτη, όπως είναι η καύση λιγνίτη, υδρογονανθράκων και η πυρηνική. Οφείλει να είναι αγώνας ενάντια στο κράτος και τις εικονικές ανάγκες για ενέργεια που μας πλασάρει!

Β.

---

1. Στο Γιορκσάιρ της Αγγλίας, η κατασκευή ανεμογεννητριών ύψους 50 μ. δημιούργησε ρωγμές στο μητρικό πέτρωμα, με αποτέλεσμα την αλλαγή των φυσικών υπόγειων υδρολογικών διαδρομών.

2. Η περίπτωση των χωριών του Παναχαϊκού Όρους είναι χαρακτηριστική. Οι κάτοικοι διαμαρτύρονται ότι πολλές φορές κάνουν την εμφάνισή τους ανεμοστρόβιλοι.

3. Ένα κράτος μπορεί να επενδύσει σε ένα άλλο σε ΑΠΕ. Όσο μεγαλύτερη η ενέργεια που παράγεται από τις ΑΠΕ τόσο το κράτος επενδυτής κερδίζει μπόνους για να συνεχίζει να καίει διοξείδιο του άνθρακα χωρίς τις κυρώσεις που προβλέπονται από την συνθήκη του Κιότο.

4. Ο Δήμαρχος καθώς και ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου θα χρειαστούν ώστε να περάσει αναίμακτα από το τοπικό συμβούλιο ότι σχετίζεται με την επένδυση. Επίσης θα έχουν επιφορτιστεί και με τον τομέα της χειραγώγησης των κατοίκων!

5. Ο Γιώργος Σαμπατακάκης, ο έτερος φίλος του Νίκου Παπανδρέου, έχει γεμίσει ανεμογεννήτριες τα κακοτράχαλα, αλλά υπό περιβαλλοντική προστασία, βουνά της Μάνης. Οι αντιδράσεις των κατοίκων (τα τελευταία 6 χρόνια) για την τοποθέτησή τους έχουν δημιουργήσει προβλήματα στην εταιρεία. Μάλιστα η «Άνεμος Μάνης Α.Ε.» είχε προσφύγει κατά της απόφασης του Υπουργείου Πολιτισμού, κάνοντας αίτηση θεραπείας, ώστε να εγκριθεί η εγκατάσταση Αιολικών Σταθμών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ):

α. ισχύος 38 MW στη θέση Σαγγιάς, Δήμου Οιτύλου και Ανατολικής Μάνης.

β. ισχύος 34 MW, στη θέση Προφήτης Ηλίας, Μακρύ Λάκκωμα - Τρυπητή, Δήμων Οιτύλου - Ανατολικής Μάνης. Ο Σαμπατακάκης κρίνεται ευνοημένος και με τις αποφάσεις του Περιφερειάρχη Πέτρου Τατούλη (26-5-2011) για εγκατάσταση και λειτουργία δύο αιολικών πάρκων, συνολικής ισχύος 16,1 MW και 31,8 MW, στην Ανατολική Μάνη.

6. Ο Δημήτρης Παναγάκος θεωρείται επιτυχημένος επιχειρηματίας στον τομέα των φωτοβολταικών. Η εταιρία του έχει εγκαταστήσει περίπου 30 φωτοβολταϊκά πάρκα συνολικής ισχύος 132 MW σε περιοχές της Στερεάς Ελλάδας και της Πελοποννήσου (και της Μάνης).

7. Τον τελευταία καιρό ο γνωστός τραπεζικός όμιλος που εκπροσωπεί ο Λεκάκος έχει αποφασίσει την χρηματοδότηση πράσινων επενδύσεων.

8. Η παραγωγή ενέργειας από τον άνεμο θεωρείται «καθαρή» σε σχέση με την καύση ορυκτών καυσίμων. Παρ' όλα αυτά, οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα για την κατασκευή, μεταφορά και εγκατάσταση των ανεμογεννητριών, καθώς και οι εκπομπές για την κατασκευή των δρόμων πρόσβασης και γραμμών μεταφοράς ενέργειας, έχουν υπολογισθεί σε 50 γρ. διοξειδίου του άνθρακα ανά παραγόμενη kW, ποσότητα υψηλότερη από αυτή που εκλύεται από την καύση λιγνίτη για την παραγωγή αυτής της ενέργειας.

Η ΠΡΕΖΑ ΘΕΡΙΖΕΙ...
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΕΥΕΙ

παράγεται στον ελλαδικό χώρο θα μεταφέρεται μέσω των ηλεκτρικών διασυνδέσεων σε άλλη χώρα της κεντρικής Ευρώπης. Η τελευταία χώρα - αποδέκτης εισάγει και καταναλώνει αυτή την ενέργεια η οποία και προσμετρείται στον εθνικό της στόχο ΑΠΕ.

Με απλά λόγια, λοιπόν, ο ελλαδικός χώρος θα συνεχίζει να καίει λιγνίτη, το κράτος να ανοίγει νέα λιγνιτωρυχεία, θα εξορύσσει πετρέλαιο και συγχρόνως θα έχει πήξει στις ΑΠΕ για να μπορούν οι εξουσιαστές στην κεντρική Ευρώπη να συνεχίζουν να ρυπαίνουν τον πλανήτη με CO2, να εκμεταλλεύονται εργαζόμενους και να συνεχίζουν με τον ίδιο τρόπο να εξουσιάζουν άλλους λαούς.

Μεγάλο ρόλο για την εφαρμογή του προγράμματος «Ήλιος» φαίνεται πως θα παίξει ο αδερφός του ΓΑΠ Νίκος. Ο Ν. Παπανδρέου έχει ανοιχτεί σε επενδύσεις που σχετίζονται με την πράσινη ενέργεια και έχει ήδη αρχίσει να επισκέπτεται τις υποψήφιες περιοχές. Γι' αυτό λοιπόν και η επίσκεψη του Νίκου Παπανδρέου στην Μάνη δεν θα πρέπει να θεωρηθεί τουριστική! Η παρέα του στην Μάνη αποτελείτο από ανθρώπους που θα τον βοηθήσουν να φυτεύσει ανεμογεννήτριες και φωτοβολταϊκά! Ο δήμαρχος ανατολικής Μάνης Πέτρος Ανδρεάκος

Η λούμπα της ενέργειας

Την ίδια ώρα που επιχειρούνται «πράσινες» επενδύσεις ξεφυτρώνουν καινούργια λιγνιτωρυχεία, τα εργοστάσια της ΔΕΗ συνεχίζουν να δηλητηριάζουν ανθρώπους, ζώα και φυτά και γίνονται έρευνες για την εξόρυξη πετρελαίου σε πολλά μέρη του ελλαδικού χώρου. Αυτό το γεγονός αποτελεί μια ισχυρή ένδειξη ότι το κράτος δεν υπολογίζει το περιβάλλον παρά μόνο όταν αυτό έχει σχέση με το κέρδος και τον έλεγχο. Το σύστημα που θέλει τον άνθρωπο να έχει τεράστιες ανάγκες ενέργειας για να λειτουργήσει στην καθημερινότητά του και να αισθανθεί όμορφα πρέπει να διαλυθεί παρέα με το κράτος που το δημιούργησε. Η συζήτηση για την ανάγκη εύρεσης τεράστιων πηγών ενέργειας είναι λούμπα των εξουσιαστών με σκοπό την στήριξη του σαθρού συστήματος που έχουν δημιουργήσει. Το ερώτημα λοιπόν δεν θα πρέπει να είναι εάν θέλουμε ή όχι την «πράσινη» ενέργεια[8]. Το ερώτημα θα πρέπει να είναι εάν μπορούμε να διαχειριστούμε μόνοι μας πιο μικρές ποσότητες ενέργειας, που δεν θα έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον και στην υγεία μας, για τις πραγματικές ανάγκες μας. Ο ελεύθερος άνθρωπος δεν χρειάζεται όλη αυτή την επιθετική

με αποτέλεσμα την αλλαγή των φυσικών υπόγειων υδρολογικών διαδρομών.

2. Η περίπτωση των χωριών του Παναχαϊκού Όρους είναι χαρακτηριστική. Οι κάτοικοι διαμαρτύρονται ότι πολλές φορές κάνουν την εμφάνισή τους ανεμοστρόβιλοι.

3. Ένα κράτος μπορεί να επενδύσει σε ένα άλλο σε ΑΠΕ. Όσο μεγαλύτερη η ενέργεια που παράγεται από τις ΑΠΕ τόσο το κράτος επενδυτής κερδίζει μπόνους για να συνεχίζει να καίει διοξείδιο του άνθρακα χωρίς τις κυρώσεις που προβλέπονται από την συνθήκη του Κιότο.

4. Ο Δήμαρχος καθώς και ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου θα χρειαστούν ώστε να περάσει αναίμακτα από το τοπικό συμβούλιο ότι σχετίζεται με την επένδυση. Επίσης θα έχουν επιφορτιστεί και με τον τομέα της χειραγώγησης των κατοίκων!

5. Ο Γιώργος Σαμπατακάκης, ο έτερος φίλος του Νίκου Παπανδρέου, έχει γεμίσει ανεμογεννήτριες τα κακοτράχαλα, αλλά υπό περιβαλλοντική προστασία, βουνά της Μάνης. Οι αντιδράσεις των κατοίκων (τα τελευταία 6 χρόνια) για την τοποθέτησή τους έχουν δημιουργήσει προβλήματα

ισχύος 16,1 MW και 31,8 MW, στην Ανατολική Μάνη.

6. Ο Δημήτρης Παναγάκος θεωρείται επιτυχημένος επιχειρηματίας στον τομέα των φωτοβολταϊκών. Η εταιρία του έχει εγκαταστήσει περίπου 30 φωτοβολταϊκά πάρκα συνολικής ισχύος 132 MW σε περιοχές της Στερεάς Ελλάδας και της Πελοποννήσου (και της Μάνης).

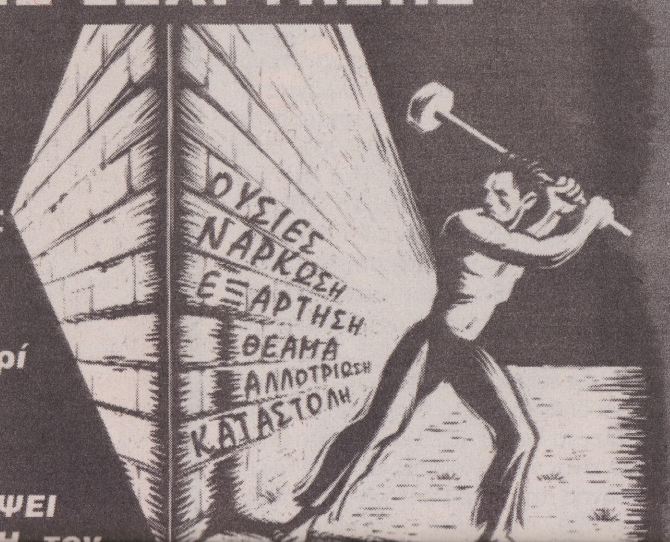
7. Τον τελευταία καιρό ο γνωστός τραπεζικός όμιλος που εκπροσωπεί ο Λεκάκος έχει αποφασίσει την χρηματοδότηση πράσινων επενδύσεων.

8. Η παραγωγή ενέργειας από τον άνεμο θεωρείται «καθαρή» σε σχέση με την καύση ορυκτών καυσίμων. Παρ' όλα αυτά, οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα για την κατασκευή, μεταφορά και εγκατάσταση των ανεμογεννητριών, καθώς και οι εκπομπές για την κατασκευή των δρόμων πρόσβασης και γραμμών μεταφοράς ενέργειας, έχουν υπολογισθεί σε 50 γρ. διοξειδίου του άνθρακα ανά παραγόμενη kW, ποσότητα υψηλότερη από αυτή που εκλύεται από την καύση λιγνίτη για την παραγωγή αυτής της ενέργειας.

Η ΠΡΕΖΑ ΘΕΡΙΖΕΙ...
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΕΥΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

Επειδή Εξάρτηση και Ελευθερία είναι ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΕΣ και ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ καταστάσεις

Επειδή το παραμύθι περί «ελεύθερης επιλογής» στο ντοπάρισμα δεν μπορεί να ΚΑΛΥΨΕΙ

ταφέρεται μέσω των ηλεκτρικών διασυνδέσεων σε άλλη χώρα της κεντρικής Ευρώπης. Η τελευταία χώρα - αποδέκτης εισάγει και καταναλώνει αυτή την ενέργεια η οποία και προσμετρείται στον εθνικό της στόχο ΑΠΕ.

Με απλά λόγια, λοιπόν, ο ελλαδικός χώρος θα συνεχίζει να καίει λιγνίτη, το κράτος να ανοίγει νέα λιγνιτωρυχεία, θα εξορύσσει πετρέλαιο και συγχρόνως θα έχει πήξει στις ΑΠΕ για να μπορούν οι εξουσιαστές στην κεντρική Ευρώπη να συνεχίζουν να ρυπαίνουν τον πλανήτη με CO2, να εκμεταλλεύονται εργαζόμενους και να συνεχίζουν με τον ίδιο τρόπο να εξουσιάζουν άλλους λαούς.

Μεγάλο ρόλο για την εφαρμογή του προγράμματος «Ηλιος» φαίνεται πως θα παίξει ο αδερφός του ΓΑΠ Νίκος. Ο Ν. Παπανδρέου έχει ανοιχτεί σε επενδύσεις που σχετίζονται με την πράσινη ενέργεια και έχει ήδη αρχίσει να επισκέπτεται τις υποψήφιες περιοχές. Γι' αυτό λοιπόν και η επίσκεψη του Νίκου Παπανδρέου στην Μάνη δεν θα πρέπει να θεωρηθεί τουριστική! Η παρέα του στην Μάνη αποτελείτο από ανθρώπους που θα τον βοηθήσουν να φυτεύσει ανεμογεννήτριες και φωτοβολταϊκά! Ο δήμαρχος ανατολικής Μάνης Πέτρος Ανδρεάκος (κουμπάρος του Σαμαρά και πρώην στέλεχος της Πολιτικής Άνοιξης), ο Χρήστος Αναστασάκος πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου Ανατολικής Μάνης[4], ο Γεώργιος Σαμπατακάκης μεγαλομέτοχος της «Ανεμος Μάνης Α.Ε»(εταιρεία με ανεμογεννήτριες τοποθετημένες στο Σαγγιά της Μάνης)[5], ο Δημήτρης Παναγάκος ιδιοκτήτης του ομίλου «Solar Cells Hellas»[6] και ο Σταύρος Λεκάκος, ο υπ' αριθμόν 2 στην Τράπεζα Πειραιώς[7] αποτελούν την παρέα που ο καθένας με τον τρόπο του θα φανεί χρήσιμος στο κράτος για την εγκατάσταση των ΑΠΕ στην Μάνη.

Την ίδια ώρα που επιχειρούνται «πράσινες» επενδύσεις ξεφυτρώνουν καινούργια λιγνιτωρυχεία, τα εργοστάσια της ΔΕΗ συνεχίζουν να δηλητηριάζουν ανθρώπους, ζώα και φυτά και γίνονται έρευνες για την εξόρυξη πετρελαίου σε πολλά μέρη του ελλαδικού χώρου. Αυτό το γεγονός αποτελεί μια ισχυρή ένδειξη ότι το κράτος δεν υπολογίζει το περιβάλλον παρά μόνο όταν αυτό έχει σχέση με το κέρδος και τον έλεγχο. Το σύστημα που θέλει τον άνθρωπο να έχει τεράστιες ανάγκες ενέργειας για να λειτουργήσει στην καθημερινότητά του και να αισθανθεί όμορφα πρέπει να διαλυθεί παρέα με το κράτος που το δημιούργησε. Η συζήτηση για την ανάγκη εύρεσης τεράστιων πηγών ενέργειας είναι λούμπα των εξουσιαστών με σκοπό την στήριξη του σαθρού συστήματος που έχουν δημιουργήσει. Το ερώτημα λοιπόν δεν θα πρέπει να είναι εάν θέλουμε ή όχι την «πράσινη» ενέργεια[8]. Το ερώτημα θα πρέπει να είναι εάν μπορούμε να διαχειριστούμε μόνοι μας πιο μικρές ποσότητες ενέργειας, που δεν θα έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον και στην υγεία μας, για τις πραγματικές ανάγκες μας. Ο ελεύθερος άνθρωπος δεν χρειάζεται όλη αυτή την επιθετική ενέργεια προς το περιβάλλον αλλά και προς τον ίδιο. Ο άνθρωπος μπορεί να διαχειριστεί αμελητέες ποσότητες ενέργειας χωρίς να προκαλεί βλάβες στην φύση και στον ίδιο, αρκεί να ξεφορτωθεί το κράτος από τον σβέρκο του.

Το κράτος ετοιμάζεται να μπήξει τα νύχια του στην περιοχή με πρόσχημα την «αναγκαία» ενέργεια και με σκοπό τον έλεγχο των κατοίκων και την εξυπηρέτηση των οικονομικών συμφερόντων των εξουσιαστών. Ο αγώνας ενάντια στα ολοκληρωτικά «πράσινα» σχέδια του κράτους, για να είναι ουσιαστικός, οφείλει να είναι και ενάντια

τομέα της χειραγώγησης των κατοίκων!

5. Ο Γιώργος Σαμπατακάκης, ο έτερος φίλος του Νίκου Παπανδρέου, έχει γεμίσει ανεμογεννήτριες τα κακοτράχαλα, αλλά υπό περιβαλλοντική προστασία, βουνά της Μάνης. Οι αντιδράσεις των κατοίκων (τα τελευταία 6 χρόνια) για την τοποθέτησή τους έχουν δημιουργήσει προβλήματα

πρόσβασης και γραμμών μεταφοράς ενέργειας, έχουν υπολογισθεί σε 50 γρ. διοξειδίου του άνθρακα ανά παραγόμενη kW, ποσότητα υψηλότερη από αυτή που εκλύεται από την καύση λιγνίτη για την παραγωγή αυτής της ενέργειας.

ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΩΡΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΖΩΗ...

«Ο στρατός, οι πολιτικοί και οι παπάδες δημιουργούν τις μεγάλες υστερικές στιγμές του έθνους».
Από σχολικό γραπτό μαθητή

Μέσα στις σχολικές αίθουσες, όπου η πλήξη και η μονοτονία υπενθυμίζουν στους μαθητές το επαγγελματικό μέλλον που τους περιμένει, όπου οι βαθμολογίες, οι εξετάσεις και τα διαγωνίσματα ορίζουν τον χρόνο που περνάει, υπάρχει και ένας άλλος χρόνος, που πλημμυρίζεται από σκέψεις για ελευθερία και εξέγερση, για έρωτα και ζωή. Κι όταν κάποιος καθηγητής τύχει να μιλάει για «επαναστάσεις» στο μάθημα της ιστορίας, αυτή η λέξη ακούγεται σα μουρμουρητό, σαν απολιθωμένη εικόνα, στεγνή κι έρημη από νοήματα. Κι όσο για εκείνη τη χιλιοειπωμένη φράση «επανάσταση του 1821», φορτωμένη με ψεύτικες αφηγήσεις και σκόπιμες παρανοήσεις, το μόνο που φέρνει στο μυαλό είναι κάτι ξεχασμένα κάδρα με γραφικούς φουστανελάδες, με λοφία, τσαρούχια και μουστάκες, που μας κοιτάνε γεμάτοι καμάρι και ηρωισμό. Γιατί αυτοί «σκότωσαν τους κακούς τούρκους, τους άπιστους εχθρούς», όπως προσπαθούν να μας διδάξουν. Πάντα έτσι ατσαλάκωτοι, με κατάλευκες πεντακάθαρες στολές, σα να τις πήραν μόλις απ' το καθαριστήριο, μοιάζουν υπεράνθρωποι, που μπαίνουν στο απυρόβλητο.

Ποιοι ήταν τέλος πάντων αυτοί και τί ζητούσαν; Ποια επανάσταση έκαναν και απέναντι σε ποιους; Γιατί η λέξη επανάσταση κυκλοφορεί πολύ τελευταία. Ακόμη και οι εταιρείες λένε στα διαφημιστικά τους ότι φέρνουν επανάσταση στην κινητή τηλεφωνία ή στο πλύσιμο των ρούχων ή στις τραπεζικές συναλλαγές. Ακόμη και οι συνταγματάρχες, που εγκατέστησαν το 1967 στην ελλάδα τη δικτατορία τους, επανάσταση την αποκαλούσαν. Δεν έχει νόημα να δίνουμε ξερούς ορισμούς στις λέξεις, έχει όθνος» και κράτος δεν αναιρεί τα ειλικρινή κίνητρα των αγωνιστών. Ο όρος «ελληνικός/η» χρησιμοποιείται εδώ για να δηλώσει τα διάφορα ελληνικά φύλα που μιλούσαν κοινή γλώσσα και συνήθως - δίχως όμως να αποτελεί δεδομένο - είχαν κοινή ή συγγενική θρησκευτική πεποίθηση, ήθη και έθιμα. Τα ίδια ακριβώς ισχύουν και για τις άλλες φυλετικές ομάδες, που κατοικούσαν τότε στον σημερινό ελλαδικό χώρο. Σε καμία περίπτωση δεν συγχέουμε την ελεύθερη κοινωνική οργάνωση των ανθρώπων σε φυλές πριν την εμφάνιση των κρατών, με την επιβολή των εθνοτήτων από τους εξουσιαστές. Τα ζητήματα όμως αυτά είναι πολυσύνθετα και είναι βέβαιο πως αποτελούν αντικείμενο ευρύτερης ανάλυσης και επιχειρηματολογίας, κάτι που είναι αδύνατον να συμβεί στα πλαίσια αυτού του κειμένου.

Τα εθνικά κράτη δεν ήταν πάντοτε δεδομένα. Εμφανίστηκαν με πρωτόλεια μορφή περίπου τον 16ο αιώνα, καθιερώνοντας εθνικές σημαίες, εθνικούς ύμνους, εθνική λογοτεχνία, ιστορία κλπ. Με το να επαναλαμβάνονται αυτοί οι μύθοι για τα κράτη διαρκώς (στο σχολείο και παντού) παγιώθηκαν σαν μοναδικές αλήθειες. Με την ίδια λογική οι κυρίαρχες δυνάμεις του 19ου αιώνα αποφάσισαν - στο πλαίσιο της τότε αναδιάταξης της κυριαρχίας στην ανατολική μεσόγειο και τα βαλκάνια - να κατακερματίσουν την οθωμανική αυτοκρατορία. Δημιούργησαν έτσι κρατίδια-φέουδα, των οποίων ο έλεγχος θα ήταν ευκολότερος.

Θεωρείται πλέον δεδομένο στην ελληνική εκπαίδευση ότι στο σημερινό ελλαδικό χώρο ζούσαν μόνο έλληνες αδιάκοπα από την αρχαιότητα και το βυζάντιο, που κάποια στιγμή υποδουλώθηκαν στους τούρκους. Κι όμως σε αυτό τον χώρο ζούσαν εδώ και αιώνες και άλλα φύλα (αλβανοί, τούρκοι, σλάβοι, αρμένιοι, εβραίοι και άλλοι). Επίσης, το ό,τι κάποιος ήταν έλληνας ή σλάβος ή οποιασδήποτε άλλης καταγωγής δε σήμαινε πως ήταν και εναντίον των τούρκων κυριάρχων, όπως και το ό,τι ήταν τούρκος δε σήμαινε πως ήταν κυρίαρχος. **Η πείνα και η φτώχεια δεν ήταν «προνόμιο» μιας συγκεκριμένης σκλαβωμένης φυλής.** Εξαθλιωμένο ήταν επίσης και το μεγαλύτερο μέρος των τούρκων, μιας και ένα μικρό μόνο μέρος του πληθυσμού σχετίζονταν άμεσα με την οθωμανική κυριαρχία (κυβερνητικοί αξιωματούχοι, φοροεισπράκτορες, δυνάμεις καταστολής), τους λακέδες της και την οικονομική ελίτ. **Η εξουσία δεν ενδιαφέρεται για την καταγωγή των εξουσιαζόμενων, αρκεί να είναι κανείς πρόθυμος να την υπηρετήσει.** Ένας ολόκληρος συρφετός προεστών, δραγουμάνων, φαναριωτών, υψηλόβαθμων ιερέων ενδιαφέρονταν αποκλειστικά και μόνο για πλουσιοπάροχα νταλαβέρια με την εξουσία, στηρίζοντας το Οθωμανικό κράτος.

Σταδιακά οι μύθοι έγιναν αυταπόδεικτες «αλήθειες». Μετά από δεκαετίες πειραματισμών της εξουσίας η «πολιτική σταθερότητα», η δημοκρατία, οι εκλογές εμφανίζονται πως είναι τόσο απαραίτητες όσο και ο αέρας που αναπνέουμε. Και σαν να μην έφτανε αυτό, οι εξουσιαστές προσπαθούν να μας πείσουν πως δεν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς αυτά και ότι θα πρέπει ακόμη και να σκοτώσουμε ή να σκοτωθούμε για τις «αλήθειες» τους, αν κρίνουν πως χρειάζεται. Η πατρίδα και η εθνική ενότητα έγιναν αιτίες πολέμου λες και ήταν κάτι φυσικό. Πίσω από αυτές δημιουργούνταν οι κατάλληλες συνθήκες για επενδύσεις και επιβολή νόμων, που απλά έκαναν τους ισχυρούς ισχυρότερους και φρόντιζαν να κρατούν μεγάλο μέρος των ανθρώπων μακριά από την ελεύθερη γνώση, ώστε να ελέγχονται καλύτερα. Όσοι έθεταν το ζήτημα πως τα κράτη είναι μεγα-μηχανές υποδούλωσης των ανθρώπων και πρέπει να καταστραφούν αντιμετωπίστηκαν(και αντιμετωπίζονται) από τους κυρίαρχους ως ακραίοι, γραφικοί, εγκληματικά στοιχεία. Από την άλλη, οι «ρεαλιστικές λύσεις» επέβαλαν ως μόνο δρόμο για προσωπική ευτυχία τον οικονομικό πρωταθλητισμό και την ιδιοκτησία, σα να υπάρχει μία συνταγή, για να γίνει κανείς ευτυχισμένος και όποιος δεν την εκτελέσει σωστά, θα ζει στο περιθώριο και στην απαξίωση.

Ο ραγιαδισμός δεν έχει εθνικά σύνορα, ούτε αφορά σε μια συγκεκριμένη εποχή. Αν σήμερα το οποιοδήποτε κράτος ζητάει ραγιάδες μαθητές και υπόδουλους εργαζόμενους, για να εκπληρώσει τα σχέδιά του, εμείς μπορούμε να φανταστούμε τη ζωή μας χωρίς κράτη, χωρίς ρόλους που κάνουν τους ανθρώπους μαθητές, νοικοκυρές, εργάτες, αφεντικά, καλούς και κακούς, έλληνες και «ξένους». Δεν διεκδικούμε καλύτερους όρους σκλαβιάς από κανένα κράτος. **Η ολική απελευθερωτική δράση θα είναι για εμάς πάντοτε η μοναδική πυξίδα στην αναζήτηση της απόλυτης ελευθερίας.** Δεν διαπραγματευόμαστε τα όνειρα και τη ζωή μας. Ο αγώνας τον ανθρώπων για την κοινωνική απελευθέρωση δεν στοιχειώνεται από καριέρες και «προσωπικές επιτυχίες». Τα όνειρά μας τρέχουν ελεύθερα και δεν υποτάσσονται σε καμία εξουσία. Δε θέλουμε «τη φαντασία στην εξουσία», θέλουμε την ελευθερία όλων για έναν ανεξούσιο κόσμο, που δε θα στερεύει τη φαντασία των ανθρώπων με μουχλιασμένες ιστορίες για «ελληνικές επαναστάσεις» ούτε θα γεμίζει το κεφάλι τους με αποστειρωμένες έννοιες για «καλούς και κακούς».

ΑΠ' ΤΟ ΝΑ ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ ΓΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΝΑ ΤΙΣ ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΚΑΙ ΝΑ ΤΙΣ ΖΟΥΜΕ

σύντροφοι για την Αναρχική απελευθερωτική δράση

τα ορίζουν τον χρόνο που περνάει, υπάρχει και ένας άλλος χρόνος, που πλημμυρίζεται από σκέψεις για ελευθερία και εξέγερση, για έρωτα και ζωή. Κι όταν κάποιος καθηγητής τύχει να μιλάει για «επαναστάσεις» στο μάθημα της ιστορίας, αυτή η λέξη ακούγεται σα μουρμουρητό, σαν απολιθωμένη εικόνα, στεγνή κι έρημη από νοήματα. Κι όσο για εκείνη τη χιλιοειπωμένη φράση «επανάσταση του 1821», φορτωμένη με ψεύτικες αφηγήσεις και σκόπιμες παρανοήσεις, το μόνο που φέρνει στο μυαλό είναι κάτι ξεχασμένα κάδρα με γραφικούς φουστανελάδες, με λοφία, τσαρούχια και μουστάκες, που μας κοιτάνε γεμάτοι καμάρι και ηρωισμό. Γιατί αυτοί «σκότωσαν τους κακούς τούρκους, τους άπιστους εχθρούς», όπως προσπαθούν να μας διδάξουν. Πάντα έτσι ατσαλάκωτοι, με κατάλευκες πεντακάθαρες στολές, σα να τις πήραν μόλις απ' το καθαριστήριο, μοιάζουν υπεράνθρωποι, που μπαίνουν στο απυρόβλητο.

Ποιοι ήταν τέλος πάντων αυτοί και τί ζητούσαν; Ποια επανάσταση έκαναν και απέναντι σε ποιους; Γιατί η λέξη επανάσταση κυκλοφορεί πολύ τελευταία. Ακόμη και οι εταιρείες λένε στα διαφημιστικά τους ότι φέρνουν επανάσταση στην κινητή τηλεφωνία ή στο πλύσιμο των ρούχων ή στις τραπεζικές συναλλαγές. Ακόμη και οι συνταγματάρχες, που εγκατέστησαν το 1967 στην ελλάδα τη δικτατορία τους, επανάσταση την αποκαλούσαν. Δεν έχει νόημα να δίνουμε ξερούς ορισμούς στις λέξεις, έχει όμως σημασία να κρατάμε ζωντανό το νόημά τους, για να μην μπορεί να το κακοποιήσει και να το παραποιήσει κανένας δικτάτορας και κανένας διαφημιστής. Για να μην πέφτουμε πάντοτε στα ίδια λάθη, να μην καταφέρνει η κάθε εξουσία να επιδιώκει συμβιβασμούς με ανταλλάγματα, χρειαζόμαστε τη μνήμη. Είναι απαραίτητο να βλέπουμε τι έγινε στο παρελθόν, ώστε να μην επαναλαμβάνουμε τα ίδια λάθη. Ο καθένας πάντοτε έχει να πει τη δική του εκδοχή για το πώς συνέβησαν τα γεγονότα· γι' αυτό όσοι λένε πως αυτοί ξέρουν τη μία και μόνη αλήθεια, αυτοί είναι που θα ξεκινήσουν την ιστορία τους από ένα ψέμα.

Αυτό το κείμενο, λοιπόν, δεν έχει ως στόχο να δηλώσει τη μία και μόνη αλήθεια ούτε θέλει να δώσει ηθικά διδάγματα· σκοπός του είναι να ψηλαφίσει κάποιες πλευρές εκείνης της περιβόητης «επανάστα-

ρο. Σε καμία περίπτωση δεν συγχέουμε την ελεύθερη κοινωνική οργάνωση των ανθρώπων σε φυλές πριν την εμφάνιση των κρατών, με την επιβολή των εθνοτήτων από τους εξουσιαστές. Τα ζητήματα όμως αυτά είναι πολυσύνθετα και είναι βέβαιο πως αποτελούν αντικείμενο ευρύτερης ανάλυσης και επιχειρηματολογίας, κάτι που είναι αδύνατον να συμβεί στα πλαίσια αυτού του κειμένου.

Τα εθνικά κράτη δεν ήταν πάντοτε δεδομένα. Εμφανίστηκαν με πρωτόλεια μορφή περίπου τον 16ο αιώνα, καθιερώνοντας εθνικές σημαίες, εθνικούς ύμνους, εθνική λογοτεχνία, ιστορία κλπ. Με το να επαναλαμβάνονται αυτοί οι μύθοι για τα κράτη διαρκώς (στο σχολείο και παντού) παγιώθηκαν σαν μοναδικές αλήθειες. Με την ίδια λογική οι κυρίαρχες δυνάμεις του 19ου αιώνα αποφάσισαν - στο πλαίσιο της τότε αναδιάταξης της κυριαρχίας στην ανατολική μεσόγειο και τα βαλκάνια - να κατακερματίσουν την οθωμανική αυτοκρατορία. Δημιούργησαν έτσι κρατίδια-φέουδα, των οποίων ο έλεγχος θα ήταν ευκολότερος.

Θεωρείται πλέον δεδομένο στην ελληνική εκπαίδευση ότι στο σημερινό ελλαδικό χώρο ζούσαν μόνο έλληνες αδιάκοπα από την αρχαιότητα και το βυζάντιο, που κάποια στιγμή υποδουλώθηκαν στους τούρκους. Κι όμως σε αυτό τον χώρο ζούσαν εδώ και αιώνες και άλλα φύλα (αλβανοί, τούρκοι, σλάβοι, αρμένιοι, εβραίοι και άλλοι). Επίσης, το ό,τι κάποιος ήταν έλληνας

ντικοί αξιωματούχοι, φοροεισπράκτορες, δυνάμεις καταστολής), τους λακέδες της και την οικονομική ελίτ. **Η εξουσία δεν ενδιαφέρεται για την καταγωγή των εξουσιαζόμενων, αρκεί να είναι κανείς πρόθυμος να την υπηρετήσει.** Ένας ολόκληρος συρφετός προεστών, δραγουμάνων, φαναριωτών, υψηλόβαθμων ιερέων ενδιαφέρονταν αποκλειστικά και μόνο για πλουσιοπάροχα νταλαβέρια με την εξουσία, στηρίζοντας το Οθωμανικό κράτος.

Σταδιακά οι μύθοι έγιναν αυταπόδεικτες «αλήθειες». Μετά από δεκαετίες πειραματισμών της εξουσίας η «πολιτική σταθερότητα», η δημοκρατία, οι εκλογές εμφανίζονται πως είναι τόσο απαραίτητες όσο και ο αέρας που αναπνέουμε. Και σαν να μην έφτανε αυτό, οι εξουσιαστές προσπαθούν να μας πείσουν πως δεν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς αυτά και ότι θα πρέπει ακόμη και να σκοτώσουμε ή να σκοτωθούμε για τις «αλήθειες» τους, αν κρίνουν πως χρειάζεται. Η πατρίδα και η εθνική ενότητα έγιναν αιτίες πολέμου λες και ήταν κάτι φυσικό. Πίσω από αυτές δημιουργούνταν οι κατάλληλες συνθήκες για επενδύσεις και επιβολή νόμων, που απλά έκαναν τους ισχυρούς ισχυρότερους και φρόντιζαν να κρατούν μεγάλο μέρος των ανθρώπων μακριά από την ελεύθερη γνώση, ώστε να ελέγχονται καλύτερα. Όσοι έθεταν το ζήτημα πως τα κράτη είναι μεγα-μηχανές υποδούλωσης των ανθρώπων και πρέπει να καταστραφούν αντιμετωπίστη-

ούτε αφορά σε μια συγκεκριμένη εποχή. Αν σήμερα το οποιοδήποτε κράτος ζητάει ραγιάδες μαθητές και υπόδουλους εργαζόμενους, για να εκπληρώσει τα σχέδιά του, εμείς μπορούμε να φανταστούμε τη ζωή μας χωρίς κράτη, χωρίς ρόλους που κάνουν τους ανθρώπους μαθητές, νοικοκυρές, εργάτες, αφεντικά, καλούς και κακούς, έλληνες και «ξένους». Δεν διεκδικούμε καλύτερους όρους σκλαβιάς από κανένα κράτος. **Η ολική απελευθερωτική δράση θα είναι για εμάς πάντοτε η μοναδική πυξίδα στην αναζήτηση της απόλυτης ελευθερίας.** Δεν διαπραγματευόμαστε τα όνειρα και τη ζωή μας. Ο αγώνας των ανθρώπων για την κοινωνική απελευθέρωση δεν στοιχειώνεται από καριέρες και «προσωπικές επιτυχίες». Τα όνειρά μας τρέχουν ελεύθερα και δεν υποτάσσονται σε καμία εξουσία. Δε θέλουμε «τη φαντασία στην εξουσία», θέλουμε την ελευθερία όλων για έναν ανεξούσιο κόσμο, που δε θα στερεύει τη φαντασία των ανθρώπων με μουχλιασμένες ιστορίες για «ελληνικές επαναστάσεις» ούτε θα γεμίζει το κεφάλι τους με αποστειρωμένες έννοιες για «καλούς και κακούς».

ΑΠ' ΤΟ ΝΑ ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ ΓΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΝΑ ΤΙΣ ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΚΑΙ ΝΑ ΤΙΣ ΖΟΥΜΕ

σύντροφοι για την Αναρχική απελευθερωτική δράση

ζουν υπεράνθρωποι, που μπαίνουν στο απυρόβλητο.

Ποιοι ήταν τέλος πάντων αυτοί και τί ζητούσαν; Ποια επανάσταση έκαναν και απέναντι σε ποιους; Γιατί η λέξη επανάσταση κυκλοφορεί πολύ τελευταία. Ακόμη και οι εταιρείες λένε στα διαφημιστικά τους ότι φέρνουν επανάσταση στην κινητή τηλεφωνία ή στο πλύσιμο των ρούχων ή στις τραπεζικές συναλλαγές. Ακόμη και οι συνταγματάρχες, που εγκατέστησαν το 1967 στην ελλάδα τη δικτατορία τους, επανάσταση την αποκαλούσαν. Δεν έχει νόημα να δίνουμε ξερούς ορισμούς στις λέξεις, έχει όμως σημασία να κρατάμε ζωντανό το νόημά τους, για να μην μπορεί να το κακοποιήσει και να το παραποιήσει κανένας δικτάτορας και κανένας διαφημιστής. Για να μην πέφτουμε πάντοτε στα ίδια λάθη, να μην καταφέρνει η κάθε εξουσία να επιδιώκει συμβιβασμούς με ανταλλάγματα, χρειαζόμαστε τη μνήμη. Είναι απαραίτητο να βλέπουμε τι έγινε στο παρελθόν, ώστε να μην επαναλαμβάνουμε τα ίδια λάθη. Ο καθένας πάντοτε έχει να πει τη δική του εκδοχή για το πώς συνέβησαν τα γεγονότα· γι' αυτό όσοι λένε πως αυτοί ξέρουν τη μία και μόνη αλήθεια, αυτοί είναι που θα ξεκινήσουν την ιστορία τους από ένα ψέμα.

Αυτό το κείμενο, λοιπόν, δεν έχει ως στόχο να δηλώσει τη μία και μόνη αλήθεια ούτε θέλει να δώσει ηθικά διδάγματα· σκοπός του είναι να ψηλαφίσει κάποιες πλευρές εκείνης της περιβόητης «επανάστασης του 1821». Πράγματι, τότε κάποιοι άνθρωποι εξεγέρθηκαν στην εξουσία που τους καταπίεζε, αλλά τα γεγονότα δεν συνέβησαν τόσο απλοϊκά όσο παρουσιάζονται. Δεν εξεγέρθηκαν οι «καλοί έλληνες» απέναντι στους «κακούς τούρκους», αλλά καταπιεσμένοι άνθρωποι από διάφορα φύλα απέναντι στους καταπιεστές τους, που μπορεί πολλές φορές να ήταν και κοινής καταγωγής. Ο ένοπλος αγώνας του 1821 δεν είχε χαρακτήρα φυλετικού ανταγωνισμού, αλλά αφορούσε αγώνα σκλάβων απέναντι σε τυράννους. Είναι αδιαμφισβήτητο ότι είχε έντονα στοιχεία κοινωνικής απελευθέρωσης. Το γεγονός ότι αργότερα η οικονομική ελληνική ελίτ επέβαλε –σε συνεργασία βέβαια με τα κράτη της Αγγλίας, Γαλλίας, Ρωσίας– το «ελληνικό έ-

κή μεσόγειο και τα βαλκάνια - να κατακερματίσουν την οθωμανική αυτοκρατορία. Δημιούργησαν έτσι κρατίδια-φέουδα, των οποίων ο έλεγχος θα ήταν ευκολότερος.

Θεωρείται πλέον δεδομένο στην ελληνική εκπαίδευση ότι στο σημερινό ελλαδικό χώρο ζούσαν μόνο έλληνες αδιάκοπα από την αρχαιότητα και το βυζάντιο, που κάποια στιγμή υποδουλώθηκαν στους τούρκους. Κι όμως σε αυτό τον χώρο ζούσαν εδώ και αιώνες και άλλα φύλα (αλβανοί, τούρκοι, σλάβοι, αρμένιοι, εβραίοι και άλλοι). Επίσης, το ό,τι κάποιος ήταν έλληνας

θούμε για τις «αλήθειες» τους, αν κρίνουν πως χρειάζεται. Η πατρίδα και η εθνική ενότητα έγιναν αιτίες πολέμου λες και ήταν κάτι φυσικό. Πίσω από αυτές δημιουργούνταν οι κατάλληλες συνθήκες για επενδύσεις και επιβολή νόμων, που απλά έκαναν τους ισχυρούς ισχυρότερους και φρόντιζαν να κρατούν μεγάλο μέρος των ανθρώπων μακριά από την ελεύθερη γνώση, ώστε να ελέγχονται καλύτερα. Όσοι έθεταν το ζήτημα πως τα κράτη είναι μεγα-μηχανές υποδούλωσης των ανθρώπων και πρέπει να καταστραφούν αντιμετωπίστη-

λων για έναν ανεξούσιο κόσμο, που δε θα στερεύει τη φαντασία των ανθρώπων με μουχλιασμένες ιστορίες για «ελληνικές επαναστάσεις» ούτε θα γεμίζει το κεφάλι τους με αποστειρωμένες έννοιες για «καλούς και κακούς».

ΑΠ' ΤΟ ΝΑ ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ ΓΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΝΑ ΤΙΣ ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΚΑΙ ΝΑ ΤΙΣ ΖΟΥΜΕ

σύντροφοι για την Αναρχική απελευθερωτική δράση

